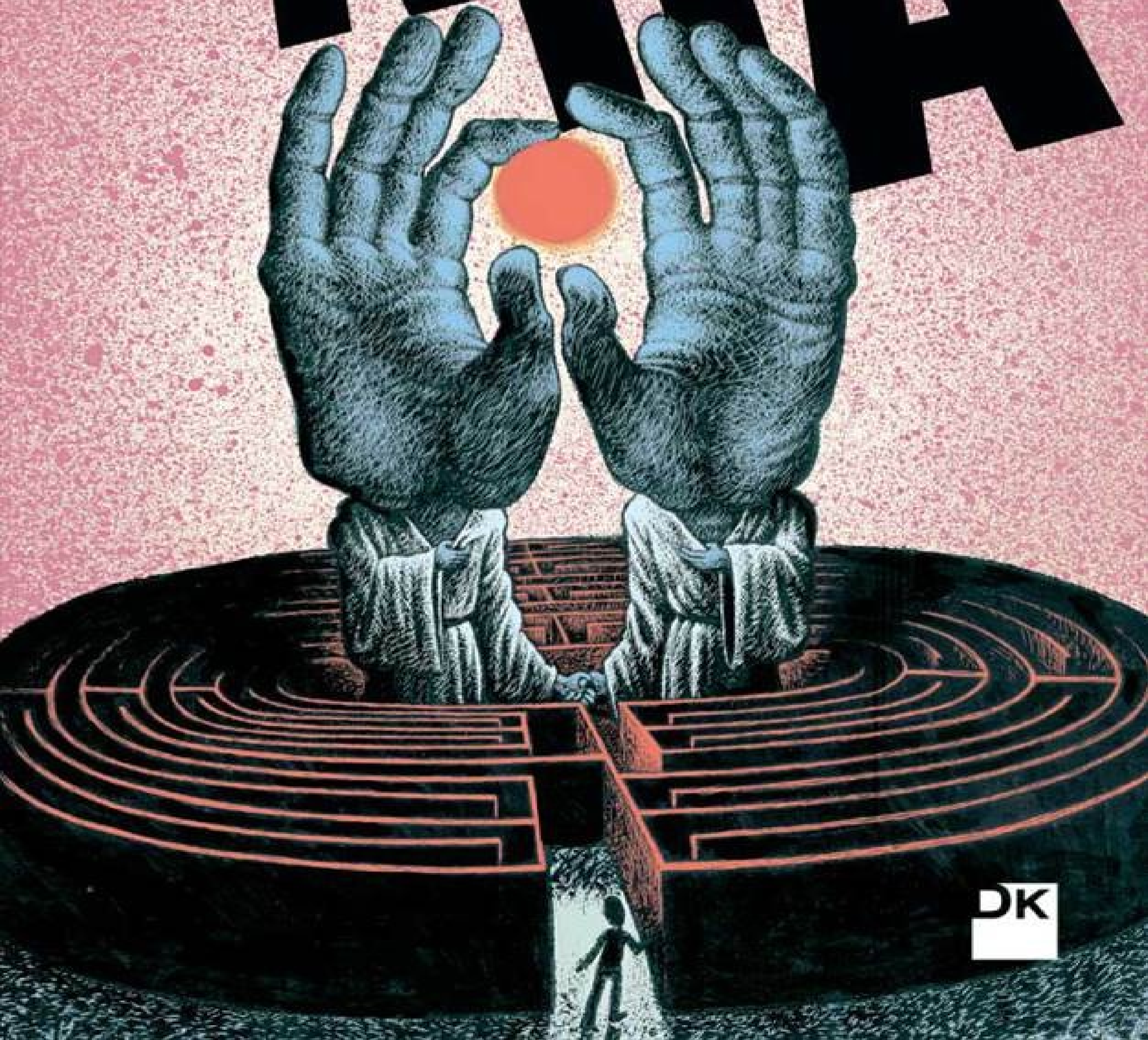
HAKAN GÜNDAY

DAHA

Türk Edebiyatı / Roman

DK

Daha

Hakan Günday

Dijital yayın tarihi: Aralık 2013 / ISBN 978-605-09-1794-9

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Kapak illüstrasyonu: Emre Orhun

Yazar fotoğrafı: Selen Özer Günday

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Hakan Günday, 29 Mayıs 1976'da Rodos'ta doğdu. İlköğrenimini Brüksel'de tamamladı. Ankara Tevfik Fikret Lisesi'ni bitirdikten sonra Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransızca Mütercim Tercümanlık Bölümü'ne kaydoldu. Ertesi yıl Université Libre de Bruxelles'in Siyasal Bilimler Bölümü'ne geçti. Öğrenimine Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde devam etti. İlk romanı *Kinyas ve Kayra*'yla (2000) edebiyat çevrelerinin ilgiyle izlediği ve kendi okur kitlesini yaratan bir yazara dönüştü. Yazarın bütün kitapları Doğan Kitap tarafından yayımlanmaktadır: *Zargana* (2002), *Piç* (2003), *Malafa* (2005), *Azil* (2007), *Ziyan* (2009), *Az* (2011).

insanlık denilen tarihte çıktıkları sokaklara bir devlet töreniyle diri diri gömülen hayatlara

Dayanılmaz olan tek şey, hiçbir şeyin dayanılmaz olmamasıdır.
Arthur Rimbaud

SFUMATO

Rönesans resmindeki dört temel teknikten biridir. Renk ve tonların buharlaşarak birbirine karışmasını ve böylece konturların görünmez olmasını sağlayan, buğulu bir gölgelemeyi ifade eder. Çoğunlukla aydınlıktan karanlığa geçişlerde kullanılır.

Babam bir katil olmasaydı, ben doğmayacaktım...

"Sen doğmadan iki sene önce... Bir tekne vardı, hiç unutmam, adı *Swing Köpo*... Rahim diye bir itin teknesi... Neyse, yükledik malı... En az 40 kelle var. Biri de hasta. Nasıl öksürüyor, bir görsen! Bitmiş herif! Kim bilir kaç yaşında, belki yetmiş, belki seksen..."

Babam bir katil olmasaydı, ben de olmayacaktım...

"Neyine gerek lan senin, dedim hatta... Kaçmak, göçmek? Gideceğin yere gitsen ne olur? Ölmeye mi çekiyorsun bu kadar eziyeti? Neyse... Sonra Rahim dedi, sen de gel, dönüşte iki laf ederiz. Benim de işim yok o zamanlar, daha kamyonu almamışım..."

Babam bir katil olmasaydı, annem beni doğururken ölmeyecekti...

"Arada, kaçağa gidenlere bir el atıyorum... Hem işi öğreniyorum hem de üç beş yolumu buluyorum... İyi lan, dedim. Bindik, açıldık işte... Sakız'a varmaya az kala bir fırtına çıktı! Zaten *Swing Köpo*'nun kendini götürecek hali yok! Daha ne olduğunu anlamadan, göçtük suya..."

Babam bir katil olmasaydı, asla dokuz yaşıma basmayacak ve onunla o sofraya oturmayacaktım...

"Bir baktım, herkes bir tarafta, bağıran bağırana... Adam gelmiş çölden, ne bilsin yüzmeyi! Böyle bir görünüyorlar, sonra yok! Taş gibi batıyor hepsi! Boğulup gidiyorlar... Bir ara Rahim'i gördüm, alnı kan içinde... Vurmuş kafayı teknede bir yere... Dalgaları bir gör, duvar gibi! Üstüne üstüne geliyor insanın! Sonra bir baktım, Rahim de yok..."

Babam bir katil olmasaydı, ne o bana bu hikâyeyi anlatacaktı, ne de ben onu dinleyecektim...

"Yüzeceğim de, ne tarafa gideyim, diyorum... Gecenin bir körü! Bayağı bir uğraştım... Ama yok, kafayı suyun üstünde tutmak bile mesele... Bir dalıp bir çıkıyorum... Dedim, oğlum Ahad, hayat buraya kadar! Gittin, gidiyorsun... Sonra birden, böyle, iki dalga arasında, beyaz bir şey gördüm... Üstünde de bir karaltı var..."

Babam bir katil olmasaydı, onun bir katil olduğunu hiç öğrenmeyecektim...

"Bir baktım, o hasta herif... Hani o bitik herif vardı ya... Bulmuş bir cansimidi, tutunmuş gidiyor... Nasıl yüzdüm, bilmiyorum... Ama sonunda vardım adamın yanına... Tuttum simidi, çektim elinden... Baktı bana... Uzandı böyle... İttim ben de... Boğazından tutup... Sonra da bir dalga geldi götürdü zaten..."

Ama babam bir katildi ve hepsi oldu...

O gece babam öyle ağır ağır anlattı ki hikâyesini, dudaklarının arasından kesik kesik çıkan o sessizlikler gibi karıştı aramıza kelimeleri. Hatta bu

yüzden hafızama çivilenmeyip de vidalandılar. Döne döne saplandılar aklıma. Ya da aklımdan geriye ne kaldıysa ona... Şimdi düşünüyorum da, babam bir katil olmasaydı eğer, babam da olamayacaktı belki. Çünkü bana sadece bir katil babalık edebilirdi. Onu da zaman gösterdi...

Bir daha hiç bahsetmedi cinayetinden. Gerek de yoktu zaten. Kaç kez itiraf edilir ki aynı günah aynı insana? Bir kez duysan, yeter. Sofradan yavaşça kalkıp yatağa gitmek ve uzansan bile gözlerinin dimdik ayakta kalması için...

Neden şimdi, diye düşündüğümü hatırlıyorum o gece. Neden şimdi anlattı? Kendine mi yoksa bana mı anlattı? Belki de dokuz yaşındaki oğluna verip verebileceği tek hayat dersi buydu. Elindeki tek hayati bilgi. Tek gerçek hayat dersi: Hayatta kal! O dersten çıkardığım dersi de hatırlıyorum: Ama hayatta nasıl kaldığını kimseye anlatma... Kimse anlatmasın nereden geldiğini, diye ağladığımı hatırlıyorum. Kimse anlatmasın aldığı nefesleri kimlerden çaldığını. Dokuz yaşındaydım. Bilemezdim... Nasıl hayatta kalındığını anlatmak için hayatta kalındığını... Sonra bir ara, babamın o yaşlı adamı boğazından tutup ittiği anı hayal ettiğimi hatırlıyorum. Babamdaki âdemelmasından o adamda da vardır, diye düşündüğümü... Ve o yumru babamın eline gelmiş midir, diye sessizce kendime sorduğumu... Babamın avucunda bir iz bırakmış mıdır o yaşlı adamın âdemelması? Yanağımı okşadığında bana da bulaşır mı? Sonra da uyuduğumu hatırlıyorum. Sonra da uyandığımı... Sonra da, bana hazırladığı o kahvaltıyı ve o tokadı ve o emri.

Bir dilim ekmek...

"Ne anladın dün anlattıklarımdan?"

"Ya sen ölecekmişsin ya da o adam..."

İki dilim peynir...

"Aferin... Söyle bakalım... Sen olsan ne yapardın?"

"Belki o cansimidi ikinize de yeterdi..."

Bir tokat...

"Ye hadi, bakma suratıma öyle! Sil o gözlerini de..."

"Peki baba."

Bir yumurta...

"Ben olmasam sen de yoktun, anlıyor musun?"

"Evet baba."

Üç zeytin...

"İyi... Bunu hiç unutma! Şimdi söyle, sen olsan ne yapardın?

"Ben de senin gibi yapardım baba."

Biraz tereyağı...

"Ben bu hayatta ne yaptıysam, hepsi senin için."

“Sağ ol baba.”

Bir emir...

“Madem artık bu işin nasıl bir hayat kavgası olduğunu öğrendin, bugün sen de benimle geleceksin!”

“Olur baba.”

Meğer babam bir çırak arıyormuş kendine. Eti de, kemiği de, iliği de ona ait bir çırak. Kazancını bir yabancıyla paylaşmamak için, suç ortağı olmak istiyormuş oğluyla.

“Geleceksin!” dedi, gittim. Ben o yaz, karnemi alır almaz, bir insan kaçakçısı oldum. Dokuz yaşında... Pek farkı yoktu aslında, bir insan kaçakçısının oğlu olmaktan...

Şimdi düşünüyorum da, belki de sarhoştu o hikâyeyi anlattığında. Sonra da anlata anlata ayılınca, anlamıştı artık çok geç olduğunu... Belki de kötülüğü ağır basan bir vicdan topalıydı babam, hepsi bu. Belki de kendi babası yüzünden böyle olmuştu. O da kendi babası yüzünden... O da kendi babası yüzünden... O da kendi babası yüzünden... Sonuçta hepimiz, hayatta kalanların çocukları değil miydik? Savaşlar, depremler, kuraklıklar, katliamlar, salgınlar, işgaller, kavgalar ve felaketlerden sağ çıkanların çocukları... Dolandırıcıların, hırsızların, katillerin, yalancıların, muhbirlerin, hainlerin, batan bir gemiden ilk kaçanların ve de başkalarının ellerindeki cansimitlerini söküp alanların çocukları... Sağ kalmayı bilmiş olanların... Sağ kalmak için her şeyi, ama her şeyi göze almış olanların... Bugün hayattaysak eğer, soyağacımızdan birileri “Ya o ya ben!” dediği için değil miydi? Belki de kötülüğün ağır basması bile değildi bu. Doğal olandı... Sadece bize çirkin geliyordu, o kadar... Ama doğada çirkinlik diye bir şey yoktu... Güzellik de... Gökkuşağı sadece gökkuşağıydı ve hiçbir doğa bilimleri kitabında altından geçilebileceğine ilişkin bir bilgi yoktu.

Sonuçta, beni de bu hayata iki ceset taşıdı: Biri yaşama, diğeri yaşatma isteği... Birini babam, diğerini annem istedi... Ve yaşadım ben de... Başka çarem var mıydı? Mutlaka... Ama kim bilir, belki de hayat fiziği böyle işliyor ve bir yerlerde şöyle yazıyordur:

Hayat Fiziğine Giriş:

Her doğum, en az iki ölüm eder. Biri yaşamak, diğeri yaşatmak isteğine bağlı, iki ölüm.

Ancak hayata gelenin, hayatta kalması için, o ölümler sayesinde nefes aldığından habersiz olarak yaşaması gerekir.

Aksi takdirde, söz konusu kişi bir savaştan ibaret olur ve her gün içinden ölü çıkar.

Evet, belki benim adım Gazâ...

Ama hiçbir zaman intihar etmeyi düşünmedim.
Sadece bir ara... Hissettim.

Şimdi kendime bir hikâye anlatacağım ve artık sadece buna inanacağım. Çünkü ne zaman dönüp baksam geçmişe, görüyorum ki yine değişmiş. Ya bir coğrafya eksilmiş ya da bir tarih eklenmiş. Hiçbir şey yerinde durmuyor bu hayatta. Hiçbiri memnun değil yerinden. Belki de hiçbir şeyin yeri yok aslında. Onun için sığmıyorlar, bıraktığın çukurlara. Halbuki sırf onlar için, boylarını ölçüp de ona göre kazmışsın. Ama hiçbir halta yaramıyor! Hepsi de gözünü kırpmanı bekliyor. Kaçıp gitmek için. Ya da yer değiştirip seni delirtmek için. Özellikle de geçmişin...

Ve artık zamanı geldi... Hatırladığım ne varsa, hepsini bir defada anlatıp mühürlemenin. Çünkü bu son! Bir daha dönüp bakmayacağım geçmişe. Aynada bile suratına bakmayacağım. Anlata anlata yiyip bitireceğim onu. Sonra da bir kürdanla dişlerimden kazıyıp tabanlarımla çiğneyeceğim. "Şimdi"den ibaret kalmanın tek yolu bu... Yoksa içinde yaşadığım bu beden, zamanı durdurmak için her şeyi yapar! Çünkü her şeyin farkında: Öleceğinin de, çürüyeceğinin de... Kim söylediyse bunu ona, hangi orospu çocuğu, bu beden biliyor geberip gideceğini! Hatta sırf bu yüzden, kudurmuş bir köpek gibi çenesini hayata kenetlemek için, aynı hataları bana tekrar tekrar yaptırıyor. Tekrar tekrar! Bir anlığına da olsa beni o *deja vu*'lerle geçmişe götürüp zaman kazanmak için... Ama artık bitti!

Ne zaman ki hikâyemi anlatıp susacağım, artık sadece yeni hatalar yapacağım! Zamanı dörtnala koşturacak kadar yabancı hatalar! Duvar saatlerini mıknatısa tutulmuş pusulaya çevirecek kadar bilinmeyen hatalar! Daha önce kimsenin yapmadığı, adını bile duymadığı hatalar! Kayıp bir kıtanın ya da dünya dışı bir hayatın keşfi kadar muhteşem ve tanımlanamayan hatalar! Makineler yapan makineleri yapan insanları yapan makineleri yapan insanlar kadar olağanüstü hatalar! Tanrı'nın icadı kadar dev hatalar! Tanrı'dan sonraki en büyük icat olan *karakter* kadar öngörülemeyen hatalar! Yeni doğmuş bir bebeğin ilk hatası kadar büyülü, doğmak kadar ölümcül bir hata yapmak! Tek isteğim bu... Belki biraz da morfin sülfat.

Doğu ile Batı arasındaki fark, Türkiye'dir. Hangisinden hangisini çıkarınca geriye Türkiye kalır, bilmiyorum ama aralarındaki mesafe Türkiye kadar, ondan eminim. Ve biz orada yaşıyorduk. Her gün politikacıların televizyonlara çıkıp jeopolitik öneminden söz ettiği bir ülkede. Önceleri çözemezdim ne anlama geldiğini. Meğer jeopolitik önem, içi kapkaranlık ve farları fal taşı gibi otobüslerin, sırf yol üstünde diye, gecenin ortasında mola verdiği kırık dökük bir binanın ada ve parsel numaralarıyla yapılan çıkar hesapları demekmiş. 1.565 km uzunluğunda koca bir Boğaz Köprüsü anlamına geliyormuş. Ülkede yaşayanların boğazlarının içinden geçen dev bir köprü. Çıplak ayağı Doğu'da, ayakkabılı olanı Batı'da ve üzerinden yasadışı ne varsa geçip giden, yaşlı bir köprü. Kursağımızdan geçiyordu hepsi. Özellikle de kaçak denilen insanlar... Elimizden geleni yapıyorduk... Boğazımıza takılmasınlar diye. Yutkunup gönderiyorduk hepsini. Nereye gideceklerse oraya... Sınırdan sınıra ticaret... Duvardan duvara... Tabii dünyanın geri kalanı da boş durmuyor ve bir an önce doğdukları yerden çıkıp ölecekleri yere koşmaları için onlara her türlü çaresizliği sunuyordu. Çaresizliğin bütün çeşitlerini. Her boy ve ende ve ağırlıkta ve yaşta çaresizlik... Biz de bu toprakların enlem ve boylamlarının gereğini yerine getiriyorduk sadece. Cehennemden kaçanları cennete taşıyorduk. Ben ikisine de inanmıyordum. Ama o insanlar her şeye inanıyordu. Hem de neredeyse doğuştan! Ne de olsa şöyle düşünüyorlardı: Eğer savaştan sağ çıkılsa bile açlıktan ölünen bir cehennem varsa bu dünyada, elbet bir cennet de vardır. Ama yanılıyorlardı. Hepsi de kandırılmıştı. Cehennemin varlığı cennetinkine kanıt değildi! Ama onları anlayabiliyordum. Böyle öğrenmişlerdi. Hatta sadece onlar değil, herkes... Bütün dünya nüfusuna ezberletilmiş olan, varak çerçeveli ve gösterişli bir tablo vardı. Ve o tabloda, iyiler kötülerle ve cennet cehennemle savaşıyordu. Oysa böyle bir savaş yoktu ve hiç olmamıştı. İyiyle kötünün kıyamet gününe kadar sürecek olan ölüm kalım savaşı, insanlığın yediği en büyük kazıktı. Toplum düzeninin en kestirmeden sağlanması ve otoritenin daima ayakta kalması için atılması gerekmiş olan bir kazık. Çünkü her insanın, aynı anda, hem iyi hem de kötü olduğu gerçeği kabul edilirse, hayranlık duyulup peşinden ölüme gidilen kim varsa, yani gelmiş geçmiş bütün liderlerin kimliğinde lekelenmeler başlayacaktı. Kafalar karışacak, düşünceler çarpışacak ve kimse kimse için hayatını feda etmeyecekti. Ama öyle olmadı ve mutlak iyiyle mutlak kötünün savaşı insanları birbirine kırdırmanın en basit yolu haline geldi. "Sizler iyi olanlarsınız!" diyenler "Gidin, benim için geberin!" demek istiyor, "Sizler cennete gidecek olanlarsınız!" diyenler de "Geberttikleriniz de cehenneme gidecek!" demek istiyordu. Dolayısıyla cennet ve cehennem,

iyilik ve kötülük, insan denilen varlığı ortasından ikiye yardı ve bir tarafını diğeriyle kanlı bıçaklı hale getirip bir aptala dönüştürdü. Böylece, geçmişin müthiş tezgâhtarları, kutsal zıtlık teorisiyle ambalajladıkları ömür boyu garantili itaatkârlığı özgür insanlara satmayı becerebildi. İtaatkâr itleri itaatkâr itlere kırdırmaktı bütün hikâye! Ne karanlık ışığa düşmandı, ne de tersi. Ve tek bir gerçek zıtlık vardı, o da sadece biyolojide geçerliydi: Ölü ya da diri... Yasadışı insan taşımacılığında da dikkat edilmesi gereken tek nokta buydu aslında: Teslim alınan canlı insan sayısıyla, teslim edilenin aynı olması. Yoksa kimin cehennemden kaçıp cennete gittiğini düşündüğünün hiçbir önemi yoktu. Biz et taşıyorduk. Sadece et. Hayal, düşünce ya da duygular, bunlar aldığımız paraya dahil değildi. Belki yeterince ödeselerdi, onların da zarar görmeden taşınmalarıyla ilgilenebilirdik. Hatta ben, kişisel olarak bu görevi üzerime alabilir ve evlerinde –ya da hangi delikte doğmuşlarsa orada– kurmuş oldukları hayallerin yol boyunca kırılmamasını sağlayabilirdim. Birkaç Hollywood filmi izlettirmek yeterdi. Cennete olan inançlarını sağlam tutmak için. Ya da geçerliliğini tarih içinde defalarca kanıtlamış klasik yöntemi izleyip, bir kutsal kitap uzatmak. Ama yine tarihin yazdığı gibi, içlerinden sadece birine. Diğerlerine anlatsın diye. Nasıl istiyorsa öyle... Hatta bütün bunları bedavaya bile yapabilirdim ama ne yaşım ne de zamanım yeterliydi. Çünkü daima yapacak bir iş çıkıyordu.

"Gazâ!"

"Efendim baba?"

"Git, depodan zincirleri getir."

"Peki baba."

"Kilitleri de getir."

"Olur baba."

"Anahtarları da unutma!"

"Onlar cebimde, baba."

Yalan söylüyordum. Hepsini de kaybetmiştim. Ama bunun ortaya çıkacağını da tahmin edememiştim. Hatta bu yüzden iki tokat ve bir tekme yedim. Nereden bilebilirdim, babamın gerektiğinde insanları zincirlediğini?

"Gazâ!"

"Efendim baba?"

"Git suları getir, dağıt!"

"Tamam baba."

"Geçen sefer gibi öyle kelle başı bir tane değil! İki kişiye bir şişe vereceksin, anladın mı beni?

"Ama hep şey diyorlar, baba."

"Ne?"

“Daha!”
Yalan söylüyordum. Evet, onlar hep “Daha!” diyordu, çünkü Türkçede başka kelime bilmiyorlardı ama konu suyun yetersiz gelmesi değil, benim çıkarımın eksilmesiydi. Normalde bedava verdiğimiz suyu satmaya başlamıştım. Tabii ki babamdan gizli... Ne de olsa artık 10 yaşındaydım.
“Gazâ.”
“Efendim baba?”
“Duydun mu sen de? Biri mi bağırdı demin?”
“Yok baba.”
“Bana öyle geldi herhalde...”
“Herhalde...”
Yine yalan söylüyordum. Tabii ki o çığlığı duymuştum. Ama işemekten başka işlere de yaradığını öğrendiğim bir et parçasına sahip olduğumu öğrenmemin üzerinden daha iki gün bile geçmemişti. Dolayısıyla tek isteğim, bir an önce işimizi halledip, odamın kilitli kapısının ardına dönmekti. Hareket halindeki kamyonumuzun kasasında yirmi iki yetişkin ve bir bebek vardı. Nereden bilebilirdim, o yarım kalmış çığlığın, kucağındaki bebeğin öldüğünü fark edince ağzı diğerleri tarafından can havliyle kapanmış bir anneden geldiğini? Bilsem de fark eder miydi? Hiç sanmıyorum, çünkü artık 11 yaşındaydım.

İnsan ticaretinin tam olarak ne zaman başladığını bilmek mümkün değil. Ancak böylesi bir ticaretin sadece üç kişiyle bile gerçekleştirilebileceği düşünülürse, dünya nüfus tarihinde hayli gerilere gidilebilir. Yıllar önce okuduğum işe yaramaz bir kitaptaki tek işe yarar cümle şuydu: *İnsanın kullandığı ilk alet, başka bir insandır*. Dolayısıyla o ilk alete bir bedel biçilip diğerlerine pazarlanması için çok da beklenmiş olabileceğini sanmıyorum. Buna göre, dünya üzerindeki insan ticaretinin başlangıcı şöyle tarihlenebilir: İlk fırsatta! Sonuçta, pezevenkliği de kapsadığı için, dünyanın en eski ikinci mesleğidir. Böylesine kadim bir işkolu geleneğini sürdürdüğümüzün tabii ki farkında değildim. Ben sadece sürekli terliyor ve babamın emirlerini yerine getirmek için elimden geleni yapıyordum. Oysa taşımacılık, gerçekten de insan ticaretinin belkemiğiydi. Taşımacılık yoksa hiçbir şey yoktu. Üstelik sürecin en riskli ve en yorucu aşamasıydı. Sonrasında kaçakları bir dehlize sokup, günde 18 saat çalıştırıp sahte çantalar ürettirmek ve yerlerde yatırıp, bir de üstüne, hoşuna gideni sikmek, bizimkinin yanında çocuk oyuncağıydı. İnsan ticareti sektörünün en ağır koşullarda çalışan gerçek emekçileri bizlerdik! Öncelikle, sürekli bir baskı altındaydık. Malı gönderen de, alıcılar da, aracılar da, hepsi peşimizdeydi. En küçük aksamada herkes bizden hesap soruyordu. Zaman daima aleyhimize işliyor ve ters gidebilecek her şey, önce mutlaka ters gitmeyecekmiş gibi yapıp sonra yedi kat ters gidiyordu. Aslında işleyiş o kadar da karmaşık değildi ama bütün yasadışı işlerde olduğu gibi kimse kimseye güvenmediği için, bütün adımlar, cam tarlasındaymış gibi bin kez düşünülüp atılıyordu.

Mal ayda üç kez İran sınırından giriyor, Irak ya da Suriye tarafından eklenecekler varsa onlarla birleştiriliyor ve bize doğru yola çıkıyordu. Genelde tırla gelirlerdi. Tabii ki her defasında farklı bir tırla. Nadiren de mal parçalara bölünür ve kamyon ya da kamyonet ya da minibüs gibi farklı araçlara paylaştırılırdı. İran sınırından girişi ve malın yola çıkışını düzenleyen, Aruz diye bir adamdı. Muhtemelen PKK'nın, *Önderliğin Bekası ve Kürdistan'ın Bölünmez Bütünlüğüne Adanmış Yönetici Kadro İradelerinin Özgür Yaşam Giderlerini Karşılama ve Demokratik Savaş Gelirlerini Artırma Kapsamında Devrimci Halk Hareketleri Tarifesi Üzerinden Belli Bir Ücret Karşılığında Bireyin Ülkeler Arası Serbest Dolaşımını Sağlama Koordinasyon Kurulu Yürütme Konseyi Uygulama Komitesi Başkanı* gibi bir şeydi. *Serbest dolaşım* karşılığında talep edilen *belli bir ücret*, gönülden ne koparsa oydu. Gönül dahil. Ya da bir böbrek, artı masraflar, her neyse... Sonuçta Aruz'a sorulsa, PKK'nın kaçakçılıktan sorumlu bakanlarından biri olduğunu söylerdi. Ama sadece insan kaçakçılığından sorumluydu. Uyuşturucu ya da akaryakıt ya da sigara ya da silahla başka bakanlıklar ilgileniyordu. Olması

gereken de buydu: Amaçları açısından farklı olan hizmet kollarını yönetsel olarak birbirinden ayırmak. Aksi takdirde her şey birbirine girer ve birbirini zehirlerdi. Savaş ve Barış Bakanlığı kadar garip bir adı olan, Türkiye'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı örneği ortadayken kimse böylesi bir hatayı tekrarlamak istemiyordu tabii. Biri tamamen para kazanmayı, diğeri de koşulsuz destek ve korumayı içeren iki zıt konu aynı bakanlıkta toplanınca, kültür, mürekkebi içinde kurumuş, eşantiyon bir tükenmezkalemden; turizm de, aynı kalemin üzerindeki, yarısı silinmiş, beş yıldızlı otel logosundan ibaret kalıyordu. Ama kimin umurundaydı? Aruz'un değil tabii! Şiddette olduğu kadar ticarette de uzman olan Aruz'un turizm anlayışı tamamen farklıydı. Öncelikle, yasadışı seyahat acentesi imparatorluğunu sadece telefonla yönetirdi. Yani telefon yiyerek. Öyle olmalıydı, çünkü sesi boğulan bir suaygırı gibi geldiği için ne söylediğini hiç anlamaz ve sürekli "Ellerinden öperim Aruz amca!" der, belki bir de, eğer canım sıkkınsa, sırf onu da sinir etmek için "Felat nasıl?" diye sorardım. Hiç de hayallerindeki oğula benzemeyen çocuğunun adı geçince karaya vurmuş balina gibi homurdanmaya başlar ama, genelde, kahkahaya benzer, mamutumsu bir gürültü çıkarıp sonra da babamı isterdi. Bunu anlardım, çünkü susmuş olurdu. Doğrusu, babamla aralarında aşkla nefret arası bir şey vardı. Saatlerce telefonda konuşabilirlerdi. Biraz da zorunluluktandı galiba. Ne de olsa telefonda konuştukları sürece birbirlerine kazık atmaları mümkün olmuyordu. Atılacak kazığın konusu tabii ki malın eksilmesi ya da eksik gösterilmesiydi. Babamın kendisine teslim edilen kaçaklardan bazılarını ülkeden çıkarmayıp İstanbul'a gönderdiğini biliyordum. Bunlar, birtakım tekstil üretimlerinde ya da fuhuş benzeri tüketimlerde köle olarak kullanılmak üzere satılırdı. Sonra da babam, ses tonunu dünyanın hâkiminden dünyanın sanığına çevirip, başımıza gelmiş olan sahte felaketleri ve malın nasıl eksildiğini Aruz'a yana yakıla anlatırdı. Her şey, ama her şey kelle başı hesaplandığı için de, Aruz en az yarım saat gergedanca böğürür, sonra da babamdan daha sağlam kamyoncu bulamayacağını bildiğinden yarım ağız tehdit edip telefonu suratına kapardı.

Hatta bir ara, bütün bunlara bir önlem olarak, kaçakların sağ topuklarına dövmeyle sayılar yazdırıp bir fotoğraf arşivi tutmaya başlamıştı. Biri eksilince, hemen "Söyle bana numarasını, hangisiymiş?" derdi. Bu dövme işi o kadar hoşuna gitmişti ki, bir gün, babama telefon açıp, "Bul 12 numarayı! Bak sağ koluna!" demiş, topuktan sonra o kol da açılınca ortaya "Nasıdagoduk!" diye bir yazı çıkmış ve Aruz, yeni doğmuş bir fil gibi gülmüştü. Nasıl da koymuş olan, tabii ki Aruz'un tuttuğu futbol takımı,

koyulmuş olan da babamınkiydi. Mesajda papirüs olarak kullanılmış olan kişiyse, yirmili yaşlarında bir Özbek'ti. Neden bilmiyorum ama o da gülmüştü. Belki de deliydi. Aslında bence hepsi deliydi. Bütün o Özbekler, Afganlar, Türkmenler, Malililer, Kırgızlar, Endonezyalılar, Burmalılar, Pakistanlılar, İranlılar, Malezyalılar, Suriyeliler, Ermeniler, Azeriler, Kürtler, Kazaklar, Türkler, hepsi... Çünkü ancak bir deli bütün bunlara katlanabilirdi. Bütün bunlar, dediğim, bir anlamda, bizler oluyorduk: Aruz, babam, kaçakları Yunanistan'a geçiren teknelerin kaptanları Harmin ve Dordor kardeşler, suç seviyesindeki gelgite göre artan ya da azalan silahlı adamlar ve daha adını bilmediğim, on binlerce kilometrelik bir yola dizilmiş ve dünyanın insanını elden ele dünyaya taşıyan bütün ruh hastaları... Özellikle de Harmin ve Dordor kardeşler. Bu hayatta görüp görebileceğim en garip adamlardı ve onları gerçekten de seviyordum. Çünkü onlarla hayat, yok gibiydi. Hiçbir kuralı olmayınca, hayat da yavaşça buharlaşıp havaya karışıyordu. Ne zaman, ne ahlak, ne babam, ne de korku kalıyordu. Bulundukları yerdeki asgari medeniyeti derhal çöle çevirip, o çölün kumundan da dev bir ayna yapıp üstüne ruj rengi kanla veda mesajları yazacak kadar vahşiydiler. İkisi de elimden tutup, insanlığın sona erdiği noktaya beni defalarca götürüp getirmişlerdir. Ancak, aynı insanlığın sınırına yaptığımız son yolculukta, ne yazık ki bana eşlik edememişlerdir.

Evet, babam acımasız bir adamdı ve tabii ki Aruz'un da bir orangutan olarak duygusal dünyası ancak plastik bir yerküre kadardı. Ama Harmin ve Dordor kardeşler bambaşkaydı. Bir çift Arthur Cravan! Toplamları dört metre ve iki yüz elli kiloydu. Ancak bu kadar ete rağmen, sesleri çok küçüktü. Daima fısıltıyla konuşurlardı ve ben de ne söylediklerini duyabilmek için parmaklarımın ucunda yükselmek zorunda kalırdım. Daima birbirlerine dövme yaparlardı ve ben de ne çizdiklerini görmeye çalışırdım. Bir süre sonra da anladım tabii, hep aynı cümleleri yazdıklarını:

Born to be wild
Raised to be civilized
Dead to be free

Her yerlerinde yazıyordu. Bacaklarında, kollarında, enselerinde, ayaklarında, ellerinde... "Ne demek bu?" diyordum. "Karı adı hepsi!" diyordu Harmin. Pek inanmadığımı gören Dordor da, "Eski Türkçe oğlum, Osmanlıca!" deyip gülüyordu. O kelimelerin ne anlama geldiğini öğrenmem için üç yıl geçmesi gerekti. Aruz'un dört adamının Dordor'u 66 yerinden bıçaklayıp öldürdüğü gecenin sabahında Harmin anlatmıştı. Yine fısıldaya fısıldaya:

"Senin kadardık herhalde... Gittik, gemiye kaçtık. Dünyayı gezeceğiz diye.

Neyse... Bir gün bir demirledik, Avustralya'dayız! Dedik, hadi karaya çıkalım. Yok! Bir türlü olmuyor. Ulan, dedik, ne oluyor? Hasta gibi oluyoruz, başımız dönüyor, midemiz bulanıyor... Karaya basmak, deyince betimiz benzimiz atıyor... Hani deniz korkusu olur ya insanda? Deniz tutar... Bizde de kara korkusu başlamış meğer... Var mı lan böyle hastalık, dedik. Yok, dediler. Onlarda yoktu ama bizde vardı, amına koyayım! Sonra da hep denizde kaldık... Yıllar geçti öyle. Gezemedik yani dünyayı, anlayacağın! Denizi gezdik!.. Hani soruyordun ya? Bu dövmeler ne demek, diye. İşte bu demek... Bütün bu hikâye... Türkçesi bu. Sonra bir ara gider, İngilizcesini de öğrenirsin..."

"Sen nerede öğrendin peki İngilizceyi?" diye sormuştum.

"Belconnen Remand'da!" demişti. Anlamadığımı görünce de eklemişti: "Cezaevi... Avustralya'da."

"Ama hani çıkmamıştınız karaya!" diyecek olmuştum da, "Çıkamadık zaten!" deyip kesip atmıştı. "Altında kaldık."

Hiçbir şey anlamamıştım söylediklerinden. Yine beni kandırıyor sanmıştım. Farkına varamamışım. Meğer her neyse hastalığı, bulaştırıyormuş bana da. Tam da Dordor'un yattığı morgun kapısının önündeki basamaklarda... Sonra da vurmaya gitti Aruz'u tabii. Ama öldüremedi. Kendisi öldü... Ben de İngilizce öğrendim. Yani... İkisinin de özgür olduğundan haberim var artık. Üstünde değil belki ama altında kaldıkları karada...

12 yaşındaydım ve hayatıma düzenli olarak girip çıkan Yakın-Orta-Uzak Asyalılar sayesinde coğrafya bilgim bir Çingene'ninki kadar genişlemişti. Öğretmen, sınıfta beni örnek olarak gösteriyor ve "İşte!" diyordu. "Bakın, arkadaşınız Gazâ, boş zamanlarında dünya haritasını inceliyor. Siz de biraz ilgilenseniz hiç fena olmayacak. Dünya bu yaşadığınız yerden ibaret değil çocuklar!" Sonra da, sıramı paylaştığım Ender hariç bütün öğrenciler bana yiyecekmiş gibi bakıyor ve o an saldıkları öfke kokusu, sınıfı cam açtıracak kadar dolduruyordu. Benden gerçekten de nefret ediyorlardı. Ondan emindim. Beni dövmek istiyorlardı. Ama bunu yapabileceklerinden de onlar emin değildi. Çünkü bazı küçük, mide bulandırıcı ayrıntılar duymuşlardı. Ben ve hayatım ve yakın ve uzak çevrem hakkında. Zaten bu yükselip azalan ve hedefinde bağdaş kurup oturmuş olduğum şiddet eğilimleri çok da sürmedi. Çünkü bir gün Harmin'le Dordor beni okuldan almaya gelip dört metrelik bir boy gösterisi yaptı. Böylece, tarafından kuşatılmış olduğum çocuk nefreti bükülüp içine katlandı ve mutlak sessizliğe dönüştü. Artık tek konuşan Ender'di. Sadece o, bana bir şeyler anlatıyor ve yanıtını alamayacağı sorular sorup, kendi kendine gülüp duruyordu. Babası jandarmaydı. Bir başçavuş. Tanıyordum. Yadigâr amca. Okul çıkışına her geldiğinde cebinden bir çikolata çıkarıp Ender'e uzatır, sonra da "Bölsene oğlum, Gazâ'ya da ver" derdi. Ben çikolatayı ağzıma atmış çiğnerken de, "Gelsene bize, bak, Salime teyzen köfte yapmış" diye davet ederdi, ben de bir iki başımı sallayıp uzaklaşırdım. Ahad'ın oğlu olduğumu tabii ki biliyordu ama, Ahad'ın ne bok olduğunu bir türlü çözemediğine emindim. Belki de bu yüzden sürekli beni eve çağırıyordu. Köfte karşılığında ağzımdan laf almak için. Ama benim annem yoktu ve köfteyi kendim de yapabiliyordum. Hem de iki yıldır...

Kahraman Başçavuş Yadigâr Amca! Gerçekten de öyleydi. İki yaz önce çıkan orman yangınının ortasında kalan üç çocuğu kucaklayıp kurtarmış, sağ yanağı tamamen yanmış, bir de madalya almıştı. Hatta bir gün Ender okula o madalyayı takıp gelmiş ve babaları zeytinci, manav, terzi, turşucu, kırtasiyeci, kasap, zabıta, gardiyan, lokantacı, mefruşatçı ya da ölü olan diğer çocuklar dudaklarını kaplamış olan kıskançlığı kemire kemire sıyırmış, sonra da hepsini dillerinin ucunda toplayıp yere tükürmüşlerdi. Zaten benimle konuştuğu için uzak durdukları Ender'i daha da dışlamış –ki bu dışarının da dışarısı demekti– ve 47 kişilik sınıfta kaçakçının oğluyla jandarmanın oğlunu yalnız bırakmışlardı. Ama Ender'in büyümesi o kadar durmuştu ki bütün bunların farkına varamıyor ve kendi kendine gülmeye devam ediyordu. Bense yüzümün değil de içimin sivilcelenmeye başladığından emindim. Çünkü yavaş yavaş da olsa, kaçaklardan midem

bulanmaya başlamıştı.

Kaynağını bilmedikleri en küçük gürültüde korkudan birbirlerine sarılıp mikroskopik çığlıklar atan, Parkinson hastalığının gizemli bir türüne yakalanmış gibi sadece gözbebekleri titreyen, suya batmış kalemlere benzeyen kırık burunlarıyla bir sonraki anı koklamak için çırpınıp duran, sürekli konuşmalarına rağmen "Daha!" demekten başka bir şey bilmeyen, önce terden sararmış sonra da isten kararmış on yedi kat kumaşın içine gömülmüş olan ve bu tekstil mezarlarından sadece bir şeyler istemek için başlarını çıkaran o insanları gördükçe, "Siktirin gidin artık!" diyordum. Hem de yüzlerine. Nasıl olsa anlamıyorlardı. Anlayan da çenesini göğsüne saplayıp oturuyordu.

Ender "Ne yapacaksın bu hafta sonu?" dediğinde, "Adam kaçıracağım, amına koyayım!" diye yanıt veremiyordum tabii. "Babama yardım edeceğim" dedikçe de, "Keşke sen de gelseydin!" deyip, hep gitmek istediğim yerleri sayıp duruyordu: Şehirdeki sinema, komşu kasabadaki lunapark, şehirdeki alışveriş merkezindeki oyun salonu, bizim kasabadaki iki internet kafeden herhangi biri... Ender'in bir işi yoktu ki! Tek işi ödev yapmaktı, bir de annesinin köftelerini yemek ve bir de belki Kuran kursuna gitmek! Ben köpek gibi çalışıyordum! Kaçakların sıçtıkları torbaları toplayıp deponun arkasına bok gömüyor, toplu alışveriş dikkat çekeceğinden kasabanın bütün marketlerinden ikişer ikişer su, üçer üçer ekmek satın alıyor, işedikleri bidonları boşaltıyor, sürekli hastalandıkları için eczaneden eczaneye koşturuyor, bir an bile durmuyordum. Sırf birilerinin canı bir ülkeden diğerine gitmek istediği için benim canım çıkıyordu! Ender'den aldığım *Robinson Crusoe*'yu bile okumaya fırsat bulamadan geri vermiştim. Aslında sırf, "Bir köle tüccarı var, ıssız bir adaya düşüyor..." diye özetlediği için merak etmiştim kitabı. Hatta bunu duyduğum an derhal ben de istemiştim ıssız bir adaya düşmeyi. Ne de olsa ben de bir köle tüccarı sayılırdım ve ikisinden de bıkmıştım: Kölelerden de, tüccarlığından da! Tek isteğim, babamdan, sıradan bir çocuk gibi, sadece karnemdeki zayıflar yüzünden azar işitmekti. Kamyonun kasasına yeni taktırdığımız havalandırmayı çalıştırmayı unuttuğum için değil! Evden çıkarken ışıkları açık unutmak gibi bir şey değildi. O havalandırmayı çalıştırmadığım için bir Afgan'ın boğularak ölmesine neden olmuştum. 26 yaşındaydı ve bana kâğıttan kurbağa yapmıştı. Parmağımı üstüne hızla basıp çektiğimde zıplayan bir kurbağa. Adı Cuma'ydı. Kurbağanın değil, Afgan'ın. Yıllar sonra öğrendim ki Robinson'un da bir Cuma'sı varmış. Ama o bir roman kahramanı olduğu için Cuma'dan sayılmazdı elbette! Çünkü ne bir kamyon kasasında havasızlıktan ölü bulunabilir ne de ona bir yılan gibi davranan

çocuğa kâğıttan kurbağa hediye edebilirdi! Tabii eğer gerçekte yaşamış olsalardı, Robinson'la Cuma'ya da bizim hayatımız roman gibi gelirdi. Sorun da buydu zaten. Herkese, başka hayatların roman gibi gelmesi. Oysa sadece hayattı hepsi. Anlatınca roman olmuyordu. Belki en fazla, bir otopsi raporu... Konulu... Kütüphaneler onlarla doluydu: Konulu otopsi raporlarıyla. Ciltli ya da ciltsiz, hepsi de solan ciltlerin hikâyesini anlatıyordu. Ne de olsa, bir deri bir kemikti insan. Ya sonunda kırışacak ya da yolda kırılacaktı. Ya da Rodin'in o düşünen taşı gibi ölmek için Cuma adında bir Afgan olacaktı. Bir pazar günü ölen bir Cuma...

Ve kendimi o kadar kötü hissettim ki, sonunda dayanamayıp Enderlere köfte yemeye gittim. Ama hiçbir boka yaramadı. Hatta o sofrada oturup o aileyi izledikçe kendimi daha da kötü hissettim. Oysa köfte çok lezzetliydi. Bir annem olsaydı, eminim o da böyle yapardı. O da sorardı, "Daha ister misin?" diye. "Biraz daha?" Belki de o zaman, "daha"lardan bu kadar nefret etmezdim. Alışkanlıktan olsa gerek, tavadaki köfteleri çevirmek üzere yerimden kalktığımda, Salime gibi annem de, "Çocuk işi değil o, bırak sen" derdi. Ben de bir çocuk gibi oturup beklerdim ve sıçrayan kızgın yağlar ellerimi yakmaz, sonra da parmak aralarım su toplamazdı. Her defasında olduğu gibi...

"Dondurma var" dediler ama kalmadım. Çıkıp gittim. Yadigâr hiçbir şey sormadı. Ne babamın sağlığını ne de yaptığı işlerin nasıl gittiğini. Her şeyden haberi varmış gibi, sadece "Ye" dedi. "Senin ihtiyacın var." Haklıydı aslında. Hepimiz büyüme çağındaydık. Kaç yaşında olursa olsun, herkes. Bütün dünya. Döne döne geçiyorduk büyüme çağından. Başımız döne döne... Bu yüzden yiyorduk ve yemeliydik. Birbirimizi ve her şeyi. İhtiyacımız vardı. Bir an önce büyümek için. Bir an önce büyüyüp de gebermek ve yerimizi başkalarına bırakmak için. Yeni bir çağ başlasın diye. Mümkünse bu çağa benzemeyen... Çünkü bizden bir bok olmayacağını anlamıştık. O kadar da aptal değildik. O kadar da değil...

Evdeydim. Babam, kamyonun balatalarını yeniletmek için şehirdeki sanayiye gitmişti ve akşama kadar dönmeyecekti. Tam da yalnızlığın muhteşem bir şey olduğunu ve büyüyünce mutlaka yalnız kalmam gerektiğini düşünürken telefon çaldı. Küçük mavi ekrandaki sayıları görünce Aruz'un aradığını anladım. Ezberlemiştim numarasını. Açmak istemedim. Zaten en fazla üç kez çaldırır, sonra da sıkılıp kapatırdı. Ama telefon susmadı. Dört, beş, altı... Evde yoktuk işte! Neden bir an önce vazgeçip, babamı cep telefonundan aramıyordu? Yoksa babamı aramış, bulamamıştı ve şimdi de evi mi arıyordu? Ama babamın telefonu daima elinde olurdu. Daha ilk çalışında açardı. Yoksa başına bir şey mi gelmişti? Polis mi yakalamıştı babamı? Jandarma mı?

"Alo, Aruz amca?"

"Benim, ben, Felat!"

Endişeden sağır olmuştum.

"Ne?"

"Gazâ, ben Felat!"

Aruz'un oğlu Felat. Benimle yaşıt ama her nedense benden yaşlıydı.

"Felat? İyi misin?"

"İyidir, iyi. Sen ne yapıyorsun?"

"Boş ver şimdi, sen anlat! Neredeydin, ne oldu?"

"Ne bileyim, önce bir babam dövdü işte, sonra da amcamlara gönderdi. Orada da kapattılar bir odaya. Durdum öyle..."

Yıllar önce devlet tarafından boşaltılmış olan köylerine, yine devlet tarafından yapılan bir açıklamayla geri dönebileceklerini öğrenen Aruz ve güdümündeki 260 nüfusun büyükleri, konuyu tartışmak için bir aile toplantısı yaptıkları sırada, bu ters göçün bir parçası olmayı ve yaşadıkları şehri terk etmeyi asla istemeyen Felat öncülüğündeki birkaç deli, yaylaya çıkıp büyük büyükbabalarının evlerini ateşe vermişti. En küçüğü dokuz, en büyüğü on dört yaşında olan bu hayalperest kundakçılar, zamanında benzer köyleri, neredeyse bir "Köy Yakma Yönergesi" maddelerine uyuyormuşçasına, titizlikle yakmış olanlar kadar *nizami* davranamadıklarından yangın büyümüş ve daha akşam olmadan yakayı ele vermişlerdi. Hatta jandarma, kendini garantiye almak için, olayın devletin resmi ya da gayrı resmi hiçbir kurumuyla ilişkisi olmadığını belirten bir tutanak hazırlayıp Aruz'a imzalatmış ve yangın bölgenin dumanlı geçmişindeki istisnai yerini almıştı. Felat'ın sesini dört aydır duymuyordum. Şimdi de kaçmaktan söz ediyordu.

"Kaçacağım oğlum! Siktir olup gideceğim!"

"Yahu sen daha geçen sene kaçtın! Nereye gidiyorsun yine?"

Çok iyi hatırlıyordum. Bir Berat Kandili'ydi. Tutturmuştu yine babam, "Kalk da ara Aruz amcanı, 'Kandilin mübarek olsun' de!" diye. Ben de mecburen aramıştım. Telefonu birkaç kez çaldırmama rağmen açılmayınca "Yok baba, cevap vermiyor" diyecekken karşıdan bir çocuk sesi gelmişti:

"Abi?" diyordu. "Sen misin?"

"Ben Gazâ" demiştim. "Sen kimsin?" diye sorunca da kapatmıştı telefonu suratıma.

"Felat'tır... Aruz'un küçük oğlan" demişti babam. "Neyse artık, yarın ararsın" deyip çıkmıştı. Camiye gitmek için.

"Ne bileyim lan, sizin oraya mı gelsem acaba?"

"Ne yapacaksın oğlum, bizim burada?"

"İstanbul'a mı gitsem? Yeğenler var orada. Ama onlar da ayrı bir salak!"

Aynı akşam, yarım saat sonra, bu defa Felat aramış ve ilk sorusu şu olmuştu:

"Abim orada mı?"

"Yok" demiştim. "Kim ki senin abin?"

"Ahlat..."

"Yok burada öyle biri..."

Sonra susmuştuk...

"Sen Felat'sın, değil mi? Aruz amcanın oğlu."

"Evet... Sen kimsin peki?"

"Dedim ya, Gazâ... Babam senin babanla çalışıyor. Onu aramıştım ben de, kandil için..."

"Baban orada mı?"

"Yok, çıktı."

Ağlamaya başlamıştı. Birden. Yıkılıp düşer gibi...

"Felat? Ne oldu?"

"Ben evden kaçtım..."

Kelimeleri hıçkırıklarına karıştığı için anlamamıştım.

"Ne?"

"Evden kaçtım!"

Eğer bir yetişkin olsaydım, o an nerede olduğunu sorardım ama değildim.

"Neden?"

"Ne bileyim, kaçtım işte..."

"Ne yapacaksın peki?"

"Telefonu satacağım... Sonra da gideceğim bir yere..."

Babasının telefonunun Felat'ta ne aradığını anlamıştım böylece. Nereye gittiği belirsiz bir yol parasına, yeni sahibini arıyormuş.

“Bu defa kesin öldürür, oğlum, seni baban!”

“Ben zaten ölmüşüm, amına koyayım!”

13 yaşında bir çocuktu bunu söyleyen...

“Saçmalama lan, ne ölmesi!”

Bir yıl önceki o telefon konuşmamızdan sonra, gecenin karanlığında daha fazla ilerleyemeyeceğini kendisi de bildiğinden ıslak suratını binaların duvarlarına sürte sürte kurutarak evine dönmüş olan Felat, iki gün sonra bu sefer ev telefonundan aramıştı ve konuşmaya devam etmiştik.

“Gel kaçalım Gazâ! Gel hadi, beraber gidelim!”

“Nereye gideceğiz?”

“Ne bileyim lan, gidelim işte bir yerlere...”

“Boş ver oğlum... Belki sonra... Birkaç sene sonra mesela... Hele bir şu okulları bitirelim...”

Hiç günlük tutmamış iki çocuk olarak, birbirimizi tam olarak dinlemesek de, anlatmaya başlamıştık. Başka kimseye anlatamadıklarımızı... Babamın Aruz’un telefonunda Ahlat adıyla kayıtlı olduğunu, daha ikinci konuşmamızda öğrenmiştim. Felat’ın kısa bir araştırmasıyla da ortaya çıkmıştı ki Aruz, yasadışı iş görüşmeleri yaptığı kişileri, telefonuna ölmüş yakınlarının adlarıyla kaydetmişti. Kendince bir güvenlik önlemiydi. Ancak büyük oğlu Ahlat’ın durumu biraz farklıydı. Ne kılınmış bir cenaze namazı vardı, ne de bir mezarı. İnsanların sabah görünüp öğlen yok oldukları bir dönem ve coğrafyada, hiç var olmamış gibi ortadan kaybolmuştu. Böylece istatistiki bir veriye dönüşmüş ve ülkenin terörle mücadele tarihinde, kayıplar kontenjanından yerini almıştı. Ahlat’ın öldürülmüş olduğu açıktı ancak Felat bunu asla kabullenememişti. Bu yüzden de, evden kaçtığı o gece, çalan telefonun ekranında yıllardır kayıp olduğuna inandığı ağabeyinin adını görünce donup kalmıştı. Hatta o birkaç saniye içinde, Ahlat’ın hayatta olduğuna inanmaktan vazgeçmemiş tek kişi olarak şöyle bir rüya görmüştü: Geçmişte defalarca gözaltına alınıp işkenceden geçirilmiş olan ağabeyinin başına daha kötü bir şey gelmesin diye, Aruz onu uzaklara gönderir ve aileye de “Öldü!” der. Ancak tabii ki baba ve oğul, telefonla da olsa, görüşmeye devam eder. İşte kanıtı: Arıyor!.. Dolayısıyla Felat, kutsal bir ses duyacakmış gibi açmıştı o telefonu. Duyamayınca da o zehirli umudunu yitirmemiş, yarım saat sonra bir daha denemişti. Ama ne yazık ki, sadece benimle konuşabilmişti... Dünyanın en çaresiz çocuklarına en büyük hayalleri kurduran, umut denilen o doğal felaketten nefret ediyordum!

“Gazâ, biliyor musun?”

“Ne?”

“Babam beni dağa gönderecek.”

“Nasıl dağa?”
“Bayağı dağa işte! Gerillaya! Orada adam ederler seni, dedi.”
“Hadi be!”
“Oğlum, hiç gitmek istemiyorum lan... Ne yapacağım lan, ben orada!”
Diyebileceğim hiçbir şey yoktu. Hem de hiç!
“Gazâ?”
“Ne var?”
“Oğlum bak, ben gerilla olursam... Ya bir de karşıma çıkarsan?”
“Nasıl yani?”
“Lan gitme işte askere falan!”
“Yahu ne askeri, daha kaç sene var?”
“Sen yine de gitme...”
“Deli misin oğlum, nereden bulacağız birbirimizi koca memlekette?
“Öyle deme bak... Bir fotoğrafını yolla bari.”
Cep telefonlarının sadece konuşmaya, belki bir de mesajlaşmaya yaradığı yıllardı. Saat başına kiralanan internetle ne halt edileceği pek de bilinemiyor ve kameralar bilgisayarlara monte edilemeyecek kadar büyük görünüyordu. Felat’la ben, birbirimizin yüzünü hiç görmemiştik.
“Yok ki oğlum fotoğrafım.”
Gerçekten de yoktu. Evdeki tek fotoğraf, anneminkiydi.
“Hadi ya? Benim var bir sürü ama hepsi benzinlikte...”
Aruz’un tek yasal işi: Benzinlik...
“Felat, bir sakin ol ya! Bir dur bakalım, belki de korkutmak için diyordur baban. Yollamaz belki de...”
Kendim bile inanmıyordum bu söylediğime. Zaten Felat da duymazdan gelmişti ve hâlâ sorunu nasıl çözebileceğimizi düşünüyordu.
“Lan, nereden tanıyacağım o zaman seni dağda? Nasıl tanıyacağım?.. Buldum! Bir parola! Bir parola bulalım!”
Gerçekten de bulmuştu! Zaten hep bulurdu bir şeyler. Bir mucitti. En çaresiz olduğu zamanlarda bile, o köy yakma planı gibi bazen çok aptalca olsa da, daima, çıkış yoluna benzeyen bir delik bulur ve oradan süzülürdü. En azından denerdi... Kabul etmekten başka çarem yoktu... İleride bir gün farkında olmadan beni öldürebilecek olma ihtimalinden bu kadar korkan bir arkadaşım olduğu için kendimi iyi hissediyordum aslında.
“Tamam. Ne olsun?”
“Ne bileyim, sen söyle.”
“Hani bir kız var, diyordum ya? Hoşlanıyordu benden... Çiçek diye...”
Öyle bir kızdan hiç bahsetmemişti. Hiç duymamıştım. Ama hesap sorma zamanı değildi.

“Eee?”
“Ben Çiçek diyeyim. Sen de...”
Bunu neden söylediğimi bugün bile bilmiyorum.
“Ben de Cuma diyeyim.”
Gerçekten bilmiyorum.
“Cuma mı? Ne cuması?”
Nedeni bu olabilir mi?
“Bugün cuma ya!”
Hiç sanmıyorum!
“İyi, olur, unutma ama... Ben Çiçek diyeceğim, sen Cuma diyeceksin. Hemen anlayacağız kim olduğumuzu, vurmayacağız birbirimizi... Tamam mı?”
“Tamam!”
“Babam geliyor, kapatıyorum ben!”
Dedi ve dünyamdan çıktı. O telefonun kapanmasıyla birlikte, aramızdaki pamuk ipliği de, hayatın çürük dişleriyle kesilip kopmuş oldu. Bir daha da ne Felat’la konuştum ne de askere gittim... Sadece birkaç kez, kalabalıklara doğru bakıp “Cuma!” diye bağırdım. Belki “Çiçek!” diyen biri çıkar diye... Ama olmadı. Kimse parolama yanıt vermedi. Yalnız bir ara, gazetede şöyle bir haber okudum:
İsveç vatandaşı Kürt bir genç adam, eşcinsel olduğu gerekçesiyle, akrabaları tarafından Stockholm’de öldürüldü...
Nadir de olsa, dünyanın birtakım bölgelerinde insanlar hâlâ başlarına gelen olaylardan daha değerli oldukları için, ölen kişinin cinsel hayatına ilişkin ayrıntılar ortaya saçılmamış, hatta kimlik bilgileri bile açıklanmamıştı. Ayrıca buraya kadar, olay gayet sıradan bir haberdi. Ne de olsa eşcinsel akraba öldürmek, bazı ailelerde bir ata sporuydu. Ancak sıradan olmayan şuydu:
Kurbanın vasiyetnamesinde, bedeninin yakılmasına ilişkin arzusunun hemen altında, akrabaları ya da akrabalarının azmettirdiği kişiler tarafından öldürüldüğü takdirde adını da belirtmiş olduğu sevgilisiyle evlendirilmek istediğini belirten bir madde bulunuyordu.
Eşcinsellerin evlenmesi İsveç’te yasaldı, ancak dünyanın hiçbir ülkesinde, evlilik ölülerin sahip olduğu haklara dahil değildi. Bunun üzerine, vasiyetnamede adı geçen sevgili, bu evliliği gerçekleştirebilmek için konuyu derhal mahkemeye taşıdı. Böylece ölüm, insan, romantizm, hayatın anlamı ve trajedisi gibi konuların tartışılacağı, dolayısıyla tarihin görüp görebileceği en *Shakespeare-vari* davalardan biri başlamış oldu.
Korkaklıklarından ötürü sırtlarında taşımaktan vazgeçemedikleri için,

kendileri gibi başkaları da altında ezilsin diye, dünyanın her köşesinde hüküm sürmesi adına kıvrandıkları bir ahlak anlayışına sahip olanlar, en kısa zamanda cephelerini oluşturdu. Ağız ve dillerinden megafonlar inşa edip, değil ölü olanların, yaşayan eşcinsellerin bile asla evlenmemesi gerektiğini bağırdılar. Özellikle de, maktulün üç kıtaya dağılmış isimsiz akrabaları... Herhangi bir aşkı bir cinayetle durdurabileceğini düşünenler, kurbanlarının giderayak kendilerine attığı kazığa öylesine öfkelenmişlerdi ki dünyanın çeşitli kaldırımlarında çoktan tütmeye başlamıştı İsveç bayrakları. Salyaların yerlere kadar sarktığı ve hakaretlerin göklere kadar yükseldiği bir dönemde, hiç beklenmeyen bir sabah beklenen karar açıklandı:

Taraflarından biri ölü, diğeri canlı olan eşcinsel çiftin evlenmesine engel teşkil edebilecek herhangi bir unsur bulunamamıştı... İçinde en az yarım kilo etik kavramı bulunan ve çok uzun bir gerekçeyle sarmalanmış olan kararın özeti şuydu:

Yasaların izin vermediği herhangi bir varlıkla (bir hayvan ya da çocuk vb.) gerçekleştirilmediği, üçüncü kişilere zarar verilmediği (ölüm öncesinde sonlanmamış bir evlilik bulunmayan hallerde vb.) ve tarafların rızası belgelenebildiği sürece, herkes istediği kişiyle evlenebilirdi. Ölü ya da diri...

Stockholm Bölge Mahkemesi'nin vermiş olduğu bu benzersiz karar, aileleri ya da çevreleri tarafından tehdit edilen, çoğu göçmen, bütün eşcinsellere ilham kaynağı oldu ve hepsi de, derhal, tek maddelik vasiyetnameler yazdırdı. Hatta uygulama, ölümcül bir hastalığa bulunmuş aşı hızıyla İsveç sınırlarının dışına taşıp her yere yayıldı. Kimseye görünmeden yaşayabilmek için kendilerini haritadaki bütün çöllere ve olabildiğince derine gömmeye çalışan eşcinsellere, İsveç'ten eş adayları çıktı. Dünyanın herhangi bir yerinde eşcinselliği nedeniyle öldürülen birileri olduğu takdirde, İsveç'te onlarla evlenmeye hazır gönüllü kişiler listeleri oluşturuldu. Böylece, kendini tehlikede hisseden, dünyanın her ülkesinden eşcinsel, gönüllüler listesinden şansına düşen İsveçlinin adını, *Ölümden Sonra Evlilik Talebi* başlıklı forma yazıp Stockholm'deki vakfa gönderdi. Bu yeni kurulmuş olan vakfın adı, *Bir Tane Daha!*'ydı. Sadece bu ad bile her şeyi özetliyordu. Hem de bağıra bağıra:

"Sırf eşcinsel diye bir akrabanı öldürdün ama bak, bir eşcinsel akraban daha oldu! Onu da mı öldüreceksin? O zaman bir eşcinsel akraban daha çıkacak ortaya. Sonra bir daha ve bir daha ve bir tane daha..."

Tabii ki simgesel bir tepkiydi. Ama zaten dünyanın bütün nefret suçları da simge temelli değil miydi? Kurbanlar, katillerinin gözünde her neyi simgeliyorlarsa, o yüzden saldırıya uğramıyorlar mıydı? *Kişisel bir mesele*

değildi nefret suçu. Nesnel bir şiddetti. Kurbandan nefret etmek için, onu şahsen tanıyarak zaman kaybetmeye gerek yoktu. Havada uçuşan genel nefretten birkaç doz koklamak yeterliydi. Buna göre, simgelerin sırtında yürütülmüş, yürütülen ve yürütülecek olan bütün savaşlardan pek de farklı değildi. Oysa o simgeler, herhangi bir elin tersiyle itilip aradan çekildiğinde, geride sadece kaynak paylaşımına ilişkin bir harita kavgası kalacaktı. Ne de olsa dünyanın bütün savaşları, aslında birer iç savaştı. Ama demokrasi ve özgürlük ve dinler ve mezhepler ve bayraklar ve akla gelip gelebilecek bütün simgesel kavramlar gökyüzünde o kadar güzel dalgalanıyordu ki, hipnotize olup peşlerinden koşmamak mümkün değildi. Sokak aralarında, siper diplerinde, gecenin karanlığı ve düzenli şiddetin olduğu her yerde, her şey simgeseldi. Dökülen kan hariç. Aslında o bile simgeseldi galiba... Ne de olsa rengini bayraklara veriyordu... Simgelere bulanmış olan dünya, altın suyuna batırılmış, boktan bir *alliance*'tı. Bütün o simgeler üzerinden döküldüğünde nasıl bir tezgâh olduğu elbet ortaya çıkacaktı. Çünkü daima bir tezgâh vardı. İsveç'te de olduğu gibi...

Birkaç ay sonra, bütün bu uluslararası tepki hareketi bıçak gibi bir haberle kesildi. Paslı bıçak gibi bir haberle... Politik ve ekonomik açıdan mitolojik tanrılar kadar güçlü eşcinsellerden oluşan *Kadife Mafya* adlı görünmez örgütün, o meşhur kararı aldırmak için Stockholm Bölge Mahkemesi heyetine tehdit ve rüşvetle baskı yaptığı ortaya çıktı. Her şeye, ama her şeye hükmetmediği takdirde verem olmaktan korkan, güç iştahı sonsuz kibir yine ortaya çıkmış ve bir çuval inciri kurtaracağım diye binlercesinin içine sıçmıştı. O günden sonra da, kısa bir süre içinde, bütün ölü-diri evlilikleri yasal olarak iptal edildi. Yine de, içlerinden biri geçerli kaldı: *Simgesel* olarak...

Sonuçta, bütün bunların gerçekleşmesini sağlamış olan, o ilk vasiyetnamenin sahibi, Roosendaal porseleninden bir vazo içinde ve onlarca kameranın önünde, yaşarken kendisinden nefret etmiş bütün insanlardan ve artık cezaevinde olan katilinden muhteşem bir törenle intikamını alarak, sevgilisiyle evlendi. Ve ancak o zaman adı öğrenilebildi. Daha doğrusu, lakabı: *Blomma*... İsveççede çiçek demekti. Çiçek... Felat mıydı?

Yoksa PKK'nın örgüt içi infaz festivallerinden geriye kalan ve vadi diplerine gömülseler de her bahar yırtıcı hayvanlar tarafından açığa çıkarılan cesetlerden herhangi biri miydi? Eğer öyleyse, son bir hayatta kalma umuduyla verdiği ve *Devletten Önce Bürokrasi Vardı* inancına uygun olarak dosyalanıp örgüt arşivine kaldırılmış olan *özeleştirisinde* benden söz etmiş miydi? Belki de itirafçılık müessesesinde fahri müsteşarlığa kadar

yükselip, İstanbul'da çek-senet kovalayanlardan biri olmuştu... Yoksa intihar mı etmişti? Ya da çoktan dünyanın ücra bir köşesine kaçmış ve gök rengi bir deniz mi izlemekteydi?.. Sanmıyorum... Eğer bu hayat denilen hastalıktan biraz anlıyorsam, büyük ihtimalle Aruz'un koltuğuna oturmuş, elinde babasının telefonunu tutuyordu. Bu kadar basit... Yeni Aruz, Felat'tı artık ve ne parolamızı hatırlıyordu ne de beni... Geçmişte yaşayan bir ben vardım. Başka da kimse yoktu. Hiçbir canlının ayak basmadığı o dehşet müzesinde tek başınaydım. Dehşet içinde... Çünkü ben de babam olmuştum! Bir Ahad olmuştum! Hatta ondan da beter...

Ama bir yandan da, *blomma*... Çiçek demek değil miydi?.. Çiçek... Cuma, o zaman! Felat! Cuma! Her ihtimale karşı, Cuma! Hayatın olağan akışına rağmen! Her şeye rağmen, Cuma! Ben Gazâ, Felat! Cuma! Beni öldürme! Cuma!

Talaştan midem bulanır. Ne zaman bir zeminde talaş görsem, bilirim ki orada kir bırakan bir hayat yaşanmıştır. Haftada üç gün ve iki gece horoz dövüştürülen o hangarda da, ramazanda kepenginin altından geçilip girilen ve iki tek atıp suratımı buruşturmayı öğrendiğim o kırık meyhanede de, 7 gün 24 saat açık olan ve iki gece yatıp hiç uyumadığım o karakolun hücresinde de talaş vardı.

Yaşamak için nefes nefese kaldığımız kasabanın adı Kandalı'ydı. Kandağlı denildiği günlere yetişememiştim. Ğ de beni beklememiş ve çoktan tarihe karışıp gitmişti. Bir dağdan çok dev bir kanepeye benzeyen Kandağ'ın ortasında oturan, bu yüzden de kaybolmadığı sürece hiçbir rüzgârın yolunun düşmediği, nedense herkesin ilçe demekte ısrar ettiği bir kasabaydı Kandalı. Belki de ilçe diyerek, fonetik olarak da olsa, kendilerini bir ilde yaşıyor olma ihtimaline daha yakın hissediyorlardı. Oysa Kandalı, ellerimizle aralayıp içinden geçtiğimiz, camdan bir perdeye dönüşmüş olan nemin barometreyle değil terazilerle ölçüldüğü, kasaba büyüklüğünde bir çukurdu. Nüfusundan fazlasını kaldıramayan ve içinde fazla büyüyen her şeyin kuruyup geberdiği bir saksı. Genelde zeytin yenilen, zeytin ağaçları dikilen ve bir kaşık zeytinyağı içip rakıya geçilen bir yerdi. Ve talaş, her yerindeydi. Nereye baksam, birazdan her ne dökülecekse sonradan süpürmesi kolay olsun diye, etrafa saçılmış talaşlar görürdüm. Beş belediye otobüsünde, dört kıraathanesinde, sayısını kimsenin önemsemediği sokaklarında ve tek caddesinde talaş vardı. Evlerinde, dükkânlarında, ayakkabı tabanlarında, çocukların dizlerinde ve her yerde talaş. Sanki gökten yağmış gibi, bütün Kandalı talaş altındaydı. İzimiz kalmasın ve de leke yapmayalım diye üzerimize yağmış gibi. Kandalı'dan ve bizden geriye hiçbir şey kalmasın diye... Tabii ki bizim kamyonun kasasında da vardı. Ben serper, ben süpürürdüm. Bunu o kadar çok sık yapardım ki, dünyanın neresine gitsem talaş hayatımdan çıkmayacakmış gibi gelirdi. Belki de olması gereken buydu: Bütün dünyaya talaş dökmek! Böylece o dünyanın her yerinde, bıçakla, kılıçla ya da bir mermiyle dökülen bağırsakları; bir copla, bir sikle ya da üç parmakla tecavüze uğrayan kızların kanlarını temizlemek daha kolay olurdu. Çünkü talaş sihirliydi! Her şey onun içine çekilip kaybolur ve tek bir süpürge hamlesiyle uçuşur giderdi. Talaşın tek işi buydu: Boktan bir geçmişi emmek ve daha da boktan bir geleceğe zemin hazırlamak...

Mutluluk yuvamız, kasabanın hemen çıkışında, bir tarafında "Kandalı'ya Hoş Geldiniz!" diğerinde de "Güle Güle!" yazan tabelayı biraz geçince, sağdaki iki yüz metrelik toprak yolun sonundaydı. Her nedense babam asfalt döktürmeyi kesinlikle reddettiği için, toza bulanmış olarak geçer, öyle

çıkardık kasaba yoluna. Onun için ben de bir tabela yapıp üzerine TOZ SOKAK yazmış ve sokağın girişine çakmıştım. Hatta bu tabela öylesine kabul görmüştü ki, postacı bile adres defterine kaydetmişti. Dolayısıyla, adresimiz, Toz Sokak, Kandalı'ydı. Numara yoktu çünkü tek ev bizimkiydi. Adresimizden bile nefret ediyordum! Canlı olsa öldürürdüm! Her neyse...

Bir buçuk dönümlük bir arazimiz vardı. Annemin o daha çocukken ölmüş olan babasından kalmış bir arazi. Yani babam dışındaki tek akrabam, araziydi aslında. Başka kimsemiz yoktu. Babamın ailesinin nerede olduğunu ve ne yaptıklarınıysa kesinlikle bilmiyordum. Babam da anlatmıyordu zaten. Tek bildiğim, onun da çok uzaklardan gelmiş olduğuydu. Bosna'dan ya da Bulgaristan'dan ya da Güney Afrika'dan ya da zerre kadar umurumda olmayan herhangi bir yerden kalkıp Kandalı'ya gelmiş, belki de ailesini birlikte çıktıkları yolda kaybetmişti.

Kasaba halkı ortalamasından farklı bir görünüşü olduğu için anneme ilginç gelmiş olmalıydı. Teni soluktu, gözleri daha da soluk maviydi ve bir kedi kadar yakışıklıydı. Kalıtımsal olarak bir piçti. Dolayısıyla annemi ağına düşürmesi pek sürmemişti, sonra da ben doğmuştum. Annem ölünce de, boşalan ağa düşme sırası bana gelmişti. Hayatının herhangi bir döneminde, herhangi bir yasal mesleği olmuş muydu, bilmiyordum. Belki o da benim gibi bu işe dokuz yaşında başlamıştı! Sonuçta tek bildiğim, arazideki evi, hangarı ve hangarın altındaki depoyu iş yeri olarak kullandığı ve nadiren de sebze-meyve taşımacılığı yaptığıydı. O da, çalışıyormuş gibi görünmek içindi herhalde...

Aruz'un tırları, Kandalı'dan Anadolu'nun derinliklerine doğru, 300 kilometre uzaklıktaki Derç köyünün girişine gelir ve yaz aylarında bir halat, kış aylarında bin halat kalınlığında akan Derçisu Çayı'nın yanından ilerleyip ormana girerdi. Yol birkaç yüz metre sonra biter, ancak koca tır çevredeki kızılçamlar, karaçamlar ve fıstık çamlarının arasına çoktan gömülmüş ve görünmez olurdu. Malın bizim kamyona geçişi on beş dakika içinde tam da o noktada gerçekleşir ve ben, kasa kapılarını açıp kapamaktan başka yapacak bir işim olmadığından, çevremdeki kekik, adaçayı ve lavantaların burnuma yapışan kokularını içime çeker, daha da çok koksunlar diye bütün ormanı yaktığımı hayal ederdim. Babam Cuma'yı tam da oraya gömmüştü. Lavantaların arasına...

O sabah, havalandırmayı çalıştırmam gerekirken bunu yapmamış, sonrasında da tamamen unutmuştum. Babamın planına göre, akşama doğru Cuma'yı tekneye bindirecek, sonra da Derçisu'ya gidip yeni bir mal teslim alacaktık. Babam bana güvenmiş olmalıydı ki yola çıkarken kasayı kontrol etmemişti. Ancak teknenin kalkacağı koya varıp da kasanın kapaklarını

açtığımızda, Cuma yerine cesediyle karşılaşmıştık. Bunun üzerine, babam bir karar vermek zorunda kalmıştı. Ya Cuma'yı o koyda bir yere gömüp mal teslimine geç kalacaktı ya da Derçisu'ya kadar götürüp işi orada halledecekti. Geç kalmamayı seçmişti. Bir de bana bir ders vermeyi... Böylece Derçisu'ya, babamın yanında yolu izleyerek değil, kasada, dehşet içinde, Cuma'nın cesedine bakmamaya çalışarak gitmiştim. Saatler süren o yolda, Cuma'nın her virajda sarsılan cesedinden olabildiğince uzak durmaya çalışarak...

Derçisu'ya vardığımızda, babam bir kunduz gibi çalışmış ve çok kısa bir sürede Cuma'yı gömmüştü. Bu yüzden, o orman benim için ne kadar lanetliyse, kaçaklar için de bir o kadar kutsaldı. Çünkü orada, hedeflerine bir adım daha yaklaşmış olurlardı. Kamyona geçişleri tamamlandığında, kısa bir hesap kesme işi gerçekleşirdi; sonra da o 300 kilometrelik yolu ters yönde gider ve Toz Sokak'a girerdik. Kamyonu hangara sokar ve kasanın kapılarını açardık. Hangarın köşesindeki kapağı da kaldırınca, "Hadi!" derdik... Kelimeyi anlamasalar da el hareketlerimizden ne yapmaları gerektiğini derhal kavrayan kaçaklar, ancak bir insanın geçebileceği delikten girip kaybolurlardı.

Babam depoyu iki sene önce yaptırmıştı. Nakliyatın önceki ve sonraki adımlarına bağlı olarak zincirleme biçimde değişen güvenlik şartları doğrultusunda malın bizdeki bekleme süresinin uzayabildiğini görünce, hangarın artık buna uygun olmadığına karar vermişti. Bunun üzerine, 200 kilometre uzaklıktaki Barnak köyünden ustalar çağırıp, "Bir su deposu istiyorum" demişti. Hatta şüphelenmesinler diye, şebekeden depoya boru bile çektirmişti. Her ne kadar adamlar, boruların seviye dengesi açısından deponun eve daha yakın olması gerektiğini söylemiş olsalar da, yevmiyelerini veren babam olduğu için çok da ısrar edememişlerdi. Dökme kapak istediğini söylediğindeyse, basit bir demirden çok daha pahalı bir malzeme kullanılacağından ses çıkarmamışlardı. Delinin biri su deposunun ağzını lağım kapağı gibi bir şeyle kapatmak istiyorsa, bu onların sorunu değildi elbette!

Böylece, bir lağım işçisi olduğumu kanıtlayan kapak da takılınca, ortaya karınlarını içlerine çektikleri ve birbirlerine yapıştıkları takdirde 200 kişiyi alabilecek genişlikte, cehenneme yakışacak bir gayya kuyusu çıkmıştı. Nemli beton duvarlarında beliren tropikal haritalarla zemininde biriken göletlerin sürekli yer ve biçim değiştirdiği, daima sıcak bir tabut. Haftada en az üç kez patladığı için hep değiştirmek zorunda kaldığım bir ampulün ışığından çok örümcek ağları tarafından perdelenmiş gölgesiyle aydınlanan bir hücre. İnsan yıllandırdığımız bir mahzen...

Ancak kim bilir kaç bin kilometre yoldan gelmiş olan kaçaklar, bütün bu dekoru asla önemsemez ve sanki her gün gelip gittikleri bir yermiş gibi derhal sıralanıp ıslak zemine oturur, başlarını ellerinin arasına alır ve o bekleme hallerine geçerlerdi. Mükemmel bekleyiciler! Günlerce, haftalarca, aylarca sıkılmadan bekleyebilirlerdi. Bir kez başlarını ellerinin arasına aldılar mı, dünyadan bir uzay mekiği gibi kopar ve yeniden uyandırılana kadar garip bir uykuya dalarlardı. Tam da uyku olmayan bir kapanma hali... Oto-narkoz!

O ıslak zemine oturmayı sürdürdükleri takdirde belli bir süre sonra üşütüp ishal olduklarını ve bana daha da çok talaş işi çıkardıklarını deneyimlerim sonucunda öğrenmiş olduğumdan, gazete kâğıtları, strafor parçaları dağıtırdım. Sonra da, tahmin edilebilecek nedenlerle önlerine kovalar koyardım. Aile olanlara bir tane. Arkadaş olanlara bir tane. Tek olanlara da sorardım: "Kiminle sıçmak istiyorsun?" Anlamazdı tabii. Anlatmaya üşenirdim. Sonra tam depodan hangara çıkan altı basamaklı ahşap merdivene yöneldiğimde, mutlaka içlerinden biri çıkıp sorardı. Genelde bir sözcüleri olurdu. En azından İngilizce dört kelimeyi sıralayabilen ya da önceden akıl edip, yolculuk boyunca geçeceği ülkelerin dillerinde, işine yarayacak kelimeleri öğrenmiş biri. Uyanık biri... Ne sorduğunu tabii ki hemen anlardım. Ama anlamazlıktan gelirdim. "Ne zaman?" derdi. Bildiği bütün dillerde. Ne zaman yola devam edeceklerini sorardı. Ben de, o konuyu boş vermesini ve esas ilgilenmesi gereken sorunun birkaç saat sonra kovaları kullanmak zorunda kalacaklarında ne halt etmeleri gerektiği olduğunu söylerdim. Bu uzun yanıttan hiçbir şey anlamaz ve sorusunu yinelerdi. Tabii ki yine duymazdan gelir ve çıkıp giderdim. Döndüğümde, elimde karşılıklı duvarlardaki çengellere bağlayıp germeleri için bir çamaşır ipi, üstüne asmaları için de eski bir çarşaf olurdu ve bunları yine karşıma dikilmiş olan o sözcünün eline tutuştururdum. Boyu 12, eni 6, yüksekliği 2 metre olan yeni evlerini bölüp, ilkel de olsa, kendilerine bir tuvalet inşa etmelerini sağlayacak olan malzemeleri teslim aldığından habersiz sözcü aptal aptal suratıma bakarken, ben çoktan hangara çıkmış ve kapağı indiriyor olurdum. Nasıl olsa perde çekme işini çözerlerdi. O güne kadar çözmeyeni görmemiştim. İnsanları çaresiz bırak, iç organlarından roket yaparlar!

Sonra duruma göre, yarım gün, bazen de iki hafta o depoda kalır ve yola devam ederlerdi. Bu bekleme süresini belirleyen, Dordor ve Harmin'di. Teknelerin denize ne zaman açılabileceğine, Sahil Güvenlik'le oynadıkları köşe kapmacanın gidişatına göre karar verir ve telefon açıp, buluşma yeriyle zamanını aralarındaki bir şifreyle babama yazdırırlardı. Ve bir gece,

deponun kapağı açılır, kaçaklar kamyon kasasına girer, bazen 50, bazen de 200 kilometrelik bir yoldan sonra, Ege'nin kurtlar tarafından kemirilmiş gibi duran kıyılarından birinden teknelere atlar ve karanlığa karışırlardı...

Bütün iş buydu. Daha fazla değil... Ama o sabah... Daha fazlası da vardı... Hatta o sabah, her şey fazladan da fazlaydı! Uyanışım fazlaydı. Yataktan kalkışım, yürüyüşüm fazla. Yüzümü yıkayışım ve yine yürüyüşüm fazlaydı. Mutluluğa benzeyen bir şeyle kaplanmıştım. Ellerim, gözlerim ve gördüklerim fazlaydı. Bana hayatımı unutturan bir şey vardı üstümde... Fazladan bir şey... Aşk.

Yirmi dört kişilik bir grup bekliyordu depoda. Dordor'un dediği gibi, kafile! İki gündür oradaydılar. Aralarında da, beni o fazladan bir şeye batırıp çıkarmış olan, dünyanın en güzel kızı... Benim yaşlarımda olmalıydı. Belki bir yaş büyük. Belki de iki. Siyah saçları vardı. Siyah gözleri... Nereli olduğunu bilmiyordum. Ama düşünüyordum sormayı. Adını, yaşını, neleri sevdiğini, büyüyünce ne olmayı düşündüğünü... Derçisu'yun orada, tırdan bizim kamyona geçerken gördüğüm andan beri gözümün önünden gitmiyordu. Uyuyamıyor, farkında olmadan nefesimi tutuyor, sonra nefes nefese kalıyor ve bir zamanlar Ender'in yaptığı gibi kendi kendime gülüyordum. Nasıl âşık olunur bilmiyordum ama böyle bir şey olmalıydı: Soyguna gidecekmiş gibi planlar yapmak... Doğru hamleler, doğru yerler, doğru anlar peşinde koşmak... Avlanmaktan pek bir farkı yoktu aslında. Hatta dünyanın ilk leopar desenli giysisini üreten adam da böyle düşünmüş olmalıydı. Aşk, avlanmakla ilgiliydi. Yoksa hangi kadın bir hayvan gibi görünmek isterdi?

Zaman gittikçe daralıyordu. Her an Dordor'la Harmin'den haber gelebilir ve dünyanın en güzel kızı birkaç saat içinde yok olup gidebilirdi. Babamın evden uzaklaşmasını bekliyordum ama bir türlü gitmiyordu. Çakılıp kalmıştı! Ben de babamı umursamamaya karar verdim. Büyük bir karardı. Çok büyük! Ne yapacaksam o gün yapacak ve elimde ne var ne yoksa babamın hangara girmeyecek olma ihtimaline yatıracaktım. Kumarbazlık kanımda vardı. Milyonda bir ihtimal, benim için yeterliydi. Tabii ki biraz da, babamın öğlene doğru uyanmasına, ancak öğleden sonra kendine gelmesine, akşamüstü ufak ufak içmeye başlamasına ve hangar ya da depoyla ilgili her işi bana yaptırmasına güveniyordum. Dolayısıyla o kadar da kumarbaz değildim galiba. Zaten daha çok bir kumar fişi gibi hissetmişimdir kendimi. Hatta ölünce kemiklerimden kumar fişi yapılmasını vasiyet edebilirdim. Hiç de fena olmazdı. En azından, doğama aykırı olmazdı!

İki gündür tek yaptığım, dünyanın en güzel kızını nelerin mutlu

edebileceğini düşünmekti. Ona verebileceğim pek bir şey yoktu tabii. Annemin bir kolyesi vardı. Ucunda melek olan altın bir kolye. Onu verebilirdim. Ama içinde bulunduğu durumda ne işine yarayacaktı ki? Daha gerçek bir şey gerekiyordu. O an aklıma, iki gündür sadece dağıttığım sandviçleri yedikleri geldi. Ben hazırlıyordum. Ekmek arası domates-peynir. Bir de su veriyordum. Üstelik bedava! Dünyanın en güzel kızı ne kadar düşünceli bir insan olduğumu anlasın diye. Farkına varmış mıydı, bilmiyorum. Ama pek de öyle görünmüyordu. Hatta yüzüme bile bakmıyordu. Oysa ben depoda kalışımı olabildiğince uzatmak için her şeyi yapıyordum. Ama ne de olsa, hayatının en kötü günlerini geçiriyordu. Şimdilik...

Her neyse... Kararımı vermiştim. Ona hediyem, tadı bütün yolculuğu boyunca damağında kalacak ve beni hatırlamasını sağlayacak, iyi bir yemek olacaktı. Ama iyi yemek neydi? Benim için sadece etti... Acaba o da sever miydi? Peki, birinin karnını doyurmak, romantik miydi? Belki bir de depodan çıkarıp biraz nefes almasını sağlamak... Babamdan gizli. İçinde bulunduğum şartlarda şövalyelik ancak bu kadar oluyordu. Âşık olunanla daha tehlikeli ne yapılır, bilmiyordum. Çünkü benim için daha tehlikelisi yoktu.

O sabah erkenden kalkmıştım. Babamın hâlâ uyuduğundan emin olduğum için sessizce giyinip evden çıkmıştım. Ama kapıyı kapatıp Toz Sokak'a doğru baktığım anda, bütün planımı altüst eden bir şey görmüştüm. Babam, toprak yolun başlangıcında bir sandalyeye oturmuş, öylece duruyordu. Aramızda kırk metre kadar bir mesafe vardı ve sırtı bana dönüktü. Sanki kasaba yolu tarafından birinin gelmesini bekliyormuş gibiydi. Ama öylesine hareketsizdi ki, bir an için ölmüş olabileceğini düşünmüştüm. Belki de bu bir dilekti, bilemiyorum. Ona doğru attığım her adımda, kasabaya gitmek için nasıl bir yalan uydurmam gerektiğini düşünmüştüm. Arkasından sessizce yaklaşmıştım ki, oturduğu yerde, çenesinin neredeyse göğsüne kadar indiğini görmüştüm. Uyuyordu! O sandalyede uyuyakalmıştı. Büyük ihtimalle sabaha kadar içmiş, sonra da sızmıştı. Neden Toz Sokak'a doğru oturduğunu anlayamamıştım. Ancak koca bahçede sarhoş olacak yer bulamayıp orada içmesinin nedeni her neyse, beni kesinlikle ilgilendirmiyordu! Beni ilgilendiren, sızmış olmasıydı... Yanından sessizce geçmiş ve yeterince uzaklaştıktan sonra da koşmaya başlamıştım. Ancak kasabaya vardığımda, ne yazık ki, saatin hâlâ çok erken olduğunu anlamıştım. Bunun üzerine de, önlerinde volta ata ata, Kandalı'nın tek caddesi üzerindeki üç lokantanın ocaklarını yakmasını beklemiştim.

Biri kebapçı, diğeri balıkçıydı. Öbürü de sulu yemek satıyordu. Ne zaman ki öğlen oldu, bu defa da aralarında gidip gelmeye başladım. Hatta param olmadığını ve bunu da söylemeye utandığımı düşündüğü için, garsonlardan biri, "Gel, bir çorba vereyim" dedi. "Yok" dedim. "Sağ ol!" Benim derdim başkaydı ve bunu kimse anlayamazdı. Eve yürüyerek döneceğim için, soğusa bile lezzetinden kaybetmeyecek bir şeyler arıyordum. Sonuçta tabii ki karar veremedim. Bunun üzerine, üç lokantaya da girip, hepsine de siparişler verdim. Hazırlanmalarını beklerken, caddedeki kızları izledim. Saçlarını, giysilerini, ayakkabılarını... Bir fikir versin diye... Dünyanın en güzel kızı, o cehennem gibi depoda bir kazakla oturuyordu. Bir tişört almalıyım, diye düşündüm. Bir dükkâna girip, en az otuz tişörtü, hayatımda ilk kez görüyormuş gibi inceledim. Ne de olsa hayatımda ilk kez bir kıza tişört alıyordum. "Kaç beden?" diye sorduklarında, afallayıp kaldım. Ve önünde annemin kolyesindekine benzeyen bir meleğin resmi olan kırmızı tişörtten iki tane aldım. İki farklı bedende. Bütün bunları yaparken o kadar heyecanlanıyordum ki ellerim titriyordu ve cebimden her çıkarışımda paralarım etrafa saçılıyordu. Bir de galiba, aptal gibi sırıtıyordum...

Ancak üç lokantayı da gezip, hazırlanmış olan paketleri bir araya getirince anladım ne kadar abartmış olduğumu. Neredeyse beş kişiye yetecek kadar yemek almıştım. Umursamadım. Artık tek hedefim, hiçbiri soğumadan bir an önce hangara dönebilmekti. Koşmaya başladım. Yolda, ellerim yandığı için iki kez durup paketleri yere bıraktım. Bir ara, babamın hâlâ aynı yerde oturuyor olabileceğini düşündüm. Ama sonra güneşin Ahad gibi bir sarhoşu bile uyandıracak kadar yükselmiş olduğunu düşünerek koşmaya devam ettim. Toz Sokak'a vardığımda, sandalye de babam da yoktu. Gitmişlerdi...

Böylece Ahad'a yakalanmadan hangara girebildim. O an aklıma içecek bir şey almadığım geldi. Bütün bunların yanına en azından bir kola gerekiyordu. Evde bir şişe vardı. Hangardan çıktığım an babama yakalandım. Yanında, tanımadığım bir adam vardı. O tanımadığım adamın belinde de bir silah. İkisine de alışıktım. Yabancılara ve yabancıların bellerindeki silahlara. Önemsemedim. Sadece böylesi yabancılar genelde yola çıkmadan önce görünmeye başladıkları için, "Şimdi değil! Şimdi gitmesinler, ne olur! Bir gün daha kalsınlar!" diye yalvardım içimden. Kaçak göçmenlere ve onları taşıyanlara tanrılık eden bir gücün varlığından şüpheli olduğum için, kime yalvardığımı bilmeden. Evin arkasındaki çardağa doğru yürürlerken, babam dönüp bağırdı:

"Neredesin sen kaç saattir! Git, dorseyi temizle! Sonra da bir talaş at!"

Kamyonun arkasındaki dev kutuya dorse diyordu. Ama ben kasa demeyi

tercih ediyordum. Daha mantıklı geliyordu. Çünkü o bir kasaydı! İçine insan koyduğumuz, içinde insan biriktirdiğimiz, kapılarını mutlaka kilitlediğimiz ve sürekli boşaltıp doldurduğumuz bir kasa... Hatta bir kasa olduğu fark edilmesin diye, elimizden geleni yapmıyor muyduk? Dışındaki dev "AHAD LOJİSTİK – YAŞ MEYVE SEBZE TAŞIMACILIĞI" yazısı bunun için değil miydi? Ardındaki kasayı gizlemek için duvara asılmış boktan bir tablo gibi...

"Tamam baba! Gidiyorum!"

Yalvardığım her kim ya da neyse beni duymuş olmalıydı, çünkü babamın vermiş olduğu emir sıradan ve gündelikti. Yola ne zaman çıkılacağı hakkında bir bilgi veren emirlerden değil. Emir vermek için verilmiş olan bir emir. Babamın ancak beni görünce aklına gelen emirlerinden biri. "Nasılsın oğlum, ne yapıyorsun?" demeyi bilmediği için, kendince kurduğu bir iletişim biçimi...

Ne zaman ki babamla yabancı, evin arkasına geçip gözden kayboldular, ben de bir köpek hızıyla eve girdim. Bir şişe kola, bir bardak, bir çatal ve bir bıçağı toplamam sadece saniyeler sürdü. Hemen çıkıp yine bir köpek gibi koştum hangara.

Şimdi planın ikinci aşamasına geçmek gerekiyordu: Bir sofra hazırlamak. Kamyon hangarın orta yerinde duruyor ve babamın üzerinde marangozluk işlerini yaptığı metal masayı nereye çekeceğim konusunda bana pek de bir seçim bırakmıyordu. Depo ağzının hemen yanındaydı. Üstündeki çekiç, tornavida, İngiliz anahtarı, vida ve çivilerin hepsini toplayıp yere koydum. Kirden simsiyah olmuş bir bezle üstünü sildiğimi sandım. Bir tabure vardı hangarda, ama nerede olduğunu bulmak için en az on dakika uğraştım. Sonra da getirip masanın yanına koyarken, tek ayağının aksadığını fark ettim. Altına katlayıp koyacağım bir karton bulmayı düşündüm ama zaman kaybetmemek için vazgeçtim. Dünyanın en güzel kızı o taburenin üstünde sallanıp da rahatsız olmasın diye, aksayan ayağının altına kendi ayağımı sıkıştırabilirdim. Böylece o yerken, ben yanında ayakta durur, hatta elimi omzuna bile koyabilirdim. Yemekleri teker teker paketlerinden çıkarıp yan yana masaya dizdim. Kolonyalı mendiller, tuz ve karabiber paketleri, peçeteler, çatal, bıçak, bardak ve kolayı da koyup iki adım geri attım... Evet, karşımda duran şeye bir sofra denebilirdi. Ya da bana öyle geliyordu. Ben ve her şey, artık hazırdık! Kamyonun altına sakladığım tişörtleri yemekten sonra verecektim... Tatlı yerine.

Cebimdeki anahtarla kapağın kilidini açtım ve depoya indim. O kadar heyecanlanmıştım ki kalbim alnımda atıyor gibiydi. Beni görür görmez, kalkabilecek hali olanlar derhal ayağa fırlayıp etrafımı sardı. Her zamanki gibi, yola çıkacaklarını sanmışlardı. İki elimi de sallayarak, "Hayır! Hayır!

No! No!” dedim. Omuzlarına çığ düşmüş gibi çöktüler, oldukları yere. Sonra onu gördüm. Dünyanın en güzel kızını. Göğsüne çektiği dizlerinin üzerine başını koymuş, kollarıyla da etrafını sarmıştı. Yanına gidene kadar bana bakmadı. Ne zaman ki gölgem üstünü kapladı, başını kaldırdı. Bir cesaret kadar nefes alıp verdim ve elimi uzattım. Anlamadı. Hafifçe eğilip sağ elini tuttum. Başını sallamaya başladı. Sağa sola doğru. “Korkma” dedim. Boşta olan elimle, yüzümle, bakışlarımla, sahip olduğum her şeyle... Ama anlamadı. Hatta hiçbiri anlamadı. Annesi olduğunu tahmin ettiğim, hemen yanında oturan kadın bağırmaya başladı. Bağırarak bir şeyler söylemeye... Sonra ona bir adam eklendi. Sonra bir kadın daha. Sonra da hepsi. Ama önemsemedim. Anlarlar, diye düşündüm. Gülümsedim hatta. Yüzlerine gülümseyerek baktım ve elimdeki eli bırakmadım. Sonra birden, dünyanın en güzel kızı ağlamaya ve kendini geriye doğru çekmeye başladı. O sırada omuzlarımda eller hissettim. Bizi ayırmaya çalışan eller. Her yerimdeydiler. Beni ondan çekip koparmak istiyorlardı. Ve o eli bırakmak zorunda kaldım. Diğerleri de omuzlarımı bıraktı. “Peki!” dedim. “Tamam... *No problem!*” Olduğum yerde döndüm ve bir adım attım. Ama daha fazla gidemedim. Çünkü annesi olduğunu düşündüğüm kadın karşıma geçmiş, duruyordu. İki heceli bir kelime söyledi ve yüzüme tükürdü. Sonra da önümden çekildi ve ben sadece yürüdüm. Beni öldürecekmiş gibi bakan yirmi dört çift gözün arasından geçip merdiveni tırmandım ve hangara çıkıp kapağı kilitledim. Yüzümdeki tükürüğü elimin tersiyle silip birkaç saniye hareketsiz durdum. Sofraya baktım. Yemeklere... Hâlâ çok hafif de olsa dumanları tütüyordu. Ya da ben hayal görüyordum. Tabureye çöktüm, tek ayağı aksadığı için neredeyse düşüyordum. Dengemi sağlayıp dirseklerimi masaya dayadım. Başımı ellerimin arasına alıp gözlerimi kapadım ve kim olduğumu anladım...

Tabii ki o güne kadar, nasıl bir işin içine gömülmüş olduğumun farkındaydım. O insanların gözünde daima uzak durmaları gereken yaratıklardan biri olduğumu, elbette biliyordum. Çaresizce muhtaç oldukları ama yanına yaklaşmaya ya da birlikte yalnız kalmaya asla cesaret edemeyecekleri bir yaratık... Evet, doğru, ben de onları sevmiyordum. Hatta bazen varlıklarına bile katlanamıyordum. Çünkü o depoda sadece kendileri yoktu. Farkında değillerdi belki, ama ben de o depoda onlarla sıkışıp kalmıştım. Üstelik benim nefretim, sadece içimdeydi. Kapalı dudaklarımın hemen ardında. Yine de elimden geleni yapıyordum. Hastalanmamaları, aç kalmamaları, pislik içinde yaşamamaları için... Ben ne yapmam gerekirse onu yapıyordum. Üstelik sadece bir çocuktum. Meğer değilmişim. Biraz önce olanlar, iki kulağıma da bağırıyordu artık: Sen bir çocuk değilsin!.. Bilemezdim... Bilmiyordum... O insanların gözünde bu kadar çirkin

olduğumu bilmiyordum... Kendileri gibi yollara dökülmüş ya da dökülmeye çalışmış olanlardan kim bilir kaç kez dinledikleri o tecavüz hikâyelerinin kahramanlarına bu kadar benzediğimden haberim yoktu. Benden bu kadar korktuklarını bilmiyordum. Bu kadar korkulacak biri olduğumu ben de bilmiyordum... Üstelik bu hiç bitmeyecekti... Ve artık karşımda sadece iki seçenek kalmıştı: Ya bu evden, bu hayattan ve benim bir canavar olduğumu düşünen bu insanlardan kaçıp uzaklara gidecektim, ya da...

Ayağa kalktım. Yedi adım atıp sağımdaki duvarın önüne geldim. Çömeldim. Dizlerimin hizasındaki siyah kutunun kapağını açtım. Karşıma çıkan büyük kırmızı vanayı, zorlukla da olsa, sağa doğru, sonuna kadar çevirdim. Böylece, oraya takıldığından beri o vana ilk kez dönmüş oldu. Şebeke suyu, içinden daha önce hiçbir şey geçmemiş olan borudan depoya doğru yola çıktı ve bu azgın yürüyüşün sesi, çok derinlerde bir yerde bir nehir akmaya başlamış gibi duyuldu. Sonra o sese aynı derinlikten gelen bir çarpma gürültüsü eklendi. Etin demire çarpma gürültüsü. Yumruklanmaya başlamış olan kapaktaki asma kilide baktım. Yerinden bile kımıldamıyordu. Sadece, kapak, her yumrukta belli belirsiz titriyordu. Ya da ben hayal görüyordum. Ardında kim bilir, hangi yükseklikte çığlıklar atılıyor ama ben sadece başka bir dünyadan geliyormuş gibi boğuk sesler duyuyordum. Sanki hangarın karnı gurulduyormuş gibi. Belki de o gurultu benden geliyordu. Yeniden masanın başına döndüm ve tabureye oturup ağır ağır yemeye başladım. Ağzımdan geçen hiçbir şeyin tadını almadığım için, ne yediğime bakmadım. Sadece çiğnedim. Depo kapağını izleye izleye ve depoyu dolduran suyu dinleye dinleye... O sırada hiçbir şey düşünmedim.

Doyduğumu hissettiğim an, kolonyalı mendil paketlerinden birini alıp yırtarak açtım. Parmaklarımı ve dudaklarımı, tamamen temizlendiklerine inanana kadar sildim. Yağlanmış olan mendili katlayıp, küçük paketinin içine tekrar soktum ve ayağımın dibindeki torbaya koydum. Sigaraya başlamak için çok doğru bir andı. Kalkıp kamyonun yanına gittim ve şoför tarafındaki kapıyı açtım. İçi ıvır zıvırla dolu büyük bir cep vardı kapıda. Elimi sokup biraz karıştırdım ve aradığımı buldum. Babamın, çakmağı daima içinde olan bir paket sigarası. Bir tane çekip yaktım. Öksürdüm ve bir nefes daha aldım. Paketi yerine koyup, kapıyı kapadım. Depo kapağına doğru yürüyüp, bir adım daha attım. Kapağın üzerinde durarak, sigarayı, bitene kadar içtim. Çoğalmış olan yumruklamaların titreşimini ayaklarımın altında hissettiğimi sandım. Birkaç adım atıp duvar dibine geldim ve çömelip siyah dolabın kapağını açtım. Annemi düşündüm. Sonra da babamı. Ve kırmızı vanayı kapadım. Ne nehir ne de sesi kaldı. İkisi de kuruyup gitti.

Depo kapağının başına gidip çömeldim ve asma kilidi açıp çıkardım.

Yumruklamalar o an durdu. Ya da ben öyle sandım. İki elimle iki kulpundan tutup, doğrularak kapağı kaldırdım. Önce bir iki çığlık sızdı, sonra sessizlik oldu. Geriye doğru iki adım atıp kapağı yavaşça yere bıraktım. Böylece bir metre önümde olan deponun ağzı tamamen açılmış oldu. Dönüp yürüdüm ve tabureye oturdum. Ama bu defa, düşecek gibi olmadım. Çünkü aksayan her şeyin farkındaydım.

Aşağıdaki insanların hayallerinde bir canavar vardı. Ve ben de o canavarın depodaki bütün insanlığı sikip atmasını bekledim. Önce bir, sonra üç, sonra on farklı ses duydum. Konuşma sesleri. Üst üste binen ve birbirine karışan ve bir duman gibi deponun ağzından çıkıp hangarın tavanına doğru yükselip kaybolan sesler. Sonra bir ağlama sesi duydum. Hatta iki... Bir çığlık. Sonra sessizlik...

Saçlar gördüm. Simsiyah saçlar. Sonra bir yüz. Sonra omuzlar. Sonra talaşların arasında ince parmaklar gördüm. Sonra bir diz. Bir diz daha ve işte, dünyanın en güzel kızı ayakta. Karşımda... Ağlıyordu. Ama gözyaşı yoktu görünürde. İçinden akıp gidiyormuş gibiydi. Derinden. Biraz önceki nehir gibi. Belki dayasam kulağımı göğsüne, gözyaşlarının sesini duyardım. Ama yapmadım. Sofrayı gösterdim. “Ye!” dedim. “Senin için.” Önce bir, sonra altı adım daha attı. Bir an için tereddüt etti, sonra hızla yemekleri toplayıp, deponun ağzından içeri uzatmaya başladı. Bir dakika içinde, masada ne varsa, deponun girişinde kaybolup gitti. Sonra durdu ve bana baktı. Gözlerini gözlerime dikti. Titriyordu.

Bana doğru iki adım atıp elbisesinin düğmelerini açmaya başladı. Bu defa görebildim gözyaşlarını. Artık içinden taşmış ve yanaklarından akıyorlardı. Deponun ağzına baktım. Ardına kadar açık kapağına. Ampul yine patlamış olmalıydı. Ne ışık geliyordu ne bir ses ne de başka biri... Sadece bir ara, hıçkırığa benzer bir şey duyuldu. Yerin altından gelen... Bir zamanlar, bebeği ölen o kadının attığı ve yanındakilerin ağzını kapatmasıyla yarım kalan çığlık gibi tek heceli bir şey...

O gün, yirmi üç insan, birkaç strafor parçası, birkaç sayfa da gazete kâğıdı üzerinde, hayatımda ilk kez bir kadına dokundum. Omuzlarının üzerinden, deponun açık ağzına baka baka, şah damarım kesilmiş gibi boşalacakken beni geri itti. Bir erkeğin ne olduğunu benden iyi biliyordu. İçimde birikmiş ne varsa, hangarın zeminine döktüm...

O giyindi, ben giyindim. O depoya girdi, ben kapağı kilitledim. Sonra da yerdeki talaşları ve içlerine çekip aldıklarını süpürmeye başladım... Hiçbir iz kalmadı... Ertesi gün, tekneye binerlerken de gözlerinin içine baktım. Hepsinin. Teker teker. Orada da bir iz yoktu. Demek ki anlaşmıştık. Onlar benim bir canavar olduğumu düşünüyordu ve ben de bir canavar

oluyordum. Üstelik içlerinden birini bana kurban etmeye karar vermeleri on dakikadan fazla sürmüyordu...

Dönüşte, “Depoyu su basmış!” dedi babam.

“Söylemişti adamlar” dedim. “Eve daha yakın yaptır, diye.”

Artık âşık değildim. Sadece yolu izledim. O insanların bana gösterdiği yolu. Tek yön. Dönüş yoktu... Üzerinde melek olan kırmızı tişörtleri, başka dünyaların en güzel kızlarını satın almak için sakladım. Sonra onlara da gerek olmadığını anladım. Öğrendim ki sol elimin işaretparmağı bir namluydu. Herhangi birine doğrultmam yeterliydi. Eğer birisinin karısıysa, başka bir kadın bulup gönderirlerdi. Böylece 14 yaşımda, şövalyelik unvanım, parça parça elimden alınmış oldu. Ama bu asla öğrenilmedi, çünkü o yaşa kadar ejderhalar ve zindanlar arasında bir şövalye olarak yaşadığımdan kimsenin haberi yoktu. Belki bir Cuma’nın vardı ama o da sayılmazdı. Çünkü o, kâğıttan kurbağa mimarı, yaşasa da bilemezdi: Neden o gün, o evden, o hayattan ve benim bir canavar olduğumu düşünen o insanlardan kaçıp uzaklara gitmediğimi... Belki de adım Felat olmadığı içindi. Bir korkak olduğum için... Peki, bir korkaktan canavar olur muydu? Tabii ki! Hatta galiba sadece korkaklar canavar oluyordu. Yaşayan kanıtıydım bunun. Talaştan midemin bulanması da bu yüzdendi. Çünkü ben talaştım. Toz ve kıymık. Dünyayı benimle örtseler, geriye tek bir iz kalmazdı... Denedim. Kendimi o kadınların üzerine defalarca serptim ve hepsini yok ettim.

Korkunç bir yaratığa dönüşmem sadece beş yıl sürmüştü. Babam, Aruz, Dordor ve Harmin'in bir toplamı olmuştum. Hatta toplamlarını da geçmiştim. Ne de olsa hâlâ bir çocuktum. 14 yaşındaydım. Bu yüzden de başkalarının acısı benim için sadece bir oyundu ve yaşadıklarımın hiçbiri gerçek gibi görünmüyordu. Ve bütün bunlar beni daha da korkunç yapıyordu. Çocuk işçiliğimi başka bir sektörde yürütüyor olsam bu kadar etkilenmezdim tabii. Benim yaptığım işte, ciğerlerimi delik deşik edecek garip kimyasallar ya da farkında olmadan bağımlısı haline geleceğim tiner benzeri uçucu maddeler yoktu. Ben hizmet sektöründeydim. Lağım kapaklı bir sektörde! Hizmet sektörünün kanalizasyonunda. İçinden insan geçen bir lağımın tıkanmamasından ve temizliğinden sorumluydum. Belki de bu yüzden, herkes gibi doğuştan sahip olduğum empati yeteneğim bu noktada bir halta yaramıyordu. Kendimi o yarı bok-yarı insanların yerine koyabilmem mümkün değildi. Zaten söz konusu yeteneğimin tamamını, babam, Aruz, Dordor ve Harmin'in davranış gerekçelerini anlamak için çoktan harcamıştım. Geriye, çevresine bir çift mermi gibi bakan gözlerimden başka bir şey kalmamıştı. Kaçakların bir adları, bir hayatları, içlerinde akan kanları ve bir sinir sistemleri olması beni kesinlikle ilgilendirmiyordu. Sadece öfkeleniyordum. En küçük tepkileri ya da en dar gülümsemeleri bile zehirli birer tırnak gibi yırtıyordu gözbebeklerimi. Özellikle de, içten içe kurdukları o hayalleri! Çünkü duyabiliyordum ben onları! Hem de gayet net duyuyordum o hayal inşaatlarını! Çok uzaklarda mutlu olma hayalleri! Gerçekleşmelerinde ister istemez benim de payımın olduğu o iğrenç hayalleri! Bir defasında sormuştum babama. "Biz de gidebilir miyiz?" diye. Yalvarmıştım hatta. "Baba, bizi de götürsünler!" Dordor'la Harmin'in teknelerine binip yeniden doğmak için başka kıyılara ayak basabilirdik. "Lütfen, baba, biz de gidelim!" Bakmıştı suratıma. "Bizim işimiz" demişti. "Gideni göndermek... Gitmek değil!" Bizim işimiz öldürmek, ölmek değil, der gibi...

Bunun üzerine, ben de, Kandalı'da kalmanın acısıyla, kendi hayallerimi kurdum. Bazen gerçeğe bile dönüştüler. Hatta defalarca dönüştüler ve hepsi de tam hayal ettiğim gibi oldu: Kendilerine hangi toprak vaat edilmişse, ona ayak basmalarına iki adım kala aylarca sürmüş bir işkence olan yolculuklarının artık sona erdiğini düşündükleri o anda, Sahil Güvenlik tarafından yakalandıklarını gördüm. Ya televizyonda ya da gazetelerdeki fotoğraflarda. Kim bilir hangi gecenin hangi köründe, o Sahil Güvenlik projektörleriyle delik deşik olmuş suratlarına baktıkça kendimi o kadar iyi hissettim ki kahkahalar attım! Aynı anda bin avcıya yakalanmış bin gözlü bir tavşan gibi birbirlerine yapışıp kaldıkları o anları izledikçe, "Gördünüz

mü!" diyordum. Hepsi boşunaydı işte! Şimdi, ilk uçakla, doğru geldiğiniz yere! Hayatınızda ilk defa uçağa bineceksiniz, onunla da sınır dışı edileceksiniz! Siktirin gidin hadi, her şeye baştan başlayın! Ama sonra birden kapanıyordu ağzım. Çünkü aklıma, yine bizim oradan geçecekleri geliyordu. Amına koyayım, diyordum! Hiçbirinden kurtuluş yok! Neden evinde oturmuyordu hiçbiri bu insanların? Neden kalmıyorlardı şehirlerinde? Neden?.. Sonra da herhangi birinin karşısına geçip başlıyordum bağırmaya:

"Sokağında savaş mı var? Ha? Evinin önünde insanlar birbirini mi öldürüyor? Git, çık, savaş sen de o zaman! Öl, yaralan, sakat kal! Açlık mı var sizin orada? Çocuk yap, onu ye! Kendini ye! Ama kalkıp da dünyanın öbür ucuna gideceğim diye benim hayatıma sıçma! Hem ne olacak ki oralara gidince! İliğine kadar sikileceksin! Başka ne olmasını bekliyorsun? İnsanlar kollarını açmış, seni bekliyor çünkü değil mi! Geri zekâlı! Gideceğin yerde hiçbir değerin yok, anlamıyor musun? Hem de hiç! Göreceksin! Kimse seninle otobüste yan yana oturmak istemeyecek! Kimse seninle asansörde yalnız kalmak istemeyecek! Kimse o hiçbir zaman düzeltemeyeceğin aptal aksanınla vereceğin selamları almak istemeyecek! Kimse seninle komşu olmak istemeyecek! Kimse çocuğunun senin çocuğunla arkadaşlık etmesini istemeyecek! Kimse senin dinine ait en ufak bir şey duymak ya da görmek istemeyecek! Kimse o yemeklerinin iğrenç kokularını içine çekmek istemeyecek! Kimse senin para kazanmanı istemeyecek! Kimse senin onlardan daha mutlu olmanı ya da daha uzun yaşamanı istemeyecek! Kimse bir kuyrukta senin arkanda olmak istemeyecek! Kimse gittiğin yerde oy vermeni istemeyecek! Kimse seninle yatmak istemeyecek! Kimse gözlerinin içine bakmak istemeyecek! Kimse seni bir insan olarak görmeyecek! Kimse adını sormak istemeyecek! İsteyen olursa da, inan bana, ya delidir ya da istiyormuş gibi yapıyordur! İnsanlar senden o kadar nefret edecekler ki yerleştiğin her yerde emlak fiyatları düşecek! Bunu anla artık! Ama hâlâ canını veriyorsun oralara gitmek için! Hâlâ çocuklarını terk ediyorsun! Hâlâ yıllarca öküz gibi çalışıp bizim gibilere vermek için para biriktiriyorsun! Demek ki... Demek ki her türlü acıyı hak ediyorsun. İşte ben de, tam bu noktada devreye giriyorum! Sana öyle şeyler yaşatacağım ki gidip bunu bütün o orospu çocuğu arkadaşlarına anlatacaksın! Bütün o kaçak göç dünyanız var ya! Hani 'Kim, nereye, nereden, kaç paraya geçip gidiyor?' diye kulaktan kulağa oynadığınız o dünya! Sürekli palavralar atıp birbirinizin ağzının suyunu akıttığınız o dünyanız! Hepsi de senden bahsedecek! Sana olanları öğrenecek! Çünkü sen gidip anlatacaksın! Hem de ağlaya ağlaya! Belki bazılarını da anlatamayacaksın bile! Utancından! Onlar

da beynini kemirecek! Seninle öyle birkaç gün geçireceğiz ki birlikte, bundan sonra göçmeyi düşünen kim varsa, evinden dışarı adımını bile atamayacak! Ya da nereye gidecekse, kuzey kutbundan geçip öyle gidecek! Böylece ben de... Ben de...”

Ben de ne? Konuşmam buralarda kesiliyordu... Çünkü olur da böylesi delice bir planla bütün bu işleri sona erdirebilirsem benim ne olacağım konusunda pek bir fikrim yoktu. Tek bildiğim, durumumun bundan daha kötü olamayacağıydı. Aslında, bütün bu cümleler, üzerinde çalıştığım bir metnin parçalarıydı. Örneğin, yemek kokuları ve dinle ilgili olan bölümleri ekleyeli çok olmamıştı. Ne de olsa, okumaya başlamıştım. Sınırlarına dahil olabilmek adına her şeylerinden vazgeçtikleri o ülkeler hakkında bilgi sahibi olmak için, elime ne geçerse okuyordum. Uğruna gebermeyi ya da on yıl boyunca köle gibi çalıştırılmayı göze aldıkları o ülkelerin ne boka benzediğini bilmem gerekiyordu! Ve öğrendiğim ne varsa, konuşmama katıyordum. Genelde ayakta başlardım. Ayakta konuşmak önemliydi. Çünkü onlar çoğunlukla yerde otururdu ve böylece aramızda oluşan bu hiza farkı, patronun kim olduğuna ilişkin daha baştan bir fikir verirdi. Önemli olan başka bir ayrıntı da ani başlangıçtı. Birden! En beklemedikleri anda, durup dururken bağırmaya başlamak! Hatta öncesinde çocuksu bir gülümsemeyle yüzlerine bakıp sonra bağırmak ve iyice donup kalmalarını sağlamak! Sonra da çömelir ve yüzümü yüzlerine yaklaştırırdım. Bunu yapmayı seviyordum. Birine çok yakından bakmayı ve bir sonraki hamleyi bilen tek kişi olmayı. Sosyal mesafe denilen, insanlar arası, saygı kaynaklı asgari boşluğa tecavüz etmek müthiş bir duyguydu! Önce yüzüme bakmak istemez ve bakışlarını kaçırır ama sonra ağzımdan saçılan tükürükleri alınlarından ya da yanaklarından silmek isterlerdi, böylece bir an için de olsa parmaklarının arasından göz göze gelirdik. Ve o an, ben onları görmezdim. Hemen dibimde bir çift göz, bir burun, bir ağız ve benden en az yirmi yaş büyük bir insan olduğunu bilir ama farkına varmazdım. Hiçbir şey gerçek gibi gelmiyordu, derken, bunu kastediyordum. Gerçek olan bendim. Sadece ben. Tabii bütün bunlar, o yaşlarda pek de sağlıklı olmadığımın kanıtıydı. Ama zaten yaptığım işte, akıl sağlığı aranan bir özellik değildi. Beş duyumun ve kaslarımın çalışıyor olması yeterliydi. Lağım temizliyordum! Ve madem işim buydu, o zaman lağımın tanrısı olmalıydım! Oldum da... Asla hatırlamak istemediğim, ancak unutmak için anlatmaktan başka çaremin olmadığı o kadar çok şey yaptım ki... Üstelik bunları da başka şeyleri *asla hatırlamamak* için yaptım... Ama bugünü, dünü unutmak için yaşamak, hiçbir halta yaramadı. Aksine... Unutulması gerekip de unutulamayanlar, katlana katlana çoğaldı. Meğer önce yarını unutmak gerekiyormuş... Her doğanın yeni bir

güneş olduğuna inanacak kadar unutmak... Her güneşi ilk ve son kez gördüğüne emin olacak kadar unutmak. “Bugünkü biraz daha geniş sanki!” ya da “Dünkü güneş daha ovaldi, değil mi?” diyecek kadar unutmak... Her günü ilk kez yaşıyormuş gibi hissedecek kadar unutmak gerekiyormuş... Ve de bağırmak: “Hangi dinde *deja vu* yok, ben ona inanacağım!” Ve de susmak: Nerede diriliş yok, ben orada olacağım...

Juan Ponce de Léon ya da James Cook gibi birer kâşif olmaları gerekirken dünyanın en aşağılık işlerinden birini yapan Dordor'la Harmin'i ilk gördüğümde, babama da, içinde sadece küçük bir ilmek olduğum suç örgüsündeki diğer insanlara da benzemediklerini hemen anlamıştım. Üstelik daha dokuz yaşındaydım. Ama o konuşmaları, davranışları ve anlattıkları hikâyelerle bana, tam da o sıralar yeni yeni okumaya başlamış olduğum, çocuk romanlarındaki o maceracıları çağrıştırırlardı. Korsanlığın Nijerya açıklarında açlıktan yük gemisi kemirmekten ibaret olmadığı bir yüzyıldan kalma, bir çift maceracı...

En az dört okyanusun tuzunu yutmuş, tam da sadece ufuk tarafından kuşatılmışken, her nedense Ege'ye gelip bir avuç suda sıkışıp kalmışlardı. Belki de geçerken uğramışlar ve para kazanmanın böyle bir yolu olduğunu da görünce, "Yarın bırakıyoruz, bu son!" diye diye Yunanistan'la Türkiye arasında yıllarını harcamışlardı. İşe çıkmadıkları zamanlar babamın beni başından savmak istediği anlara denk düştüğünde, hayatımın en güzel günlerini geçirmişimdir *Dordor* ve *Harmin*'de. Evet, teknelerinin adı, kaptanlarınınkiyle aynıydı. Aslında tabii ki bunlar birer lakaptı. İkisi de, teknelerinden çıkan bir gürültüyü kelimeye döküp kendilerine ad olarak seçmişti. *Dordor*'dan "dor-dor" diye bir gürültü çıktığı için Dordor'un adı Dordor'du! Belki de gerçek adlarını hiçbir zaman öğrenemediğim için bana o romanlardaki denizciler gibi görünüyorlardı.

Özellikle bahar aylarında, sabahları gelip beni alırlar, ya *Dordor*'a ya *Harmin*'e bindirir, sonra da ancak hava kararınca babama teslim ederlerdi. İkisi de okumayı severdi. Teknelerinde daima kitaplar olurdu. İkisi de sürekli sigara içerdi. Tabii ki o içtiklerinin sadece tütün olmadığını o yaşlarda anlamam mümkün değildi. Sabahtan akşama kadar, esrarın o kül rengi dumanını denizin bulut rengi havasına karıştırıp içlerine çeker ve bazen hiç konuşmaz, bazen de bin hayat yaşamış kadar hikâye anlatırlardı. Yüzmeyi bana onlar öğretti. Dalmayı, zıpkını, suyu, suyun içini, dışını, hepsini onlardan öğrendim. Aralarında bir yaş vardı. Dordor, büyük olandı. Aileleri İstanbul'daydı. Heybeliada'da. Ama hiç görüşmezlerdi. Belki de yıllar önce evden kaçtıkları içindi. Birileri birilerini affedemediğinden... Dordor konuyu açsa Harmin kapatır, biri "Annem nasıldır acaba?" diye sorsa diğeri "Babam gibidir!" der, kestirip atardı.

Jack London okurlardı. Ama benim okuduğum Jack London'lardan değil. Onlarınki başkaydı. Jack London'ın, yıllar sonra keşfettiğim, içindeki bütün *Beyaz Diş*'lerin teker teker çürüyüp döküldüğü romanlarını tercih ederlerdi... Akşam olsun istemezdim. Hava kararmasın ve beni eve götürmesinler. Hep denizde kalalım! İstediğimiz yerde demir atıp, istediğimiz yerde suya

düşelim!.. İkisi de evlenmemişti. Hiçbir kadın o ıslak hayatı onlarla paylaşamazdı. Yaşları 30'dan fazla değildi. İki büyük sokak çocuğu. İki büyük su çiçeği... Felat'tan sonra iki çiçek daha...

Sadece onlara anlatabildim zaten... Sadece onlara... Daha ortada depo yokken ve kaçakların hangarda tutulduğu o günlerde, içlerinden birinin bana neler yaptığını... Daha doğrusu biri yaparken, diğerlerinin nasıl hiçbir şey yapmayıp izlediğini...

Sadece masum insanlar terk etmiyordu doğdukları toprakları... Sadece *kötü adamlardan kaçanlar* yoktu... *Kaçan kötü adamlar* da vardı! Kendi ülkelerinde aranan ve kim bilir gıyaplarında kaç yıla mahkûm edilmiş olan suçlular da geçiyordu hangarımızdan. Hırsızlar, katiller, tecavüzcüler ve de çocuk tecavüzcüleri... Ve ben onlarla da yalnız kalıyordum...

On yaşındaydım. Suyu parayla satmayı akıl ettiğim yaşta... Para istemek için elimi uzattım. Elimi tutup beni kendine çekti. Diğerleri güldü. Hepsinin de bir yanağı şişti. Sanki ağızlarında bir yumurta tutuyorlarmış gibi. Hasta olduklarını düşündüm. Gatmış meğer. Gat denilen o Yemen boku. Latincede adı olan bir bok: *Catha edulis*. Bir çeşit amfetamin. Sabahtan akşama kadar kendini çiğneten cinsten... Kaçmaya çalıştım. Kurtulmaya, bağırmaya, ısırmaya, acıtmaya çalıştım. Olmadı. Yok olmaya çalıştım. Sihirli bir çocuk gibi. Kör ve sağır olmaya çalıştım. Bana ne olduğunu anlamamaya çalıştım. Olmadı... Gözlerinde kırmızı nehirler vardı. Pantolonumu çekip fermuarımı kapadı. Düğmemi ilikleyip cebime suyun parasını koydu. Başka şeyler düşünmeye çalıştım. Olmadı. Ağlamaya, ağlayarak koşmaya, babamı bulmaya, babama her şeyi anlatmaya çalıştım. Olmadı. Galiba suyu parayla sattığım içindi. Babam öğrenirse kızar diye... Ağzıma bir tutam ot soktu. Yanağındaki yumurta değilmiş, öğrendim. O çiğnedi ve gözleri daha da kızardı. Ben çiğnedim, hiçbir şey olmadı.

Yarım gün alnımda izler kaldı. Parmak izleri. Silinsinler diye bekledim. Silinmediler. Derimin altına gömülüp alnımın içine girdiler. İki gün boyunca oturmaya çalıştım. Olmadı. Sonra da gizli gizli kanadım...

Nasıl oldu da Dordor'la Harmin'e anlattım, anlatabildim? Belki de ne dediğimin bile farkında değildim. Belki de sadece sayıkladım... İkisi de dinledi. Birbirlerine baktılar ve hiçbir şey söylemediler. Tek yaptıkları, beni o akşam eve götürmemek ve babama benim teknede kalacağımı söylemek oldu. Hatta üç gün kaldım o teknede.

Hangardakiler, gitme zamanı geldiğinde, kamyonun kasasından çıkıp, önümden geçe geçe ve yüzüme baka baka Dordor'un teknesine bindiler. Sonra da Dordor'la Harmin, o gecenin sabahında, her zamanki gibi boş bir tekneyle döndüler. Aynı gün Aruz babamı aradı ve malın Yunanistan'a teslim

edilmediğini söyledi. Babam ne diyeceğini bilemedi. Dordor'a sordu ve o şöyle dedi:

"Hepsini öldürdük. Parası neyse, vereceğiz."

Babam ne diyeceğini yine bilemedi, çünkü ne Dordor ne de Harmin bunu neden yaptıklarını anlattı. Çünkü ikisi de, sır saklamayı bilecek kadar denizciydi. Neden babama gerçeği söylemediklerini bugün bile düşünürüm. Hiçbir şeyin fark etmeyeceğini bildikleri içindi herhalde. Ya da kendi babalarına bile güvenmediklerinden benimkine hiç güvenmiyorlardı! Haber Aruz'a ulaştığında, "Bu son! İlk ve son!" dedi. "Eğer bir daha böyle bir şey olursa, affetmem! Göndersinler parayı!"

Dordor yolda kaybolan altı kellenin parasını Aruz'a ödedi, o da yakınlarına iade etti. Ancak öldürülenlerden biri, yani bana yapılanı izleyenlerin en yaşlısı, Libya'da bir aşirettendi. PKK'nın diğer kaçakçılık hizmetlerinde de sürekli müşterilerinden olan bir aşiret. Her zaman herkesi ikna edebileceğini düşünen Aruz, durumu başta o kadar da önemsemedi ve teknenin battığını söyledi. Hatta Dordor, *Dordor*'u, Aruz'un emriyle bir hafta sonra, gerçekten de batırdı. Ancak Yunanistan'dakiler, Libyalılarla yürüttükleri bir uyuşturucu işiyle ilgili olarak PKK'yı devre dışı bırakmak için, teknenin çok iyi durumda olduğunu ve batmış olamayacağını söyleyerek yarayı bir tırmıkla kaşımakta gecikmedi. Bu da Aruz'u aşan ve diğer kaçakçılık işlerine kadar uzanan karmaşık bir sorunun ortaya çıkmasına neden oldu. Aruz elinden geldiğince baskıya dayandı ama bu sadece dört yıl sürebildi. Diplomasinin yetersiz kaldığını ve konunun tehlikeli boyutlara vardığını gören Aruz, bir gece Dordor'u arayıp şöyle dedi:

"İkinizi de severim... Kaç yıldır iş yaparız... Ama benden bu kadar... Şimdi... Seçin. Hanginiz? Biriniz yeter."

Hanginizi öldüreyim, diyordu. Ne de olsa bir iş adamıydı. Hayatta kalanla çalışmaya devam etmeyi düşünüyordu. Nasıl karar verdiklerini bilmiyorum... Aslında bir fikrim var... Aruz'un adamları bıçaklarıyla belirmeden dört gün önce, bir gece, teknede oturuyorduk ve Dordor, esrarından bir nefes çekip yıldızlara baktı, sonra da konuştu:

"Ne yapardık eskiden, biliyor musun? Böyle bir turist teknesi falan geçerken el sallardık. Sonra da bakardık, kim karşılık veriyor, diye. Kaç tanesi kız, diye... Bazen sadece herifler el sallardı. O zaman da derdik ki, ulan bu mesafeden bile anlıyor karılar bir boka benzemediğimizi... Tek mi çift mi oynardık o el sallayanlarla..."

Belki de böyle karar vermişlerdi. Kimin öleceğine... Ya da Dordor Harmin'e Aruz'la yaptığı konuşmadan hiç söz etmemiş ve bütün kısa çöpleri kendine saklamıştı... Sonra da şöyle devam etti:

“Diyor ya Âşık Veysel, ‘iki kapılı bir han’ diye? Ondan cereyan yapıyor bu hayat! Onun için üşüyorum hep. Gideyim de kapatayım birini!”

Gitti ve o kapıyı ardından kapadı. 66 yerinden bıçaklanarak öldürüldü ve cesedinin fotoğrafları çekilip Libya’ya gönderildi. Fotoğraflar, bıçak darbelerinin sayılabileceği açılardan çekilmişti. Sipariş böyleydi. Çünkü o herif, beni sikilirken izlediğinde de öldüğünde de 66 yaşındaydı.

Birazını babam anlattı. Birazını da Harmin’den dinledim. “Kaçsaydınız!” diyecek oldum, güldü Harmin. Ne söyleyeceğimi bilemedim. Hepsi benim yüzümden... Özür dileyecektim, sustum. Sonra Harmin de gitti zaten. Kendi kapısını kapamaya. Geriye kitapları kaldı. Hepsini bana bıraktı. Bir de ben kaldım... Bir de bütün o cesetler...

On yaşında uğradığın bu tecavüz seni herhangi bir şekilde etkiledi mi Gazâ?

Sen de kimsin? Şaka şaka! Tabii ki hayır.

Emin misin?

Ayrıca bu sadece benim başıma gelmiş bir şey değil ki!

Doğru ama yine de...

Sana bir sır vereyim! Bunu kimse bilmez... On yaşındaki bütün çocuklar tecavüze uğrar.

Ciddi misin?

Evet!

Sonra ne olur peki?

On bir yaşında olurlar.

İyi de, neden kimse hatırlamıyor senden başka?

Çünkü sağlıklı da ondan!

Sağlıklı olan ne?

Tecavüz... Çocukların geçirmesi gereken evreler vardır ya? Sağlıklı bir gelişim için... Tecavüz de onlardan biri işte. Onun için kimse hatırlamıyor... Zaten neyi hatırlamıyorsan, bil ki o sağlıklıdır!

Ama sen hatırlıyorsun.

Çünkü sürekli hatırlatıyorsun, amına koyayım!

Kendini kandırıyorsun Gazâ.

Gerçekten mi?.. Tabii ki kandırıyorum kendimi! Başka çarem var mı?

Demek ki o tecavüzden etkilenmişsin. Hem de çok. Lütfen kabul et.

Peki, kabul ediyorum... Ama sadece, lütfen, dediğin için.

Teşekkür ederim... Nasıl hissediyorsun peki şimdi?

Her zamanki gibi.

Yani?

Gat gibi!

Efendim?

Çiğnenmiş gibi! Çiğneniyor gibi. Her an çiğnenecekmiş gibi hissediyorum kendimi.

O zaman, yapman gereken tek bir şey var...

Neymiş o?

Kendini tükürtmek.

Nasıl?

Acı ver.

Kime?

Hangi ağzın içindeysen, ona.

Ama o öldü. Dordor'la Harmin öldürdü onu.

Ölüler çiğneyemez Gazâ.

Öyle bir çiğnerler ki!

İnan bana, çiğneyemezler. Seni çiğneyen ağız başka.

Başka ağız yok!

Var... Depo!

Depo mu? Saçmalama! O kimin ağzı peki?

Babanın... Ahad'ın ağzı.

Hiç öyle düşünmemiştim.

Zaten düşünmek benim işim, Gazâ. Senin değil.

Benim işim ne, o zaman?

Beni öldürmek.

Hep böyle söylüyorsun! Lütfen, böyle söyleme!

Peki... Ama sadece, lütfen, dediğin için.

Teşekkür ederim... Nasıl hissediyorsun peki şimdi?

Her zamanki gibi.

Yani?

Kâğıttan bir kurbağa gibi!

Kaçak göçmen taşımacılığının iki yüzü vardı: İlkinde, mal, yani insan, varacağı noktada alıcıya teslim edilir ve kaçırılma hizmetinin bedelini gittiği ülkede zorunlu biçimde çalışarak ödemeyi sürdürürdü. Diğerindeyse, alıcı malın kendisiydi ve bir defaya mahsus ödediği bedel karşılığında gideceği yere götürülür, sonra da ne hali varsa görürdü! Ancak dünya değişiyor, dolayısıyla ilk uygulama daha çok yaygınlaşıyordu. Yeryüzündeki bölgeler arası gelir dengesi, ayla dünya arasındaki *birinde hayat yok – diğerinde var* endeksine yaklaşmaya başladığından, kaçak göçmen taşımacılığının bir yüzü, diğerine göre, her gün katlanarak şişmanlıyordu. Bunun bir başka nedeni de, kendisinden çok daha kârlı olan yan ticaretler oluşturabilme potansiyeliydi. Kaçak göçmenin kaçak işçiye dönüştürülerek kaçak mal üretiminde kullanılması, sürdürülebilir ekonomi ve *sürdürülebilir kötülük* açısından olağanüstü bir avantajdı. Çünkü kötülüğün de sürdürülebilmesi için belli miktarda bir çaba harcamak şarttı. Her şeyi insan doğasından beklememek gerekiyordu! Her neyse...

Kaçak üretim maliyetleri, Çin'den yapılan ithalat masraflarından bile düşüktü. Hatta sırf bu yüzden, *Her Şey Dahil* turizminde, kârın, gidilen ülkede yapılacak olan alışverişlerden beklenmesi nedeniyle ulaşımın, bazı durumlarda da konaklamanın bile neredeyse bedava olması gibi, yasadışı taşıma hizmetlerinin de sembolik ücretlerle sunulduğu durumlar çoğunlukta olmaya başlamıştı. Kâbil'den Marsilya'ya ya da İslamabad'dan Napoli'ye kalkan bedava işçi servisleri kıtalar arasında mekik dokuyordu! Bu da, bizim depodan geçen profillerin daha da kırık burunlu olması anlamına geliyordu. Gittikleri ülkede özgürlük hayalleri kuranların yerini, bir yılda bir inek parası biriktirip ailelerine gönderebilmek uğruna yıllarca zorunlu olarak çalıştırılmayı göze almış olanlar devralmıştı. Bunların yarısı yolculuklarına bütün bunların farkında olarak çıkıyor, diğer yarısı da, başına geleceklerden habersiz, dünya üzerindeki refahtan payını almaya gittiğini sanıyordu. Kaçak göçmen taşımacılığı, artık gerçek bir köle ticaretine dönüşmüştü. Sektörde kullanılan tekniklere bakıldığında, şiddet bir güneş gibi öne çıkıyordu. Yine de, geçmişte olduğu gibi savaşlar kazanıp köleler edinmek, pazarlar kurup açık artırmalar düzenlemek hayli yorucu ve zaman kaybettirici olduğundan, çağdaş dünya, mucizevi bir araç olan, özgür iradenin yönlendirilmesine yoğunlaşmıştı. Her ne kadar geleneksel şiddet yöntemlerini uygulayan ve çoğunlukla fuhuş sektörüne sermaye sunan yapılar varlıklarını sürdürse de, insan ticaretinin en geçerli aracı, ikna etmekti. Tabii ki bu da şiddetin bir türüydü ama işin sonunda ortalık o kadar da kirlenmiş olmuyordu.

Sonuçta, depoya girip çıkanların genel davranışlarında, bilinmezlik ve

yasadışılığın getirdiği korkunun yanında, inek hayaliyle yüklü –ki ortalama inek ağırlığı 500 kiloydu– bir itaatkârlık da belirmişti. Böylece, omuzları daha da çökmüş, boyun eğme açıları artmış ve yoksulluk-sıkışabilme pozitif korelasyonu doğrultusunda depoda daha az yer kaplamaya başlamış olan, yemek için para ödeme korkusuyla kumanyalarını yanlarında taşıyan, birbirleriyle eskisi kadar konuşmayan, son olarak da sürekli sinsi hesaplar yapan, yeni nesil bir kaçak göçmenler sürüsü çıkmıştı ortaya. Bunun sonucunda da, antik Mısır'daki kölelerden pek bir farkları kalmamıştı artık. Hep beraber zamanda geri gitmeyi becermiştik! Hatta o yeni nesli gördükten sonra, piramitlerin dünya dışı varlıklar tarafından yapılmış olduğuna asla inanmadım. Çünkü piramitlerin, insanlar tarafından değil ama insandan yapılmış olduğunu anlamam çok sürmedi. Özet olarak, G-8 ve G-20 üyesi devletlerin makro ekonomi politikalarının da desteğiyle, ben, G-1 olarak, o 72 metrekarelik deponun firavunu haline geldim. Çocuk firavun Tutankamon'dan tek farkım, o aptal makyajı yapmıyor olmamdı. Bir de tabii etek giymiyordum... Bir firavun olarak, tek ihtiyacım, paraydı. Piramidimi inşa ettirecek kadar bir para! Babamdan çalacak yaşa gelmiş hatta geçmiştim bile! Ama onun haberi olmadan depoda bir değişiklik yapmam söz konusu değildi. Bu yüzden de, önce Ahad'ı ikna etmeliydim. Çardakta oturmuş, telefonla konuşuyordu. Tabii ki Aruz'la. Çenelerini kapamalarını sabırla bekledim. Harmin'in suaygırı avlamaya giderken suaygırının sırtındaki parazitler tarafından avlanmış olduğu haberini alalı iki ay olmuştu. Böcekler gibi kaçaklar da yaz aylarında çoğaldığı için, daha geçen seneye kadar nefret ettiğim haziran aylarından biri daha gelmişti ama bu sefer okulun kapanmasına o kadar da üzülmemiştim. Ne de olsa, imparatorluk peşindeydim.

Sonunda babam telefonu kapadı ve her zamanki gibi beni görmeyen o gözleriyle suratıma bakıp, "Ne var?" dedi.

"Depo" dedim.

"Ne olmuş depoya?"

"Bir liste çıkardım. Baksana..."

Önüne koyduğum kâğıdı aldı ve daha ilk maddesinde durup sordu.

"Ne bu?"

Sakin olmalıydım. Heyecanlandığımı görürse, her şeyi anlardı. Çünkü hep anlardı. Olmayan şeyleri bile anlardı. Deprem kokusu alan ilkel hayvanlar gibiydi. O ölü mavi gözlerinin hemen ardında, iç dünyama ayarlı bir radar vardı. Sadece beni mahvetmek için üretilmiş bir silahtı babam. Bir teknoloji harikası! İnsansız hava aracı gibi bir şey! Ya da her neyse, içinde insan olmayan bir şey! Ama ben de hazırlıklıydım! Benim de kendime göre

tekniklerim vardı...

"Hani bu sene daha çok adam gelecek, depoyu genişletmek lazım, diyordun ya? Bence onun yerine bunları taktırabiliriz. Şimdi, aslında mesele kalabalık olmaları değil. Çünkü bir şekilde sıkışıp sığıyorlar. O sorun değil. Hem zaten bugüne kadar, bir defada en fazla yüz kişi mi ne geldi. Onu da gayet rahat alıyor depo. Aslında sorun şu: Bunların sayısı artınca, günlük işleri halletmek mümkün olmuyor. Hele öyle bir de bebek, yaşlı falan olunca, hiçbir şeye yetişemiyorum. Biliyorsun, bir de bazen birbirlerine giriyorlar..."

Buraya kadar gayet iyi gidiyordum. Üstelik gerçekten de, daha birkaç ay önce, iki adım ötemde, bir Lübnanlı başka bir Lübnanlıyı kafasına bir torba geçirip boğmaya kalkmıştı. Sonradan anlaşılmıştı ki ikisi de Beyrut'tan gelmişti. Biri Şii, diğeri Sünni'ydi. Şii olanın mahallesindeki pazarı Sünniler, Sünni olanın sokağındaki camiyi de Şiiler havaya uçurmuştu. En az bir Ulsteer Volunteer Force militanıyla bir IRA militanı kadar yan yana gelmemesi gereken bu deliler, nasıl olduysa gözden kaçmış ve aynı kafileye konmuştu. Tabii ki bütün bunları, Aruz'un telefondaki tercümeleriyle öğrenmiştik. Ayaküstü görülen o tele-mahkeme sonucunda, ikisinin de gidecekleri son noktaya kadar ellerinin bağlı kalmasına karar verilmişti. Her nereye gideceklerse, orada boğazlayabilirlerdi birbirlerini. Zaten onlar hiçbir şey yapmasa bile çocukları gırtlaklaşmaya devam edecekti. Çünkü mezhep savaşları da moda gibiydi. Yirmi yılda bir kendini tekrar ederdi. En azından, Ortadoğu'da. Batı'da insanlar kendilerine yakışanı giymeyi çoktan öğrenmiş olduğundan, artık sadece fosil yakıtlar gibi asil renkler için kan döküyorlardı. Ancak Avrupa Parlamentosu ve Beyaz Saray'daki halılardan kan lekesi çıkarmak özellikle zordu, bu yüzden de savaşı evlerine sokmuyorlardı. Ama sonuçta onlar da insandı ve bütün insanlar gibi, benzerleriyle savaşmak için can atıyorlardı. Bunun için de birbirlerinin kulaklarına "Çıkışa gel!" diye fısıldıyor ve Batı medeniyeti sınırlarını artlarında bıraktıkları anda, başkalarının evlerinde boğuşmaktan geri durmuyorlardı. Dünyanın politik Greenwich'i olduğuna inandığı için sadece saatlerin değil, mevsimlerin bile kendisine göre ayarlanmasını isteyen ve herkesten de yarattığı bu iklimlere uygun kumaşlara bürünmesini bekleyen İsrail'in durumu tabii ki farklıydı. Çünkü İsrail, simsiyah kumaşlar içinde, kendi sisinden çıkıp etrafa Davut yıldızları fırlatan, nevrotik bir çöl ninjasıydı. Son olarak da Türkiye, doğusundaki aynaya bakınca şişman olduğunu, batısındaki aynaya bakınca da kemiklerinin sayıldığını düşünen, üstüne giydiği hiçbir şeyi kendine yakıştıramayan, bulimik ve depresif bir genç kızdı. Yirmi yıl boyunca boğulacakmış gibi yiyip sonra pişman oluyor, bir yirmi yıl da boğazını kanatana kadar kusup sonra yeniden yemeye

başlıyordu. Genellemeler yapmanın da hastalıklı bir eğilim olduğunu biliyordum ama bir toplum, devletini kurduğu gün kendini zaten genellemiş oluyordu. Genellemelerden kaçamayacak kadar örgütlü bir dünyada yaşıyorduk. Artık çok geçti! Çünkü toptan alınıp toptan satılmak istiyorduk. Avuç içi kadar örneğini beğenen, bütün kumaşı almak zorundaydı. Tekstil sektöründe olduğu gibi. Daha doğrusu, örümcek ağı sektöründe... Bütün bunlardan da anlaşılacağı gibi her şey, kumaşlarla ilgiliydi. Adalet tanrıçası Justitia'nın göz bağından bayraklara kadar, her şey bir kumaş meselesiydi... Hâlâ çıplak kalabilmiş birkaç Amazon yerlisinin yüzlerindeki o huzur, kumaşsızlıktan geliyordu. Benim yüzümdeki huzursuzluk da, kumaşlarımızın aynı olduğu babamla konuşuyor olmamdan...

"Ama mesela bir kamera olsa... Koyarım monitörü hangara, oradan takip ederim. Bir olay oldu mu, hemen gider hallederim, ya da ne bileyim, sana haber veririm. Tabii kamera koyunca, bir de ışık lazım. Onun için de üç floresan yeter. Bak, buraya hepsinin fiyatlarını yazdım. Bir de diyorum, şöyle küçük bir bölme yaptıralım. Hani perde çektiriyoruz ya, onun yerine. Alçıpanla hallolur. Tuvalet işinden de çok kavga çıkıyor çünkü. Yok, o bana baktı, bu şuna baktı, bilmem ne... Onun da ölçülerini çıkarıp fiyatını aldım. Aslında bir tuvalet için bir bölme, bir de böyle ayrı bir bölme yapayım, diyorum. Oraya da duvara bir halka koyarız. Hani arada bir deliren oluyor ya, sokarız oraya, zincirleriz duvara, durur orada... Ustaya da gerek yok, ben hallederim hepsini. Bir de vantilatör... Leş gibi kokuyor çünkü. Onu geçtim de, sonra bir bakıyorsun, bayılıyor biri. Sonra git, onunla uğraş, bir sürü iş! Bence ne kadar az eczane işi çıksa o kadar iyi. Bak, o vantilatörün fiyatı da burada. Ayaklısı var. Üç tane yeter. Yani mesele, hasta etmemek... Aslında bir de şu tuvalet işine bir yöntem bulsam! Yani bir kanalizasyona bağlantı falan yapabilsek... Ama çok zor. Neyse artık, onu eski usul devam ettireceğiz... Şimdi bak, depoyu genişletmek için hemen hemen bu kadar bir paraya ihtiyaç var. Ama bak, bunların toplamı şu kadar. Bence hiç o kadar uğraşmaya gerek yok. Bunları alsak yeter... Ne diyorsun?"

Bir şey demiyordu. Evet, sunumuma iyi hazırlanmıştım ama yine de Ahad'ın ne yapacağı belli olmazdı. Hatta her ne kadar okuldaki durumum umurunda olmasa da "Bunlarla mı uğraştın, ders çalışacağına!" deyip her an bir tane geçirebilirdi suratıma. Ama o şimdilik sadece bakmakla yetiniyordu. Sanki suratımı hayatında ilk kez görüyormuş gibi. Belki de öyleydi. Beni ilk kez görüyordu. Baktı... Baktı... Ve konuştu:

"Aferin lan!"

İçimde birikmiş bütün nefesin ne kadar fazla olduğunu anlamasın diye, burnumun iki deliğinden ayrı ayrı verdim. Tabii bir de kalbim yeniden

atmaya başladı. Hatta o an bir mucize oldu ve elini omzuma attı.

"Halledebilecek misin peki hepsini?"

"Hallederim! Sen hiç merak etme. Bir dahakiler ne zaman geliyor?"

"İki hafta sonra."

Teklifimi böylesine kolayca kabul etmiş olması beni bir aptala çevirmişti. İşte kanıtı:

"İki haftaya o depoyu ben cennet yaparım, cennet!"

Güldü. Ben de güldüm. 14 yaşındaki oğlunun baba mesleğine bu kadar hevesle ilgi duyması, hatta dört elle sarılması, bir yerlerinde birkaç hücre oynatmış olmalıydı. Belki de doğduğumdan beri benimle ilk kez gurur duyuyordu. Tabii ki bunu söylemedi ama tam da öyle bir andı. Ben onun yerine de gurur duyabilirdim kendimle. Ne de olsa, Ahad elini cebine atmış ve çıkardığı desteden banknotlar ayırmaya başlamıştı bile. Sonra birden durup sordu.

"Okul nasıl?"

O kadar şaşırdım ki saçmaladım.

"Tatil oldu ya baba."

"Onu biliyoruz lan! Nasıl diyorum, geçtin mi sınıfı?"

"Takdir aldım baba."

Birkaç banknot daha ayrıldı desteden. Galiba bir ödül alacaktım. Gerçekten de dünya tersine dönmeye başlamıştı! Heyecandan unutmuştum, sınıf birincisi olduğumu söylemeyi. Hatta bütün sekizinci sınıfların arasında en yüksek ortalamaya sahip olduğum için, ödül diye elime kendini okutana kadar peşimi bırakmayacağı anlaşılan *Robinson Crusoe*'nun tutuşturulduğunu söylemeyi de unutmuştum. Çok sinsi bir istekle, Kahraman Başçavuş Yadigâr Amca'nın oğlu Ender'in derslerinin neredeyse okuldan atılacak kadar kötü olduğunu da söylemeyi düşünmüş ama onu da becerememiş. düşünmekle kalmıştım.

"Aferin!" dedi Ahad. İkinci kez! Hayatımı bağışlar gibi. "Kaça geçtin şimdi?"

Bir insandan bu kadar nefret etmek ve onun tarafından önemsenmeyi bu kadar istemek, aynı anda nasıl mümkün olabiliyordu? Bu iki istek de aynı bedende kendilerine nasıl yer bulabiliyordu? Kim bilir ne acılar çekiliyordu o an içimde? Ne kavgalar dönüyordu? Nasıl giriyorlardı birbirlerine? Nasıl bir savaş? Korkunçtu mutlaka. O yüzden bulanıyordu midem. Ama ağzımı açtığım anda, kimin kazandığı belli oldu.

"Dokuza... Lise 1'e."

Ağzımın hâkimiyetini ele geçirememiş olan ve kör bir inkâr savaşından mağlup çıkan tarafın nefreti, daha da çoğalmak için siperine çekildi.

Duyabiliyordum ayak seslerini. Çıkacak yer arayacaktı kendine. Ve ilk fırsatta çıkacaktı. Ya elimden bir kaza olup çıkacak ya da bin küfür olup ağzımdan savrulacaktı. Ya Ahad'a denk gelecek ya da denk düştüğüm herhangi birine... Ne de olsa bütün nefretler aynı yere dökülürdü: Yarına. Bekleyebilirdi. Bekleyecekti. Ben de onunla bekleyecektim. Ne de olsa gerçek bir korkaktım. Ve nefret, korkakların intikamıydı. Uzmanıydım! İnsanın gözleri kararır, koltuğuna gömülür ve geberene kadar nefret ederdi. Ama önce de kendisi geberirdi. Beyin tümöründen! İntikam tümörü! Misket kadar bir tümör! Fazla intikam hayali kurmaktan... Havada kalmış intikamlar... Havada kalıp havaya karışmış intikamlar. Hepsini de çekiyorduk içimize! Becerebilsek, gözeneklerimizden bile çekerdik! Arkadan edilen küfürlerden ibaret kalmış intikamlarla dolu bir hava... Biraz da oksijen. Öldürmeyecek kadar. Ölme de bir işe yara, diye... Tabii ki insan hayatı kutsaldı ama sadece herhangi bir işe yaradığı sürece. Dolayısıyla yaradığı işin değeri her neyse, hayatınki de o kadardı. Yani biri çıkıp da o değeri karşılayabilecek olsa, o hayata da gerek kalmaz ve aradan çıkarılabilirdi. Matematikti her şey. Hatta sadece bir çıkarma işlemi. Nefretimi bu dünyadan çıkarınca geriye ne kaldığını bulabilsem, bitecekti bütün hikâye. Çünkü sonrası sadece gündelik hayattı... Belki biraz da morfin sülfat.

"Liseye geçecek kadar büyüdün mü lan sen?"

"Bilmem..."

"O kızın üstüne yatacak kadar büyümüşsün ama!"

Ne demişti? Tam olarak duyamamıştım!

"Hadi, hadi, kızarma! Bir şey demiyorum ama dikkat et, hastalık falan olur..."

Hâlâ duyamıyordum!

"Tamam lan! Demedik bir şey! Madem öyle bir bok yiyeceksin, kilitle hangarın kapısını!"

Bunu duymuştum. O da, lafının içinde bir emir olduğundan. Alışkanlıktan.

"Kilitlerim..."

Güldü... Ne kadarını görmüştü? Sonuna kadar izlemiş miydi? Şimdilik düşünmemeliydim. Sonra! Gülmeliydim. O ne yapıyorsa ben de onu yapmalıydım. Güldüm. Ya da ona benzer bir şey...

"Kızmıyorsun değil mi bana, seni o sınava sokmadım diye?"

Muhtemelen ülkenin en iyi liselerinden birinde burslu okumamı sağlayacak olan sınavdan bahsediyordu. Girmiştim sınava ama haberi yoktu. Sonuçlar açıklanınca ne yapacağımı da ben bilmiyordum. Ahad'ı terk

etmek mümkün müydü? Terk edilebilir miydi?

“Yok baba, olur mu?”

“Yadigâr’ın oğlu ne yaptı, geçti mi sınıfı? Ender miydi, neydi?”

Ve işte bu soru! Bu soruyla her şeyi unuttum! Meğer bu kadar basitmiş! Ne beni dünyanın en güzel kızıyla sevişirken görmüş olması ne de başka bir şey kaldı aklımda! Hepsi yok oldu! İnanamıyordum! Sanki beni duymuş ve sormuştu! Öyle bir iştahla anlattım ki Ender’in ne kadar aptal olduğunu, ağzımdan dökülen salyalar listemi yazdığım kâğıdı buruşturdu! Gerçekten de, Ahad’dan hiçbir farkım yoktu. En az onun kadar hiçbir şeyi umursamıyordum. Sadece gerçeği kabullenmem biraz zaman alıyordu, hepsi bu. İnsanın, yalnızca içine doğduğu dünyaya değil, kendine alışması için de bir süre gerekiyordu.

Sonra da parayı alıp gittim... İlk otobüse binip herhangi bir yere kaçacak kadardı. Ama elimde malzemelerle döndüm. Ellerim dolu, aklım boştu. Sonra tersi oldu ve depoda kırk yıllık bir elektrikçi gibi çalışmaya başladım. O kadar uğraştım ama elektrik çarpmadı. Anladım ki elektrik benim. Bir köpeğim olsa, adını Tesla koyardım. Ya da tersi...

İki hafta boyunca depoda yatıp kalktım ve sonunda av mevsiminin kapıları bütün ihtişamıyla önümde açıldı. Karınca çiftliğim hazırdı. Ve öyle bir yere kurulmuştu ki tam da karıncaların geçtiği yolun üzerindeydi: İpek Yolu... Bir kumaş meselesi!

Tam da kendimi bir depo insanın tanrılığına terfi ettirmeyi planladığım o günün sabahında, karşıma Yadigâr çıktı. Kasabadan alışveriş yapmış, elimde erzak torbalarıyla eve dönüyordum. Aslında tam olarak karşıma çıkmadı. Üzerinde, büyük beyaz harflerle Jandarma yazan mavi arabasıyla yanımda durup camını açtı. Yanmış yanağı diğer tarafta kaldığından durduğum yerden son derece sağlıklı görünen Yadigâr, torbalara bakıp konuştu.

"Hayırdır? Misafir mi var?"

Tek ayağımın üzerinde, hiç de zorlanmadan yapabileceğim şeylerin arasında, tabii ki yalan söylemek de vardı.

"Bir köyde, yoksul bir aile varmış da. Onlar için. Babam, dedi, git bir şeyler al... Ben de bunları aldım işte. Şimdi götüreceğiz."

"İyi düşünmüşsünüz" dedi Yadigâr. Sonra da sustu. Ama Yadigâr'ın garip bir huyu vardı. Bir şey söyler, sonra da durur ve insanın suratına bakardı. Az konuşan ve çok bakan bir adam olarak, tedirgin etme şampiyonu gibi bir şeydi. Ya da bana öyle geliyordu. Ne de olsa saklaması gereken bir hayatı olan bendim. Ne demek istiyordu? Yalanı mı iyi düşünmüştük? Neyi iyi düşünmüştük? Bu kadar mıydı? Sohbetimiz bitmiş miydi? Yürümeye devam edebilir miydim? O an için aslında bana umut veren tek şey, arabanın motorunun hâlâ çalışıyor olmasıydı. Bir motor sesinin bana bu kadar güç verdiği bir anı daha sonra hiç yaşamamışımdır herhalde. Tam, "Ender'e selam söyleyin" deyip ilk adımımı atacaktım ki "Hangi köydenmiş?" diye sordu.

"Bilmiyorum Yadigâr amca" dedim. "Söylemişti babam ama unuttum şimdi."

Tam da yanıtımın yeterli olduğunu düşündüğüm o anda, tek umut kaynağım tek hamlede kurudu. Yadigâr kontağı kapatıp motoru durdurdu. Demek ki konuşmaya devam edecektik.

"Kaymakamlığa söyleyelim de, belki bir maaş falan bağlarlar."

"Olur" dedim. "Ben öğreneyim, size söylerim."

Ne de olsa, yoksulluk hepimiz için kol mesafesindeydi. Hatta dirsek mesafesinde. Yoksul aile bulalım diye şöyle bir uzansak, kolumuzu tam geremeden birine çarpardık. Gerektiğinde bir tane bulup dayayabilirdik Yadigâr'ın burnuna. Ama şimdilik çarpan tek şey, kalbimdi. Göğüs kafesime kapatılmış yabani bir hayvan gibiydi. Torbalar ağırdı ama yere bırakmak istemiyordum. Motor sesi tarafından terk edildikten sonra, cılız da olsa, elimde kalan son koz oydu. Torbaları bırakmak, sohbeti sürdürmeyi kabul ettiğime dair bir işaret olacaktı. En azından ben öyle düşünüyordum. Kendimce aldığım bu çocukça önlem, iki elim de dolu olduğu için, alnımda

biriken terleri silmemi engelliyordu. Artık Yadigâr da terlere bakıyordu. Hatta sadece belli bir ter damlasını izliyordu. İki kaşımın arasından süzülüp burnuma doğru yol almış olanı. Ne zaman ki burnumun ucuna kadar inip sallanmaya başladı, Yadigâr da konuştu.

“Sıcak!”

“Ben gideyim Yadigâr amca, babam bekler.”

“Gel, bırakayım seni.”

“Sağ olun, hemen şurası zaten.”

Kapıyı açıp arabadan indi. Kaçacak bir yerim yoktu.

“Ver” deyip torbaları elimden aldı ve arka kapıyı açıp ikisini de koltuğa koydu. Ne yapacağımı bilemediğim için donup kalmıştım. Az konuşup çok bakma sırası bana gelmişti. Yadigâr koltuğuna geçip kapısını kapadı ve bana dönüp “Hadi” dedi.

Ne bir zeplinden üzerime ip merdiven atılacak ve ben ona tutup göğe yükselecektim ne de tek ıslığımla, her neredeyse yanıma koşup gelecek bir atım vardı. Okuduğum o onlarca macera romanının hepsi de palavraydı! Gerçek olan bir ben vardım! Aslında bir deprem de yeterdi! Şöyle birkaç köyü yıkıp üç beş kişiyi öldürecek bir deprem! Ama o da olmadı ve benden başka kimse sarsılmadı. O da, arabanın önünden geçip Yadigâr’ın yanına otururken kapıyı biraz hızlı çektiğim için...

Bu defa, tek gördüğüm, olmayan yanağıydı. Bir insan ne kadar hızlı düşünebilir? Düşünce hızı nedir? Hiçbir fikrim yoktu ama her şeyi hesaplamaya çalışıyordum. Biraz ilerleyecek, sonra Toz Sokak’a girecek ve eve varacaktık. Belki de durmak için yavaşladığı anda arabadan atlayıp “Baba! Baba! Biz geldik!” diye bağırmalıydım. Belki de bayılma numarası yapmalıydım. Belki de Ender’in sigaraya başladığını söylemeliydim! Tam bütün bunları düşünüyordum ki, Yadigâr’ın direksiyonu olabildiğince çevirdiğini gördüm. Olduğumuz yerde döndük ve arabanın burnu kasabayı gösterdi. Evin tam aksi yönünü. Yüzüne baktım ama o artık benimle ilgilenmiyordu.

“Yadigâr amca, ev...” diyecek oldum, “Bir işim var, önce bir onu halledelim” dedi.

Rahatlamıştım. Göğüs kafesimdeki hayvan, biraz da olsa evcilleşmişti. İşi her neyse onu hallederken, ben de bir yolunu bulup belki babama bir telefon açabilirdim. Herhangi bir dükkâna girip arayabilirdim. Kasabaya girdik ve çarşıdan geçmeye başladık. Yavaşlamasını bekliyordum. Ama yavaşlamadı. Bundan sonra gidebileceği tek yer, kasabanın diğer çıkışındaki Jandarma’ydı. O da öyle yaptı ve karakol binasının önüne gelip durdu. Kontağı kapatıp önce bir yarım dakika yüzüme baktı, sonra da “Gel” deyip

arabadan indi. Kendimi arabaya kilitleyip ölene kadar içinde kalamayacağıma göre, ben de inmek zorunda kaldım.

Bir an için, Yadigâr önünden geçerken, nöbetçi askerin nasıl hazırola geçip selam verdiğini gördüm. Yadigâr'dan o kadar korkuyor olmalıydı ki, gözlerini ondan ayıramıyordu. Binanın önündeki beş basamağı çıkıp kapıdan girerken dönüp baktığımda hâlâ bizi izliyordu. Keşke bakmasaydım! Çünkü o erin gözlerindeki korku benimkine eklenmiş ve göğüs kafesimin duvarları yeniden yumruklanmaya başlamıştı. Tek yapabildiğim, Yadigâr'ı takip etmekti. İki adım önümdeydi. Sanki herkes bana bakıyormuş gibi hissediyordum. Önlerinden geçtiğimiz kelepçeli o adam ve iki yanındaki askerler ve herkes.

Bir koridor geçip bir merdivene yöneldik. Basamakları indik ve yeniden bir koridora geldik. Kısa bir koridor. Sonunda iki demir kapı vardı. Soldakinin önünde duran Yadigâr, cebinden çıkardığı anahtarlıktan çektiği bir anahtarla kapısını açtı. Önümde durduğu için, içeride ne olduğunu göremiyordum. Yadigâr döndü ve bana baktı. "Gir" dedi. Omzumdan tutup içeri soktu ve ancak o zaman görebildim kapının ardında ne olduğunu. Hiçbir şey yoktu. Çünkü bir hücreydi. İki adım atıp durmuştum. Yadigâr'ın eli hâlâ omzumdaydı. Başımı çevirip o omzumun üzerinden yüzüne baktım. "Burada bir bekle bakalım sen" dedi. Ne diyeceğimi o kadar bilemedim ki dünyanın en aptal sorusunu sordum: "Burada mı?"

"Ben işimi halledeyim, gelir alırım seni. Sonra da götürürüm eve, olur mu?"

O an "İmdat!" diye bağırsam bir işe yarar mıydı? Yoksa sadece adı İmdat olan bir deli gelip beni öldürür müydü? O kadar saçma bir an yaşıyordum ki her şey olabilirdi... Hiçbir şey diyemedim. Yadigâr iki hamle yaptı. Birinde hücreden çıktı, diğerinde de kapıyı kapadı. Sonra da bir anahtar sesi duydum. Kilide girdiği gibi dönen ve döndüğü gibi de çekilip alınan bir anahtar...

Neden bilmiyorum, ilk yaptığım, başımı eğmek oldu. Talaşları da işte o zaman gördüm. Ayaklarımın etrafında... Bir talaş bataklığı daha... İçine gömülüp boğulacakmışım gibi geldi. Belki de öyle olsa, daha iyi olurdu. Ama ben Dordor'la Harmin'in aksine, daima karada ve üstünde kalabiliyordum. Bir türlü batmıyordum. En azından, o zamanlar öyle düşünüyordum... Ama şimdi bunların hiçbir önemi yoktu. Gerçekten de bir hücredeydim. Üstelik neden orada olduğumu da kesinlikle bilmiyordum. Tabii ki yakalandığımızı düşünüyordum. Tabii ki bütün suç ağımızın çözüldüğünden ve yıllarca hapislerde çürüyeceğimizden emindim! Oysa benim tek isteğim, dışarıda çürümekti! Hücrede sadece metal bir bank vardı. Bir de duvarlarda birkaç

yazı, biraz da birbirine girmiş resimler. Bir penceresi bile yoktu. O an fark etmiştim tepemdeki ampulü. Bizim depodakine benziyordu. Dikkat etmemiştim ama demek ki Yadigâr kapıyı açtıktan sonra yakmıştı ışığı. Belki de hep açıktı. Bütün hayatımız mahvolmuştu ve ben durmuş ampule bakıyordum. “Tamam!” dedim. “Tamam, sakin ol!” Ve kendimi sakinleştirmeye çalıştım. Bunu da yürüyerek yapmaya çalıştım. Hem hücrenin içinde duvarlara dokuna dokuna dönüyor, hem de sürekli olarak kendime yaşımı hatırlatıyordum. “Kim sana bir şey yapacak?” diyordum. “Ayrıca diyelim ki çıktın mahkemeye, ne kadar ceza verirler ki? 18 yaşında bile değilsin!” Sonra adımlarım hızlanıyordu ve aslında geberene kadar hapiste kalacağıma kesinlikle emin oluyordum. Hatta bir de tecavüzden ceza alacaktım! Hiçbir şey gizli kalmayacak ve o da ortaya çıkacaktı! Üstelik tecavüz bile değildi! Sadece şartlar gereği bir insan bana kendini adamıştı. Ya da başkaları onu bana adamıştı, her neyse. Ama kim dinlerdi beni? Ve en kötüsü en son geldi: Toplu katliama teşebbüs! O vanayı açtığım için! “Evet” dedim. “Boğacaktın herifleri!” diyecekler! “Hepsini öldürecektin!” Sırf doğduğum için bile beni yıllarca hapsedeceklermiş gibi geliyordu! O noktadan sonra daha fazla korkamayacağım için ister istemez nabzım yavaşlamaya başlamıştı. Adımlarım da öyle. Hatta ne kadar hızlı yürürsem yürüyeyim hücreden çıkamayacağıma göre, banka oturmak en doğrusuydu. Gidip oturdum. Ama bu defa da ayakuçlarımın üzerinde dizlerimi kaldırıp indirmeye başladım. İki dizim de yeri delmek isteyen iki matkap gibi inip kalkıyordu. Sonra onlar da yavaşladı ve durdular. Geriye sadece ben ve nabzım kaldık.

İşte o an, “Siktir et!” dedim. “Siktir et! İyi oldu! Sen kaçamadın ama bak, kurtuluyorsun işte!” Evet, kafatasımın içindeki rüzgârın yönü değişmeye başlamıştı. Yelkenlerini şişirenler artık başka düşüncelerdi. Bu aslında bir mucizeydi! Bütün bu olanlar! Aslında hep olmasını istediğim şey gerçekleşmişti. Babamdan ve o mide bulandırıcı kaçaklardan sonsuza dek kurtulacaktım. Bir daha hiçbirinin yüzünü görmeyecektim. Bu müthiş bir şeydi! Zeplinden üzerime inip beni gökyüzüne çıkaracak olan ip merdiven buydu! Tam hayal ettiğim gibi değildi ama eğer kurtulacaksam, bu hücre sayesinde kurtulacaktım. Sonra bir ara, uyurgezer olabileceğim geldi aklıma. Acaba, çaresizce yakalanmamızı istediğim için, bir gece kalkıp Enderlerin evine gitmiş ve Yadigâr’a her şeyi anlatmış mıydım? Hayır, hayır, çok roman okuyordum! Neyse ne! Nasıl yakalandığımız umurumda bile değildi. Önemli olan, yakalanmış olmamızın beni yapacağım o korkunç şeylerden kurtarmış olmasıydı! Gerçekten de ilahi bir müdahaleydi bu! Eğer Yadigâr yoluma çıkmamış olsa ve eve varabilseydim... Neler düşünmüştüm!

Neler planlamıştım! Bütün o hazırlıklar! Bütün o karınca çiftliği hayalleri! O insanlara neler yapacaktım! Nasıl bu kadar delirmiş olabilirdim! Nasıl? Gerçekten de kurtulmuştum! Kahraman Başçavuş Yadigâr Amca, aslında gerçek bir kahramandı! Beni benden korumuş ve hayatımın geri kalanını kendimden iğrenerek geçirmeme engel olmuştu! İstediği kadar kalabilirdim bu hücrede! Ne kadar istiyorsa, o kadar. Sonra da mahkemeye çıkar, her şeyi anlatırdım. Ahad'ın beni nasıl zorladığını ve her şeyi! Hatta tehdit ettiğini söylerdim. Mutlaka inanırlardı. Beni dövdüğünü söylerdim. Evet, gayet mantıklıydı. Üstelik yalan da değildi. Tamam, eskisi kadar vurmuyordu ama yine de her an vuracakmış gibi bakıyordu. Keşke bu aralar şöyle sağlam bir dövmüş olsaydı! Sağımda solumda birkaç morluk falan olsa, ne kadar işe yarardı! Ya da ne bileyim, bir sigara yanığı! Onu hiç yapmamıştı ama gazetelerde çocuklarına böyle şeyler yapan insanların haberlerini, kim bilir kaç kez okumuştum. Ve işte o sihirli an içinde, aklıma cebimdeki sigara paketiyle çakmak geldi. Heyecandan tamamen unutmuştum. Hâlâ bir tiryaki olamadığımdan her yarım saatte bir, bir tane yakmak gibi bir alışkanlığım olmadığı için, aklıma gelmemişti. Şöyle birkaç yanık! Kollarımda, bacaklarımda... Müthiş olurdu! Ahad inkâr ettikçe bana inanırdı hâkim! "Sigara söndürüyor üstümde hâkim amca" derdim. Yoksa, hâkim bey mi demeliydim? Ya da ne bileyim, filmlerdeki gibi, sayın yargıç? Hayır, amca daha iyiydi. Kesinlikle! "Niye yapıyor, bilmiyorum, hâkim amca. Üstelik o kadar da kül tablamız var!"

Gülüyordum artık. Çünkü her şey çözülmüştü. Her şey açıklığa kavuşmuştu ve konu kapanmıştı. Ben de en az Felat kadar mucittim! Keşke ona ulaşıp bu buluşumu anlatabilmemin bir yolu olsaydı! Bence Dordor'la Harmin de gurur duyardı benimle! Onlar babalarının evinden kaçmıştı, ben de babamın hapiste daha uzun kalmasını sağlayacaktım. Bu da insanın babasından kaçmasının başka bir yolu değil miydi?

"Her şeyi zorla yaptırdı, hâkim amca! Babamı seviyorum aslında. Ama bana hep, o insanlara kötü davranacaksın, diye emirler verdi. Hatta bir keresinde zorla bir kızla... Çok utanıyorum... Seyretti bir de bizi! Vanayı da açtırdı! Boğduracaktı bana hepsini. Ben durdurdum. 'Yapma baba, yazık' dedim. Kollarıma baksanıza! Günde bir paket içer, yarısını bende söndürürdü. Üstelik bir sürü de kül tablamız vardı!"

Mükemmel! Tek kelimeyle mükemmel!

"Okuluma sorun, hep takdir alırım ben. Her dönem takdir alırım! Lise giriş sınavından da çok yüksek bir puan bekliyorum. Belki de ilk yüze girerim! Hiç belli olmaz. İzin verirseniz, kazanacağım okula kaydımı yaptırayım. Sonra da orada gider yatılı okurum! Bacaklarımda da var yanık

izleri. Göstereyim mi?”

“Yok oğlum, gerek yok, anlaşıldı” derdi hâkim. “Senin baban bir insan değil, anlaşıldı. Tabii yavrum, nereye gitmek istiyorsan, git! Ama önce şu yanıklarını tedavi ettirmemiz lazım!”

“Teşekkür ederim, hâkim amca” derdim. “Yanıklar önemli değil, alışkınım ben!” dediğim anda da mahkeme salonunda kim varsa, ağlamaya başlar, hatta belki de kalkıp cesaretimden dolayı beni alkışlarlardı. Şeytanın evinden sağ çıkmış bir melek olurdum gözlerinde... Zaten öyle değil miydim?

Artık hücre bana korkunç görünmüyordu. Kendi kendime sırıtıyordum. Hatta kalkıp duvarlardaki yazıları inceleyecek kadar iyi hissediyordum kendimi. Sigara yanıklarının acelesi yoktu. Biraz sonra da halletsem olurdu. Banktan kalkıp, sanki deniz kenarındaymışım gibi, ellerimi ceplerime sokup ağır ağır adımlar atmaya başladım. Duvarlara baka baka. İlk yaklaştığım duvarda birbirine karışmış şekiller vardı. Tam olarak ne olduklarını anlayamamıştım. Ama sonra biraz daha dikkatli bakıp çizgileri takip edince, bir sikle karşı karşıya olduğumu anladım. İşte o an, hücrenin büyüsü kendini yeniden gösterdi ve melekliğimin en üst mertebesine erişmemi sağlayacak olan o cümleler bir vahiy konfetisi gibi, başımın üzerinden dökülmeye başladı.

“Son olarak da hâkim amca... Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum ama... 10 yaşındaydım... Bir gün babam...”

“Ağlama yavrum... Sakin ol... Anlat şimdi. Evet, baban?”

“Babam bana çok kötü şeyler yaptı...”

“Nasıl kötü şeyler?”

“Önce dokunmaya başladı. Sonra pantolonumu çıkarıp beni soydu... Sonra da şeyimi... tuttu. Okşamaya başladı... Yüzüne sürdü... Öptü...”

İşte bu noktadan sonra, o mahkemeden yürüyerek değil, ancak kanatlanarak çıkardım! Devamını anlatmama bile gerek kalmazdı. Ama ya kanıt isterlerse? Nasıl kanıtlayabilirdim ki bütün bunları? Dört yıl olmuştu. Tamam, o Libyalının parmak izleri alnımın hemen ardında duruyordu... Ama onları da benden başka kimsenin görmesi mümkün değildi. Başka hiçbir iz de yoktu üzerimde. Tabii kendime bir şeyler sokup biraz kanatmam mümkün olabilseydi... O zaman işte... “Hatta dün yine yaptı!” diyebilirdim.

Ne yapıyorsun Gazâ?

Hayatımı kurtarmaya çalışıyorum, amına koyayım!

Böyle mi kurtaracaksın hayatını?

Sana ne!

İyi düşün, böyle mi kurtaracaksın kendini?

Gel, sen kurtar o zaman!

Beni öldürmeseydin, gelirdim tabii.

Kesin seni de sorarlar! Ne diyeceğim o zaman?

Nereden bilsinler beni?

Peki ya bulurlarsa?

Cesedimi mi? Saçmalama. Babanın beni nasıl gömdüğünü hatırlamıyor musun? Kim bulacak beni o ormanda?

Güzel kokuyor ama değil mi o lavantalar?

Kusura bakma, bir burnum olmadığı için...

Ne yapacağım peki ben? Nasıl çıkacağım bu bokun içinden?

Çok küfrediyorsun... Bence şimdilik yapabileceğin bir şey yok. Onun için sakin ol ve oturup bekle. Belki gerçekten de Yadigâr'ın bir işi vardır ve halledip gelecektir seni almaya.

Cuma...

Efendim?

Özür dilerim.

Üzme kendini. Ben iyiyim. Lavantalar da güzel kokuyor, bu arada.

Annemi gördün mü hiç?

Hayır.

Ben de... Biliyor musun?

Neyi?

Beni doğuracağı gece evden kaçmış. Sonra da bizim kasabadaki mezarlığa gitmiş.

Neden?

Ahad'dan kurtulmak için.

Ne ilgisi var?

Beni doğurup, sonra da gömecekmiş... Mezarlığa... Sonra da kaçıp gidecekmiş.

Kim anlattı bunu sana?

Babam... Son anda bulmuş annemi. Beni gömmeden önce... Annem çok kan kaybediyormuş... Sonra da ölmüş.

Baban sana yalan söylemiş Gazâ. Böyle bir şeyin gerçek olabileceğine kesinlikle inanmıyorum. Hayatın boyunca kendini ona borçlu hisset diye uydurduğu bir hikâye bu.

Bence de.

Kesinlikle inanma.

İnanmıyorum zaten...

Sakın üzerinde de sigara söndürmeye kalkma. Bunu sakın yapma. Hiçbir işe yaramaz.

Ama yaptım bile Cuma... Bak.

At o sigarayı hemen! At onu elinden!

Bence bütün çocukları mezarda doğurup hemen gömmek lazım. Hiç yorulmamış olurlar.

Gazâ, mahvettin kolunu! Yapma artık, bırak!

Sonra da hepsi cennete gider. Senin gibi. Kuran kursunda Ender'e demişler ki, son ana kadar tövbe edebilirmişsin. Hem de ne yapmış olursan ol! Belki de Allah kabul edermiş.

Gazâ, dinle beni! Bırak o sigarayı!

Ama şimdi, mesela, birini öldürsen, o tövbe edemeyecek. Vakti olmayacak ki! Bilmiyor olacak, öleceğini. Ya da ne bileyim, her şey çok hızlı olacak. Belki tövbe edecekti, değil mi? Belki de Allah kabul edecekti? Keşke biri de beni öldürse... Ama şöyle çok ani olsa! Sırtımdan vursa biri! Tövbe etmeye fırsatım olmasa... Cennete gitsem... Çünkü şimdi tövbe etsem, bir işe yaramaz, biliyorum... Onun için, ben ancak biri tövbe etme hakkımı elimden alırsa gidebilirim cennete. Anlıyor musun? O kadar da aptal değilim. O kadar da değil! Benim de kendime göre tekniklerim var... Hem kendin dedin, senin burnun yok ki, nasıl alacaksın o lavantaların kokusunu! Ayrıca senin de cennete gideceğini hiç sanmıyorum aslında! Çünkü bana ne dedin? Git, o insanlara acı ver, dedin! O depo, babanın ağzı, dedin!

Gazâ!

Ne var!

Onları ben söylemedim.

Kim söyledi peki?

Sence?

Ben mi söyledim? Öyle mi?

Kendi kendine konuşuyorsun, Gazâ.

Demek, kendi kendime konuşuyorum... Bak, ne hale geldi kollarım! Niye hiç acımıyorlar! Niye hiçbir şey hissetmiyorum? Neden hiçbiri benim değilmiş gibi? Söyle! Demek ki başka birinin bu kollar, değil mi?

Peki Gazâ, kabul... O kollar başka birinin.

Kimin?

Annenin... Annenin kolları onlar. Seni gömmek için açtığı çukuru da o kollarla kazmıştı... Tamam mı? Mutlu musun? İstediğin oldu. Öğrendin gerçeği. Nasıl hissediyorsun peki şimdi?

Her zamanki gibi.

Yani?

Annemin melekli kolyesi gibi.

Efendim?

Boynuna asılmış ve annemi boğuyormuş gibi hissediyorum.

Ciddi misin?

Sana, altından bir melek olduğumu söylüyorum, tabii ki ciddiyim!

Peki neden böyle hissediyorsun?

Çünkü ben annemi intikam almak için öldürmedim. Hayatta kalmak için öldürdüm. O beni doğar doğmaz gömmek istedi. Ama ben öyle bir doğdum ki bütün kanını döktüm! Ne garip değil mi? Öldürmeyi düşündüğü bebeğini doğurmaya çalışırken ölmüş olması... Tabii, beni öldürebilmesi için bir şekilde karnından çıkmam gerekiyordu. Yani bir anlığına da olsa yaşamam gerekiyordu. Belki de sadece o an istedi yaşamamı. Bir an önce doğmamı isterken, yaşamamı istiyordu aslında. Farkında bile değildi belki de. Ama öyle bir istedi ki beni içinden çıkarmayı! İçinden çıkıp hayata kavuşmamı! Ve istediği oldu. Bebeğini öldürmek için yaşatma isteğinin en azından yarısı gerçek oldu. Yaşadım... Eğer doğarken de o kadar kanını akıtıp canını almasaydım, o yine bir yolunu bulur, beni mutlaka öldürürdü. Belki de daha bir aylık bile olmadan, o Lübnanlının yaptığı gibi, bir torbayla beni boğardı. "Ya o ya ben!" dedim, anlıyor musun Cuma? Ya o ya ben! Babam gibi! Bütün o hayatta kalanlar gibi! Mutlaka senin ailende de vardır öyle biri. Hatta onun sayesinde doğmuşsundur. Her kimse, bir zamanlar bir yerde, "Ya o ya ben!" dediği için... Üzülme... Cennettesin, biliyorum... Aslında ben de gidebilirdim cennete ama olmadı işte! Annem beni bebekken gömebilseydi! Daha hiç günahım yokken! Direkt cennete gömmüş gibi olurdu, değil mi? Neyse artık... Madem ölünce cennete gidemeyeceğim, ben de cennete gider, orada ölürüm! Gel hadi, biraz da annemin bacaklarını yakalım!

İki gece. Tam iki gece geçirdim o hücrede. Hiç uyumadan. Dört kez kapısı açıldı. Dört kez çıkacağımı sandım. Her birinde ayağa fırlayıp kapıya koştum. Depodaki kaçaklar gibi... Dört kez yanıldım, çünkü tek yaptıkları önüme bir tabak yemek koymak oldu. Her defasında farklı bir asker... Sorular sormaya çalıştım. Konuşmaya, bağırmaya, ağlamaya çalıştım. Ama hiçbiri dinlemedi. Depodaki ben gibi... Sonra demir kapı beşinci kez açıldı ama bu defa yerimden bile kımıldamadım. Sadece başımı kaldırdım. Karşımda Yadigâr vardı. Bir de babam...

"Hadi" dedi Yadigâr. "Eve..."

Kalktım ve yanlarından geçip yürüdüm. Merdiveni çıktım. Koridoru geçtim. Binadan çıktım ve babamın bana yetişmesini beklemeden koşmaya başladım. Ağlıyordum ve durmaya niyetim yoktu. Koşabildiğim kadar koşacaktım. Çarşıdan geçerken, Ahad, kamyonuyla yanıma yanaştı ve "Bin" dedi. Durdum. Önce, kamyonun açık camından sarkan babamın koluna ve yüzüne, sonra da üzerinde donup kaldığım kaldırıma baktım. Nefes nefese... Yerdeki talaşları görünce, koşacak bir yer olmadığını anladım ve kamyona bindim.

Dönüş yolunda hiç konuşmadık... Sadece bir ara, babama baktım. Ne düşüneceğimi bilemediğim için yüzlerimizin ne kadar benzediğini düşünmekle yetindim. Belki de o kadar benzemiyorduk, bilemiyorum. Ama o da benim gibi uykusuz görünüyordu. O da terlemişti. Kim bilir, ben o hücredeyken neler olmuştu? Neler hissetmişti? Belki de benim için gerçekten endişelenmişti. Belki onu da başka bir hücreye atmışlardı... Başımıza gelen her neyse, ancak evde konuşulabilecek kadar büyük bir felaket olmalı, diye düşünerek sustum. Babamla birlikte sustuk. Sonra da eve girdik ve sordum:

"Baba... Yakalandık mı?"

Güldü. Bir yandan da buzdolabını açmış, kendine bira alıyordu.

"Ne yakalanması lan..."

Ama ben gülmüyordum. Hayatımda ilk kez, babama bağırdım. Onda da tek diyebildiğim şu oldu: "Baba!"

Vurgun yemiş gibi durup baktı ve gülümsemesi dudaklarının arasına ağır ağır gömüldü. Biranın kapağını açıp mutfak masasının üstüne attı. Sonra da şişeyi başına dikti. Elinin tersiyle ağzını sildi ve konuştu.

"Korkacak bir şey yok... Sadece, o Yadigâr denilen orospu çocuğu daha çok para istiyor... Anladın mı?"

Anlamamıştım.

"Ne parası istiyor?"

Uzaklara bakmak için başını çevirdi ama duvarlar yüzünden tek

görebildiği yakınlar olduğu için bakışlarını bende bitirip bir nefes aldı. Sonra da aynı nefesi “Otur bakalım” derken geri verdi... Masanın iki yanında iki sandalye vardı. Başka kimsemiz olmadığı için bize yetiyordu. Yakınımda olanı çekip oturdum. O da karşıma geçti... Birasından bir yudum daha alıp elindeki şişeye baka baka konuştu.

“Köfte yemeye gitmişsin.”

“Ne zaman? Nereye?”

“Yadigârlara...”

“Yadigârlara mı? Ne bileyim... Doğrudur... İki sene önce falandı herhalde.”

“Güzel miydi?”

“Köfteler mi? Hatırlamıyorum ki...”

“Salime güzel kadın ama... Belki biraz daha zayıf olsa... Nasıldı peki evleri?”

Bakışları hâlâ, iki eliyle tuttuğu şişedeydi. Ve orada bir şişe görmediği belliydi. Başka bir şey görüyordu. Benim göremediğim bir şey. Yüzyıllar önce Rimbaud’nun yazdığı ve benim de yıllar sonra okuduğum o dizedeki gibi: *Ve bazen, gördüm ben, insanın, gördüğünü sandığı o şeyi*.

“Evdi işte... Normal bir ev...”

“Mesela... Eşyaları nasıldı? Televizyonları... Koltukları...”

Ne görüyordu babam o şişede?

“İyiydi herhalde... Hatırlıyorum televizyonu... Hani büyük ekran olanlar var ya? Hatta Ender’in PlayStation’ını bağlayıp oynamıştık.”

“Nasıl görünüyorlardı? Mutlular mıydı?”

Neden soruyordu bütün bunları? Kimin umurundaydı?

“Galiba... Evet.”

“İşte o mutluluğun parasını ben veriyorum. O evde gördüğün her bir bokun parası benden çıkıyor!”

Aklım hâlâ hücrede olduğu ve orada kaldığı için anlayamıyordum. Korkmuş bir çocuktan başka bir şey değildim.

“Neden?”

“Çünkü biz yakalanalı çok oluyor Gazâ... Yıllar oluyor... Bu işi bu kadar rahat nasıl yapıyoruz sence? Hiç düşündün mü?”

Jandarma karakolunun alt katındaki nezarethanenin kapısı açıldı. Ve aklım o hücreden çıktığı gibi kafatasıma girip saplandı. Böylece düşünce hızının matematiksel karşılığını ve babamın neden bahsettiğini anlamış oldum.

“Rüşvet mi veriyorsun?”

“Sana o takdiri nasıl verdiler lan?”

Tamam, peki... Yadigâr, rüşvetinin artırılması için beni rehin almıştı.

Anlayabiliyordum. Üstelik bunu, bütün o askerlerin gözlerinin önünde, İlçe Jandarma Komutanlığının nezarethanesini kişisel zindanı gibi kullanarak yapmıştı. Anlayabiliyordum. Demek ki Kahraman Başçavuş Yadigâr Amca, sadece bir karakol komutanı değil, aynı zamanda, şirin kasabamıza el birliğiyle kurulmuş ve operatörlüğünü bizim yaptığımız bir suç makinesinin garanti belgesiydi. Anlayabiliyordum. Ayrıca kimse kahraman değildi. Anlayabiliyordum. Ama neden o hücrede iki gece kaldığımı bir türlü anlayamıyordum.

“Peki, neden parayı hemen verip çıkarmadın beni?”

Masaya oturduğumuzdan beri başını ilk kez kaldırıp gözlerini şişeden ayırdı ve yüzüme baktı.

“Ticaretin ilk kuralı...”

“Neymiş o?”

“Pazarlık... Pazarlık yaptık...”

Bunu beklemiyordum tabii! Dolayısıyla hayatımda ikinci kez babama bağırdım:

“İki gündür ben orada, o bizim depo gibi yerde, uyumadan, öyle duruyorum! Sen diyorsun, pazarlık yaptık!”

Kendi sesimin yüksekliğinden ve olabileceklerden korktuğum için derhal bir yalana doğru kırdım dilimi:

“Bir de seni düşündüm o kadar! Nerededir, dedim! Babamı da attılar mı içeri, dedim!”

İç çeker gibi güldü. Birasından bir yudum alıp şişeyi masaya koyduğu anda konuştu.

“Niye Gazâ? Niye beni düşündün? Sen sadece kendini düşün, oğlum. Beni siktir et!”

Yine benim göremediğim o şeyi görüyor olmalıydı. Ama ben de artık sıkılmaya başlamıştım. Bütün o göremediklerimden ve daima karanlıkta kalan olmaktan. Son kez çabaladım. Son bir kez.

“Olur mu öyle şey! Ne demek, düşünme! Sen babamsın benim!”

Gözlerimin içine baka baka, önce bir büst gibi durdu, sonra o büst çatladı ve içinden gülümseyen bir Ahad çıktı. Hiçbir şey söylemeden, sadece gülümseyen ve bana asla inanmıyormuş gibi başını sallayan bir Ahad... Babamdan nefret ediyordum. Sırf o Yadigâr denilen herife daha az para vermek için o hücrede iki gün boyunca kalmama göz yummuştu. Tam iki cehennem günü! Kesinlikle umurunda değildim!

“Baba, ben girdim sınava. Büyük ihtimalle de İstanbul’da bir okul kazanacağım. Bu yazın sonunda da gidiyorum...”

Sesim o kadar titremişti ki son heceler ağzımdan tam çıkamamış,

masaya düşüp kırılmıştı. Aslında biraz da aramızdaki o masaya güvenmiştim. En ufak hamlesinde geri çekilebilir ve kaçabilirdim. Ama o hiçbir şey yapmadı. Sadece yüzüme bakıp gülümsemeye devam etti.

“Biliyorum... Geçen gün sizin okulun müdürü aradı. O söyledi. Oğlunuz çok akıllı, dedi. Çok zeki. Biz okul yönetimi olarak elimizden geleni yapacağız, dedi. Siz de lütfen eğitimine dikkat ederseniz... Gazâ’yı çok güzel bir gelecek bekliyor, dedi. Büyük adam olacak!”

Bütün bunları söylerken, en fazla iki kez göz kırpmışımdır. Bildiğim her şeyin yerini bilmediğim şeylerin alması o kadar sürmüştü. Yeni bir dünyadaydım artık. Yeni bir gezegende. Ve burada da yerçekimi vardı. Onu biliyordum çünkü hâlâ oturduğum yerden yükselmiş değildim. Ama oksijen var mıydı? Nefes alabilir miydim? Denedim.

“Haberin var mıydı yani?”

“Evet.”

Bir daha denedim.

“Gidebilir miyim peki? İzin veriyor musun?”

“Tabii ki gideceksin... Sadece bu yaz da bana yardım et, sonra da git okuluna, adam gibi oku.”

Kesinlikle nefes alabiliyordum. Hatta öyle bir oksijen vardı ki başım dönmüştü. Üstelik bu yeni gezegende, galiba babamı seviyordum.

“Neden istemedin peki sınava girmemi?”

“Anlamak için.”

“Neyi?”

“Bana benzeyip benzemediğini... Çünkü ben olsam, babamı hayatta dinlemezdim. Ne derse desin, umurumda olmazdı... Senin de olmadı. Değil mi?”

Belki de her şey hücrede kaldığım süre içinde olmuştu. Ben orada kendimi çeyrek paket sigarayla yakarken, üzerinde yaşadığım dünyayı altımdan çekip almışlar ve yerine bir yenisini koymuşlardı. Belki de dünya denilen dev sofranın örtüsünün bir ucuna yeni bir örtü tutturmuşlar ve büyük bir hızla çekmişlerdi. Ya da dünya, bir an için, fazla hızlı dönmüştü. Böylece, üzerindeki hiçbir şeyi düşürmeden, sofranın örtüsünü yenisiyle değiştirmek mümkün olabilmişti. Belki de hepimiz, dünyanın yeni örtüsünün üzerinde duruyor ve bu defa onu kirletmeyeceğimize yeminler ediyorduk...

O an, ne düşüneceğimi on yıl arasam bulamazdım. Sadece babama bakıyordum. Saçlarına, alnına, kaşlarına ve gözlerine... Ama göz göze gelemedik. Çünkü o bileğime bakıyordu. Masanın üzerindeki sağ bileğime. Uzun kollu gömleğimden taşmış ve açığa çıkmış yanık izlerimden birine

bakıyordu. Su toplamış bir yara. Hiç de iyi görünmüyordu. Biliyordum. Çünkü bir buçuk gündür, savaş yerine çevirdiğim derimin yeniden doğmak için verdiği mücadeleyi an be an izlemiştim...

Sorarsa ne diyeceğimi düşünmeliydim. Bunun için de biraz önce söylediklerini bir kenara itip aklımda yer açmam gerekiyordu. Bir de tabii, masanın üzerinden çekip almam gereken bir kol vardı. Bir sağ kol. Tam çekiyordum ki babam elini elimin üstüne koydu. O an göz göze geldik. Gülümsüyordu. Ben de gülümsedim... En son ne zaman elimi tuttuğunu hatırlamıyordum. Kasabanın tek caddesinde, karşıdan karşıya geçerken belki. Yıllar önce... O kadar zaman sonra yeniden elimi tutmasının nedeni de aynı olabilirdi. Beni karşıya geçirmek için. Başka bir hayata...

Gözlerinin içine bakarak ve gülümseyerek, tam da birlikte geçeceğimiz karşıdaki hayatı düşündüğüm o an, bileğimde bir volkan patladı. Lavları dağıldıkları her yeri dağladı ve acı denilen o zırh saniyeler içinde bütün vücudumu kapladı. Ne bir nefes alabildim, ne de bağırmak için dudaklarımı aralayabildim. Babam sol elinin başparmağıyla yarama öyle bir bastırıyordu ki bu defa su toplayan gözlerim oldu. Görüşü sislenmiş iki su baloncuğu. Derhal patladılar ve gözyaşlarım iki yanağımda yol oldu. Yapabileceğim tek şeyi denedim ve sol elimle babamın bileğini tutup çekmeye çalıştım. Ama yerinden bile kımıldatamadım. Sandalyeden kalkıp kendimi geri çekmeye çalıştım ama o da olmadı, çünkü Ahad diğer elini de sol elimin üstüne koyarak konuyu kapattı. Böylece o an bizi uzaktan görenlere, başka bir resim olduk. Olduğumuzdan farklı çıktığımız bir fotoğraf. Duygudan inşa edilmiş bir baba-oğul sahnesi. Bir evin mutfağında, karşılıklı oturmuş, birbirine bakan ve elleri bir masanın üstünde birleşmiş olan bir baba ve oğul. Aralarındaki sevgi bir yere kaçıp gitmesin diye üstüne dört el koymuş bir baba ve oğul... Dünyayı da defalarca uzaktan görmüştüm. Belgesellerde. Kapkaranlık bir uzay boşluğunun içinde, masmavi, yemyeşil, bembeyaz bir küre! Kesinlikle anlaşılmıyordu üzerinde çocuk sikildiği! Ne savaşlarda birbirinin topuklarını ne de barışlarda birbirinin dillerini koparanlar görünüyordu o mesafeden. Ne atılan çığlıklar ne de söylenen yalanlar duyuluyordu. Sessizlik ve huzur içinde, ağır ağır dönen bir küre. Önemli olan hangi açıdan baktığın, derler. Palavra! Önemli olan, hangi mesafeden baktığın! Ben, mesela, o an, hayata ve her şeye bir mikroskopla bakıyordum ve hepsi de korkunç görünüyordu. Bir virüs sürüsü! Mikroskopik yılanlar ve ejderhalar! Kıvranan, kıvrılan, saplanacak et arayan bir mikrop ordusu! Belki ağzımı açabilsem kalın bir çığlık atabilirdim. Bütün gözeneklerimi ve ağzımı kaplamış olan acıda bir çığlık kadar delik açıp biraz da olsa nefes alabilirdim. Ama ben, daha çok, dişleri birbirine kenetlenmiş ve donmak

üzere olan bir çocuk gibiydim. Tek yapabildiğim, bir saç teli inceliğinde hırlamaktı. Dişlerimin arasına ancak o sığıyordu. O sırada gök gürledi:

"Gebertirim seni! Nereye gidiyormuşsun lan sen! Kimi bırakıp da gidiyormuşsun! Ben senin için nelere katlandım, haberin var mı? Seni büyütmek için! Sana bakmak için neler yaptım ben! Niye bu evde bir kadın yok, biliyor musun? Niye hiç evlenmedim? Anan gömüyordu lan, seni! Diri diri gömüyordu hem de! Kimse senin canını bir daha yakmasın, kimse sana bir daha dokunamasın diye bu eve bir kadın bile sokmadım ben! Şimdi de kalkmış, bana, ben gideceğim, diyorsun! Senin ağzını burnunu kırarım! Burada seni böyle, hayvan gibi seven bir baba varken, hiçbir yere gidemezsin!"

Gerçekten de ilk 100'e girdim. Hatta Türkiye 43'üncüsü oldum. Başarımın onlarla hiçbir ilgisinin olmadığını çok iyi bilmelerine rağmen, bütün öğretmenlerim kendileriyle gururlanarak beni tebrik etti. İnsanlık yarışında koşunun çoktan bitmiş olduğunu fark edemeyecek kadar geri kalmış kasabamızın ileri gelenleri, eğitim hayatımı en iyi biçimde sürdürebilmem için aralarında para toplayıp, paylarına düşen fedakârlığı göstereceklerine dair sözler verdiler. Ve kaymakam bana, ikisi çalışmayan dört düğmeli bir kol saati hediye etti. Hükümet Konağı'ndaki makam odasında gerçekleşmiş olan o anın fotoğrafı, *Kandalı'dan Dünyaya* adlı, haftalık yerel gazetenin birinci sayfasında, kırmızı-beyaz bir çerçeve içinde yayımlandı. Habere ayrılan yer, Kandalı'nın düşman işgalinden kurtuluşunun her yıldönümünde Atatürk'ün Kandalı'da çekilmiş tek fotoğrafının aynı sayfada kapladığı alandan sadece biraz küçüktü. Atatürk'ün, çevresindeki Kandalılılarla konuştuğu o fotoğrafın nerede çekildiğini biliyordum. Merkeze 30 km mesafede olan Naznur Köyü'nün girişiydi. Tam da, *Gazân Mübarek Olsun Kandalı* başlıklı, benimle ilgili haber yüzünden, sayfada kendine ancak kibrit kutusu kadar bir yer bulabilmiş olan haberin geçtiği köy. Bir zamanlar Atatürk'ün durduğu o köy yolunda, mevsimlik işçileri taşıyan römorkun devrilmesi sonucu, 5 kişi ölmüş, 16 kişi de yaralanmıştı. Gerçekten de, her yıl, aynı mevsimde Kandalı'da renk renk işçiler açardı. Dolayısıyla iki haber arasındaki bu değer farkının nedeni, ölenleri kimsenin tanımamasıydı. Tohumları çok uzaklarda atılmış olsa da Kandalı'da açıp römorklarda solan ve ömürleri üç ay olan bu işçileri tanıyanlar başka yerlerde yaşıyor ve onlar *Kandalı'dan Dünyaya* adlı gazeteyi okumuyorlardı. Buna göre, işçileri tarlasında çalıştıran çiftçi hariç, herhangi bir Kandalılının ilgisini çekmeyen bu ölü ve yaralıların, kırmızı-beyaz çerçevenin dışında kalmış olması gayet doğaldı. Sadece Kandalı devlet hastanesindeki doktorlar, hemşireler ve hastabakıcılar için, konu,

elbette, biraz sinir bozucuydu. Ne de olsa, Kürtçe denilen anlamadıkları bir dilde kendilerine bir şeyler söylemeye çalışan o insanların suratlarına boş boş bakmak hayli sıkıcıydı. Üstelik mevsimlik işçiler, kendileriyle aynı mevsimde açan bütün çiçeklerin aksine iğrenç kokuyorlardı. Doğar doğmaz çürümeye başlamış gibi. Aslında hepimiz öyleydik ama onların ömürleri sadece üç ay olduğu için, gözle görülüp burunla koklanacak kadar hızlı çürüyorlardı.

Sonuç olarak, gazetenin ve Kandalı'nın bütün ilgisi, benim de içinde bulunduğum fotoğrafta toplanmıştı. Kaymakamın arkasında gülümseyerek duran, Yadigâr'dı. Fotoğrafta pek belli olmuyordu ama aslında ona bakıyordum. O da solumdaki ilçe emniyet müdürüne bakıyordu. O da ilçe jandarma komutanı olan yüzbaşıya bakıyordu. O da sağındaki belediye başkanına bakıyordu. O da kesinlikle orada olmak istemeyen babama bakıyordu. Babam da bir çocuk hırsızı olarak gördüğü için, boğazını kesecekmiş gibi kaymakama bakıyordu. O fotoğrafta kimse bana bakmıyordu. Çünkü kaymakam da bana uzattığı saate bakıyordu. Saatin kadranında üçü çeyrek geçiyor ve hem yelkovanı hem de akrebi, köşede duran yaşlı odacıyı gösterip ona bakıyordu. Odacı olduğunu babamdan öğrendiğim adamın gözleri de fotoğrafta kapalı çıkmıştı. Dolayısıyla bütün bu bakışlar zinciri, o kırışık gözkapaklarında son buluyordu. Müthiş bir fotoğraftı! Müthiş bir sahne! Yıllar sonra resmini bir kitapta gördüğüm, Da Vinci'nin o freskindeki sahneyle benzerliğinin farkında değildim tabii o zamanlar...

Son Akşam Yemeği... Son! İsa, hayatının son yemeğini o sofrada yediği için değil. O sofrada ana yemek İsa olduğu için son. Hatta ilk ve son! İsa'nın ilk ve son lokması da o akşam çiğnenip yutulduğu için. Geriye tek bir İsa bile kalmasın ve buna dayanamayan Tanrı kendini göstersin, diye... Ama yemek boyunca Tanrı ne görüldü ne de duyuldu. Karınları tok ama ruhları aç, 12 havari, önlerindeki kemikleri taslara koyup köpeklerin merhametine bıraktılar ama yine de Tanrı ortaya çıkmadı. Tam da, altın yumurtlayan tavuğu boşuna kestiklerini düşündükleri o anda bir ses duydular. Ve Tanrı konuştu:

"İnsan var mı?"

Havariler o kadar heyecanlandı ki önce birbirlerine bakıp sonra da hep bir ağızdan, "Evet!" diye bağırdılar.

"Peki, insana inanan var mı?" diye sordu Tanrı.

Ne diyeceklerini bilemediler ve gözleri, İsa'nın kemiklerini eze eze yiyen hayvanlara kaydı.

"Köpekler!" diye haykırdılar.

Bunun üzerine bir sessizlik oldu ve Tanrı yeniden konuştu:

"Madem insana inanan sadece köpekler kaldı... O zaman, aralarından kuduz olup aydınlananlar da çıkacaktır."

Sözünü bitirdiği anda ağızları dalga dalga köpüren köpekler, koşarak kaçtı ve geriye, sadece, küçük bir tasta, İsa'nın kafatasıyla üç kemiği kaldı... Bütün bu olanlara ölümüne tanıklık etmiş olan o sofradakiler, gerçeği kimse öğrenmesin diye, "Başka bir gerçek anlatacağız!" dediler. Sadece Yahuda "Hayır!" dedi. "Böyle bir yalanda benim yerim yok!" Ve İsa'dan geriye kalan son tası alıp sofrayı terk etti. Yahuda, pişmanlık denilen bataklıkta gömüle gömüle ilerlerken, geriye kalan 11 havari de derhal bir hikâye hayal ettiler. Bu hikâyede, ne İsa'yı yedikleri ne de Tanrı'dan duydukları yer bulacaktı. Aksine bu hikâyede İsa, "Bu benim etim, bu benim kanım" gibi son derece davetkâr bir cümle kurmuş olacak, ancak kimse onu yiyip içmeyecekti. En önemlisi de, bu hikâyedeki hain, Yahuda olacaktı. Sofradan kalktığı gibi İsa'yı Sanhedrin Meclisi'ne ihbar etmeye giden bir hain! Böylece İsa çarmıha gerilecek ve kimse onun, o akşam havarileri tarafından çiğnene çiğnene yendiğini bilmeyecekti. Ayrıca bu hikâyede, inandırıcılık açısından gerekli olan ayrıntılar da olacaktı. Yahuda'nın ihaneti karşılığında aldığı gümüş dinar miktarı gibi: 30! Yahuda'nın gerçekleri anlatmasından korkan havariler, kurdukları masalda anlaşıp dağıldılar ve aralarında *başka bir gerçek* dedikleri yalanı, önlerine gelene anlattılar. Oysa Yahuda'nın tek kelime edecek hali yoktu. Ne zaman ağzını açsa, içine pişmanlık giriyordu. Zaten anlatsa da kim inanırdı? 11'e karşı 1! Hiç şansı yoktu. Ne hakkında söylenmeye başlamış olan yalanlara ne de yaşadığı gerçeklere dayanabildi. Gördüğü ilk dilek ağacının önünde durup elindeki tası gölgesine gömdü. Sonra da ağacın en kalın dalına astı kendini... Ve ağacın dibine bir köpek geldi. Toprağı kazmaya başladı ve kemiklere ulaştığı anda kudurdu. Sonra bir köpek daha ve bir köpek daha kudurdu. Bunu gören köylüler, daha derin bir çukur kazıp tası içine attılar ve üstünü taşlarla kapladılar. Ama ağızlarını tutamadıkları için, yaklaşanı kudurtan ve İsa'yı çarmıha gerdiren Yahuda'nın lanetli tasını, fısıldayarak da olsa anlattılar. Asırlar içinde, kulaktan kulağa ilerledikçe, hikâye bir heykel gibi tıraşlandı. Kim yaşadığı köyün lanetli bir tasla birlikte anılmasını isterdi ki? Dolayısıyla ilk unutulan, tasın gömüldüğü yer oldu. Sonra Yahuda çıkıp gitti tekrarlanan cümlelerden. Ne de olsa, adını anmak bile günahtı. Geriye sadece İsa'ya ait bir tas kaldı. Ve buharlaşma sırası, tasın içindeki kafatasıyla kemiklere geldi. Teknik bir nedenden ötürü: "Bir tas varmış!" diye hikâyeye başlamak, "Bir tasın içinde bir kafatası ve üç kemik varmış!" demekten daha kolaydı. Hikâyenin yayılması da, kolay hatırlanabilmesine bağlıydı. Son olarak da, lanet

kelimesi, masalı dinleyen çocukları korkuttuğu için, *kutsal* oldu! Hatta, o tas, zaman içinde, kâseye de dönüştü, kadehe de. Ne de olsa, gömenler çoktan ölmüştü ve etrafta anlatılanları yalanlayacak kimse yoktu. Böylece, bir neslin kurtulmak için çukura atıp üstüne taş yığdığı şeyi ele geçirmek üzere, başka nesiller, savaşlar çıkarıp adına Haçlı Seferleri dedi... Hâlâ onun peşinde herkes. O bir tas kemiğin. Farkında olmasalar da, İsa'dan geriye ne kaldıysa, onu da kemirip Tanrı'nın sesini duymanın peşinde hepsi... Oysa ne diyecekti ki yeniden konuşsa? Sorularının yanıtları değişmiş miydi, bu kadar zamandan sonra? İnsana inanan, sadece köpekler değil miydi hâlâ? Sırf Tanrı'nın ses tonunu öğrenmek için, kutsal kâse peşinde koşmanın bir anlamı var mıydı? Bir kafatası ve üç kemik peşinde! Hükümet Konağı'ndan çıkarken, benden de geriye en fazla o kadar kalmıştı işte! Bir kafatası, üç kemik ve boşluk, o kadar. Hiçle doldurulmuş bir Gazâ ya da Gazâ'yla kaplanmış bir hiç...

Tabii ki önümde açılmış böylesine bir kapı ve ardımdan da beni itmeye hazırmış gibi görünen bütün bir kasaba halkı varken, o eşikten geçip hak ettiğim eğitimi almam gerekirdi. Ama öyle yapmadım ve Kandalı denilen solucan deliğinde bin yıllık bir ağaç gibi kaldım. Oysa okul müdürünün puanımı açıklamasıyla, durumum kasaba tarafından ele alınmış ve gelişmeler Ahad'ın kontrolünden derhal çıkmıştı. Yani kaçabilirdim... Ama yapamadım. Sırf babam beni sevdiğini söylediği için... Bileğimdeki yaranın üstüne basa basa! Ahad beni seviyorsa, ben kendimi sevmesem de olurdu... Ahad'ı terk edemedim... Belki de hiç gitmek istememiştim. Gidip de o depodan uzaklaşmak... Sadece gidebileceğim ihtimaliyle oyalamıştım kendimi... Çünkü aslında, babam, ben ve depo, *Teslis*'in kendisiydik! Gerçek *Teslis* bizdik! Babam ve ben, sekiz ayaklı bir böcektik. Ve deponun ıslak duvarlarında, düşe kalka yürüyorduk. Doğuştan aynı dili konuşuyorduk. Sadece depoyu anlatmaya yarayan bu dili, bizden başka kimse anlamıyordu. Diğer insanlar yaratılmış ya da Güneş sistemindeki herhangi bir beyaz delikten yeryüzüne püskürtülmüş olabilirdi ama biz başkaydık. Dünya üzerinde, evrimle hayat bulmuş olan tek canlılar bizdik. Sadece biz! Ve depo, evrimdi! Diğer insanlar aynı ruhun farklı ihtimalleriyken, biz aynı ihtimalin başı, ortası ve sonuyduk! Nefes tutularak gidilen bir yerde yaşıyorduk. Evrenin dışında. Depoda... Annelerimiz dünyaya bizimle ateş etmişti. Birer mermi gibi doğmuştuk ve önümüze kim çıkarsa, karnını delmek için depoda uçuşuyorduk. Menzilimiz, ömürlerimizdi. Bizim adımız Hikâye'ydi. İki adam ve bir depoyla ilgiliydik. Ama *Kandalı'dan Dünyaya* gazetesi bu hikâyenin *vazgeçiş* bölümünü haber yapacak kadar önemsemedi. Daha doğrusu, özellikle önemsemedi. Çünkü eğitimime katkı sunacağına dair söz vermiş

olanların başında, gazetenin sahibi geliyordu. Dolayısıyla, konuyu biraz kurcalasa masraf çıkarabilirdim! Ayrıca Kandalı hafızası, unutmasıyla değil ama yanlış hatırlamasıyla meşhurdu! Çok geçmeden, benim İstanbul'a gitmiş olduğuma inandılar ve hep öyle hatırladılar. Sokakta görünce de, İstanbul'a okumaya gitmiş o çocuğa benzettiler... Ben de depoma döndüm ve bir duvarına, mekanizmasıyla oynadığım için saniye çubuğu her 150 salisede bir atan, beyaz kadranlı, büyük bir saat astım. Zamanı bir buçuk kez yavaşlatan bir saat. Çünkü kaçakların bileklerinde basılacak yara yoktu. Onların bileklerinde saatler vardı. Ve o saatleri, kamyondan indikleri anda topluyordum. Telefonları olmazdı. Soyulmaktan korktukları için, bin gizli cepli kumaşlara sarınır ve onlarda da sadece az miktarda para taşırlardı. Parayla ilgilenmiyordum. Benim işim zamanlaydı. O beyaz kadranda, geçmek bilmeyen dakikalara baktıkça başlarını duvarlara vurmalarıyla ilgileniyordum. Ancak o zaman anlayabilirlerdi, Ahad'ın tek parmağıyla bana verdiği acıyı. Madem ben kendimi onların yerine koyamıyordum... O zaman tersini deneyecektik. Sadece tersini değil, her şeyi deneyecektik... Bana insanı öğreteceklerdi. Ben de onlarla acımı paylaşacaktım. Madem babam beni sevdiğini söylemişti... O zaman, tek kurtuluşumuz buydu. Bir de tabii, hep birlikte kendimizi öldürebilir ve konuyu kapatabilirdik. Bütün o kaçaklar ve ben. Ama onlar, hangi dinde intihar yoksa, ona inanıyorlardı! O küçük hesaplarının farkındaydım. O kadar da aptal değildim. O kadar da değil! Belki de... Belki de kaymakamın verdiği o saati koluma takıp İstanbul'a giden ilk otobüse atlamadığım için... O kadar ve bu kadar ve şu kadar aptaldım! Çünkü o kol saati yerine, üzerimde sürekli taşıdığım tek şey, Cuma'nın kâğıttan kurbağasıydı. Üstelik artık, sırtına basınca zıplamıyordu bile. Tek yaptığı, Cuma'nın sesini taklit edip benimle konuşmaktı. Ya da ben hayal görüyordum ve konuşan, Cuma'nın katlaya katlaya bir kurbağaya çevirdiği kâğıttaki resimdi. Kendi çizdiği bir resim. Bir dağ resmi. Ya da bir tepe. Ya da bir kayalık. Düz bir duvar gibi olan yamacında iki oyuk. Ve iki oyuğun içinde iki heykel. Çevrelerinde de, başka kayalıklar ve başka karanlık oyuklar. Mağara girişlerine benzeyen siyah noktalar. O üç kelimelik Türkçesiyle, "Ben, ev!" demişti. Hiçbir şey anlamamıştım. Deli olduğunu sanmıştım. Üstelik heykellerin büyüklüğünü kollarını aça aça gösterdikçe benimle dalga geçtiğine emin olmuştum. Kayalıklara oyulmuş dev heykeller ve yine bir kayalıktaki onlarca delikten birinde yaşayan bir Cuma! Anlattıklarının hiçbirine inanmadığımı görüp gülmüş ve kâğıdı katlamaya başlamıştı... Nereden bilebilirdim ki?.. Afganistan diye bir ülkenin Hazaracat diye bir bölgesinde Bamiyan diye bir vadi olduğunu ve insanların, Budist keşişler tarafından 1.500 yıl önce kayalıklara oyulmuş mağaralarda

yaşadığını nereden bilebilirdim? Hatta 6. yüzyıldan beri, her sabah, yine kayalıklara oyulmuş, biri 53, diğeri 35 metre boyunda olan iki Buda heykeline bakarak uyandıklarını nereden bilebilirdim? Büyük olanın, Buda'nın, boşluğun vücuda gelmiş halini temsil eden *Vairocana* olduğunu, bunun da, heykelin duruşuna, yani *mudra*'sına bakılarak anlaşılabildiğini nereden bilebilirdim? Ayrıca Buda'nın Sakya hanedanından geldiğini, dolayısıyla küçük olan heykelin adının da *Sakyamuni* olduğunu nereden bilebilirdim? Ve kim bilebilirdi, benimle kimin konuştuğunu? Kurbağa mı, yoksa iki Buda'dan biri mi?.. Kim bilebilirdi? Ne zaman o resimdeki iki deve baksam, aklıma Dordor'la Harmin'in geldiğini... Ben bile farkında değildim aslında... Neden o resme bakınca onları düşündüğümü bilmiyordum. Belki de, iki yanımdan yükselmiş ve o çocukluk hayatımı taşımış iki sütun oldukları içindi. Bir zamanlar, hayat üstüme yıkılmasın diye iki yanımda durdukları için... Belki de başka bir nedeni daha vardı, onları düşünmemin...

"Biliyor musun?" demişti Harmin. Teknede oturuyorduk. Güneş doğdu doğacak gibiydi ve gökyüzü renkten renge girip bir alçalıp bir yükseliyordu.

"Kısırdöngü asla yok olmaz. Sadece genişler, sonra da kendini unutturur. Niye? Çünkü döngü dediğin, bildiğin daire. Üstünde tam tur atmak o kadar uzun sürer ki, aynı noktadan ikinci kez geçtiğini anlayamazsın bile. Hatta bazen, kısırdöngü öyle bir genişler ki başladığın yere dönmeye ömrün bile yetmez. İnsan da, kör bir at gibi koştururur üstünde. Düz gittiğini zanneder. İlerlediğini. Hatta ilerlerken öldüğünü düşünüp son nefesini bile huzurla verir! Ama kör olmak şart, tabii! Yoksa anlarsın aynı yerde dönüp dolaştığını. Onun için yaşlıların gözleri bozulur, anlıyor musun? Aynı yerden tekrar geçtiklerini anlamasınlar diye. Kısırdöngüye karşı doğal bir savunmadır aslında, körleşme. Mekanik bir tepkidir yani! Hayatın kendisi gibi... Hatta bu yüzden hayat da bu kadar sıkıcı! Çünkü hayat da sadece bir tepki. Şimdi, bak şu çevrene! Her şey hayatın düşmanı! Yediğin, içtiğin, ne bileyim, aldığın her nefes, her şey! Hayat da işte, buna karşı bir tepkiden ibaret! Tabii en başta da ölüme karşı! Okulda öğretmişlerdir. Nedir bilimin temeli? Etki ve tepki, değil mi? Ne demek, biliyor musun? Doğadaki inatlaşma demek! Her şey bir inat meselesi. Özellikle de yaşamak. İşte bu yüzden de hayat, maçın kendisini şeref golü sayan, inatçı bir asalaklar takımını izlemek kadar sıkıcı. Dolayısıyla bir umut ya da bir amaca gerek yok, hayatta kalmak için. Öleceğini bilmek yeter. Hayattasın çünkü tehlikedesin. Hayattasın çünkü her saniye ölüyorsun. O kadar. Hayatının anlamı işte bu: Ölüm korkusu! Anlıyor musun beni?"

Anlamamıştım. Nasıl çözebilirdim ki Harmin'in ne demek istediğini? 13 yaşındaydım. Belki de 12.

“Dolayısıyla, eğer gerçek bir hayat yaşamak istiyorsan, gerçekten de bir amacın olsun istiyorsan, önce ölüm korkusunu atacaksın üstünden! Doğar doğmaz eline tutuşturdukları o ölüm korkusu denilen, hayatın, o yanında bedavadan verdikleri anlamı var ya, işte önce onu fırlatıp atacaksın! Ancak o zaman, özgür olursun! Ancak o zaman, gidip de hayatının gerçek anlamını bulursun! Şimdi bana bir söz ver.”

“Peki” demiştim.

“Ölümden asla korkmayacaksın. Çünkü o korku var ya, bu dünyada seni kör edecek tek şey o!”

“Söz” demiştim. “Korkmam.”

Gülmüştü. Sonra da bir sigara daha sarmıştı kendine.

“Peki nasıl korkmayacağını biliyor musun?”

“Yok” demiştim.

Bileğindeki dövmeyi göstermişti: *Dead to be free.* Ama İngilizce bilmiyordum. Henüz.

“Hayat ölüme dahil, Gazâ. Bir işe başlamak, bitirmenin yarısı, derler ya. Doğmak da öyle işte. Ölmenin yarısı. Bunu kabul et, yeter. İnan, demiyorum. Çünkü inanacak bir şey yok bunda. Bildiğin, doğa! Gör, yeter... Zaten bir ölü olduğunu gör ve kabul et. Gerisi gelir.”

“Ya sen?” diye sormuştum. “Sen korkmuyor musun ölmekten?”

“Ben mi? Ben karaya bile çıkmaktan korkan, aptalın tekiyim. Tek yaptığım, işte bu teknede, öylece oturup durmak! Lotus çiçeklerini bilir misin? Nilüferlere benzerler. İşte onlar gibi duruyorum bu suyun üstünde. Dordor da öyle... O da duruyor... Başka da bir halt ettiğimiz yok.”

Cuma’nın yaptığı o resimdeki heykellere her bakışımda aklıma Dordor’la Harmin’in gelmesinin, sadece iki dev olmalarıyla ilgisi yoktu. Bir de lotus çiçekleri vardı... Yıllar sonra öğrendim. Lotus çiçeklerinin, suyun üstünde ve Buda’nın elinde neden durduğunu... Renklerine göre değişen anlamlarının, bilgelikten yola çıkıp aydınlanmadan geçtiğini ve zihinsel durulukta dinlenip huzura tırmandığını öğrendim. Hayatın her derinliğine dalıp çıkmak için nefeslerini nasıl tuttuklarını ve tabii ki aralarında kurbağaların dolaştığını öğrendim. Islak kâğıtlardan yapılmış gibi duran kurbağaların... Biraz uzun sürdü hepsini öğrenmem. Ne de olsa, anlaya anlaya gidiyordum. Anlaya anlaya gidince de yol uzuyordu, tabii. Ama acelem yoktu. Gittiğim yere kimse geç kalmıyordu. İstese de kalamıyordu. Çünkü nereye gideceğini bilen için geç kalmak yoktu. Zaten söz konusu olan, geç kalınabilen ya da erken gidilebilen bir yerse, yola çıkmaya bile değmezdi. Şimdi yanımda Harmin olsa, “Sadece ölmekten korkanlar randevu alır” derdi. “Sadece onlar, randevuyla gidilen amaçlara sahiptir. 4 yıl sonra mutlaka mezun olur, 6 yıl

sonra bir işe girmezse delirir, 10 yıl sonra bir yolunu bulup ev alır, 50 yıl sonra da en fazla on farklı ölümden biriyle hayatı terk ederler!" Harmin bir yanımdaysa, diğer yanımda da Dordor olacağından, o da bağıra çağıra eklerdi:

"Randevuyla mı geldin dünyaya, amına koyayım! Ne randevusu! Ne geç kalması! Ne erkeni! Varsa bir yolun, yürü! Yoksa da otur, öyle dur! Bilir misin lotus çiçeğini?"

"Harmin anlatmıştı, Dordor!" desem, önce bir suratıma bakar sonra da esrarından bir nefes çekip konuşurdu:

"Bir de benden dinle!.. Bak, ben de merak ettim şimdi! Kim bilir, nasıl anlatacağım?"

33 kişilik kafilenin, deponun farklı noktalarına dağılıp, kendilerini yere bırakışlarını izledim. Sırtlarını duvarlara sürte sürte çömelip oturdular. Sadece biri ayakta kaldı. Kim bilir hangi deliklerden geçerken kırılmış gözlük çerçevesini ortasından bantlamış olan, genç bir adamdı. Göz göze geldik. Bir zamanlar benim de okulda söz istemek için yaptığım gibi işaretparmağını kaldırıp konuştu.

"Ben biliyor Türkçe."

"Ben de" dedim. Güldü. Ben gülmedim. Sordum:

"Ne var?"

"Ne zaman gidecek biz?"

En azından cümleye benzer bir şey kurabiliyordu.

"Adın ne senin?"

"Rastin."

"Hepiniz Afganistan'dan mısınız?"

"Evet. Ama başka başka. Tacik var, Peştun var..."

"Sen hepsiyle anlaşabiliyorsun, değil mi?"

"Evet."

"O zaman, sen benim tercümanım olacaksın."

"Tamam... Söyle."

"Şimdi değil. Şimdilik bu kadar. Sonra gelirim ben."

"Ne zaman gidecek?"

"Bilmiyorum Rastin."

"Senin isim?"

"Gazâ."

Güldü ve konuştu.

"Gazâ? Sen mücahit?"

Elini uzattı. Tokalaşacaktık herhalde. Yerin dibinde! Deneyebilirdim. Ben de uzattım elimi ve sanki sıradan bir günde, sıradan bir nedenle tanışıyormuş gibi tokalaştık. Hatta, alışkanlıktan olsa gerek, "Memnun oldum" bile dedim. Yine güldü.

"Ölüm yok, memnun değil."

"Ne?"

"Mücahit ölür, o zaman memnun."

Gidecektim ama elimi bırakmıyordu. Uzun uzun tokalaşan insanları hiç anlamıyordum. Hayatları boyunca tutmayı beklemiş gibi bir türlü bırakmazlardı, ele geçirdikleri eli. Ayrıca bu karşımdaki adam, yorgunluktan ölüyor olması gerekirken, hâlâ gözlerimin içine bakıp gülerek söylediği şeyin komik olduğuna beni ikna etmeye çalışıyordu. Tam elimi çekip gidecektim ki sordu.

"Sen, talebe?"
"Evet."
Yalan söylüyordum.
"Ben de talebe. Kâbil Üniversite. Hukuk."
Bütün kemiklerini hissettiğim zayıf parmaklarını gevşettiği anda çektim elimi. Biraz hızlı çekmiştim. Eli havada kalmıştı. Ama umurumda olmadı. Nasıl olsa, bizden arkadaş olmazdı.
"Kova vereceğim şimdi. Dağıtırsın."
"Kova?"
"Tuvalet yok, kova var, anladın mı?"
Yüzünün her yerini kaplayan o gülümsemesi tek hamlede silindi. Tam da sıradan bir sosyalleşme içinde olduğuna inanmışken, konunun, aniden, bağırsaklarına ve içinde bulunduğu durumun boktanlığına gelmesi, insanlık onurunda bir kova kadar delik açmıştı. Anlayabiliyordum artık böyle şeyleri. Hâlâ utanabilenlerin canlarının nasıl yandığını hissedebiliyordum. 15 yıldır Kandalı'dan çıkamamıştım ama en az üç kıtadan insan ayağıma kadar gelmişti. Ayağıma kadar gelip ayağıma basıp gidenler de olmuştu bu arada, ama artık hepsini tanıyordum. Kaçakların, yabancısı olduğum bir türü kalmamıştı. Bu Rastin de, büyük ihtimalle, politik nedenlerle ülkesini terk edenlerden biriydi. Çünkü özellikle onların gözlükleri kırık olurdu. Karşılarına çıkmış her polis bir yolunu bulup o gözlükleri kırabildiği için! Daha fazla kitap okumasınlar, diye. Ama Rastin toparladı kendini.
"Anladım, kova! Sen numune topluyor, test için!" deyip güldü yine.
Yanıt vermedim. Sadece başımı sallayıp çıktım... Deponun kapağını kilitleyip masamın başına geçtim. Hangardaki metal masa, benim ofisimdi artık. Babamın marangozluk işleri geride kalmıştı. Üzerinde duran monitörden depoyu izliyor ve kafileler hakkında notlar alıyordum. Hatta, yanında yazıcısıyla birlikte bir bilgisayarım bile vardı. Hafızasında da yüzlerce dosya. O dosyaların içinde de, depodan geçmiş yüzlerce insan hakkında bilgiler... Öncelikle, kafileleri, depoda kalış sürelerine göre ayırmıştım: *2*, *7*, *14* ve *14 Günden Fazla* olarak dört ana grup vardı. Çünkü davranışlarının temel değişkeni, depoda geçirdikleri süreydi. Yani depo ömürleri... 2 günle 5 gün arasında belirgin bir farklılık göstermiyorlardı. Ama 7 günü doldurduklarında, bir 7 gün daha depoda kalacaklarını düşünmeye başladıklarından tepkileri de hızla değişiyordu. Bunun dışında, kafiledeki erkek ve kadın sayısı da önemliydi. *Erkek Çoğunluk, Kadın Çoğunluk* ve *Eşit* adında üç alt dosyam daha vardı. Kadınların sayıca üstün olduğu kafileler daha sabırlı ve zorlaşan şartlara karşı olağanüstü dirençliydi. Erkeklerin çoğunlukta olduğu kafilelerdeyse, sikmek istediğim

kadının bana sunulma oranı, şaşırtıcı biçimde, daha yüksekti. Ayrıca, kafiledeki insan sayısı da, kilit bir unsurdu. Bunun için de, *5*, *15*, *30* ve *30'dan Fazla* adında dört dosyam vardı. 5 kişilik bir grubun direncini kırmak ya da birbirine düşürmek son derece zordu. Ama 30 kişiyi, daha depoya gireli üç saat bile olmamışken, içlerinden birini linç edecek hale getirmek mümkündü. Ya da 30 kişiden fazla olan bir kalabalık istediğim kadını tereddütsüz bana gönderirken, 5 kişilik bir grup, bunu yapmamak için, ölümü bile göze alabiliyordu. Ve bütün bunlarla beraber, *Milliyetler, Etnik Kökenler, Yaş Ortalamaları, Eğitim Düzeyleri, Meslekler, Tüketilen Yemek Miktarı, Susuzluğa Dayanıklılık* ve akla hayale gelebilecek, insana dair, ölçülebilir ne tür özellik varsa, adlarına açılmış dosyalarım vardı. Çünkü çok önemli bir şeye sahiptim artık: Zamana. Okulu bırakmıştım. Eğitim hayatımı, babamın kolları ve kendi ellerimle boğmuştum. Aslında gayet iyi olmuştu. Çünkü başka bir okula başlamıştım. Bütün derslerinde insanlığın işlendiği bir okula. Üstelik istediğim kadar kitap da okuyabiliyordum. Ama artık macera romanlarıyla ilgilenmiyordum. Şehirdeki kitapçılara gittiğimde, kimsenin yanaşmadığı raflara yöneliyor ve kimsenin kapağını açmadığı kitapları karıştırıyordum. Dordor'la Harmin'in karanlık kitaplarında geçen her yazar adının peşinde, babamın verdiği, harçlıktan maaşa terfi etmiş olan parayla koşturuyor, bulduğumun boynuna bir vampir gibi dişlerimi geçirip, ne yazmışsa emiyordum. Tabii ki başkaları da, o kitaplara gizlenmiş, insana ilişkin teorik bilgileri okuyordu. Ama kimsenin ayaklarının altında, benim gibi, bir insan dolusu laboratuvar yoktu. Kalabalık içindeki bir yetişkinin artan sıcaklık karşısındaki olası tepkilerinin birinci hamur kâğıtta sıralanmasıyla, bunun deneyini yapıp izlemek arasında büyük fark vardı. Gerçeklik kadar bir fark!

15 yaşındaydım ve ne vicdanım vardı, ne de bir arkadaşım. Ender, babasının yediği rüşvetlerden kendisine düşen payla şehirdeki özel okula kaydedildiği hafta, sınıfındakilerden haraç topladığı için disipline verilmişti. Bir ay sonra, ders sırasında, nedensizce bir sigara yakıp, küçük de olsa yangın çıkarmış, üç ay sonra da, bir öğretmene yumruk attığı için okuldan atılmıştı. Arada sırada, kasabanın tek caddesinde, kendisi gibi Kandalı'ya kök salmış kaktüs çocuklarla, volta atarken görüyordum. Artık Ender, kendi kendine de gülmüyordu. Aslında hiç gülmüyordu. Ya bir kavgadan yeni çıkmış ya da bir kavgaya yeni girecekmiş gibi kaşları daima gözlerini eziyor, dudak kenarı sigarasıyla, *Kandalı Mafyası* gibi bir çizgi filmde kendine başrol arıyordu. Üstelik ne ilginçtir ki babamla yaptığı bir konuşmada Yadigâr'ın şöyle söylediğini duymuştum:

"Ne yapıyorsam, oğlum için!"

Bu cümleyi bir yerlerden hatırlıyordum!.. Ama Yadigâr ciddiydi. Evet, belki, kendisi, yasadışı olan ne varsa, omzundaki rütbelere kadar, içine batmıştı ama aslında tek isteği, Ender'in, büyüyünce, kimsenin astı olmayacağı bir hayat kurmasıydı. Bunun için de, zamanında kendisinden esirgenmiş olan, o *iyi eğitim* denilen antibiyotiğe, oğlunun mutlaka kavuşmasını istiyordu. Her ne kadar Ender'in midesi, böylesi bir kavuşmanın hayaliyle bile bulanıyor olsa da!.. Yadigâr da bir hayalperestti. Çünkü Ender'e asla layık görmediği astsubaylık, sadece orduda yoktu. Devlet başkanları bile bazen birer astsubaydı. Hatta onlar, emirlerini üstlerinden değil, teoride aynı rütbede oldukları, başka ülkelerin devlet başkanlarından alırdı. Sonuçta, Yadigâr'ın, vicdan gözyaşlarına bulanmış, oğluyla ilgili bütün ıslak rüyalarına rağmen, Ender'in tek kariyer planı Kandalı Mafyasının bir parçası olmak gibi görünüyordu. Ama Ender'in bilmediği de şuydu: Kandalı Mafyası, kendi babasıydı. Bir de Ahad ve ben... Belki başkaları da vardı ama şimdilik onlarla ilgilenmiyordum. Sadece, kasabanın tek caddesinde karşılaştığımızda, Ender'e belli belirsiz bir selam veriyor ve sıra arkadaşımken hiçbir şeyin farkına varamayan o küçük çocuğun bir siyah gömlekliye nasıl dönüşebilmiş olduğunu düşünüyordum. Hatta onun bu dönüşümü bana yeni bir araştırma konusu için ilham kaynağı bile olmuştu. Ender'in, durup dururken siyahlara bürünüp, elindeki tespihi, karşısındakinin gözünü, imamesiyle çıkaracakmış gibi sallamaya başlamasının tek açıklaması, güç arayışıydı. İçine girdiği her ortamda, gücün tek sahibi olmak. Şiddeti çağrıştırdıkça korku yaymak ve korku yaydıkça güçlü olmak. Böylece, bir kez o aradığı güce kavuştu mu, her yalnız kalışında, kendisinde görmekten nefret ettiği ve okuldayken dışlanmasına neden olduğunu düşündüğü, kusurları yok olup gidecekti. Bunu da, Ender'i artık liderleri olarak kabul edecek olan diğer çocuklar yapacaktı. Lider Ender Güneş'in Dünya etrafında döndüğünü söylese bile kimse aksini iddia etmeyecekti. Çünkü bir başkasının güç tekelini kabullenmenin ilk şartı inkârdı. Kişinin, kendisini ve gerçekleri inkârı. Özellikle de liderinin eksikliklerinin inkârı. Dolayısıyla, Ender'in bir salak olarak saygı görmesinin ve yüzüne karşı bir salak olduğu söylenmeden yaşayabilmesinin tek yolu, böceksi çevresindeki tek otorite olmasına bağlıydı. Evet, konu bu kadar basitti. Ama burada bitmiyordu. Çünkü bütün bunlar, daha geniş bir konuyla ilgiliydi: İnsanın içindeki yönetme isteğiyle. Diğer insanlar üzerinde hüküm sürme ya da herhangi boyuttaki herhangi bir otoriteye dönüşme isteğiyle ilgili... Neden, bazı insanlarda bu istek gölgesinden bile hafifken, diğerlerinde bin damar çatlatacak kadar ağırdı? Nasıl oluyordu da, bazı insanlar geri kalan herkesi yönetmedikleri sürece kendilerini zavallı bir

orospu çocuğu gibi hissediyorlardı? Otoriterlik bir virüs müydü? Ortaya çıkması için, toplumun bağışıklık sisteminin çökmesi mi gerekiyordu? Yöneticilik, bağımlılık yapar mıydı? Eğer öyleyse, bu uyuşturucunun torbacısı kimdi, gramı kaça gidiyordu ve aynı etkiyi yakalayabilmek için her defasında dozunu artırmak şart mıydı? Son olarak da, insan denen oyuncak, neden kendini bu denli önemsiyor ve önemsenmek için karaya vurmuş balık gibi çırpınıyordu? Muhtemelen, bütün bu soruların yanıtlarının zemininde, Harmin'in sözünü ettiği, ölüm korkusu yatıyordu. Yani hayatın sahte anlamı! Tabii eğer ortada bir ölüm korkusu varsa, elbet ölümsüzlük isteği de oluyordu. İşte, otorite olmak da bu isteği karşılıyordu. Belki insanı gerçek bir ölümsüze dönüştüremiyor ancak en azından öyleymiş gibi hissetmesini sağlıyordu. Ve hayatlarını ölüm korkusu üzerine inşa eden bütün zavallılar, ölümsüzlük iksiri bulunana kadar, ölümsüzlük hissiyle idare etmek zorundaydı. Zaten idare etmek de otoritenin uzmanlık alanıydı...

Gerçekten de üzerinde düşünülmesini ve deneyler yapılmasını, fazlasıyla hak eden bir konuydu. Ne de olsa, Enderler her yerdeydi. İkili ilişkilerden milyonluk politik ilişkilere kadar, her yerde. Karşılarına çıkacak en küçük fırsatın peşindeydi hepsi de. Gücü güçsüzken yakalayıp ele geçirmek için, hayatları boyunca pusuda beklemiş ve belki de o pusuda ölüp gidecek olan gizli tiranların yanlarından geçip gidiyorduk her gün. Hatta en yakınımızda bile olabilirlerdi. Ailemizde, dostlarımızın arasında, her yerde. Kim bilebilirdi kimin diktatör olduğunu? Sokakta, yalnız başına yürürken belli olmuyordu ki! Ya da bir depoda oturmuş ve başını ellerinin arasına almışken...

Rastin'in de içinde bulunduğu 33 kişilik kafile, tam da bütün bunları düşündüğüm bir zamanda girmişti hayatıma. Aslında biraz da istisnai olarak girmişti. Çünkü aylardan şubattı. Ülkelerinden kaçmak için yazı bekleyemediklerine göre hayli aceleleri olmalıydı. En azından, fiyatların biraz da olsa düştüğü baharı bekleyebilirlerdi. Yasal turizm piyasasının aksine, yasadışı yolculuklarda yüksek sezon, sonbahar ve kış aylarıydı. Ne de olsa, aşılmayı bekleyen dağların boyları kar yüzünden uzamış, ölüme giden bütün yollar da buzlanıp kısalmış olurdu. Ancak bütün bunları görmezden gelip yola çıktıklarına göre, bir bildikleri vardı. Hatta bu öyle bir bilgi olmalıydı ki diğer bütün bildiklerini unutturmuştu.

Babam dört günlüğüne şehre gitmişti. Aruz'un adamlarıyla buluşmaya. Dordor'la Harmin'in yerine geçmiş olan kaptanlar hakkında konuşacaklardı. İşe yaramaz heriflerdi. Sürekli sorun çıkarıyorlardı. Aslında normaldi. Ege denilen akvaryum, yıllarca sırtında taşıdığı, Dordor ve Harmin gibi iki su çiçeğini bir daha zor görürdü! Her neyse...

Dolayısıyla depodakiler ve ben, dört günlüğüne baş başa kalmıştık. Üstelik teknelere de en az iki haftadan önce binmeyeceklerdi. Babamdan duymuştum. Demek ki, elimde en az 15 günlük bir malzeme vardı. Dünyanın en bilimsel çalışmasını başlatabilirdim artık! Bir başlığı olması gerekiyordu. Bilgisayarda bir dosya açtım ve adını *Gücün Gücü* koydum.

Aslında projem gayet basitti. Depoyu bir ülke gibi düşünecektim. Kafile de, halk olacaktı. Yaşam koşulları üzerinde oynayacak, belki içlerinden bazılarına ayrıcalıklar tanıyacak ve genel tepkiyi ölçecektim. Buna benzer yüzlerce bilgisayar oyunu vardı, biliyordum. Ama başka çocukların o oyunları oynamaya devam etmesinin nedeni, hiçbirinin elinin altında bir depo insan olmamasıydı. O çocuklar da bunu bilmiyordu...

Öncelikle, bir liderleri olması gerekiyordu. Deponun üstündeki hayatta, yani gerçek olanda, bunu belirlemenin çeşitli yolları vardı. Örneğin, fiziksel açıdan aralarındaki en güçlü kişi lider olabilirdi. Bunun için de, birbirlerinin kanını akıtmaları, belki de öldürmeleri gerekirdi – ki babam malın eksilmesini affetmeyeceğinden bu yöntemi unutabilirdim... Ya da hangisi en zenginse, yönetici o olurdu. Ancak böyle bir yol da izleyemiyordum, çünkü bunca yıldan sonra, yanlarında taşıdıkları miktarların çok az ve hemen hemen aynı olduğunu çoktan öğrenmiştim... Böylece geriye, belki de en ilginç olan yöntem kalıyordu: Lideri seçimle belirlemek. Demokrasi! En mantıklısı buydu. Sonuçta, toplumla lider ilişkisi, aynı kafeste kapalı kalmış bir insanla bir hayvanın durumundan pek farklı değildi. Diktatörlükte kafesin kapısı birden açılır ve içeri aç bir aslan atılırdı. Ama demokrasi, insanın ne tür bir hayvanla kafese kapatılacağını seçme özgürlüğüydü. Etobur mu? Otobur mu? Omnivor mu? Tek mi gezer? Sürü halinde mi avlanır? Nesli tükenmekte olan bir tür müdür? Evcilleşebilir mi? Ve bunlara benzer soruların yanıtları göz önünde bulundurularak bir seçim yapılabiliyordu. Tabii yine de ortada bir kafes, bir hayvan ve kilitli bir kapı vardı ama yapacak bir şey yoktu. Dünyanın gerçekleri şimdilik bu düzeydeydi! Ayrıca, diktatörlükte hayvan ölene kadar kafeste kalırken, demokraside ancak bir sonraki seçime kadar hüküm sürebiliyordu. İnsan da, bedenindeki diş izlerini sayıp kaç kilo etinin ya da parmağının eksildiğini ölçebiliyor, buna göre de kafes hayatını aynı hayvanla sürdürüp sürdürmeyeceğine karar verebiliyordu...

Evet, depodakiler, liderlerini seçme hakkına sahip olacaktı. Hatta belki de depo halkı, demokrasiyi, gerçek hayattakilerden çok daha fazla hak ediyordu. Ne de olsa depo gerçek bir kafesti ve o insanlar, etraflarını sarmış duvarların, sırtlarını yaslayacak kadar farkındaydı. Ama gerçek hayattakilerin hiçbir şeyden haberi yoktu. Özellikle de bir kafeste

yaşadıklarından! Haritalara baktıklarında sadece çizgiler görüyorlardı. Kırmızı sınır çizgileri. Hatta, bir kafes olduğunu fark edemedikleri kafeslerinin sınırlarına o kadar âşıklardı ki bu kırmızı çizgileri korumak için ölür, dirilir, sonra da yeniden ölebilirlerdi. Vatandaşlık bağıyla kendilerini boyunlarından demirlerine astıkları o kafesi korumak, bir onur meselesiydi. Belki de haklılardı. Ne de olsa, insanoğlunun onur meselesi haline getirebileceği pek bir şeyi de kalmamıştı. Örneğin, dürüstlüğü onur meselesi haline getirmesi için artık çok geçti. Çünkü biyolojik gerçekler bir günde değişse ve insan yalan söylediği anda, beyin kanamasından ölse, dünya öyle boşalırdı ki dinozorlara yeniden yer açılırdı! Ya da örneğin, kaynakların adil paylaşımı gibi bir kavramı da onur meselesi yapamazdı. Asla, ortaya çıkıp, "Ya bu dünyada tek bir aç bile kalmayacak ya da kendimi öldürürüm! Böylesine şerefsiz bir hayata dayanamam!" diyemezdi. Hele çocuklarla ilgili hiçbir şeyi onur meselesi yapamazdı. "Baktım, çocuk çalıştırıyor, ben de çektim vurdum patronu, hâkim bey! Bizim oralarda namus meselesidir!" demiş ya da diyebilecek herhangi biri var mıydı bu dünyada? Ya da, vurulan kişinin çocuk çalıştırıyor olmasını ağır tahrikten sayıp, katilin cezasında indirim öngörecek herhangi bir kanun?.. Dolayısıyla, onur meselelerinin bile gerçekçi bir tarafı olması gerekiyordu. Örneğin, kadınlar ve bekâretleriyle ilgili olması çok daha mantıklıydı! İşte bu, gerçekçi bir onur meselesiydi! Ya da bir kan davası! Ya da inandığı dinin tartışılması! Ya da ahlakının eleştirilmesi! Ya da içinde yaşadığı kafesin sınırlarıyla oynanması! Bunlar çok daha mantıklı konulardı ve sürdürülebilir ekonomiye zerre kadar zararları yoktu. Dolayısıyla, insanlık tarihi denilen ve içinde birikmekte olan metan gazıyla üçüncü dünya savaşının ilk patlamasının gerçekleşeceği çöplük, artık onur meselesi yapılamayacak konularla doluydu. Her ne kadar, dünya haritasındaki sınır çizgileri aklı başında bir dünya dışı varlığa son derece klostrofobik gelecek olsa da yapılabilecek bir şey yoktu. Evet, o sınırlar üç kişilik bir asansör kadar klostrofobikti ama insanın da bir asansörde olduğunu unutabilmesinin yolları vardı. Bir aşağı, bir yukarı gitmek gibi. O sınırlara hapsolmuş insanlar da zamanlarını böyle geçiriyordu zaten. *Vatan* denilen o daracık asansörlerde bir aşağı, bir yukarı gidip gelerek. Ve her katta açılan kapıların arasından, başka asansörlerin içlerini izleyerek... Depodakilerin durumu daha da kötüydü tabii. Onlar, daima -1'deydi ve hiçbir yere gittikleri yoktu.

Monitörden izliyordum. Birbirleriyle konuşmadan, öylece oturuyorlardı. Sadece Rastin, hâlâ ayaktaydı ve bir heykel gibi duruyordu. Nereye baktığını çözmeye çalışıyordum ki başını kaldırdı ve göz göze geldik. Depodaki altı

kameradan en yakın olanına bakıp el salladı. Sonra da gidip, boş bulduğu bir yere oturdu. Cebinden bir kâğıt ve kalem çıkardı. Yazmaya başladı.

Bana benziyor, değil mi?

Bilmem.

Bence benziyor... Baksana, o da benim gibi bir şeyler karalayıp duruyor. Demek ki her beş yılda bir, bu depodan bir Cuma geçiyor.

Olabilir... Cuma?

Efendim?

Sen niye kaçıyordun?

Boş ver.

Öldüreceklerdi seni, değil mi?

Boş ver, dedim.

Devlet mi öldürecekti?

Devlet bir kelimedir, Gazâ. İnsanlar öldürür.

Öldürülecektin ama, değil mi?

Ölümden kaçmak için çıktığım yolda öldüğümü düşünmek istiyorsun. Sırf kendini daha çok üzmek için. Daha da pişman olmak için. 10 yaşındaydın Gazâ! Daha küçücük bir çocuktun. Düşünme artık bunları.

Düşünmüyorum zaten, hissediyorum...

Bu insanlarla oynadığın oyunları sevmiyorum.

Biliyorum.

Yapma o zaman... Ne kadar yorgun olduklarına bir baksana. Kim bilir, ne kadar korkuyorlar...

Kimse benden daha yorgun ve korkak olamaz Cuma! Kimse!

Öyle mi? Bence bir de anneni düşün! Kendi çocuğunu öldürecek kadar korktun mu sen hiç?

Eğer bunu bana bir daha hatırlatırsan, gider şu vanayı açarım ve bu insanların hepsi boğulup geberir!

Uçurtmanın kuyruğuna simit parçaları bağlayıp gökyüzündeki kuşları beslemeye çalıştığın günleri hatırlıyorum da... Nereden nereye... Değil mi?

Onu hatırlayamazsın, Cuma. O, seni öldürmeden önceydi. Şimdi sus da seyret!.. Seyret de, o kelime dediğin devlet cümle içinde nasıl kullanılıyormuş, öğren!

“Gazâ! Gidiyor biz?”

“Hayır, Rastin, daha haber bekliyoruz. Ama esas başka bir konu var. Bir sözcü seçmeniz gerekiyor.”

“Sözcü?”

“Evet, bir liderinizin olması lazım.”

“Neden?”

“Çünkü yolun bundan sonrası için birtakım kararlar almanız gerekecek. Kalabalık bir grupsunuz. Kimse size teker teker, ne istediğinizi sormaz. Onun için, aranızda, güvendiğiniz birini seçin ki sizin adınıza o konuşsun. Yani pazarlıkları o yapsın, anlıyor musun?”

“Ama Türkiye geldik. Problem yok.”

“Biliyorum, zaten bundan sonrası problem! Asıl yolculuk o teknelere binince başlayacak. Neyse, sen bilirsin... Ben sizin için söylüyorum. Gideceğiniz yere kadar karşınıza çıkacak insanlar bizim gibi olmayacak Rastin. Tehlike ne demek, biliyor musun?”

“Evet.”

“O zaman, şöyle söyleyeyim: Çok tehlike var!”

Ve yüzüme iki soru işareti noktası olmuş gözleriyle bakan Rastin’i bırakıp depodan çıktım. Masamın başına geçtiğimde diğerleriyle konuşmaya başlamıştı bile. Tehlike kelimesini kullanmam, doğru bir seçimdi. En az bilgiyle insanları harekete geçirmenin en iyi yolu, kendilerini gizemli bir tehlikenin beklediğine ikna etmekti. Muhtemelen Rastin söylediklerimden bir şey anlamamış ama yine de durumun ciddi olduğunu düşünmüştü. Kafilede yaşlı bir adam vardı. 33 kişinin en yaşlısı gibi görünüyordu. Çoğunlukla yüzler ona doğru çevrilmişti. Ne de olsa, dünyanın aşiretlere bulanmış bir bölgesinden geliyor ve bir insanın bilgeliğini, yüzündeki kırışıklarla ölçmenin en doğru yol olduğuna inanıyorlardı. Oysa bütün gün tarlalarda çalıştıkları için enseleri timsah derisi gibi olmuş, benden küçük çocuklar tanıyordum. Kırışık sahibi olmanın hiçbir anlamı yoktu. Yaşlanmak, yaşama hastalığının son evresi gibi bir şeydi. Çoğunlukla akıl sağlığının yitirildiği ve yerini hayatta aradığını asla bulamayacağından emin olmanın getirdiği huysuzluğun aldığı bir evre. Yaşlılar, kazıklandıklarının tam olarak bilincine varmış ve artık her şey için çok geç olduğunu fark etmiş olan insanlardı. Onların yöneteceği bir toplum, ancak onlarla birlikte, sürekli şikâyet ederek ve acılar içinde ölürdü.

Yaşlı Afgan, oturduğu yerden, ağır ağır konuşuyor ve herkes onu dinliyordu. Sonra birden Rastin, kameralardan birine bakıp beni çağırmak için ellerini sallamaya başladı. Oysa konuşsa da duyardım. Ama kameraların ses aldığını bilemezdi tabii. Hatta önümde duran mikrofonu açıp

konuşunca, sesimin depodaki hoparlörden çıktığını da bilemezdi. Bu yüzden de, Rastin ve diğerleri durdukları yerde zıplayacak kadar şaşırdılar. Çünkü biraz da bağırmıştım "Ne var?" derken... Rastin, düzeneği derhal çözmüş ve bir deneme yapmıştı.

"Gazâ? Beni duyuyor?"

"Evet, Rastin... Seçtiniz mi birini?"

"Anlamıyor grup. Neden tehlike var?"

"Bunu sadece seçtiğiniz kişiye söyleyebilirim. Tabii bir de sen bileceksin. Çünkü sen tercüme edeceksin. Diğerlerini korkutmayalım boşuna, değil mi?"

Rastin, söylediklerimi etrafındakilere ilettiği anda depoda bir dalgalanma oldu. Hepsi bir ağızdan konuşmaya başladı. Birbirlerini ne duyuyor ne de anlayabiliyorlardı. Görebiliyordum. Peştuca bilmeye gerek yoktu, çaresizlik ve korkuyu tanımak için. Özellikle de ortada, hepsinin geleceğini ilgilendiren, karanlık bir sır varken, paniğin zehirli bir gaz gibi depoyu doldurması sadece birkaç saniye sürmüştü. Tabii ki bu içinde bulundukları şartlardan kaynaklanıyordu. O kadar yasadışı ve akıldışı bir durumdaydılar ki, hayatını ev, iş ve okul arasında geçiren bir halktan çok daha hızlı tepki veriyorlardı. Ne de olsa, geldikleri yerle gidecekleri yer arasında sıkıştıkları bir yolculuktaydılar. Kaybetmeyi göze aldıkları her şeyi arkalarında bırakmışlardı ve geriye sadece bedenleri kalmıştı. Tek değerli varlıkları, kendileriydi. Bu durumda da, ne bilinen ahlak değerleri ne de mantıklı karar düzenekleri geçerliydi. Bir insanın tek isteği, ne pahasına olursa olsun, bir noktadan diğerine varmak olunca, psikolojik ve toplumsal bütün kuramlar çöküyordu. Örneğin, korkuları, sıradan bir ülkenin sıradan halkının gündelik gelecek kaygısının bin katıydı. Bu da, her hamlemin karşılığını derhal almamı sağlıyordu. Geçen yıl, henüz bir öğrenciyken, okul şampiyonu olduğum için şehirdeki hızlı satranç turnuvasına gönderilmiştim. Her bir hamle için sadece üç saniyemiz vardı. Finale kadar çıkmıştım. Karşıma bir özel okul öğrencisi oturmuş ve oyun boyunca dönüp dönüp babasına bakmıştı. Adam da en az oğlu kadar heyecanlıydı. Neden bilmiyorum, çocuğun yenmesine izin verdim. Sonra da adam gelip oğluna sarıldı. Belki sırf o sarılmayı görmek içindir... Her neyse... Dolayısıyla, depodakilerin o hızlı tepkileri sayesinde yine üç saniyelik hamleler peşindeydim. Ve o ana kadar dikkatimi çekmemiş, kucağında yedi-sekiz yaşlarında bir çocuk olan, kırklı yaşlardaki bir kadın, olabildiğince bağırarak herkesi susturdu. Sonra da Rastin'i gösterip bir şeyler söyledi. Büyük ihtimalle, onun konuşmasını istiyordu. Rastin de öyle yaptı ve beş dakika kadar konuştu. Sonra da susup yaşlı adamı gösterdi. Bunun üzerine,

deponun farklı noktalarından, sayabildiğim kadarıyla 10 el kalktı. Seçim başlamıştı!

Yaşlı adamın yanında oturan ve aynı kovaya sıçmayı kabul ettikleri için oğlu olduğunu tahmin ettiğim orta yaşlardaki adam, elleri saydı. Sonra da Rastin'e bir şeyler söyledi. Rastin de kendini gösterip uzun bir cümle kurdu ve sustu. Bunun üzerine depoda 21 el kalktı. Depodaki tek çocuğun oy verme yaşı henüz gelmediği için, annesi onun kalkan elini vurup indirmişti. Yaşlı adam iki seçimde de sadece önüne bakıp hareketsiz kalmıştı; ama Rastin kendisi için el kaldırmakta bir sakınca görmemişti. Bir insanın kendine oy vermesini hep çirkin bulmuşumdur. Dünyanın en çirkin iki şeyinden biridir. Diğeri de, kriket oynayan bir Hintlidir.

"Gazâ! Sen duyuyor?"

Rastin kameraya doğru sesleniyordu. Tam, "Evet, Rastin" diyecektim ki yaşlı adamın yanındaki Afgan, birden ayağa kalkıp bağırmaya başladı. Artık oğlu olduğuna emindim! Kime bağırdığını anlamak pek zor değildi. Tabii ki, biraz önce kalkan 21 elin sahiplerine bağırıyordu. Hatta bir ara hızını alamayıp, Rastin'e saldırmak istedi ama araya başkaları girdi. Ancak yaşlı adamın diğer taraftarları da ayaklanmıştı. Tabii ki, biraz öncesine kadar sıradan insanlar olan ama artık Rastin'in kitlesine dönüşmüş olanlar da doğrulmuştu. Birkaç saniye içinde depoda, kimin kimi tartakladığı belli olmayan, garip bir kavga çıkmıştı. Garipti çünkü seçimin gerçek bir konusu bile yoktu. Hatta seçilen kişinin tam olarak ne işe yarayacağını bile bilmiyorlardı. Ortada, ne için seçtiklerini bilmedikleri biri vardı. Ama destekledikleri aday seçilmediği için, o *birine* karşı, durup dururken öfke duymaya başlamış olan başkaları da vardı. Demokrasinin ilk evrelerini yaşıyorlardı. Seçime inanıyor, ancak kendi adayları kazanmadığı sürece sonucuna güvenmiyorlardı. Sonunda yine o kırklı yaşlardaki kadın, kucağındaki çocuğu üstünden atıp, iki göğsü birbirinden ayrılıyormuş gibi attığı ağıt çığlığıyla devreye girip depodaki bütün kulak zarlarını deldi ve bir anlığına da olsa ortalık sakinleşti. Kadının şöyle bir özelliği vardı. Önce şok etkisi yapan bir çığlık atıyor, sonra da ağlamaya başlıyordu. Ağlarken sesi kısılıyor ve yerine otururken de geriye sadece hıçkırıkları kalıyordu. Yeterince işlevsel bir teknikti. Ne de olsa kutsal bir aksesuarı vardı: Çocuk. Yerinden kalkarken itip uzaklaştırdığı, yeniden otururken de kolundan yakalayıp kendine çektiği, sonra da devirip göğsüne bastırdığı bir çocuk. Ama o bütün bunlar olurken, sağ elini ağzından hiç çıkarmıyor ve sadece annesini izliyordu. İçi doldurulmuş bir hayvan gibiydi. Belki de çocuk taklidi yapan bir cüceydi. Belki de çocuk taklidi yapmayan ve kadının kocası olan bir cüceydi, bilemiyorum. Durduğum yerden pek de anlaşılmıyordu... Ben

ayrıntılarla ilgilenmiyordum. Altıya bölünmüş ekranımdaki altı kameradan izlediğim görüntülerde beni ilgilendiren tek şey, yarım saat öncesine kadar sahip oldukları huzurun, politika tarafından sikilip atılmış olmasıydı. Ne de olsa politika, insan bedenine giren yabancı bir madde gibiydi. Platin bir çubuk kadar yapaydı. Toplumdaki işbölümünün doğal olarak gelişmesinin önündeki en büyük engeldi. İnsan doğasına aykırıydı. Ama zaten insan da doğaya aykırıydı. Dolayısıyla yapılabilecek pek bir şey yoktu.

Rastin, seçim sonucuna yapılan itirazların sessizliğe karıştığını görünce, karşısındaki kameraya baktı. Olup bitenler yaşlı adamın umurunda değildi ama çevresindekilerin bakışlarından Rastin'i affetmeyecekleri belliydi. Hatta Rastin, bir türlü kameraya üç saniyeden fazla bakamadığı için konuşmaya başlayamıyor, ani bir saldırıdan korktuğu için karşı cephenin kümelendiği tarafa tedirgin bakışlar atıp duruyordu. Sonunda, muhalefetin, ağız içindeki hızlı mırıltılar ve sallanan başlar düzeyinde kaldığını görünce rahatlayıp konuştu.

"Tamam Gazâ. Ben, lider... Söyle... Tehlike ne?"

"Şimdi Rastin, bu anlatacaklarımı yanındakilere sakın söyleme. Önce sana durumu açıklayayım, bir çözüm bulalım, sonra bakarız. Tamam mı?

"Tamam."

"Sizleri Yunanistan'a geçirecek olanlar, daha çok para istiyormuş. Çünkü denizde daha fazla kontrol varmış, anlıyor musun? Risk daha çok, onun için de, para daha çok!"

"Ama biz, para veriyor, Kâbil'de. Dediler, tamam."

"Biliyorum. Ama daha fazla ödeme yapmanız gerekecekmiş."

"Hayır Gazâ. Yok para."

Sürekli adımı söylemesine sinir olmaya başlamıştım. Neden, bilmiyorum.

"Kimsede para olmadığına emin misin?"

"Emin! Bize, dediler, para alma yolda. Daha iyi."

"Peki o zaman, şöyle yapabilirsiniz. Şu an 33 kişisiniz. Adam başı, 8.000 dolar ödediniz, değil mi? Şimdi, hepinizden 2.000 daha istiyorlar. Yani toplamda 10.000 vermeniz gerekiyor. Bu durumda, arada 66.000 dolarlık bir açık var. Hadi, o 6.000'i pazarlıkta halledersiniz ama geriye kalan da 6 kişilik bir para. Yani şu ana kadar ödediğiniz para, yeni hesaba göre, sadece 27 kişiye yetiyor. Yani yola 27 kişi devam edecek. Onun için, her şeyden önce, burada kalacak olan o 6 kişiyi seçmeniz lazım. Aslında senin seçmen lazım. Çünkü bütün bunları şimdi orada anlatırsan, kesin olay çıkar. Ama sen bana kimlerin kalacağını söylersen, siz giderken onlara bir sonraki tekneyle gideceklerini söyleriz, sonra da Afganistan'a geri göndeririz. Anladın mı

söylediklerimi?”

Rastin’in ne dediğimi çok iyi anladığına emindim. Kâbil Üniversitesi’nde Türk Dili ve Edebiyatı bölümü olduğunu, depodan geçip gitmiş birçok Afgan öğrenciden biliyordum. Hangi bölümden olurlarsa olsunlar, genelde Türkçe dersine şöyle bir girip çıkmış olurlardı. En azından, birkaç kelime de olsa bilirlerdi. Ama Rastin’in Türkçesi, hepsinden iyiydi. Belki de Türkiye’ye daha önce gelmiş, hatta yaşamıştı bile. Ancak bu benim ilgi alanıma girmiyordu. Kendi geçmişimden başka kimseninki ilgimi çekmiyordu. 15 yaşındaydım ve tabii ki dünya sadece benim etrafımda dönüyordu. Hem de bir sinek gibi! Ve eğer dönmeye devam ediyorsa, bu da onu avucumla ezip öldürmediğim içindi!

“Anlamıyor ben! Gazâ?”

Rastin, Türkçeyi dört saniye içinde unutmuş gibi görünmeye çalışıyor ama deponun güçlü ışığında parlayan alnındaki birikmiş terler, bunu pek de beceremediğini söylüyordu.

“6 kişi seçeceksin. Onlar burada kalacak sonra da Afganistan’a geri gidecekler. Ya da 66.000 dolar ödeyeceksiniz. Anladın mı şimdi?”

“Evet” dedi Rastin. Ama neredeyse ağlayacaktı.

“Adam başı 2.000 veremez misiniz?”

“Hayır, hayır, çok para. Kimse para yok. Başka yol olmaz?”

“Aslında belki... Belki şöyle de yapılabilir. Bu adamların nasıl çalıştıklarını biliyorum. Bunlar böbrek de alıyor. Onların da tanesi 20.000’e falan geliyor. Yani sen şimdi 3 kişi seçsen, bu işi 3 böbrekle de halledebilirsiniz.”

Rastin’in duyduklarıyla büyüyen gözleri, neredeyse gözlüğünün kırık çerçevesinden taşacak kadar genişlemişti.

“Bir dakika! Bir dakika! Böbrek ne?”

“Ne demek, bilmiyor musun? Bir sözlüğe bakıp İngilizcesini falan söyleyeyim mi?”

“Biliyor, biliyor, böbrek! Ama Gazâ! Hayır!”

“Peki, o zaman, aklıma gelen son çözüm şu: İki kadın ver adamlara, siz de yolunuza devam edin. Ama şu genç olanlar var ya, onları vermen lazım. Çocuğu olanı değil.”

Rastin’in bayılması an meselesiydi.

“Mümkün yok! Mümkün yok! Hayır!”

“O zaman gidip söylüyorum babama. Hepiniz geri gidiyorsunuz. Tamam mı?”

“Gazâ! Gazâ!”

“Efendim Rastin?”

“Ben verir. Bir böbrek yeter?”

Bunu gerçekten söylemiş miydi? Böyle bir fedakârlık yapacak mıydı? Üstelik, üçte biri kendisini parçalamak isteyen bir grup insan için! Üç saniye içinde bir hamle yapmam gerekiyordu. Duyduğum cümleyle birlikte, satranç tahtası, aniden havalanıp hangarın çatısı kadar büyümüş ve başıma çökmüştü. Ama ölmemiştim!

“Tamam! Bir böbrek senden. Ama iki tane daha lazım.”

Ani kahramanlık gösterisiyle nefes nefese kalmış olan Rastin, depodakilerin de bakışları altında kalmıştı. Konuştuğumuz konunun kendilerini çok yakından ilgilendirdiğinin farkında olarak, havada uçuşan cümlelerimizden tanıdık kelimeler bulmak için kulaklarını olabildiğince kabartmışlardı. Ama hiçbir şey anlayamıyorlardı, bu yüzden de sabırları köpük gibi tükeniyordu. Yaşlı adamın oğlu daha fazla dayanamadı ve konuşmaya başladı. Ne dediğimi soruyordu mutlaka. Ama Rastin, “Bir dakika bekle, sonra anlatacağım!” benzeri bir şeyler söylüyor olmalıydı. Zaten babası deponun lideri seçilmediği için bütün soyunun aşağılanmış olduğunu düşünen adamsa derhal bir yanıt istiyordu. Derhal! Aradığı gerçeği, ben ona verecektim. Peştuca olmayacaktı.

“Rastin, beni dinle!”

Rastin, artık yanına gelmiş ve kulağının dibinde, çenesini uzata uzata söylenen adamı tek eliyle göğsünden iterek belli bir mesafede tutmaya çalışıyor, bir yandan da “Söyle Gazâ!” diyordu.

“Şimdi kapağı açacağım. Bir anahtar atacağım. Arkadaki bölmede, duvarda, kilitli bir halka var. Halkayı anahtarla aç, sonra da adamın bileğine geçirip kapat.”

Adamı kendinden uzak tutmaya çalışan Rastin, yine hep bir ağızdan yükselmiş olan sesleri bastırmak için, bağırarak “Lazım değil!” dedi.

“Sen bilirsin...”

Depo ülkesi için özel yaptırdığım hücreye ilk tutukluyu gönderme hamlem boşa gitmişti. Rastin, hem adama hem de çevresindekilere bakarak, şimdilik, herkesin sakin olması gerektiğini ve önemli bir konunun görüşüldüğünü söylüyor olmalıydı. Ama yaşlı adamın oğlu, sanki bir hikâyeyi ezberden anlatıyormuş gibi nefes almadan konuşuyordu. Hiç duraksamadan. Ancak birden, Rastin öyle bir şey söyledi ki adam içinde son kelimesi kalmış olan açık ağzıyla susup dondu. Rastin birkaç kısa cümle daha kurdu ve depo tamamen durdu! Böbrek işini anlatıyor olmalıydı. 66.000 dolarlık açığı! Ben olsam, bu kadar bile dayanmaz, derhal anlatırdım. Ama Rastin’de liderlik kumaşı vardı. Kriz yönetiminden anlıyordu! Ne zaman ki sustu, adam da sessizce gidip babasının yanına oturdu. Ve Rastin,

göz göze geldiği ilk kameraya bakıp “Tamam!” dedi. “Problem yok.”

“Anlattın mı her şeyi?”

“Hayır.”

“Nasıl sustu peki o adam?”

“Çocuk baba öldü, dedim. Çocuk deli, dedim! Biz burada hapis! Ben çocukla konuşmak, bizi kurtarmak, dedim. Anladı?”

İşte, bunu beklemiyordum. Rastin, sadece bir lider değil, ayrıca gerçek bir avukattı! Mezun olmuş muydu, bilmiyordum ama bir diplomaya kesinlikle ihtiyacı yoktu. Çünkü babamın öldüğü ve kendilerinin de, kilitli bir depoda, deli bir çocuğun merhametine kaldıkları hikâyesini, o birkaç saniye içinde uydurmak, bütün Roma Hukuku üzerine tez yazmaktan zordu!

“Gazâ?”

“Efendim?”

“Kapıyı açma!”

“Tamam!”

“Sen kapıyı açar, onlar atak!

“Tamam Rastin.”

“Şimdi söyle...”

“Ne?”

“Bir melodi!”

“Ne?”

“Şarkı! Şarkı!

“Şarkı mı?”

“Sen deli! Deli olmak için!”

Güldüm. Karşımdaki duvarda bir takvim vardı. Üzerinde de Mehmet Âkif Ersoy’un on kıtası. İstiklâl Marşı da bir şarkıydı sonuçta! Söylemeye başladım. O an, önümdeki ekranda gördüğüm onlarca yüz bana döndü. Yaşlı adam dahil, 32 insan kameralara baktı ve ben kendimi gerçekten de bir deli gibi hissettim. Hatta bir deli olduğuma, en az onlar kadar inandım. Aralarında buna inanmayan sadece Rastin vardı. Onun için de başını kaldırıp kameraya bakmayan tek kişi oydu. Zemindeki talaşların üzerinde sol ayağını bir ileri bir geri sürterek, diğer böbreklerin kimlerden alınacağını düşünüyor olmalıydı. Marşın ikinci kıtasını da söyleyip bitirdiğimde, Rastin bir şey mırıldandı. Kısa bir cümleydi. Belki de tek kelime. Ve hepsi beni alkışlamaya başladı! Gerçekten de, bir demokrasideydik artık! Lider yalanlar söyleyerek yönettiğini sanıyor, halk uyduğu bütün kanunların kendi iyiliği için konduğuna inanıyor, ülkedeki tek yayın organı olan radyonun spikeri de her şeyi görüyor, ancak deli taklidi yapıyordu!

O gün, Rastin'le bir daha konuşmadım. Sadece izledim. Deponun farklı köşelerine kümelenmiş küçük grupların yanlarına teker teker gidip bir şeyler anlattı. Sonra da bir ara kalkıp kameralardan birine yaklaştı ve dört kez "Gazâ?" dedi. Ama yanıt vermedim. Başını eğip uzaklaştı. Yüklendiği sorumluluk altında öylesine eziliyordu ki boş bulduğu ilk yere çöküp uyudu. Ya da kimse rahatsız etmesin diye uyuyormuş gibi yaptı. Diğerleriyse, mahsur kaldıklarını düşündükleri delikten nasıl kaçabileceklerini düşünüyor olmalıydı. Kadınlar ağlıyordu. Yaşlı adam ve çevresi sessizce önlerine bakıyor, diğerleri de bazen yükselen bazen de alçalan tartışmalar içinde kendilerini boğuyordu. Depodaki tek çocuksa, İstiklâl Marşı'nın aklında kalan melodisini mırıldanıyordu.

Ertesi gün, ilk işim, hangara girip masamın başına geçmek ve mikrofonu açmak oldu.

"Rastin!"

Uzun zamandır sesimi duymak için sabırsızlanan Rastin, oturduğu yerden derhal kalkıp "Evet?" dedi. Diğerleri de, kaderlerini elinde tutan çocuğa şirin görünmek için kameralara bakıp gülümsemeye başladı.

"Şimdi şöyle yapacağız: Babam, adamlarla konuştu. Tek böbrek de yetermiş. Yani iki kişi daha ayarlamana gerek kalmadı. Durum halloldu. Ameliyatı nerede yapacaklar, bilmiyorum ama herhalde Yunanistan'da bir yerde yaparlar. Bence artık anlatabilirsin diğerlerine de. Yalan söylediğimi anlatırsın. Babamın öldüğünü söyleyip seni kandırdığımı... Şimdi ben, biraz daha konuşup, dün anlattıklarımı anlatıyormuş gibi yapayım, sen de yeni öğreniyormuş gibi yap, bu 66.000 meselesini... Tamam mı? Ben devam ediyorum böyle konuşmaya... Ama sen de bir şeyler sor."

Ama konuşmuyordu Rastin. Sadece kameraya bakıyordu. Gözlüğünün sağ camında bir çatlak vardı. Daha önce görmemiştim. Belki de gece olmuştu. Cam, gözlerindeki yorgunluğa dayanamayıp çatlamıştı. Ya da önceki günkü kavgalardan birinde olmuştu. Tam bunları düşünüyordum ki Rastin dönüp gitti. Ve kalktığı yere oturdu. Günün ilk dalgası depoyu yine sarstı ve insanlar Rastin'in üzerine döküldü. Tam da etrafını sarmış ve dünyanın en uyumsuz korosu olarak iki kulağına işkence ediyorlardı ki Rastin, o ana kadar hiç duymadığım bir ses tonuyla bağırdı. Ne yaptığını anlayamıyordum. Sadece ben değil, diğerleri de anlayamıyordu. Rastin öyle bir bağırmıştı ki bütün o korkunç konser tek perdede sona ermişti. Sonra da Rastin gözlerini kapadı ve başını ellerinin arasına aldı. Çevresindekiler de ağır ağır çekilip yerlerine döndü. Hâlâ anlayamıyordum ne yapmaya çalıştığını.

"Rastin!" diye seslendim ama başını kaldırıp bakmadı.

O gün, akşama kadar, defalarca konuşmaya çalışmama rağmen Rastin yanıt vermedi. Hatta diğerleri kumanyalarını açıp yemeklerini yerken, o kendisine ikram edilen hiçbir şeyi kabul etmedi. Sadece etrafını izledi. Etrafındaki o insanları. Yiyen, konuşan, volta atan, namaz kılan insanları. Gidecekleri yere varsınlar diye, tek böbreğini verecekti. Karınlarını doyurmak için ağızlarına attıkları her neyse, Rastin kendi böbreğini çiğnediklerini düşünüyordu belki de... Değer mi, diye tartıyor olmalıydı içinden. Lider, halkına bakıp şunu soruyordu: Bu insanlar için değer mi?

Rastin'in sessiz kaldığını ve deli çocukla pazarlık konusunda pek de bir işe yaramadığını gören diğerleri, teker teker kameraların önüne geçip uzun uzun konuşmaya ve ağlamaya başladılar. Bir bölümü de deponun kapağını zorlamaya başlamıştı. Ama sevgili Ahad, bu günlerin geleceğini görmüş olmalıydı ki oraya bir kapak değil, bir kasa kapısı taktırmıştı! Hiç şansları yoktu. Özellikle de çocuğunu kameraya sallaya sallaya bağıran kadının! Kim bilir bana neler diyordu? Beni ikna etmek için... Bir ara, kapağı açmazsam çocuğun boynunu kıracağını söylemeye çalıştığını bile sandım! Ama yanılmışım. Büyük ihtimalle, boynundan tutup sarstığı çocuğun ne kadar zayıf ve hasta olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Öyle olmalıydı çünkü çocuğu, neredeyse tek eliyle kaldırıp iki göğsünün arasına gömdüğü gibi uzaklaşmıştı kameradan. Kişiye özel televizyon kanalımda *yalvarmalar* belgeselinden sonra *tehditler* diye bir dizi başladı. Yaşlı adamın oğlu bu konuda gerçekten de başarılıydı. Öylesine kendinden geçiyordu ki gerçekten de hayatının sonuna kadar bir depoda kapalı kalması gerektiğini düşünmeye başlamıştım. Öncelikle yüzünün her yanı titriyordu. Özellikle de bağırırken. Kaşları, yanakları, sakalı, her yeri. Olabildiğince yakından görmemi istediği için burnuma kadar sokmaya çalıştığı yumrukları kameranın altında yok olup geri geliyordu. Büyük ihtimalle, duvarı yumrukluyordu. Ama bu öfke nöbeti gösterisi de bir işe yaramadığı için babasının yanına gidip elini yaşlı adamın omzuna atıyor, bir süre de, oturduğu yerden bağırıyordu. Kameraya yaklaşmayan teki kişi, Rastin'di. Benimle konuşmayan bir o vardı. Benim görevimse izlemekti. Dolayısıyla, hiçbir şeye dahil olmak istemiyordum. Sadece Rastin'in harekete geçmesini bekliyordum...

Akşama doğru, garip bir şey oldu ve Rastin, yanındaki adamdan, elindeki, konserveyi istedi. Ancak adam vermeyi reddetti. Bunun üzerine Rastin de, tek hamlede, kutuyu elinden söküp aldı. Bunu o kadar hızlı ve kendinden emin yaptı ki adam hiçbir şey diyemedi. Tek yaptığı, ayağa kalkıp Rastin'in yanından uzaklaşmak oldu. Konserveyi yiyip bitiren Rastin, bu defa da diğer yanındaki kadının elindeki su şişesini çekip aldı. Kadın, hiç

oralı olmadan şişeyi kafasına dikmiş olan Rastin'e, sonra da çevresindekilere baktı. Onlar da, "Boş ver" anlamında, hareketler yaptılar. Şişeyi tamamen boşaltmış olan Rastin, elinin tersiyle ağzını silip, oturduğu yerden, tam karşısındaki kameraya bakarak bağırdı:

"Gazâ! Sen orada?"

"Evet!"

"Sen? Bu ışıklar. Söndürür?"

"Buradan söndürebiliyor muyum, onu mu soruyorsun?"

"Evet."

"Söndüreyim mi?"

"Hayır."

Ve Rastin ayağa kalkıp çevresindekilere bir şey söyledi. Tavandaki floresanları gösteriyordu. Sonra kameraya dönüp "Söndür! Yak!" dedi.

Ben de ayağa kalkıp deponun olduğu tarafa yürüdüm ve duvardaki ışık düğmesini kapatıp açtım. Rastin'in ne halt etmeye çalıştığını bilmiyordum. Ama en azından zaman geçiyordu...

Masama döndüğümde, insanların yüzlerinde gülümsemeler olduğunu gördüm. Rastin'in omuzlarına dostça vuruyor ve sanki onu tebrik ediyorlardı. Ve o an anladım! İnsanlara beni kontrol edebildiğini gösteriyordu. Benimle iletişim kurabildiğini... Hatta o depoda benimle iletişim kurabilen tek kişi olduğunu kanıtlıyordu. Güldüm. Mikrofona uzanıp, "Başka bir şey de yapmamı ister misin?" diye sordum. "Yok" dedi. "Bana konuş."

"Konuşayım mı? Ne diyeyim?"

"Konuş."

"Tamam... Nerede öğrendin Türkçeyi?"

"Kâbil Üniversite. Ben, İstanbul Üniversite gelecekti. *Master Degree* için. Anladı?"

"Neden olmadı peki?"

"Kader!"

"Gayet iyi konuşuyorsun ama!"

"Teşekkür."

Yaşlı adamın oğlunun yanına gidip adamı kaldırdı ve bana "Bak" dedi.

"Bakıyorum Rastin."

Sonra yine aynı çevreden başka bir adamı kaldırdı ve ikisine de bir şeyler söyledi. Önce adamlar başlarını sallayıp, yerlerine oturmak istediler. Ama bu defa da neredeyse bütün depo, aynı anda adamlara bağırarak bir şeyler söylemeye başladı. Bunun üzerine, ikisi de, önce birbirlerine sonra da kameralara bakarak, üzerlerindeki gömlekleri çıkarmaya başladılar. O

sırada Rastin, “Gazâ, sen için!” diye bağırdı. Ve üstleri artık çıplak olan iki adam, güreşmeye başladı... Evet, anlaşılmıştı! Rastin, beni konuşturarak, adamların güreşmesini istemek gibi garip bir emir verdiğimi söylemiş, onlar da, depodan çıkmak için her şeyi yapacaklarından, böylesine bir saçmalığa girişmek için çok da tereddüt etmemişlerdi. Tabii, biraz önceki toplum baskısını saymazsak! Peki, ama Rastin bunu neden yapıyordu? Aslında, bu sorunun da yanıtını galiba çözmüştüm. Çünkü Rastin de başka bir sorunun yanıtını çözmüştü. Bu insanlar için değer mi, sorusuna verdiği yanıt şuydu: Değmez! Ama, kendisi başta olmak üzere, aralarında bir de çocuk olan, 33 kişiyi hayallerine taşıyacak böbreği de vermeyi kabul etmişti bir kere! Şimdi, intikam zamanıydı! Daha doğrusu, gidecek olan böbreğinin boşluğunu şimdiden doldurma zamanı...

İki adam da birbirlerini parçalayacakmış gibi güreşiyor, Rastin de ifadesi tarafından terk edilmiş bir yüzle onları izliyordu. Sanki iki köpek dövüştürüyordu. Yerin dibinde birbirini ısıran ama dişlerine yağ ve terden başka bir şey gelmeyen iki köpek... Diğerleri de, biraz güreşenlere, biraz da kameralara bakıp, kendilerini tokatlıyormuş gibi alkışlıyor ve tezahürat ediyordu.

Bunun ne kadar iğrenç olduğunun farkında mısın?

Hı?

Şu insanlara bak! Ne haldeler, bir bak!

Komik değil mi sence?

Ne komiği! Ne kadar çirkin bir şey bu, görmüyor musun?

Ben bir şey yapmadım ki! Hepsini o Rastin yapıyor.

Adama bir böbreğinin alınacağını söyledin.

Evet ama, git de insanları güreştir, demedim. Ayrıca artık çok geç. Rastin onlara gerçeği anlatana kadar hiçbir şey yapamam. Öldürür bu herifler beni.

O zaman söyle de anlatsın! Bu mu senin ülke kurmak dediğin şey?

Galiba tam da bu, biliyor musun? Çünkü bütün mesele, ellerini hiçbir zaman kirletmemek...

Aferin sana! İnsanların, içinde bulundukları şartları sömürüp onları bu hale sokmak çok büyük bir başarı, bravo!

Cuma!

Ne var?

O havalandırmayı çalıştırmadım ya hani?.. Unutmamıştım aslında. Canım istememişti. Evden çıkıp da hangara kadar yürümek gözümde büyümüştü. Aslında sırf babama inat!.. “Kasada bir kişi kaldı” demişti. “Sabah erkenden kalk da, git havalandırmayı aç!” Uyandım tabii. Sabah, erkenden... Ama yataktan kalkmadım. Öylece durup tavana baktım. O

bembeyaz tavana. Ve Cuma, inan bana, hiçbir şey o tavandan daha iğrenç olamaz! Ne şu insanların birbirlerine yaptıkları, ne de benim onlara yaptıklarım! Hiçbir şey o tavandan daha iğrenç değil.

İğrenç olmayan bir şey var ama Gazâ!

Neymiş o?

Rastin'in böbreğini vermeyi kabul etmiş olması!

Ne olmuş yani? Sadece, bir an için, kendini iyi bir insan sandı, o kadar. Ben de sanmıştım, bir zamanlar... Büyütülecek bir şey değil.

Depodaki üçüncü günlerinde, Rastin dengesini tamamen kaybetti ve sözde benim ağzımdan çıkan emirlerin şiddetini bir anda yükseltti. Tesadüfen seçtiği ve kameralardan birinin karşısına oturttuğu iki kişiden, birbirlerini tokatlamalarını istedi. Bir süre izledikten sonra, oyuna üçüncü birini dahil etti. Birkaç dakika sonra da 12 kişi daha ekledi. Böylece 15 kişilik bir halka oluştu ve soldan sağa, birbirlerini sırayla tokatlamaya başladılar...

Tabii ki aralarından böylesine aptalca bir şeyi yapmak istemeyenler çıktı, ancak Rastin'in uyarmasına gerek kalmadı. Her defasında, diğerleri, derhal müdahale edip, o *isyankârlar*ın yerine istenilen hareketi yapmayı kabul eden birilerini koydular. Halkadan çıkarılanlar, bir anlamda, halktan da dışlanıyordu aslında. Üzerlerine düşen toplumsal görevi yerine getirmedikleri için kimse onlarla konuşmuyor ya da yemeğini paylaşmıyordu. Onlar da bir köşeye gidip öfke içinde oturuyor, ancak bir süre sonra, kendileri yerine tokatlanmaya başlamış olanların kızaran yanaklarını gördükçe daha fazla dayanamayıp eski yerlerini almak için yalvarmaya başlıyorlardı. Bu defa da, onların yerine tokat yemeye başlamış olanlar, konuyu bir fedakârlık yarışına çekip yerlerinden kalkmamakta ısrar ediyordu.

"Rastin!"

Tam da halkanın ortasında durmuş, yanaktan yanağa taşınan tokatları izliyordu ki adını duyduğu anda kafasını kaldırdı.

"Ne?"

"Bunu daha ne kadar yapacaksın?"

"Ne zaman gidiyor biz?"

"Bilmiyorum, daha haber gelmedi..."

Aslında sormayacaktım ama sordum:

"Rastin, bu insanlar için bir fedakârlık yapıyorsun diye, onları cezalandırman mı gerekiyor?"

Hiç beklemeden yanıt vermedi. Sormamı bekliyormuş gibi.

"Hayır. Ben böbrek veriyor. Kendim için. Onlar için. Gitmek için. Problem yok. Ben onlara bunu yapıyor. Çünkü ben evden ayrılıyor. Onlar yüzünden. Anladı? Ben Afganistan gidiyor. Afganlar yüzünden. Afganlar, bunlar. Ev, cehennem. Ben, Kâbil, hep bunlar için mücadele. Savaş! Bunlar için! Ama boşuna! Nasıl der, kalabalık? *People*? Afganistan, insan, kalabalık?"

"Halk mı?"

"Evet, ben hep halk için mücadele. Ama ne zaman ben hapis, halk yok! Çok arkadaş öldü. Hapis. Sordun, neden İstanbul Üniversite olmadı. Çünkü ben hapis! Anladı? Hep halk için! Bunlar için! Ama ne zaman ihtiyaç var, halk

yok! Üzülme, bu küçük ceza onlar için. Ben arkadaşlar öldü. Anladı?"

Galiba anlıyordum. Yine de anlamadığım bir nokta vardı.

"Ama arkadaşlarını öldürüp seni hapse atanlar bu insanlar değil herhalde, değil mi?"

"Daha kötü!" dedi Rastin. "Bunlar sustular!"

O arada, halkadan biri tokat atmakta tereddüt etti ve bunu gören Rastin, yanına gidip eğilerek kulağının dibinde bağırdı. Havada kalmış olan o el de, ineceği yanağa kondu ve tokat zinciri, kaldığı yerden devam etti. Ben de, nasıl bir arı kovanına burnumu soktuğumu anlamış oldum. Sahip olduğu her şeyi halkı için vermeye hazır olan bir üniversite öğrencisini, ülkesinden kaçmasına neden olacak kadar çaresiz bırakma suçundan cezalandırılan insanları izledim. Rastin'le arkadaşları hapislere girip canlarını verirken, gündelik hayatlarını sürdürme ve olan biteni görmeyip duymama suçlarından cezalandırılan insanları izledim. Sonra da Rastin'i, tam olarak asla alamayacağı intikamıyla yalnız bırakıp masamdan kalktım. O intikamı asla alamayacaktı, çünkü kimse ona, "Git de bizim için hapse gir ya da geber!" dememişti. Rastin'in atladığı nokta da buydu. Kahramanlara, görevlerini, halk değil, kendileri verirdi. Dolayısıyla kahramanların halktan hesap sorma hakkı yoktu. Kahramanlar, cesur ve aptal insanlardı. Halksa korkak ve kurnazdı. Anlaşmaları mümkün değildi. Ancak Rastin, halktan hesap sormaya kalktığına göre, o kadar da aptal değildi. O, gerçek bir liderdi. Gerektiği kadar kahraman, gerektiği kadar halktan. Bu da onu, cesur ve kurnaz yapıyordu – ki en tehlikeli insan türü oydu.

Üçüncü günün akşamında Rastin, 32 kişiyi de deponun ağzından en uzak noktaya taşıyıp bana kapağı açtırdı ve içleri dolu kovaları uzatıp boşlarını aldı. Halkını, silahlı olduğuma inandırmıştı. Güya elimde bir tabanca vardı. Ama bu, hazırladığım sandviçleri alıp depodakilere dağıtmasına engel olmamıştı. Yemekleri tükendiği için, tam zamanında gelen sandviçleri öpüp alınlarına koydular. Son olarak da Rastin'den şöyle bir haber aldılar: Yukarıdaki deli çocuğu, babasının arkadaşlarıyla iletişime geçmesi için ikna etmişti! Bu da, yakında yola çıkacakları anlamına geliyordu. Ve bu haberle birlikte Rastin, deponun tek kelimeyle tanrısı oldu. Yaşlı adam, oğlu ve çevresindekiler, geçmişteki bütün anlaşmazlıkları unutmuş, Rastin'in en büyük destekçileri haline gelmişlerdi. Herkes ona tapıyordu. Hatta bir ara, diğerleri uyurken, tuvalet için yaptırdığım bölmede, genç kadınlardan birinin Rastin'in önünde diz çöktüğünü ve pantolonunu indirip ağzını açtığını gördüm. Ben kadına bakıyordum, Rastin de kameraya. Gülüyordu... Bir sonraki gün de, kafiledeki başka bir kadının dört aylık hamile olduğunu öğrendik. O da, doğacak olan çocuğu erkek olursa, adını Rastin koyacağını

açıkladı. Peki, Rastin tanrıysa, ben ne oluyordum? Tanrının tanrısı diye bir rütbe var mıydı teolojide?

Bütün bu gelişmeler sonucunda, Rastin de değişiyordu. Sanki o ilk günlerdeki öfkesi kalmamıştı. Halkıyla kurduğu iletişim daha mekanik bir hale gelmiş ve beni kullanarak yaptığı işkenceler seyrekleşmişti. Sadece, bir sabah, her nedense, içlerinden birini kemerle kırbaçlattı. Belki de otoritesini hatırlatmak içindi. Gücün kimin elinde olduğunu hatırlatmak için. Gerçekten de depoda küçük bir ülke kurulmuştu artık. Yaşayan, hareket eden ve çalışan bir ülke. Rastin, halkına çeşitli ödevler veriyordu. Öncelikle depoyu temizletiyordu. Günde en az üç kez. Sonra spor yaptırıyordu. Her sabah ve her akşam. En çok terleyenin benden aldığı bir kova suyla yıkanmasına izin veriyordu. Sahip olduğu tek kitaptan yüksek sesle bölümler okuyor ve ortaya attığı konuları tartıştırıyordu. Her tartışmadan sonra küçük de olsa kavgalar çıkıyor ve Rastin bir kenara çekilip gülümseyerek izliyordu. Depo halkı muhtemelen önemsiz konular için birbirini yerken, Rastin bu defa başka bir kadını, tuvalete götürüp, diliyle neler yapması gerektiğini tarif ediyordu. Aslında yaptığı şey, şiddetin kaynağını değiştirmekti. Şiddet artık direkt olarak deli çocuktan değil, halkın kendisinden gelip halka gidiyordu. Bunun için de, Rastin, onları birbirine düşürmenin bir yolunu mutlaka buluyordu. Özellikle, ışık ve ısıyı kullanıyordu. Güya benim verdiğim bir emir doğrultusunda, “Ya floresanlar açık kalacak ya da vantilatörler!” deyip, seçimi onlara bırakıyor, sonra da aradan çekiliyordu. Böylece, bütün gece Kuran okumak isteyenlerle sıcaktan delirmek üzere olanlar birbirine giriyordu. Ancak asla Tacik ya da Peştun ayrımı yapmıyordu. Çünkü onlar arasında gelişebilecek olan bir kavganın, en iyi ihtimalle, bir ya da iki cinayetle sonlanabileceğini biliyordu. Dolayısıyla, etnik konulara girmiyor, ortak sorunlar üzerinde yoğunlaşıp, cepheleri oluşturan bireylerin her defasında değiştiği çatışmalar yaratıyordu. Örneğin, ışık ve ısı konusundaki uygulamayı yemek ve su için yapıyor, biri arttıkça diğerinin azalacağını, ancak tabii ki seçimin yine halkta olduğunu belirtiyordu. Böylece halk da, her şeyin kendisine sorulduğu duygusuna kapılıyor ve Rastin’den zerre kadar şüphe etmiyordu. Daha çok su ve daha çok yemek isteyenler olarak ikiye ayrılıp, sadece birbirleriyle uğraşıyorlardı. Aslında Rastin’in yaptığı tek şey, yönetimin sorgulanmasını engelleyen, sıradan bir tekniği uygulamaktı. Dışarıdaki hayatta da benzer bir teknikle milyarlarca insan yönetiliyordu. Onlara da sorular soruluyordu. Seçimler yapmaları isteniyor ve doldurmaları için anketler ya da formlar uzatılıyordu. “Şu an nerede olmak isterdin?” deniyordu. Ya da “Geçmiş hayatında kimdin?” Ya da “Şehrin en güzel kadını kim?” Ya da “Diyet mi normal mi?” ya da “Etiniz nasıl

pişsin?" diye soruluyordu. Ancak tabii o milyarlarca insan da, depodakiler gibi farkına varamıyordu. Oysa "Nasıl pişsin?" diye sorulan o et, kendileriydi! "Sizi nasıl pişirelim?" diye soruluyordu o insanlara. Ama bu gerçeği göremedikleri için de, seçme yetkisini elde etmiş olmanın gururuyla arkalarına yaslanıp, "İyi pişsin!" diyorlardı. Tabii bazıları da "Kanlı olsun!" diyordu. Ve dedikleri gibi de oluyordu. Kanlı...

Ancak Rastin, bu tekniğin yanında, siyaset biliminde buluş sayılabilecek başka bir yöntemi de uygulamaya başlamıştı. Bir zamanlar en büyük düşmanı olan, yaşlı adamın oğlu, artık başyardımcısıydı. Rastin, benden aldığını söylediği emirleri onun kulağına fısıldıyor, o da kendi yardımcısına söylüyordu. Böylece emirler kulaktan kulağa ilerlerken, Rastin kimseyle doğrudan muhatap olmuyordu. Bu yolla da, depodaki hiyerarşi, piramidal değil, ancak *spiral* bir yapıya kavuşuyordu.

Öncelikle, merkezde Rastin vardı. Hemen sağında da başyardımcısı. Onun sağında da başyardımcının yardımcısı, sonra da onun yardımcısı oturuyor ve zincir bu şekilde ilerliyordu. Rastin'den başlayan ve genişleyerek dönen, dairesel bir çizgi üzerinde, emirler, kulaktan kulağa iletiliyordu. Spiralin en dıştaki halkasının ucunda bazen depodaki tek çocuk, bazen de, neredeyse o çocuk kadar zayıf, orta yaşlarda bir adam oluyordu... Kadınlar tabii ki spirale dahil değildi, çünkü onlar hiçbir şeye dahil değildi. Çocuğun çığlık şampiyonu annesi bile, koca bir hiçti. Ancak konu onları ilgilendirdiği takdirde, spiralin dıştaki ucundan çıkan emir, biraz ileride kümelenmiş olan kadınlara iletiliyordu.

Aslında, depo halkının demokratik bir seçimle başlamış olan politik macerasının, birkaç gün içinde bir diktatörlüğe dönüştüğü ortadaydı. Ancak bu, sıradan bir diktatörlüğün piramidal yönetim şemasının da ötesindeydi. Her birey, kendisinden daha güçlü olan tek kişiye bağlıydı. En üstteki yani merkezdeki de liderdi. Oturuş ve yaşayışları spiral biçiminde olduğu için yüz yüze bakıyor, ancak aralarındaki iletişimi sadece iki yanlarındaki, bir üst ve bir alt güç basamağında bulunanlarla kuruyorlardı. Oysa piramidal hiyerarşide, aynı düzeyde eşitlenmiş kişilerden oluşmuş güç sınıfları bulunurdu. Bazen bin kişilik, bazen de üç kişilik sınıflar. Ama spiral hiyerarşide, her birey ayrı bir sınıftı. Belki de bu yapıya başka bir ad vermek gerekiyordu. Ultra diktatörlük, gibi. Çünkü her birey, altındaki kişiye göre bir diktatördü. Çocuk ya da o zayıf adam hariç, herkes farklı düzeylerde bir diktatördü. Oysa hepsi de aynı spiralin yani çizginin bir parçasıydı. Dolayısıyla, aralarında herhangi bir hiyerarşi yokmuş gibi görünüyordu. Belki de Rastin, bu spiral oturuş düzenini bu yüzden sürdürüyordu. Çünkü böylece, halk, bir ultra diktatörlükte olduğunun farkına varmıyordu. Ne de

olsa liderleriyle, neredeyse yüz yüze ve aynı düzlemdeydiler. Yani liderleri, *halktan biri* gibiydi! Ayrıca uzaktan bakıldığında, toplu biçimde oturan, birbirine son derece bağlı ve aralarında herhangi bir hiyerarşinin izine rastlanmayan bir grup gibi görünüyorlardı. Örneğin, Rastin benden bir tabure istemiş olsa, her şey farklı olurdu. Herkes yerdeyken, Rastin o taburede oturur ve aradaki otuz santimlik fark sayesinde diktatörlük, çıplak gözle görülür hale gelebilirdi. Ama onun yerine, Rastin, tamamen kendi buluşu olan spiral hiyerarşide ısrar etmiş ve kimse bilmese de, bu yepyeni yönetim şemasını, siyaset bilimine, en az haftada dört saat işlenebilecek bir ders olarak sokmuştu. Tabii ki her düzeneğin olduğu gibi, bunun da sakıncaları vardı. Örneğin, spiralin dış halkalarından gelen taleplerin içerikleri, merkeze ulaşana kadar bozuluyor ya da değişiyordu. Ya da merkezden çıkan bir emir, spiralin sonuna ulaştığında bambaşka bir hale bürünüyordu. Ama sonuçta, bir ultra diktatörlükten bahsediyorduk. Liderin emirleri ve halkın taleplerinde, kulaktan kulağa aktarım yüzünden böylesi sapmalar olması son derece doğal ve kabul edilebilirdi. Hatta babamla aramızdaki iletişim düzeyiyle karşılaştırıldığında depodaki bilgi alışverişi neredeyse telepatiydi! Bu arada, tabii ki Ahad da çoktan dönmüş ve gelir gelmez de sormuştu:

“Var mı bir yaramazlık?”

“Yok” demiştim. Ne diyebilirdim ki? Nasıl olsa anlamazdı. Ya da nasıl olsa, anlatamazdım...

Depo adındaki ülkenin on ikinci gününü kutladığımız o sabah, monitörümün karşısına geçtiğimde, kadınların, bir köşede toplanıp yüzlerini duvara dönmüş ve gözlerini kapatmış olduklarını gördüm. Neler olduğunu anlamam çok sürmedi. Çünkü deponun diğer bir köşesinde, genelde spiralin kuyrukluğunu üstlenen zayıf adam çırılçıplak bir halde, onlarca el ve ayak tarafından dövülmekteydi. Bütün bunlar öylesine hızlı oluyordu ki ne yapacağımı bilemedim. Rastin’e baktım. O sadece izliyordu. Her zamanki gibi. Birkaç defa “Dur artık!” diye bağırdım ama beni dinlemedi. Duymuyormuş gibiydi. Ama ben de malın eksilmesini istemiyordum. İzlemekte olduğum şey, insanların birbirini kırbaçladığı ya da tokatladığı ya da nefesleri kesilene kadar şınav çektikleri gösterilerden biri değildi. Adamı iki duvarla zeminin birleştiği köşeye sıkıştırmış ve tam da o noktaya gömmeye çalışıyormuş gibi tekmeliyorlardı. Hemen bir yolunu bulup bunu durdurmalıydım. İlk aklıma gelen, deponun elektriğini kesmek oldu. Ve Rastin ancak o zaman kendine gelip “Tamam Gazâ!” diye bağırdı. “Bitti!”

Elektriği yeniden açtığımda, zayıf adamı, yerde, kendi kanının ortasında

nefes almaya çalışırken gördüm ve Rastin'e "Bunu neden yaptın?" diye bağırdım. Ama o sakindi.

"Ben değil!" dedi ve çevresindekileri gösterdi. "Onlar yaptı!"

"Sen bir şey demeden onlar hiçbir şey yapmaz!"

Önce başını yavaşça birkaç kez salladı, sonra "Yaparlar" dedi. "Yaparlar..."

Sonra da, biraz önceki o uçuşan tekme ve yumrukların sahiplerine, her nefes alışında titreyen adamı doğrultup üzerindeki kanları temizlemeleri için emir verdi. Onlar da, kırılmış bir makineyi toplayıp kaldırıyorlarmış gibi ağır ağır, emri yerine getirdiler.

"Anlat!" diye bağırdım Rastin'e. "Ne oldu?"

Önce "Hiç" dedi, sonra da anlattı o hiçi... Her şey, zayıf adamın, deponun kapağını bir dahaki açışımda, aradan sıyrılıp beni etkisiz hale getirebileceğini iddia etmesiyle başlamıştı. "Çocuğu hallederim, silahı elinden alırım, sonra da bu işkence biter!" demişti. Ancak diğerleri, böylesi bir hareketin çok riskli olduğunu, her şeyin Rastin'in kontrolünde ilerlediğini, yakında birilerinin gelip kendilerini alacağını ve yola devam edeceklerini söylemişti. Bunun üzerine de zayıf adam, onları korkaklıkla suçlamıştı. Bir ultra diktatörlükte asla yapılmaması gereken bir şeyi yapıp, halkı korkaklıkla suçlayınca da hak ettiği cezayı görmüştü!

Söyleyebileceğim pek bir şey yoktu. Sadece baktım. İnsanları izledim. Giydirip bir çuval gibi kenara bıraktıkları adamı, yüzlerini dönüp gözlerini açınca, gördükleri karşısında asla şaşırmayan kadınları, deponun merkezine oturan Rastin'i ve etrafında oluşan spirali izledim. Sonra yine o zayıf adama baktım. Galiba o da bana baktı. Ya da hayal görüyordum. Çünkü artık gerçeğe daha fazla bakmak istemiyordum. Depo ülkesi hakkında yazmakta olduğum makalenin çıktısını alıp bilgisayarı kapadım. Ekran karardı ve ultra diktatörlük yerin dibinde kaldı...

Sonraki iki günü, elime bir kalem alıp, makale üzerinde düzeltmeler yaparak geçirdim. Belki de sırf hangara gitmemek için... Ama üçüncü gün, ister istemez, monitörü yeniden açtığımda, ilk gördüğüm, zayıf adamın hareketsiz bedeni oldu. Ceketiyle yüzünü örtmüşler ve görebilmem için, bir kameranın karşısına yatırmışlardı. Tam mikrofonu açıp "Uyuyor mu?" diye sormak üzere ilk heceyi ağzımdan çıkarmıştım ki, Rastin'in kırık gözlüklü yüzü önümdeki ekranın altıda birini kapladı ve konuştu:

"Ölü!"

Bir saniye için, "Emin misin?" diye sormak istedim. Bir saniye sonra da vazgeçtim. "Siktir!" demeyi düşündüm ama onu da demedim. Türkiye 43'üncüsü olduğumu söylemek ya da annemin beni doğar doğmaz gömmek

istemiş olmasından bahsetmek istedim. Onlar da olmadı. Hatta bir ara, "Felat nerede?" diye sormak bile istedim. O hiç olmadı. Bütün bu olmayan şeylerin sonucunda da sessiz kaldım ve kalkıp depo kapağının yanına gittim. Dizlerimin üstüne çöktüm ve cebimdeki anahtarla kilidini açtım. Dünyanın en güzel kızı yerine depodan zayıf bir adam çıktı. Üstelik bu çıkışı, tam da diğerlerine tarif ettiği gibi oldu! Cesedini iki karış kadar araladığım kapağın altından sıyırarak çektim ve babamı çağırmaya gittim. Bira içiyordu.

"Ne var?" dedi.

Dünya üzerinde olup biten hiçbir şeyin gerçek adını bilmediğim için "Bir şey oldu" dedim. "Gel!"

Kalktı ve hangara doğru yürümeye başladı. Bir adım önümdeydi. Ben solundaydım ve sallanan sol eline bakıyordum. Bir zamanlar, kasabanın tek caddesinin kaldırımında bir oyun oynardım. Önümde yürüyen kadınlara bir adım kadar yaklaşıp, sallanan ellerini sikime çarptırmaya çalışırdım. Hiç de zor değildi. Hatta o kadar doğal bir çarpışma olurdu ki, özür dileyenler kadınlar olurdu. Ben de, o bir anlık temasın heyecanıyla, "Önemli değil!" deyip yürümeye devam ederdim. Bahçeden geçerken babamın eline çarptırmak istediğim şeyse, sağ elimdi. Belki de ellerimiz çarpışır ve birbirine tutunurdu. Hatta hangara el ele girerdik. Ben kim olursam olayım, ne olursam olayım, elimi bırakmaz ve öylece tutardı. Ama hiçbiri olmadı.

Hangara attığı ilk adımda, yüzünde mosmor dudaklarından başka hiçbir şeye yer kalmamış olan adamı gördü ve küfretti. Önce ayağının dibindeki, cesede sonra da bana! Ne de olsa, malı gözetleme görevi benimdi. Üstelik deponun her köşesine kameralar koyma fikri de benimdi! Demek ki tek suçlu bendim. O kadar masrafı boşuna yaptırmıştım! Birden aklıma Dordor geldi:

"Parası neyse, veririm!" dedim. Ve Ahad da, ancak o zaman sustu. Birkaç nefes alıp verdi ve başını kaşıdı. Belki de maaşımı ne kadar bir süre için kesmesi gerektiğini hesaplıyordu. Kaşıma sırası bir haftalık sakalını taşıyan boynuna gelmişti ki birden durdu. Hesabı bitmiş olmalıydı. Mart ayına girmiştik. Sesi bu yüzden soğuktu. Bir canavar olduğu için değil.

"Git, göm!" deyip çardak tarafını gösterdi.

Zayıf adamı gömmem iki saat sürdü. Bir saat çukuru açmak için, bir saat de kapamak için. Yıllar önce babam da Cuma'yı böyle gömmüştü. Hatta "Ya biri gelirse?" diye sormuştum da "Biz burada ölü değil, çukur gömüyoruz, korkma!" demişti. Meğer gerçekten de öyleymiş. İki saatlik bir işmiş, çukur kazıp kapamak. Çukur gömmek. Eğer konu ölü gömmek olsaydı, yani bir an için bile gömdüğümün bir insan olduğunu düşünseydim, herhalde asırlar sürerdi. Hele bir de benim yüzümden ölmüş bir insansa, toprağın altına

girecek olan... Belki babam da, aynı nedenle o kadar sakin kalabilmişti, Cuma'yı gömerken. Doğrudan kendisi öldürmediği için. Ölümünün gerçek sorumlusu olduğu halde, öldüren kişi kendisi olmadığı için... Benim gibi. Zayıf adamı öldüren ben değildim. Her ne kadar ölümünden tamamen sorumlu olsam da, ne onu dövenlerden biriydim ne de dövülmesini sessizce izlemiştim. Rastin'i, yüksek lisans yapacağı İstanbul Üniversitesi yerine hapse gönderen her neyse, ben de oydum: Kader! Ben, kaderdim! O insanların hayat şartlarının toplamıydım. Ve o toplamın sonucu sıfırdı. Hepimizi içine alacak kadar büyük, dev bir sıfır! Satürn'ün kuşağı kadar büyük bir sıfır! Bu yüzden de o zayıf adamın sesini hayatının sonuna kadar duyacak olan ben değildim. Rastin'di! Onun da bir Cuma'sı olmuştu artık. Ne kadar ölürse o kadar dirilen ve dünyanın bütün ıssız adalarını Rastin'e dar edecek olan bir zayıf adam. Çünkü onu öldürene kadar dövenler sağırdı! Kulak zarları ve vicdanları çoktan delinmişti. Zayıf adamın sesi, bütün o sağır kulaklara çarpıp sekecek ve er ya da geç, Rastin'in zihnine giden yolu bulacaktı. Bütün bunları biliyordum, çünkü Cuma'yı nasıl öldürdüğümü hatırlıyordum. Sırf babama kızdığım için yatağımdan kalkmamış ve gidip de o havalandırmayı çalıştırmamıştım. Rastin'in de benden bir farkı yoktu. Sırf halkından nefret ettiği için, zayıf adamın öldüresiye dövülmesine müdahale etmemişti. Bütün halkını, tek bir hamlede kucaklayıp, dibi olmayan bir suçluluk kuyusuna atmak için. Ama Rastin yanılmıştı. Çünkü o depoda, kendisinden başka, kimsenin içinde suçluluk duygusuna yer yoktu. Eğer olsaydı, bir zamanlar, Rastin ve arkadaşları onlar için hapse girip canlarını verirken, sessiz kalmazlardı. Sese benzeyen bir şey çıkaramasalar bile, yine de ağızlarını açar ve kelepçeli bir Rastin'in sürüklendiği o sokaklara kusarlardı! En azından bunu yapabilirlerdi. Ama Afganistan'dan gelen bir toplu kusma eylemi haberi hatırlamıyordum. Demek ki zayıf adamın ölü sesi sadece Rastin'in peşinden gidecekti. Çünkü gidecek başka yeri yoktu. Sonuçta, hayaletler her şeyi biliyordu. Kimin etten bir duvar, kimin insan olduğunun farkındaydılar. Bu yüzden de bazılarının içinden geçip gidiyor, bazılarının da kulaklarına, bildikleri her şeyi fısıldıyorlardı.

1

1. Taslak

GÜCÜN GÜCÜ

Bir Güç Kaynağı Olarak Kriz

Kriz: ~~Politik~~ Bir Priz?? Siktir et! Hiç bilimsel değil!

ÖNSÖZ

Bilimsel değil! Başka kelime bul!

Dünya üzerinde iki tür bilgi vardır: Ayağına kadar gittiğin bilgiler ve ayağına kadar gelen bilgiler. Eğer bilgi, kişinin ayağına kadar geliyorsa, mutlaka ona bir şeyler pazarlamak için üretilmiştir. Ya politik bir yalanı, gerçek diye yutturacak ya da yeni çıkmış bir telefon satacaktır. Ayrıca ayağa kadar gelen bilgi, onca yolu sürünerek kat ettiği için kirlidir ve bok kokar. Dolayısıyla, tek değeri olan, ulaşmak için emek verilen bilgidir. Güvenilmesi gereken de, odur. Depodaki deneyden edinilen bilgiler, tam da bu nedenle, gerçek olarak kabul edilebilir. Çünkü Araştırmacı, söz konusu bilgileri toplamak için ola~~ğan~~üstü bir çaba göstermiştir. Ancak topladığı bu bilgiler arasında dalgalı olanlar da vardır. Dalgalı bilgi, doğruluğu ve geçerliliği, zaman içinde sürekli değişen bilgidir. Örneğin, insana dair bilgiler, dalgalıdır. Özellikle de yakın çevredeki insanlara dair bilgiler. Yani arkadaşlar, aile bireyleri, vs... Dolayısıyla, Araştırmacı, topladığı bilgilerin dalgalı olanlarını ayrı ayrı ele alıp, diğer kaynaklardan edindiği bilgilerle kıyaslayarak doğruluklarını test etme yoluna gitmiştir. Diğer kaynaklar, kitle iletişim araçlarıdır.

At bunu bilimsel değil!

Kendini çok övme! Bilimsel sınırlar içinde öv!

Hani 2 tür bilgi vardı? Buna alt tür de!

Uzatma at bunları!

insan, bir diğer insan için dalgalı bilgidir!!!

Bu çalışma için yararlanılan, kitle iletişim araçlarının başında, Kandalı'dan Dünyaya adlı gazete gelmektedir. Bunun yanında, yüzlerce, web sitesi ve TV kanalı da

Üşenme say hepsini!

bulunmaktadır. Son olarak, bilimsel bir çalışmanın kişisel gözlemlerle desteklenmesi gerektiğine inanan Araştırmacı, bu konuda da üzerine düşeni yapmış ve düşüncelerini makaleden esirgememiştir.

Bok gibi! Bütün önsözü baştan yaz!

MAKALE

Hiç bilimsel değil!!!!!!

Bilimsel Olması İçin Maddeler Halinde Yazılmıştır.

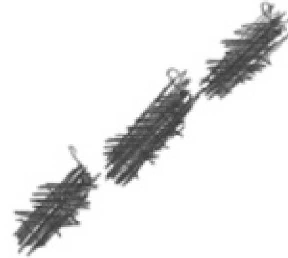
At bunu!

1. Olağan zamanlarda halkıyla iletişim halinde bulunan bir lider, herhangi bir krizle karşılaştığında içine kapanır ve kararlarının, ileride sorgulanmaması adına, yönettiği kişilerden bilgi saklamaya başlar. Bu davranışının bir başka nedeni de, olası paniği engelleyerek toplumsal düzeni, dolayısıyla da otoritesinin sürmesini sağlamaktır.
2. Olağan şartlarda kurumsal bir çalışmanın parçası olduğunu düşünen lider, içe kapanması ve krizin yıpratıcı etkisiyle birlikte, yöneticiliği, kişisel bir yükümlülük olarak değerlendirmeye başlar. Bunun sonucunda da, o güne kadar, halkı için harcamış olduğu emek ve zamanı, bir fedakârlık olarak görür. Krizin uzamasıyla birlikte, liderin içinde biriken bu fedakârlık duygusu, halkına karşı, iltihaplı bir öfkeye dönüşür. Böylece, bir zamanlar, uğruna, "böbreğini bile vereceği" halkıyla yaşadığı en küçük uyumsuzluk, o iltihabın, düşünce dünyasına sıçramasına neden olur. Bu da, "nankör" halkından ayaküstü intikamlar almasıyla sonuçlanır.

3. Ancak bir yandan da kriz sürmekte olduğu için, halk, tek kurtarıcı olarak gördüğü liderinin, bu yükselen otoriterliği ve intikamı andıran tepkilerini görmezden gelir.
4. Dolayısıyla, kriz, liderin ağladığı, bağırdığı, hakaret ettiği ve bütün travmalarının su yüzüne çıktığı, ancak ücretini halkın ödediği bir psikoterapi seansına dönüşür.
5. Kriz süresince, liderin halkıyla kurduğu ilişki, tatmin üzerine kurulu ve cinsellik temellidir. Halkın lideriyle kurduğu ilişkiyse, baba figürü eksenli, ailevî bir nitelik taşır. Dolayısıyla kriz hallerinde, lider-halk ilişkisi ensesttir. Yani doğası gereği, bir skandaldır.
6. Liderin aşırı otoriterliğini meşru kılan kriz, alternatif bir güç kaynağıdır. Bu kaynaktan en verimli biçimde yararlanmak adına, liderin, ülkesini, "sürdürülebilir kriz" düzeyinde sabitlemesi şarttır. Bunun için yapılması gerekense, küçük iç çatışmalar yaratmaktır. İç savaşla iç çatışma arasındaki ince çizgi, krizin sürdürülebilirlik sınırıdır. Asla bir iç savaş çıkarmadan, yüzlerce iç çatışma üretebilen lider, ülkesini o çok ince çizgi üzerinde yürütebildiği sürece olağanüstü bir güce kavuşur.
7. Bir liderin eriştiği güç, henüz kendisi hayattayken, adının verilmiş olduğu havaalanı, üniversite, stadyum, meydan, cadde, baraj, köprü ve yeni doğan çocuk sayısıyla ölçülebilir.
8. Liderin hayatının anlamı olan ölüm korkusu, adının kendisinden sonra da yaşayacağına emin olmasıyla dengelenir ve psikoterapi seansı olumlu biçimde sona erer.

4.

Not 1:

Bütün bunlardan da anlaşılacağı gibi, halkın aslî görevi, başına geçen her lideri tedavi edip huzur içinde ölmesini sağlamaktır. Buna, Halk Hastanesi, denir. Karşılığında da, lider, Devlet Hastanesi kurup halkın hizmetine sunar. Lideri tedavi etme görevini yerine getirmeyenlerin belirlenip vatan haini olarak ifşa edilmesi, yeni bir iç çatışma konusuna dönüştürülerek, krizin sürdürülebilmesi açısından yararlı olabilir.

Not 2:

Bir ülkenin bütün savunma sistemi, herhangi bir küresel felaket sonucu, toplu ölümler olduğu takdirde, dünya üzerinde hayatta kalan son vatandaşının, lideri olması, amacına uygun biçimde düzenlenir. Buna göre, insan ırkının devamını da, dünya liderleri, aralarında çiftleşerek getireceklerdir. Dolayısıyla, liderler "Ya o ya ben!" demez. Onlar şöyle der: "Ya hepiniz ya da ben!"

???

Gözlem yok
Deney yok
Bilimsel değil!
İddia etme!

Kaynaklar:

Kandalı'dan Dünyaya Gazetesi

Yüzlerce web sitesi

Onlarca TV kanalı

Depo

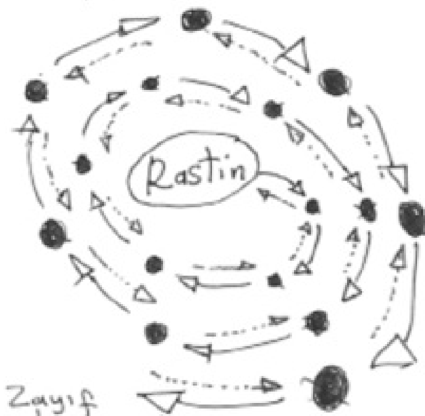
33 Afganistan Vatandaşı

15 Yaşında bir Gazâ

Say! Belediyenin sitesini unutma

Hem araştırmacı olup hem kaynak olamazsın!!!!

Spiral Yönetim Şeması

Zayıf adam ya da çocuk

EMİR →

TALEP ←---

Çardakta oturmuş, düşünüyordum. Zayıf adamı gömdüğüm noktaya bakıyor ve bir ailesi var mıdır, diye soruyordum kendime. Her ne kadar yanıtını bilsem de! Çünkü öyle bir yerden çıkıp gelmişti ki en az 9 kardeşi, 6 çocuğu, 3 torunu ve 46 yeğeni olmalıydı. Dolayısıyla, annesiyle babasının artık yaşamıyor olduğunu varsaymak pek de bir işe yaramıyordu. İnsanların destelerce doğup düzinelerce öldüğü bir toprakta büyümüştü. Ve tek isteği, her insanın yalnız başına doğup yalnız başına öldüğü bir toprağa gitmekti. Ancak yolculuğu, Kandalı'da sona ermişti. Ve Kandalı'da insanlar, doğar doğmaz gömülürdü. En azından benim gibiler... Bazıları da ölü doğardı. Zayıf adam gibiler... Depo denilen rahimden ölüsü çıkmış ve çıktığı gibi de gömülüp gitmişti.

"Gazâ!"

Başımı çevirdiğimde, çardağa adım atan babamı gördüm.

"Konuştun mu, baba?"

"Hallettik, tamamdır. Parasını vereceğiz, konu kapanacak."

Ne demem gerekiyordu? Tabii ki teşekkür etmeliydim! Tabii ki!

"Sağ ol baba."

"Bir şey değil de... İki etti, oğlum! Sen ne istiyorsun bu Afganlardan?" deyip güldü. Yanlış duymamıştım. Tam da böyle söylemişti: Cuma'yla birlikte iki oldu! Ne dediğinin farkında bile değildi. Orospu çocuğu! Tek yapmam gereken, uzanıp ayağımın dibindeki küreği almaktı. Sonra da tek hamlede doğrulup yüzünü dağıtmak! Beni durduracak hiçbir şey ve hiç kimse yoktu! Küreğe uzanıyordum ki kulaklarım uğuldamaya başladı.

Yapma Gazâ! Bırak... Yapma.

Cuma?

Yapma!

Babamı, o an, o bahçede, o çardağın altında, hâlâ üzerinde ölü toprağı olan o kürekle öldürebilirdim. Ama yapmadım. Onun yerine, sadece yüzüne baktım. Depodaki kameralardan ekranıma kadar gelen görüntülere baktığım gibi. Hiçbir şey hissetmeden. Çünkü Ahad da oradaydı. Yerin altında ne varsa, orada. Ceset yiyen bütün böceklerin arasında. Zayıf adamı linç eden bütün Afganlarla birlikte. Hatta Rastin'le! Kadınlarını bana göndermiş kim varsa, hepsiyle! Baktım yüzüne. Anlasın diye. Yerin ne kadar dibinde olduğunu! Ama öyle bir ihtimal yoktu tabii. O sadece sırıtıyordu. Her nedense, öfkesi geçmişti. Belki de Aruz'dan iyi bir haber almıştı. Ama insan, Aruz'dan nasıl iyi haber alabilirdi ki? Müjdeci bir Azrail var mıydı?

"Yarın, sabahtan Derç'e gidiyoruz. Mal gelecek. 200 kelle! Hadi yine iyisin! Maaşından kesmeye gerek kalmadı. Ulan, ne bereketli kışmış be!"

Anlaşılmıştı! 200 kelle silip süpürmüştü her şeyi. Ne zayıf adam kalmıştı

ne de bahçedeki cesedi. Üzerimizi örtmeye, tam 200 kelle talaş gelecekti. Mutlu olmalıydık, değil mi?

“Asma suratını, hadi! Olmuş bir kere! Siktir et!”

Tam gidiyordu ki durdu.

“Bak, ne diyeceğim! Gece gidiyor bunlar.”

Bunlar, derken, zayıf adamı gömdüğüm yeri göstermiş sonra da devamını getirmişti.

“Çıkıyoruz yola. En geç 11’de, sok hepsini dorseye. Yarım gibi de çıkarız.”

“Peki, baba” dedim. Sonra da çevirdim başımı. Parmağıyla gösterdiği yere daha fazla bakmamak için...

Demek, Rastinlerin yola çıkma zamanı gelmişti... Peki, ama nasıl olacaktı? Tırdan kamyona geçerken ya da kasadan depoya inerken mutlaka yüzünü görmüşlerdi babamın. Gece de kamyondan inip teknelere geçerken yeniden görecek ve kesin hatırlayacaklardı. Bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Aslında daha önemlisi, beni görünce ne yapacaklardı? Deponun kapağını açıp da önümden teker teker geçip kasaya binerken... Günlerdir hayatlarını bir cehenneme çevirmiş olan deli çocuğun yanından, hiçbir şey olmamış gibi geçip gitmeleri mümkün müydü? Ya Rastin? Sonunda böbreğini vereceği bir yolculuğa çıkmak isteyecek miydi? Belki de evden kaçmanın tam sırasıydı! Her şeyi olduğu gibi bırakıp siktir olup gitmenin tam zamanı! Ama yapamadım tabii... Onun yerine, hangara gidip monitörle mikrofonu açtım. Bir süreliğine depo ülkesini izledim. Her zamanki gibi oturmuş ve kendi aralarında tartışan depo halkını ve hiçbir şeyi umursamadan elindeki kitabı karıştıran liderlerini izledim.

“Rastin! Bu gece gidiyorsunuz!”

Bu haberi almak için iki haftadan fazla beklemişti. Ancak hiç de heyecanlanmış gibi görünmüyordu. Tek yaptığı, elindeki kitabı kapatıp, oturduğu yerden, karşısındaki kameraya bakmak oldu.

“Rastin, gidiyorsunuz! Akşam 10’da kapağı açacağım. Sonra da kamyona geçeceksiniz. Yarım gibi de yola çıkacaksınız.”

Rastin, bir refleks olarak, başını, duvardaki saate çevirdi.

“Ona bakma, o bozuk.”

“Ben biliyor!”

“Efendim?”

“Saat çok yavaş! Bozuk!”

Demek anlamıştı... Her neyse, hiçbir önemi yoktu.

“Sen yalan söylüyor!”

“Ne diyorsun Rastin?”

“Sen gerçek deli!”

“Rastin saçmalama, gidiyorsunuz, diyorum. Nasıl yapacağız şimdi? Babamı görecekler. Ölmediğini anlayacaklar!”

“Sen, dedi, saat doğru. Ama yanlış. Sen yalan söylüyor!”

Neden saatten bahsediyordu şimdi? Evet, depodakilerin kol saatlerini toplamış ve onları o duvar saatiyle yalnız bırakmıştım ama kimin umurundaydı?

“Tamam, peki, yalan söyledim! Kabul! Saat bozuk! Oldu mu? Ne yapacağız şimdi, onu söyle!”

“Akşam gel. Kapak aç.”

“Ne diyeceksin peki yanındakilere?”

“Böbrek!”

“Ne?”

“Ben böbrek vermiyor, diyecek. O kadar. Çünkü sen yalancı.”

“Nereden çıktı şimdi?”

“Ben düşünüyor... Adamlar böbrek istiyor, organ istiyor. Burada adam ölüyor, kimse gelmiyor. Sen haber vermiyor! Yani kimse böbrek istemiyor. Kimse 2.000 dolar istemiyor. Sen yalancı! Neden? Neden Gazâ?.. Söyleme, boş ver... Çünkü ben de yalancı, Gazâ. Ben, senden kötü. Çünkü istedim, adam ölsün. İstedim, bunlar onu öldürsün. Onun böbrek alıyor siz. Benim böbrek kalıyor... Ama kimse gelmedi... Anladı? Ama sır olsun bu. Sen, ben, arada sır! Kimse söyleme. Ben de seni söylemem.”

Ve ağlamaya başladım. Birden! Depodakiler, önce birbirlerine sonra da sanki beni görebileceklermiş gibi kameralara baktı. Hıçkırıklarım bir duvardan diğerine yankılanıyor olmalıydı. Ağlamamla dolmuş bir depo! Bir kriz gibi başlamıştı her şey. Kalp krizi gibi! Ama ağladıkça kriz geçti. Hatta kendimi dışarıdan izlemeye bile başladım. Ağlayan Gazâ’yı izleyen Gazâ! Dolayısıyla, belki istesem, sakinleşebilirdim. Ama bu defa da, ağlamam sona ererse, konuşmak zorunda kalacağımı bildiğim için duramadım. Çünkü Rastin’e bir yanıt vermem gerekiyordu. Ama o yanıtı nerede bulacağımı bilmiyordum. İçim bomboştu. Hiçbir şeyin yanıtı yoktu bende. Ama hiçbir şeyin! Belki biraz zorlasam, zayıf adamın ölümünden çok geç haberim olduğu için böbreğinin alınmasının mümkün olmadığını ya da buna benzer teknik nedenler sıralayabilirdim. Hatta tıbbi olarak gerçekten de haklı çıkardım. Ama artık yalan söyleyerek haklı çıkmaktan bıkmıştım! Söyleyecek tek bir yalanım bile kalmamıştı. Olanları da söyleyecek gücüm yoktu. Ama görünen o ki Rastin benden güçlüydü. Zayıf adamın ölmesine göz yumduğunu itiraf edecek kadar güçlü ve kendi böbreği alınmasın diye başka birinin ölmesini isteyecek kadar zayıf... Söylenecek hiçbir şey yoktu... Rastin de ben de, bitmiştik! Depo, sonumuz olmuştu.

“Tamam!” dedi Rastin. “Tamam... Akşam gel. Kapak aç. Sonra git. Biz girer kamyon. Sen gelir. Baba mühim değil. Kimse bakmaz...”

İki hece çıkabildi dudaklarımın arasından.

“Peki...”

Tam kalkıp gidecektim ki yine duydum Rastin’i.

“Bana bir şey söyle Gazâ!”

“Ne?”

Ağzında biriktirdiği o üç soruyu yüzüme fırlattı. Aramızdaki onca betona rağmen bunu denedi.

“Adamlar para istemiyor, değil mi? Benim böbrek kalıyor? Ben, doğru tahmin?”

Ağzımı açtım ama... Yemin ediyorum, ben konuşmadım:

“Hayır, Rastin. Yunanistan’a gidince, alacaklar böbreğini! Kusura bakma!”

“Yalancı!” diye bağırdı. “Neden ağlıyor sen o zaman?”

Bu defa konuşan bendim. Tam bir konuşma değildi ama ses benimdi.

“*Korkma*, *sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak*...”

Ve biri bana eşlik etmeye başladı: Depodaki çocuk! Alkışlıyor, gülüyor ve bazen mırıldanıp bazen de bağırıyordu. Sonra başka biri katıldı koromuza: Rastin adında bir lider. Ama onun ağzından hep aynı kelime çıkıyordu:

“Yalancı!”

Tek kelimeyle de çok uzun cümleler kurulabileceğini, ses telleri burnundan çıkacak kadar bağırarak kanıtladı:

“Yalancı! Yalancı! Yalancı!”

Hatta o kızgınlıkla, eline geçen demir kovayı savurup kameralardan birini bile kırdı. Kendini öylesine kaybetmişti ki, kovanın dolu olabileceği aklının ucundan bile geçmemişti. Oysa deponun tek çocuğu daha yeni üzerinden kalkmıştı. Ama zaten artık çok geçti. Çünkü bok fıskiyesi çoktan çalışmış ve insanlarla duvarları, çığlık kadar bir sürede tarayıp lekelemişti. Artık yüzlere giden bütün eller kirlenip de dönüyor ama Rastin, bir saniye önce üzerlerine ne yağdığını çözemiyordu. Olduğu yerde, nefes nefese, bir sağa, bir sola dönüyor, yine de bir kova gerçeği göremiyordu. Oysa her şey, burnunun dibindeydi. Gözlük camlarındaki kahverengi noktalarda! Üç nefes alıp kendine gelse, aradığını elbet bulurdu, çünkü zaten nereye baksa onu görüyordu: Bok...

Çocuk da ben de bütün bunları umursamadık. Ve İstiklâl Marşı’yla açtığım depo ülkesini İstiklâl Marşı’yla kapattık.

Kamyonun farları iki tarafında ağaçların sıralandığı dar yolu aydınlatıyordu ve gecenin içinde ilerliyorduk. Yaydığımız ışık yola bir yelpaze gibi açılmış asfaltı süpürüyordu. Karanlık ağaç gövdeleri birbirine karışırken, bellerine kadar kireçlenmiş olanlar, bembeyaz hayaletler gibi, bir görünüp bir kayboluyordu. Bazen de o hayaletler, bizi yakalayıp durdurmak istermiş gibi ellerini uzatıyordu. Duyabiliyordum. Dalların kamyona sürtünüp çıkardığı sesler, bir dalga gibi üzerimizden geçiyor, sonra da sessizliğe karışıyordu. Ancak o dalların hiçbiri, bizi tutup yolumuzdan döndürecek kadar güçlü değildi. En kalınını bile bir kibrit çöpü gibi kırıp ardımızda bırakıyor ve o yapraksız ellerin arasından kayıp gidiyorduk. Son nefesini marta vermiş olan ormanda bizden başka hayat yoktu. Elbette nisan tarafından diriltilecekti, ancak o güne kadar, orman dev bir cesetti. Ve her cesedin içinden bir solucan geçerdi. İşte o da, üzerinde gittiğimiz yoldu. Kıvrıla kıvrıla ilerliyor ve sırtında bizi taşıyordu. İki gözünden alevler saçan ve baktığı her yeri yaka yaka ilerleyen bir canavarın içindeydik. Değişen her viteste öylesine kükrüyordu ki radyoyu bile duyamıyorduk. Bu yüzden babam, bir sigara yakıp radyoyu kapattı. Sonra da dönüp sordu.

“Sigara içiyor musun?”

O an, içimdeki bin ses, aynı anda “Evet!” diye bağırdı ama hiçbirini dinlemedim.

“Ne sigarası, baba? Hayır.”

Daha o sabah, babamın gözlerinin önünde bahçemize bir ceset gömmüştüm. Ancak aynı gözlerin önünde sigara içmem mümkün değildi. Bunda aranacak bir mantık yoktu. Çünkü o cesetle birlikte mantığı da gömmüştüm. Her ne kadar öleli yıllar olsa da...

“Yak bir tane, yak!” deyip paketi uzattı. Yüzüne baktım. Gülümsüyordu. Bir tuzak mıydı? Pakete uzandığım anda kamyonu kenara çekip, o uzattığım eli kıracak mıydı? Tereddüt ettiğimi görünce konuştu.

“Biliyorum içtiğini. Al, yak.”

Her şeyi biliyordu! Hep biliyordu! İşi buydu: Beni bilmek. Beni takip etmek! Daima peşimde olmak! Tek işi, hakkımda istihbarat toplamak olan bir gizli servisin adıydı, AHAD. Gizli bir örgüt! Kesinlikle! Aslında bu paranoyak teorimin o kadar da temelsiz olmadığını, yıllar sonra, biraz gülümseyerek, biraz da dalgınlaşarak öğrendim. Okuduğum tarih kitabında, 20. yüzyılın başlarında Osmanlı ordusunun bugünkü Irak ve Suriye topraklarında görev yapan Arap subaylarının, gördükleri bağımsızlık rüyalarına renk vermek adına, bir araya gelip kurdukları gizli bir örgütten söz ediliyordu. Amaçları, üniformasını taşıdıkları Osmanlı ordusuyla ilgili askeri sırları İngilizlere yetiştirip Arap devrimini başlatmak olan bu

subayların kurduğu istihbarat örgütünün adı, *El-Ahad*'dı! Demek ki babamın tek işinin beni gözetlemek olduğunu düşündüğüm gece, o kadar da deli değilmişim. O kadar da değil!

Ve paketten bir sigara çekip yaktım. Önce elim biraz titredi ama sonra toparlandım. Babamın yaptığı gibi çakmağı içine koyduğum paketi geri verecektim ki "Sende kalsın" dedi. "Üstümde bir paket var zaten" demedim tabii. Alıp koydum cebime. Sigarayı dudaklarımın arasına götürmek için, her defasında babamı bekledim. Aynı anda dumanı içimize çekip aynı anda geri verdik. Aynı anda camlarımızı açıp aynı anda fırlattık izmaritleri. Sonra da yoldaki hayaletleri izledim. Kasadaki hayaletleri düşüne düşüne...

Hiç de korktuğum gibi olmamıştı. Akşam, saat tam 10'da hangara girip önce kasanın kapılarını sonra da deponun kapağını açmıştım. Elimdeki altı kol saatini depo ağzının yanına bırakmış ve Rastin'in dediği gibi hangardan çıkıp, aralık bıraktığım kapının ardına saklanmıştım. Böylece, hiçbirine görünmeden, deponun ağzından teker teker çıkışlarını, sahiplerinin saatlerine yeniden kavuşmalarını ve kamyon kasasına ikişer ikişer girişlerini izleyebilmiştim. Herhangi bir aksilik olmaması için saymıştım hatta! 31 kaçak kasaya girmiş ve sona kalan Rastin de durup çevresine bakmıştı. O gözlerin beni aradığından emindim. Ama kimseyle yüzleşecek halim yoktu. Yine de, Rastin'i duymak zorunda kalmıştım. Çünkü bağırmıştı: "Yalancı!" Ama bu defa, kelime, ağzından biraz da tereddütle çıkmıştı. Her ne kadar böbreğini vereceğine inanmasa da, bir türlü emin olamıyordu. Çünkü o da, en az benim kadar, inanmak istemediğimiz ne varsa hepsinin de gerçek olduğunu biliyordu. Örneğin, bir zamanlar uğruna savaştığı halkının kendisini terk edeceğine inanmak istememişti, ancak gerçekleşen bu olmuştu. Ben de, annem tarafından diri diri gömülebilecek olmama inanmak istememiştim ama o da gerçekti. Dolayısıyla, cehennemin gerçek olma ihtimalinin, cennetin gerçek olma ihtimalinden kaç kat yüksek olduğunun farkındaydık. Bu yüzden de, Rastin, başını öne eğip ayaklarının altındaki talaşa tükürmek, gözlüklerini düzeltmek ve kasaya atlayıp kapılarını çekmek için çok da beklememişti. Oysa bilmediği bir şey vardı. Belki de hayatında ilk kez, endişeleri yersiz çıkacak ve böbreği yerinde kalacaktı. Bu da, Rastin'e verebileceğim tek armağandı. Aslında Rastin de diğerlerine benzer bir armağan vermişti. Günler boyunca, o insanları depoda hapis kaldıklarına inandırmış, sonra da sahte kurtuluşlarını ilan etmişti. Sonuçta, içinde bulunduğumuz şartlar o kadar boktandı ki elimizden gelen tek şey, cehennemi gösterip arafa razı etmekti. Kendimizi ve çevremizi...

Şimdi de, geriye, teknenin yanaşacağı kıyıya varmak ve birkaç dakika içinde, 32 kişiyi kasadan indirip o güverteye geçirmek kalmıştı. Babamı

daha kamyondan inmeden durdurup “Ben hallederim” demeyi düşünüyordum. Tam olarak şöyle söyleyecektim: “Çıkma şimdi bu soğukta, ben halleder, gelirim!” Önce bir “Olmaz öyle şey” diyecek, sonra da malın eksilmesi nedeniyle suçluluk hissettiğimi düşünüp, hatamı telafi etme çabama bir şans verecekti. En azından ben öyle umuyordum. Aslında galiba, o kadar da umurumda değildi. Kasadan tekneye geçerken babamı görüp hatırlayan biri çıksa da, nasıl olsa, o anın heyecanıyla hiçbir şey yapamazdı. O teknelere geçişleri defalarca izlemiştim. O ayak bastıkları tekne kendilerini Mars’a götürecekmiş gibi heyecanlanırlardı. Belki de bir anlamda, yapacakları o yolculuk gerçekten de uzaya çıkmakla eşdeğerdi o insanlar için. Yine de, benim gözümde, insandan çok, uzaya gönderilen maymunlara benziyorlardı. Evet, belki atmosferi geçip uzaya çıkmayı başaracaklardı ama daima maymun olarak kalacaklardı! Her neyse, sonuçta, tansiyonlarının lunapark treni gibi inip çıktığı o birkaç dakika içinde, yani hayatlarının en önemli anlarından birinde, babamın yakasına yapışıp “Hani sen ölmüştün!” diyecek birileri olabileceğini sanmıyordum. Sonrasındaysa Rastin, bir yolunu bulup, benim tarafımdan kandırılmış olduğunu pekâlâ anlatabilirdi. İnsanlara nasıl yalan söyleyebildiğini gayet yakından görme fırsatım olmuştu. O konuda bir ölü kadar soğukkanlıydı. Hatta öylesine başarılı bir yalancıydı ki, babamı görüp de hatırlayacak olan o kişiyi, birkaç cümlede, bir hayalet gördüğüne inandırabilirdi.

Dolayısıyla, bütün bunlar bir sorun değildi. Küçük de olsa, soruna benzeyen başka bir şey vardı: Kaptanın telefonda babama tarif ettiği buluşma yerine daha önce hiç gitmemiştik. O güne kadar hiç mal teslimatı yapmadığımız bir bölgedeydi. Anladığım kadarıyla küçük bir koydu. Ormanın bitip de ağaçların seyrekleşmeye başladığı, sonrasında da kayaların denize saplandığı küçük bir koy. En azından, babamın krokisinde öyle görünüyordu. Her virajdan sonra, direksiyona yasladığı kâğıda bakıyor ve kamyonu doğru ipin üzerinde yürüttüğünden emin olmaya çalışıyordu.

Saat, sabahın ikisiydi ve dışarıdaki karanlığa daha fazla bakmamak için gözlerimi kapatacaktım ki yağmur başladı. Sonraki birkaç dakika da damlaları izledim. Önümdeki cama sinek gibi çarpıp parçalanan damlaları. Ve indirdim gözkapaklarımı. Önce kamyonun kükremesi yok oldu, sonra da gerçek hayat... Geriye bir rüya ve annem kaldı. Hayatımda ilk kez, rüyamda annemi gördüm. Üzerinde mor çiçekler olan yeşil bir elbiseyle, tanımadığım bir kumsalda ve hamileydi. Arkasında koca bir deniz ve küçük bulutlar vardı. Sağ elinde ayakkabıları, dimdik durmuş, bana bakıyordu. Bacakları bitişikti ve çıplak ayakları bileklerine kadar kuma gömülmüştü. Sadece kumda yetişen, mor çiçekli bir ağaç gibiydi. Sol eliyle, rüzgârın dağıttığı, uzun siyah

saçlarını toplamaya çalışıyor ve galiba gülümsüyordu. Rüyamda annemi böyle görüyordum. Çünkü evdeki o tek fotoğrafta annem böyle görünüyordu. Mutlu olup olmadığını anlayabilir miyim, diye, gözlerine baktım. Sadece gözlerine. Ama hiçbir işe yaramadı. Fotoğrafın çekildiği o an her ne hissediyorsa, hiçbir duygusu bedeninden taşmamıştı. Tek yaptığı, durmak, hamile olmak ve objektife bakmaktı. Fotoğrafı babam çekmiş olmalıydı. Sabahın erken bir saatinde, güneşi ardına almış ve muhtemelen farkında olmadan, kadraja kendi gölgesini de sokmuştu. Anneme kadar uzanan bir gölgeydi babam. Sanki o gölgenin bittiği yerde annem, kumların içinden çıkıp yükselmiş gibiydi. Rüyadaydım. Belki de sorsam söylerdi. O fotoğrafın içinde hayat bulur ve benimle konuşurdu.

"Neden anne? Neden beni öldürmek istedin? Lütfen söyle..."

Bekledim... Ama ne dudakları kıpırdadı ne de aralarından bir ses çıktı. Sonra gözlerim gölgeye kaydı ve babamı düşündüm. Bu fotoğrafı neden sakladığını anlamaya çalıştım. Oğlunu öldürmeye çalışmış olan kadının fotoğrafı neden hâlâ başucundaki komodinin çekmecesinde duruyordu? Uyanmalıyım, dedim. Bir an önce uyanıp bunu sormalıyım. Ve gözlerim açıldı...

Yağmur hızlanmış ve ormandan çıkmıştık. Bir yanımız uçurum, bir yanımız kayalıktı. Kandağ'a tırmanıyorduk. Ağır ağır... Çok uzaklardaki bir köyün belli belirsiz ışıklarını gördüm ve başımı çevirip sordum.

"Neden annemin fotoğrafını saklıyorsun?"

Silecekler, incecik bedenleriyle mekik çeken iki dopingli maratoncu gibi doğrulup yatıyor, babamsa gözlerini yoldan ayırmıyordu.

"Neden baba?"

Bir saniye için dönüp bana baktı, sonra yine yola çevirdi yüzünü ve "Hatıra!" dedi.

"Hatıra mı? Ne hatırası! Annem beni öldürecekti! Sonra da seni terk edip gidecekti! Böyle bir kadının hatırası için mi saklıyorsun o fotoğrafı?"

Arka tekerleklerin neredeyse boşluğa savrulacağı dar virajı geçene kadar konuşmadı. Ne zaman ki yol yeniden uzun bir yokuş olup önümüze serildi, babamın sesini duydum.

"Nereden çıktı lan, şimdi? Nereden geldi aklına?"

"Rüyamdan!" diyebilirdim ama demedim. Onun yerine, uykusunu atmış zihnimin üzerindeki pusun dağılmasıyla birlikte görmeye başladıklarımı söyledim.

"İnsan başka birinin fotoğrafını niye saklar? Hâlâ onu düşündüğü için, herhalde. Değil mi? Hatta hâlâ onu sevdiği için... Sen de onun için saklıyorsun o fotoğrafı. Hatta annemi o kadar çok seviyorsun ki başka

kimseyi sevemedin. Onun için de hiç evlenmedin. Değil mi?”

Ve Ahad güldü! Ne diyeceğini bilemediği için gülen bir aptala benziyordu. Konuşmak zorunda kalmamak için ölene kadar gülecekmiş gibi! Ama insan, kendi kendine, en fazla ne kadar sırıtabilirdi ki? O da daha fazla dayanamadı tabii.

“Saçmalama!”

Evet... Ahad’ı anlamıştım. Her şeyi anlamıştım... Annem rüyamda benimle konuşmamış ama her şeyi anlatmıştı aslında. Bütün o duruşu ve o gözleri ve kuma saplanmış o ayaklarıyla. Hiçbir şey anlatmayarak anlatmıştı bütün hikâyeyi. O fotoğraf çekilirken ve bana hamileyken, annem hiçbir şey hissetmemişti. O yüzden, tek bir duygu kırıntısı bile yoktu yüzünde. Ya da ellerinde... Annem bir ağaçtı o fotoğrafta. Bir kum tanesiydi. Babamın ardında kalan güneşti. Koca bir denizdi... Annem, hiçbir şey hissetmeyen doğaydı. İstese de babamı sevemezdi. İstese de beni kucağına alıp “Oğlum!” diyemezdi.

“O zaman söyle!” dedim babama. “Söyle! Ne yaptın anneme de, senden kaçmak istedi? Bu kadar kötü ne yapmış olabilirsin? Düşünsene, senden o kadar nefret etmiş ki, beni bile gebertmek istemiş!”

Vuracaktı, biliyordum. Sol eliyle direksiyonu tutacak, sağ elinin tersiyle de suratıma bir tane geçirecekti. Bekliyordum. Ama olmadı. Hiçbir şey yapmadı. Hatta o da öyle söyledi.

“Hiçbir şey yapmadım! Annene hiçbir şey yapmadım.”

“O zaman, neden? Neden kurtulmak istedi bizden? Niye gidip de o mezarlıkta beni doğurmaya çalıştı? Boşanabilirdi de! Değil mi? Senden boşanırdı, sonra da beni sana bırakır giderdi! Ya da ne bileyim, beni de alırdı belki yanına! Ama niye gidip de öyle bir şey yaptı?”

Silecekler artık yağmurun gerisinde kalıyordu. Yağmur hızlandıkça babam yavaşlıyor ama yine de ilerlemeye devam ediyordu. Ve Ahad bağırdı:

“Söyledi zaten! Söyledi! Boşanalım, dedi! Bebeği ne yapacaksın, dedim. Aldıracağım, dedi! Neden, dedim? Çünkü gitmek istiyorum, dedi! Gidip başka yerleri görmek istiyorum, dedi! Her yeri görmek istiyorum, her şeyi bilmek istiyorum, dedi! Hani sen de öyle diyordun ya? Hatta onun için gittin, girdin o sınava! Anladın mı şimdi?”

Belki de ilk kez babam benimle gerçekten konuşuyordu. Ya da hayal görüyordum ve Ahad, aslında kendisiyle konuşuyordu. Kelimeler ağzından öyle bir boşanıyordu ki matkap gibi yağan yağmurdan önce, onlar bizi boğacaktı. Yine de şansımı denedim. Belki arada beni de duyar diye.

“Sen ne yaptın peki? Hiçbir yere gitmiyorsun, dedin, değil mi? Kalacaksın, dedin! Zorla!”

Ve aklıma depo geldi. Ve aklıma, depodaki o hücre bölmesi geldi. Ve aklıma, o bölmeye çaktığım demir halka geldi. Ve aklıma, insanları o halkaya zincirlemeyi düşündüğüm geldi! Ve son olarak, aklıma, benim aklıma gelenin, babamın da aklına gelmiş olabileceği geldi!

"Öyle yaptın, değil mi? Zorla tuttun kadını! Zincirledin bir yere, orada öyle kaldı, değil mi? Sonra da kaçtı bir gece! Sen de düştün peşine! Zincirledin, değil mi? Bir hayvan gibi zincire vurdun karını! Bir köpek gibi bağladın annemi! Değil mi?"

Dönüp bana baktı ve hiçbir şey söylemedi. Sadece hızlandı. Hem de bana baka baka! Galiba gülümsüyordu... Fotoğraftaki annem gibi...

"Yola bak!" diye bağırdım. "Yola bak!"

Ama o sadece bana baktı.

Ve baba oğul, göz göze, bir boşluğa düştük. Uçurum kadar bir boşluk... Kandağ kadar bir boşluk...

Hiçbir zaman emin olamadım. Ama hiçbir zaman! Bir kaza mıydı, yoksa intihar mı?

CANGIANTE

Rönesans resmindeki dört temel teknikten biridir. Gölgelendirme sırasında bir rengin daha açık ya da daha koyu tonuna gidilemediği ya da gidilmesinin tercih edilmediği durumlarda farklı bir renge geçişi ifade eder. Ani bir renk değişimidir.

Önce yüzüm uyandı. Yanaklarım, gözkapaklarım, şakaklarım ve alnıma çarpan küçük damlalar hissettim. Sonra kulaklarım döndü hayata. Onlar da yağmurun sesine uyanmış ve gözlerimin açılmasını bekliyordu. Ama gözlerimden önce ağzım açıldı. İçinde sıkışıp kalmış bir çığlık varsa, çıkıp gitsin diye. Ancak dudaklarımın arasından, sadece sıcak bir sessizlik döküldü. O sıcaklık da, büyük olasılıkla kandı. Benden çok, düştüğü toprağı ısıtıyor olmalıydı ki yattığım yerde titremeye başladım. Ve sarsıla sarsıla açıldı gözlerim. Görecek bir şey bulabilmek için yuvalarında döndüler. İlk gördükleri, karanlık oldu ve önce ona alıştılar. Görünmeyenin içinden görüneni seçip karanlığa anlam verdiler ve gözlerimin önünde, taştan bir yüzey belirdi. Bir kaya parçası. Bir mağaranın alçak tavanı gibi üzerimde duruyordu. Eğer hâlâ bir elim varsa, uzanıp dokunabilirdim. Denedim. Sağ kolumu gördüm. Ucunda da, hâlâ beş parmak taşıyan bir el. Ağır ağır yükseldi ve durdu. Böylece o ıslak tavanın, kol mesafemde olduğunu anladım.

Başımı henüz oynatmamıştım ama zamanı gelmişti. Solaktım. Önce sol yanağımı toprağa yatırdım ve geceyi gördüm. Dışarıyı, ağaçları, çalıları ve düştükleri yerden yüzüme sıçrayan yağmur damlalarını... Sonra sağa çevirdim başımı ve karşıma yine onlar çıktı. Bu defa sol kolumu kaldırıp arkaya doğru uzattım ve elim, en az tavan kadar ıslak olan, taştan bir duvara değdi. Parmaklarımı, o girinti ve çıkıntıları hissede hissede, duvarın üzerinde gezdirdim. Yeniden görüş açıma girdiğinde, o duvarın bağlı olduğu ve üzerimde duran tavandaydı elim... Bir mağarada değildim. İki yanı açık bir çıkıntının altındaydım. Taştan bir tentenin altında...

Avuçlarım, üzerinde yattığım çamuru hissedebiliyordu. Toprağın üzerinde, sırtüstü uzanmıştım. Belli ki düşecek bir yer kalmamıştı. Dünyanın zeminindeydim ve her şeyin farkındaydım. Kamyonun boşlukta asılı kaldığı o ana kadar olup bitmiş her şey hâlâ gözümün önündeydi. Babamın bana bakışı ve benim de ona “Yola bak!” diye bağırışım... Ama gerisini hatırlamıyordum. Umurumda da değildi. Tek istediğim, sadece kendimi düşünmekti. Kendimi ve içinde bulunduğum anı. Kim bilir hangi ağaçlara ve taşlara çarpa çarpa düşmüş ve o kayanın dibine kadar gelmiştim? Kim bilir nereden nereye savrulmuştum da o çıkıntının altına yuvarlanmıştım?

İki dirseğimin üzerinde, sırtımı topraktan ayırıp başımı kaldırdım ve hayatımda ilk kez ayaklarımı gördüğüme sevindim. Hatta o sevinçle, acıyabileceklerini düşünmeden, ikisini de hareket ettirdim. Yarım metre üzerimdeki kaya parçası, dizlerime kadar uzanıyor, sonrasında da ne varsa, yağmurdan ıslanıyordu. Gece ve gölgeler, üç yanımı çevirmiş bana

bakıyordu. Yüzüm ve her yerim, sanki bütün derim rendelenmiş gibi sızlıyordu ama, büyük bir acı hissetmiyordum. Kalkabilirdim. En azından, doğrulup oturabilirdim.

Avuçlarımı yere bastırıp dizlerimi kendime doğru çektim. Başımı taştan tavana çarpmamak için eğdim ve sırtımı arkamdaki duvara yasladım. Kayanın yüzeyindeki sivri çıkıntılar mutlaka sırtıma batıyordu ama ben hissetmiyordum. O karanlıkta, ellerimin, gömleğim ve pantolonumun renkleri öylesine koyulaşmıştı ki neyin kan, neyin çamur olduğunu ayırt edemiyordum. Sadece ellerimi, yüzüme, karnıma, omuzlarıma götürüyor ve bedenimdeki hasar her neyse, dokunarak anlayabileceğimi düşünüyordum. Kendimi tuta tuta, bir kırık arıyordum. Kırık bir kemik ya da kopmuş bir parça... Ama her şey yerindeymiş gibi duruyordu. Annem nasıl doğurduysa öyle... Parmak, dirsek, burun, kulak ve göz sayıları, olması gerektiği gibiydi. Ama dişlerimden emin değildim. Sesimden anlayabilirim diye düşündüm. Zaten tam da, kendi kendine konuşmanın zamanıydı. Hâlâ bir sesim olup olmadığını anlamanın zamanı...

“Yaşıyorsun” dedim ve göğsüme bir şey döküldü. Önce çeneme yapışmış, sonra da göğsüme kadar uzanmış olan, salya ve kandan örülmüş bir ip olmalıydı. Sinek kovarmış gibi kestim elimle o ıslak ipi. Sonra da çevreme baktım. Belki babamı görürüm, diye. Benimle aynı yolu izlemiş ve yakınlarda bir yerde yatıyor olabilirdi. Ama görünürde kimse yoktu. Kalkıp yürümeli ve bir an önce, her neredeyse, onu bulmalıydım. Çünkü eğer babamı, belki de bütün hamileliği süresince, annemi zincire vurduğu için öldüreceksem, bunu şimdi ve derhal yapmalıydım. Bazı geceler vardır... Talaş gibi geceler... Her türlü suçu içine çekip her türlü suçluyu sabaha masum çıkaran geceler... İşte, ben de böyle bir gecedeydim. İnsanın babasını öldürüp kurtulabileceği bir gecede! O bir ağacın dibinde can çekişirken, ben, elimde büyük bir taşla yanı başında durur ve gerisini yerçekimine bırakabilirdim. Bir zamanlar içinde kendisini terk etmek isteyen kadını tutsak etme düşüncesinin dolaştığından artık emin olduğum, o kafatasını ezer ve konuyu kapatırdım. Üstelik böylece bir mezar taşı bile olurdu. “Nasıl öldü?” diye sorulduğunda, “Mezar taşı başına düştü!” diyebilirdim. Ama önce kendime gelmem gerekiyordu. Biraz daha toparlanmam...

İki kolumu birden kaldırıp iki yanıma doğru uzattım. Üzerimdeki kaya parçasının dışına taşmış iki avucumla biraz yağmur topladım. Sonra da avuçlarımdaki o suyla, yüzümdeki kan ve çamuru temizlemeye çalıştım. Ne kadar becerebildim, bilmiyorum ama en azından kendimi daha iyi hissediyordum. Artık hazırdım. Kaya parçasının altından çıkıp ayağa kalkabilirdim. Tam başımı eğip öne doğru uzanmıştım ki ayaklarımın dibine

bir şey düştü. Büyük bir şey. İnsan kadar bir şey! Öyle ani olmuştu ki donup kalmıştım. Tuttuğum nefes hâlâ içimdeydi ki bir insan daha düştü! Aynı yere, hemen önüme. Bir öncekinin üstüne. Tek yapabildiğim, ayaklarımı çekmek olmuştu. Onları da o taş çıkıntının altına sokmuş ve öylece kalakalmıştım. Saniyeler içinde bir insan daha düştü. Beklediğim yere, yani hemen önüme değil ama soluma düştüğü için irkilmiştim ve bir refleks olarak kaldırdığım başım kayaya çarpmıştı. Tam da solumdaki o insanın bana doğru uzanmış ve neredeyse değecek olan eline dehşet içinde bakarken, biri daha düştü. Bu defa, sağıma! Ve bir tane daha! Sonra bir tane daha! Gökten insan yağıyordu! Hiçbir şey anlayamıyordum. Derhal oradan çıkıp koşmak istiyor ama cesaret edemiyordum. Düşecek olan bir sonraki insanın altında kalmak istemiyordum. Nereden düştükleri hakkında hiçbir fikrim yoktu. Ama her neresiyse, çok yüksek olmalıydı. Çünkü bir meteor gibi saplanıyorlardı çamura. Gökyüzündeki dev bir tabancayla yeryüzüne ateş ediliyormuş gibiydi! Hatta sanki o tabanca beni vurmaya çalışıyordu. Üzerime o *mermi-insanları* gönderdikçe, sağımı, solumu delik deşik ediyordu. Toprağa çarptıklarında öyle bir ses çıkıyordu ki, her defasında kalbime bir yumruk yiyordum! Her düşenle birlikte benim de kemiklerim kırılıyor ve kulaklarım kanla tıkanıyordu. Bağırmıyor, kıvranmıyor, kalkmaya çalışmıyorlardı. Zaten ölülerdi ve sadece üstüme düşüyorlardı. Bazen de derinden gelen bir ses duyuyor ama kimsenin düştüğünü görmüyordum. Onlar da taştan tavanımın üzerine düşüyor olmalılardı. Diğerleri de, bir sağıma, bir soluma, bir önüme!.. Ne tarafıma düşerlerse aksi yöne kaçıyor ama üzerimdeki kaya parçasının dışına çıkamadığım için birkaç santimden fazla hareket edemiyordum. Dizlerimi göğsüme çekmiş, kollarımı iki yanımda toplamıştım ve olabildiğince küçülmeye çalışıyordum. Eller, ayaklar ve yüzler görüyordum. Bazıları bana dokunuyor, bazıları da, en fazla bir metre uzağımda, bez bebekler gibi yatıyordu. Bacaklarının dizden aşağısı, arkaya değil de yanlara doğru kıvrılıyor ya da kolları sırtlarının altında kaybolup gidiyordu. İpleri kopmuş kuklalar gibi biçimsizce yığılıyorlardı. Kim olduklarını biliyordum. Kasadaki Afganlardı. Sanki hepsi de bir binanın çatısına çıkmış, kendilerini sırayla boşluğa bırakıyordu. Anlayamıyordum! Nereden ve neden düşüyorlardı? Nasıl oluyordu da, ölüme uçarken yakalanmış kuşlar gibi üzerime yağıyorlardı? Aklım ve gözlerim bütün bu sorularla kararmışken, onlar düşmeye devam ediyordu. Alt alta ve üst üste ve yan yana birikiyorlardı ve kollarıyla bacakları birbirine karışıyordu. Çamurdanmış gibi duran tek bir yığına dönüşüp büyüyorlardı. İki yağmur birden yağıyor ve birbirine karışıyordu. İnsan eti suyla çarpışıp çamur oluyordu. Dört nefesten fazla alamadığım o kısacık

süre içinde, etrafımda etten bir duvar yükseldi. Baktığım her yeri kaplayan bir duvar! Ve gözlerimin önünde, onlarca ceset, geceyle arama girip, beni o kaya parçasının altına hapsetti. Üç duvarı insan, zemini toprak ve geri kalanı da taş olan bir hücredeydim artık. Bir toplu mezarın en dibinde...

O insan enkazının altında sıkışıp kaldığımda 15 yaşındaydım. Geç de olsa, annemin istediği olmuştu. Diri diri gömülmüştüm.

Sadece titriyordum. Ve titredikçe de, kulaklarıma değen ince tüyler hissediyordum. Kim bilir kimin saçları ya da sakalları ya da kirpikleri ya da kaşlarıydı? Karanlıktı. Hiçbir şey göremiyordum. Ama hepsi de oradaydı. Her yerimde! Onlara dokunmaktan o kadar korkuyordum ki hareket bile edemiyordum. Ama onlar bana dokunuyordu. Omuzlarım etten iki duvarın arasına sıkışmış, öylece duruyordum. İki elim, bitişik duran iki dizimin üstündeydi. Başka hiçbir şeye dokunmamak için dizlerime yapışmış olan avuçlarımın terlediğini hissedebiliyordum. Ayaklarımı santim santim uzatmaya başladım. Dizlerim biraz açılmıştı ki onlara değdim. O insanlara. Önümde, bacaklarımı tamamen uzatabileceğim bir boşluk bile yoktu. Ellerim hâlâ dizlerimdeydi ve yapabileceğim tek şeyi yaptım. Çığlık attım. “Baba!” diye bağırdım. “Rastin!” diye bağırdım. Ama sesim hiçbir yere gitmedi. Mağaramın içinde dolaşıp durdu. Dolaştıkça da bir kulağımdan girip diğerinden çıktı. Ya sağır olacaktım ya da sesim kısılacaktı. İlk pes eden, ses tellerim oldu. Telefonum yoktu. Olsa da, insan etini aşabilir miydi, bilmiyorum. Üzerimde sadece kâğıttan bir kurbağa, iki paket sigara ve iki tane çakmak vardı. En çok işe yarama ihtimali olanlar da onlardı. Ama cesetleri görmekten o kadar korkuyordum ki o çakmaklardan birini asla yakamazdım. Ancak orada, o şekilde daha fazla da kalamazdım. Birbirine geçmiş o bedenlere dokunmaya mecburdum. En azından ayaklarımla itmeye çalışabilirdim. Küçücük bir yol bile açsam, kurtulabileceğimi düşünüyordum. Ve ellerimi dizlerimden ayırmadan, iki ayağımla aynı anda, tekmeler atmaya başladım. Tam olarak nereye vurduğumu bile bilmiyordum ama dizlerimi kaldırıp indiriyor ve tabanlarım her neye çarpıyorsa, onu itmeye çalışıyordum. Ama bir işe yaramıyordu. Sadece, yerinden kımıldamayan, yumuşak bir duvara tekrar ve tekrar vuruyordum. Belki biraz öne eğilsem ve ellerimi kullansam başka şeyler de yapabilirdim. Ancak iki omzumda da öyle bir baskı vardı ki öne eğildiğim takdirde, sahip olduğum alanı kaybedeceğimden emindim. İki yanımdaki o kilolarca et, gövdemin boşalttığı yeri derhal doldurur ve ben, daha da sıkışmış olurdum. Yine de, ellerimi kullanmaya karar verdim. Derin bir nefes alıp avuçlarımı dizlerimden ayırdım. Omuzlarımı sabit tutmaya çalışarak, ellerimi, iki yanımdaki duvarlara yasladım. Sağ elime bir kumaş geldi. Sol elimse gittiği gibi döndü. Çünkü dört parmağım bir alna, başparmağım da bir göz çukuruna denk gelmişti. Sol elim için de bir kumaş bulmalıydım. Ama avucumu nereye yaslasam, ya bir burun ya da bir ağız geliyordu elime. En kötüsü de ağızdı, çünkü parmaklarım, dudakların arasından geçip bir çift dişe ve biraz da diş etine değmişti. Çaresizce, başladığım ilk noktaya, yani alna döndüm. Başparmağımı, göz çukurundan olabildiğince uzak tutmaya

çalışarak, avucumu o alna yasladım ve bütün gücümle ittim. Ama hiçbir şey olmadı. Alnını tuttuğum kafa, yerinden bile kımıldamıyordu. Ben de soldan vazgeçip sağ elime yüklendim. Kumaşın altındaki kaburga kemiklerini tane tane hissedebiliyordum. Yapabildiğim kadar ittim ama sağımdaki duvar da, en az solumdaki kadar sağlamdı. Ancak vazgeçmedim. Defalarca denedim. Denedikçe de korkumun yerini panik almaya başladı. Panikle birlikte, neye dokunduğumu önemsemez hale geldim. İki elime de ne gelirse, itmeye başladım. Hatta sol elim, yeniden o ağza girip çıktı. Bu arada ayaklarımla, karşımdaki duvara vurmaya da devam ediyordum. Debelenen bir solucan gibiydim. Oturduğum yerden tekme atmaya ve itmeye, nefes nefese kalana kadar devam ettim. Ama hiçbir işe yaramadı! Hem de hiçbir işe... Ağlamaya da, işte o zaman başladım. Gözyaşları içinde ve nefes nefese, bağıra bağıra ağlıyordum. Hayatım boyunca pek de ağlamamış, ama o bir hafta içinde, ikinci kez hıçkırıklara boğulmuştum. Tabii ki içinde bulunduğum durum, Rastin'in söylediğim yalanı fark etmesinden katbekat korkunçtu. Dolayısıyla, ağlamam da öyleydi. Katbekat fazla! Ağzımı yırtacak kadar açıyor ve çoktan çatlamış sesimle, garip bir hayvan gibi uluyordum. Nasıl olsa, kimse görmüyordu. Etrafımda onlarca insan vardı ama hiçbirinin de, ne kadar çirkin ağladığımı görmesine imkân yoktu. Öyle bir ağlıyordum ki yummaktan gözlerim acıyordu. Ağlamaya annesinin rahminde başlamış bir bebek gibiydim. Annesinin rahminden çıkamayacağını bildiği için ağlayan bir bebek gibi. İlk nefesini almak için değil, son nefesini vermek için ağlayan bir bebek...

Birkaç dakika sonra, yavaşlayan bir tren gibi ağır ağır durdu ağlamam. Gözyaşlarım inceldi ve sonunda tamamen kurudular. Artık bir ölü gibiydim. Ellerim yine iki dizimin üzerinde, hareketsizce oturan bir cesettim. Ben de onlardan biriydim. Çevremi saran o insanlar gibi. Tek farkım, hâlâ nefes alıp veriyor olmamdı. Bütün bunlar bir hesap hatası gibiydi. Herkesin ölü olması gereken bir cesetler yığınındaki tek canlı olarak kalmam bir hata olmalıydı. Ama o daracık boşlukta, benden başka hata yapabilecek biri yoktu. Varsa da, artık yaşamıyordu. Dolayısıyla hepsi benim hatamdı. Her şey... Ve bu hatanın düzeltilmesi gerekiyordu... Kimsenin beni bulamayacağından emindim. Geçtiğimiz o yol, belki de yıllardır kullanılmıyordu. Ve bizi o kayalık koyda bekleyen kaptanın zerre kadar umurunda değildik! O da, biz de, Afganlar da yasadışıydık. Varlığımız bile yasadışıydı! Peşimize düşüp bizi arayacağını hiç sanmıyordum. Asla böyle bir riski almazdı. O an, aklıma Yadigâr geldi. Resmi suç ortağımız! Belki o biliyordur, dedim. Hangi yoldan geçeceğimizi ve malı teslim etmek için nereye gideceğimizi... Ama sonra onun da umurunda olmayacağını düşündüm. Jandarmanın devriye

güzergâhından çok uzaklarda, bizi tesadüfen bulması, pek de inandırıcı olmazdı. Kendini tehlikeye atması için hiçbir neden yoktu. Dolayısıyla kimse gelip beni kurtarmayacaktı. Kimse ortaya çıkıp bu hatayı düzeltmeyecekti. Bunu sadece ben yapabilirdim. İntihar, aklıma gelen bir düşünce değildi artık. Bütün bedenime aynı anda saplanan bin bıçak gibi bir duyguydu. Nefret gibiydi! İntiharı düşünmeyip de hissettiğim an, işte buydu. Altıncı hissim, intihardı! Madem, etrafımdaki herkes ölüydü, ben de ölecektim! Hatta çakmaklarım bir işe yarayacaktı ve kendimi yakarak öldürecektim. Hepimizi ateşe verecektim. Önce etrafımdakileri tutuşturacak, sonra da ben yanacaktım. O kadar aptaldım ki bunu yapabileceğime inandım. O kadar aptaldım ki bunu denemek için cebimdeki paketi bile çekip aldım. Ama o kadar korkaktım ki hiçbir şey yapamadım. Ölümden değil ama yanmaktan korkuyordum. Ayrıca o cılız alev ve her yerimdeki o ıslaklıkla hangi yangını çıkaracaktım? Elimdeki o çakmakla, öylece donup kaldım... Ve bedenimin yerine bir sigara yakmak daha mantıklı geldi. Ama çakmağın alevi o küçücük deliği aydınlattığında artık her şey için çok geçti. Işıktan ve ışığın sayesinde görebileceklerimden ne kadar korktuğumu, bir anlığına da olsa unutmuş ve boş bulunup yakmıştım çakmağı. Ama ne alevini, dudaklarımdaki sigaranın ucuna götürebildim ne de hareket edebildim. Çünkü o çakmağın ışığında, cehennemi gördüm. Üstelik o cehennemdeki tek ateş, benim elimdeydi. Demek ki şeytan bendim ve orası benim evimdi. Ama evimin duvarlarına daha fazla bakamadım ve çakmağı kusarak söndürdüm. Ellerimle çenemden ne toplayabilirsem topladım. Ve tam da pantolonuma sürterek avuçlarımı kurutmaya çalışırken, o ana kadar fark etmediğim 12 küçük, fosforlu noktayı gördüm. Bir yelkovan, bir akrep ve bir saniye çubuğuyla birlikte bileğimde parlıyorlardı. Kaymakamın hediyesi olan saatin kadranında, 3'ü çeyrek geçiyordu. *Kandalı'dan Dünyaya* gazetesindeki o fotoğraftaki gibi. Ama bu defa, geceydi. Hem de dünyanın en karanlık gecesi. Çünkü cehennemde kimse yanmıyor ve tek bir alev bile yükselmiyordu. Oysa dünyayı aydınlatan, güneş değil, oydu: Cehennem ateşi... Belki biraz da morfin sülfat.

Saati bileğimden çıkarmış, iki elimle tutuyordum. Dirseklerimi dizlerime yaslamış ve hiç hareket etmeden duruyordum. Tam iki saattir, saniye çubuğunun dönüşünü izliyordum. Ya da bütün bunlara oto-hipnoz deniyordu ve ben bilmiyordum. Çakmak ışığında gördüğüm o cehennemi saniye çubuğunun fosforunda unutmaya çalışıyordum. 5'i çeyrek geçe, bir şey oldu.

"Daha... Daha... Daha... Daha..."

Kim konuşuyordu? Kimin sesiydi bu? Nereden geliyordu?

"Daha... Daha... Daha..."

Yoksa hayal mi görüyordum? Ama hayır, o sesi gerçekten de duyuyordum. Uzaktan geliyordu ve çok boğuktu ama duyabiliyordum. Bağırdım.

"Buradayım! Burada! Buradayım! Duyuyor musun beni?"

Susup bekledim.

"Daha!"

Her kimse, bana cevap veriyordu. Ama neden sürekli aynı şeyi söylüyor, diye düşündüğüm anda sorumla yanıtı, hızlandırılmış iki parçacık gibi çarpıştı zihnimde. Tabii ki Türkçesi o kadar olduğu için! Daha kadar! Kasadaki o Afganlardan biri olduğu için! Peki neredeydi? Keşke sorabilseydim ama Peştuca bilmiyordum. Yıllar içinde, depodan Peştuca konuşan belki de yüzlerce insan geçip gitmişti ama ne söylediklerini asla umursamamıştım. Tek bir kelime bile yoktu aklımda. Kulaklarım Peştuca binlerce kelime duymuş ama hiçbirini biriktirmemişti. Her yerde ve her zaman, inatçı bir kelebek avcısı gibi çalışan kulak dolgunluğu düzeneğim, o depoda kılını bile kıpırdatmamıştı. Çünkü Peştucanın gerçek hayatta hiçbir işe yaramayacağından emindi! Oysa gerçek hayat, insan algısının dışına düşen her şeydi! Öğreniyordum... Ve duyuyordum:

"Daha... Daha..."

Sesin tam olarak hangi yönden geldiğini çözemiyordum. Sanki bin parçaya bölünüp her yerden üzerime geliyor gibiydi. Etrafımdaki cesetlerin arasında kalmış binlerce delikten geçip bana kadar ulaşıyordu. Nereden geldiğini bilmiyordum ama hep aynı yükseklikteydi. Daha doğrusu aynı alçaklıkta, çünkü o ses, bana ancak kısıla kısıla gelebiliyordu. Sanki cesetlerden biri karnından konuşuyordu! Demek ki sesin sahibiyle aramızdaki uzaklık hiç değişmiyordu. "Buradayım!" diye bağırıyordum. "Buradayım!" Sonra da susup bekliyordum ve o da, "Daha!" diyordu. O kadar. Bütün iletişimimiz buydu. Bu konuşmayı defalarca tekrarladık. O kadar tekrarladık ki zaman içinde tek bir cümleye dönüştü ve "Daha buradayım!" oldu. Hatta saat de, sabahın 6'sı oldu. Ama hâlâ etrafımdaki

bedenlerde en küçük bir hareket bile göremiyordum. Eğer kazadan sağ çıkmış ve karşısındaki ceset yığınına bakıp beni nasıl kurtaracağını düşünen biri değilse, diğer ihtimali aklıma getirmek bile istemiyordum. Çünkü o ihtimalde, sesin sahibi, aynı benim gibi, enkazın herhangi bir yerinde sıkışıp kalmış biri oluyordu. Ve bir süre sonra, bunun böyle olduğuna inanmak zorunda kaldım. İstemeye istemeye inandığım için biraz uzun sürmüştü... O da inanmak istememiş olmalıydı ki yüzlerce kez bağırmıştı. "Daha!" diye. Kim bilir hangi kapana kısılmış ve benim ona yardım etmemi beklemişti. 45 dakika boyunca birbirimizden, boşuna yardım dilenmiştik. Üstelik o benden daha çok çabalamış, çünkü bunu, o bildiği tek kelimeyle, Türkçe yapmaya çalışmıştı.

Bu arada, cehennemimin duvarlarını görünce ağzımdan çıkmış olanlar çoktan kurumuşlardı ve çakmağı bir daha yakmamaya yemin etmiştim. Ama dünyanın öyle bir yerinde ve hayatımın öyle bir anındaydım ki bir saniye önce ettiğim yemini bir saniye sonra sikip atabileceğimin farkındaydım. Ne iki büklüm oturduğum o taşın altında bir omurgam, ne de yeminlerime bir sadakatim kalmıştı! Hatta sadece yeminlerime değil, kimseye sadakatim yoktu! O kadar yoktu ki, sadece babamın ölmüş olabileceğini düşünerek rahatlatabiliyordum kendimi. En azından geberdi gitti, diye düşünüyordum. Sonra birden aklıma, ölmemiş olabileceği geliyordu. Belki o da bir yerlerde yaralanmış, yatıyordu. Ama bu düşünceyi kafamı sallayıp aklımdan atıyor ve "Hayır, hayır! Ahad geberdi! Yok artık Ahad!" diye bağırıyordum. Karşılığında da "Daha!" diye bir cevap geliyordu. Bu defa da, "Anla artık! Ben de senin gibi kaldım bu siktiğimin yerinde! Bağırma boşuna!" diye sesleniyordum. Ama o yine "Daha!" diyordu... Hangisiydi acaba? Depodakilerin hangisi? İçlerinden hangisi, Türkiye'den geçeceğini bildiği için o sihirli kelimeyi öğrenip de gelmişti? Daha çok su, daha çok yemek, daha çok hava, daha çok şu, daha çok bu ve her şeyden daha çok istemek için o kelimeyi, daha yolculuğa çıkmadan birilerine sorup da öğrenmiş olan kimdi acaba? Başka bir kafile olsa mutlaka bilirdim. Ama bu defa aramıza Rastin diye biri girmişti. Her zamanki gibi, açlıktan ölen çocuk ifadesiyle yüzüme bakıp "Daha!" diye dilenmelerine gerek kalmamış, onun yerine, Rastin'e, kendi dillerinde yalvarmışlardı...

Ses o kadar derinden geliyordu ki kadın mı yoksa erkek mi olduğunu bile anlayamıyordum. Belki de, birlikte İstiklâl Marşı söylediğimiz o çocuktu! Yaprak kadar bedeniyle, dört ceset arasında hayatta kalmış ve sesini duyurmaya çalışıyordu... "Kimse kim!" dedim. "Bana ne! Ne fark eder ki? Nasıl olsa gelip beni kurtaramayacak!" Ama o böyle düşünmüyor ve "Daha!" demeye devam ediyordu. Ben de, başka hiçbir şeyle ilgilenmemek ve

yaşadığım bu olağanüstü hayal kırıklığını unutmak için yeniden saniye çubuğunu izlemeye başladım. Ve sağa doğru her atışında, güneşin birazdan doğacağını ve elbet birilerinin kamyonu ya da üzerimdeki insan yığınını görüp bana yardım edeceğini düşündüm. Dakikada 60 ve saatte 3.600 kez düşündüm bunu. Tespih çeker gibi baktım o saniye çubuğuna...

Saat 7 olmuştu. Güneşin doğduğundan emindim ve kimse beni kurtarmaya gelmiyordu. Üstelik hâlâ karanlıktaydım. Ölüler ışık geçirmiyordu. Birbirlerine öyle bir sarılmışlardı ki aralarından hiçbir şey sızmıyordu. Sadece yağmur suyu ve oksijen. Ne kadar susamış olursam olayım, üzerime düşen su damlalarını avucumda toplayıp içmeyecektim. Cesetlerden süzülüp, üzerimdeki kaya parçasının kenarlarından, bacaklarıma damla damla düşen o sudan iğreniyordum. Kim bilir hangi yollardan geçiyordu ve kim bilir o suya neler karışıyordu? Kimlerin kanları, kimlerin salyaları? Midemi o kadar bulandırıyordu ki ona dokunmamak için ellerimin yerini sürekli değiştiriyordum. Ama oksijen öyle değildi. Ondan kaçamıyordum. Dudaklarımı mühürlesem de giriyordu içime. Beni o cehennemde hayatta tutmak için önüne çıkan bütün engelleri aşıyor ve bir yolunu bulup, burun deliklerime saplanıyordu. Kimsenin gelmeyeceğini düşündüğüm ve yeniden intiharı hissettiğim o yer ve zamanda, beni yaşatarak gebertiyordu! Orospu çocuğu oksijenden nefret ediyordum. Peşimi bırakmayıp beni o delikte bile bulduğu için! Belki de bir lanetti! Nereye gidersem gideyim oksijenden kurtulamayacaktım! Lanetlenmiştim! Deponun çocuk firavunu Tutankamon sonunda lanetlenmişti! Ne de olsa, artık bir piramidim vardı! Gerçekten de, üzerimde, insan etinden yapılmış bir piramit yükseliyordu. Hatta onlarca insan bu piramidi inşa etmek uğruna ölmüştü. Oysa ölmesi gerekenlerin başında ben geliyordum! Çünkü bu benim piramidimdi! Üstelik tam da olması gerektiği gibi, gömülmüştüm altına. Ama bütün o ölümlerin üstüme saldığı bir lanet yüzünden hayatta kalmıştım. Kendi piramidime o lanetle birlikte gömülmüştüm. Oksijen öyle bir lanetti ki onu içime çekmeye mecburdum. Ve öyle bir lanetti ki, içime her çektiğimde, kendi mezarında canlı kalan bir firavundum.

Saat 8'e geldiğinde daha fazla dayanamadım. İçimde birikmiş ve çıkmak için kasıklarımı zorlayan ne kadar idrar varsa, hepsini de bıraktım. Pantolonum ve oturduğum yer ısınmaya başladı. Bir an için, o soğukta, kendimi iyi hissettim. Hatta onca zaman kendimi boşuna tuttuğumu düşünüp sinirlendim. O insan tuzağından çıktığımda nasıl görüneceğimin ne önemi vardı ki? Üzerime kusmuş ya da işemiş ya da sıçmış olmamın ne önemi vardı? Ama tabii, sonuçta sadece beş saattir oradaydım. Medeni alışkanlıkları terk etmek için yeterli değildi. Belki birkaç saat sonra... Şöyle bir 10 ya da 15 saat sonra, gerçek bir yeraltı hayvanına dönüşebilir ve kendi pisliğimi yemeye başlayabilirdim. Ama beş saatte hiçbir şey olmuyordu. İnsan, en fazla üstüne işiyor, sonra da bunun utanç verici olduğunu düşünüyor, en sonunda da "Siktir et! Kim anlayacak ki?" diyordu. Aslında, her şey umutla ilgiliydi. Yeniden insanların arasına karışacağım o anın, çok yakında geleceğine inanmak, beni medeni tutuyordu. İntihar duygum, her ne kadar görmesem de, yükselmekte olduğunu bildiğim güneşle birlikte buharlaşıp gitmişti. Birilerinin beni bulduğu ve üzerimdeki cesetleri kaldırıp kurtardığı o rüyayı yeniden görmeye başlamıştım. O delikte, karamsarlık ve iyimserlik öylesine hızlı yer değiştiriyordu ki duygularım daha birine yetişemeden, diğeri zihnimi kaplamış oluyordu. Örneğin, içinde bulunduğum anda, beni ve her şeyi yöneten, kurtuluş düşüncesiydi. Sıra ondaydı ve belki karanlıktaydım ama aklımın her yerini aydınlatmıştı. Dünyanın dibine batmış olsam da yaşamak istiyordum. Nefes almak için ağzımı yırtmam, burun deliklerimi birer krater kadar açmam gerekse de yaşamak istiyordum. Artık oksijen bir lanet değil, süper güçleri olan bir kahramandı! İnsan eti duvarını geçip bana kadar gelebilen bir süper kahraman! Hayatta kalmak istiyordum! Hatta öyle bir istiyordum ki, "Herkes geberene kadar!" diye bağırıyordum. "Varsa bu dünyanın bir kepengi, onu ben indireceğim!" Yaklaşık yarım saattir duymadığım ses de "Daha!" deyip beni onaylıyordu. "Yaşayacağım!" diyordum ve karşılığında bir "Daha!" geliyordu. Gülüyordum. Bitecekti bütün bunlar! Geçip gidecekti! Buradan çıktığımda okula dönecektim! Her şey değişecekti. Ahad ölmüş olacaktı. Hayata yeniden başlayacaktım. Daha 15 yaşındaydım. Hiçbir şey için geç değildi. Annemin karnında 15 yıl kalıp, öyle çıkmış olduğumu varsayabilir ve yepyeni bir Gazâ olabilirdim! Yaptığım hiçbir hatayı tekrarlamazdım. O ana kadar yaşadıklarım, deneme sürüşü gibi bir şeydi! Deneme hayatı gibi bir şey! İçine düşebileceğim tuzakları ve yapabileceğim hataları görüp, gerçek hayat başladığında tedbirlerimi alabilmem için bana sunulmuş bir provaydı. Kafatasım bir volkan olup patlamıştı ve her yanıma iyimserlik lavları dökülüyordu. Sıcaktı ama yanmıyordum. İyimserlikle

ısınıyordum. Kafatasım öyle bir patlamıştı ki saçlarımın arasında bir çiçek gibi açılmıştı. Bir kral tacına benziyordu. Alnımın ve kulaklarımın üzerinde yükselen, kemikten yapılmış bir taç! Tacımın ortasında da kadifeden bir beyin! Kimsenin haberi yoktu ama dünyanın kralıydım. Tek yapmam gereken, oturup beklemek ve beni kurtaracak olanın kulağına fısıldayıp krallığımı ilan etmekti! Bir an önce doğmak istiyordum. Yeniden! Bir soytarı olarak gömülmüştüm ama bir kral olarak doğacaktım. Sadece sabırlı olmam gerekiyordu. Ve tabii ki hayatta kalmam! Bunun için de su içmem gerekiyordu. Ne olursa olsun, üzerime damla damla düşen o ceset suyunu içmeliydim. Elimi uzatmam yeterliydi. Uzattım ve açtım avucumu. İlk damla düştü ve 13 saniye sonra ikincisi geldi. Avucumdaki çukuru, diğer elimdeki saate baka baka, 2 dakika ve 29 saniyede doldurdum. Sonra da ağzıma götürüp, suyun yarısını çeneme, yarısını da dudaklarımdan içeri döktüm. Ama yutkunduğum anda, dört bir yanı zarf kapakları gibi açılmış olan, kafatasımın dört parçası kapanıp birbirine bağlandı ve tacım kayboldu. Çünkü aklıma, bahçeye gömdüğüm zayıf adamın yüzü gelmişti. Çünkü dövülüp de bir köşeye atıldıktan sonra kimse ona su vermemiş ve adam da elini zorlukla kaldırıp yanındaki duvara uzatmıştı. Depodaki nem yüzünden duvarda oluşmuş su yollarından birini kesip önce parmaklarını sonra da dudaklarını ıslatmıştı. Avucumu açıp da yağmur damlası topladığımda birbirimize o kadar benzemiştik ki, o görüntüsünün gözümün önüne gelmesi pek de sürmemişti. Ama zihnimdeki perdeye sadece o zayıf yüzü gelmemiş, yanında, öldükten sonraki ifadesini de getirmişti. Onun yanında da, etrafımı saran bütün ölü yüzleri üzerime yürümüş ve hepsi birden, krallığımı elimden çekip almıştı. İyimserliğin sıcaklığı bir anda geçip gitmiş ve yerini, her yanıma batan, dikenli bir mart soğuğuna bırakmıştı. Titriyordum. Dişlerimin birbirine vurmasını engellemek için elimle çenemi tutuyordum. Ama elim de titriyordu. Hem korkudan hem de soğuktan. Çünkü eğer, bir an önce, birileri gelip beni o çukurdan çıkarmazsa, bütün o yüzlerin çürümesine tanık olacağımı biliyordum. Sırtımı yasladığım ve üzerimi örten, sayesinde hayatta kaldığım o kaya parçası hariç, etrafımdaki her şey, er ya da geç çürüyecekti. Bütün dünyam, çürük içinde kalacaktı. Kim bilir hangi böcekler bir ordu olup, Kandağ'ın yamacında onları bekleyen dev pastayı yemek için, şimdiden yürümeye başlamıştı? Belki de toprağın içinden çıkıyorlardı. Tam da oturduğum yerden! Bacaklarımın arasından geçip gidecek ve önlerine, ölü olan ne çıkarsa kemireceklerdi. Ne yapacaktım o zaman? Ben de, hayatta kalmak için onları mı yiyecektim? İnsanın öldükten sonra çürümesi hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Benim uzmanlığım başkaydı. Çürümenin başka bir türüyle ilgiliydi. Bir bakışta

tanıdığım çürüme, toprağın üstünde olandı. İnsan hâlâ nefes alıp verirken, kalbinde ya da beyninde küflenmeyle başlayan o çürümeyi biliyordum ben. Hayat tarafından ensemden tutulup sokulup çıkarıldığım derslerde, ancak o konuya kadar gelebilmiştik. Daha fazlasını bilmiyordum. Üstelik işlediğimiz son ders, ölü gömmekti. Ben de oraya kadar biliyordum. Gömmeyi ve hayata devam etmeyi. Sonrası yoktu. Sonrası koca bir sırdı. Ama herkes için öyle değil miydi? Kimin umurundaydı, annesinin, babasının, sevgilisinin, kardeşinin, gömüldükten sonra başına neler geldiği? Kimin umurundaydı, yaşarken âşık olunmuş hatta tapılmış bütün o bedenlerin, toprağın altında nelere dönüştüğü? Ben ve dünyanın bütün sıradan insanları, biz sadece, gömmeye kadar olan bölümü biliyorduk. Belki biraz da, "Sonra da böcekler gelip yiyor" diyorduk. Herkes yakılmalıydı aslında! Olması gereken buydu! En azından, o zaman bilirdik, öldükten sonra ne olduğunu. "Kül olup savruluyor insan" derdik ve kimse aksini iddia etmezdi. Ama toprağın altı, en az üstü kadar karmaşıktı. En az üstü kadar dev bir sırdı. Nefret ediyordum doğadan! Her şeyin her şeyi yemesinden! Bütün döngünün, her şeyin her şeyi yiyerek sürüp gitmesinden nefret ediyordum. Başka türlü olamaz mıydı? Başka bir seçenek yok muydu? Bu muydu, o muhteşem ve mükemmel doğa, dedikleri? Bu doğayı yaratan her neyse ya da kimse, nasıl bir sadistti ki "Öyle bir düzen kuracağım ki sırf yaşamak için herkes birbirini gebertecek!" diyebilmişti. Birbirini yiyen o hayvanlar, her şeyi yiyen o insanlar, bütün cesetleri yiyen o böcekler, o böcekleri yiyen başka böcekler... "Hepsinin de amına koyayım!" diye bağırıyordum. "Bu doğayı hayal edenin de, bütün bu et yiyip kan içme sahnelerine mucize deyip, hepsi için şükredenlerin de ta amına koyayım!" O kadar sinirlenmiştim ki yanımda kâğıt kalem olsa derhal bir dilekçe yazardım. Madem, bütün o dinler yazıya dökülüp kitap olmuştu, demek ki kullanılması gereken iletişim tekniği buydu. Ben de bir şikâyet mektubu yazıp atacaktım havaya, ya da Allah ya da Tanrı ya da şu ya da bu, her neredeyse, oraya! Madem Kuran, "Oku!" diye başlıyordu, ben de o mektubun başına "Sen de bunu oku!" diye yazacaktım! "Hele şu delikten bir çıkayım, hepsini yapacağım!" diyor ve yanıt olarak, sürekli o sesi duyuyordum: "Daha!" Ama bu defa, daha çok, soruyor gibiydi: "Daha?" Ben de, "Dahası yok! Bu kadar, amına koyayım!" deyip ağlıyordum. Bir de, saate bakıyordum.

Uyuşmuştum. Her yerim uyuşmuştu. Bacaklarım, kollarım, bütün kaslarım, hatta dilim ve dudaklarım bile uyuşmuştu. Saat, yine 3'ü çeyrek geçiyordu ve tam 12 saattir, orada, öylece oturuyordum. Sol omzuma dayanmış olan şeyin, birinin başı olduğundan emindim. Hatta her kimse, bundan saatler önce, itmeye çalışırken, elime kaburga kemikleri gelmişti. Belki de o, başka birinin gövdesiydi, bilemiyordum. Sağ omzumdaysa, muhtemelen çenesi dizlerine yapışmış biri vardı. En azından, öyle sanıyordum. Hemen sonrasında da, parmaklarımın karanlıkta girip çıktığı ağzın ait olduğu o yüz vardı. Yüzün geri kalanının nerede olduğunuysa kesinlikle bilmiyordum. Çünkü artık, çakmağın alevinde birkaç saniyeliğine gördüğüm o sahneyi hatırlayamıyordum. Aslında elimdeki o saat olmasa, pek az şeyi hatırlıyor olurdum. Her şey birbirine karışıyordu. Öncelikle, kaza, yıllar önce olmuş gibiydi. Ama cesetlerden süzülen yağmur suyunu içtiğim an, sanki birkaç dakika önceydi. Galiba deliriyordum ve bunun olmasından çok korkuyordum. Dolayısıyla kurtulmak bana yetmiyordu. Bir de, delirmeden kurtulmam gerekiyordu. Hayatımın geri kalanını bir deli olarak geçirmekten o kadar korkuyordum ki daha birkaç saat önce küfrettiğim ve adını bildiğim bütün ilahi güçlere, delirmeden önce ölebilmek için dua ediyordum. Tek istediğim buydu: Delirmeden önce ölmek. Ama hiçbir çabam, olayları sırasıyla hatırlamamı sağlamıyordu. Ne saniye çubuğunu aralıksız takip etmem ne de saniyeleri yüksek sesle, hatta bağırarak saymam. Bir süre sonra, mutlaka karıştırmaya başlıyordum. 5'ten sonra 17, diyor ya da izlediğim saniye çubuğuna bakarak dalıp gidiyor ve yeniden kendime geldiğimde, ne kadar zaman geçmiş olduğunu bir anlığına çözemiyor ve paniğe kapılıyordum. Sonra nefesimi tutup gözlerimi kapatıyor ve kadranında 3'ü çeyrek geçen bir saatin zihnimde belirmesini bekliyordum. 3'ü çeyrek geçen bir saat kadranı benim için her şeyin başlangıcıydı. Bir milattı. Tarihin hareket saati gibi bir şeydi. Eğer onu kaybedersem, her şey havaya uçardı. Havaya uçup birbirine girerdi ve o delikte geçirdiğim süreyi asla hesaplayamazdım. Hesaplayamadığım için de mutlaka delirirdim. Çünkü orada zaman yoktu. Varsa bile, ben anlayamazdım. Çünkü bunu anlamak için gidilmesi gereken okullar vardı. Sırf bir cesede şöyle bir bakarak, ne kadar süre önce öldüğünü tahmin edebilen insanların gittiği okullar... Benimse sadece bir başlangıç saatim vardı, o kadar. O benim geçmişim ve sahip olduğum her şeydi. Onu unutursam, mahvolurdum. Boşluktan boşluğa uçuşan bir kum tanesinden ibaret kalırdım. Eğer bir kum tanesi olacaksam da, bu sadece bir kum saatinde olmalıydı. Dolayısıyla, 3'ü çeyrek geçen o kadranı zihnime olabildiğince kazımaya çalışıyor ve kapalı gözlerimin ardında belirene

kadar nefesimi tutuyordum. Kalbim hızlansa da, zorlansam da, o kadranı görene kadar nefesimi bırakmıyordum. Bu hem beni sakinleştiriyor, hem de o saati hatırlamama yarıyordu. Sakinleştiriyordu, çünkü nefesimi tutunca dünyayla her türlü ilişkimin kesildiğini düşünüyordum. Yani aramızda bir alışveriş kalmıyordu. Bedenim hâlâ orada duruyordu ve ben o bedenin içinde oturuyor oluyordum ama, bir anlamda da buharlaşıyordum. Buharlaşıp yok oluyor ve kendimi her şeyden muaf hissediyordum. Panik nöbetlerim için çözümüm buydu. Ama yine de 3'ü çeyrek geçen o kadranı, herhangi bir yere yazmanın bir yolunu bulmalıydım. Hatta elimdeki kadranda, her 12 saatte bir, 3'ü çeyrek geçeceği için, onları da işaretlemeliydim. Her 12 saatte bir, belli bir yere çentik atmalıydım. Tabii bütün bunları düşünmek, beni daha da derin bir paniğe sürüklüyordu. Çünkü bütün bu hazırlıklar, hemen o gün kurtulamayacağımı kabullenmem anlamına geliyordu. Ben de yeniden nefesimi tutup bir kez daha üzerime gelen o paniğin durup benden uzaklaşmasını bekliyordum. En kötüsü de, işaretleri koyabilmem için çakmağı yeniden yakmam gerekiyordu. Ayrıca, nereye ve nasıl yazacaktım bütün o sayıları? Çamura yazsam, silinebilirlerdi. Sanki bir şey görecekmiş gibi çevreme bakmaya başlamıştım. Tabii ki hiçbir şey görememiştim ama başımı kaldırdığımda aklıma bir çözüm gelmişti. Çakmak alevinin isiyle, üzerimdeki kayaya bir şeyler yazabilirdim. Ama o zaman da, çakmağın gazını fazla harcamış olurdum. Bir seçim yapmam gerekiyordu. Ya olması gerekenden daha önce çakmaksız kalacaktım ya da bir an gelecek, zamana ilişkin her şeyi unuttuğum için delirecektim. Aslında bir karar vermek, o kadar da zor değildi. Nasıl olsa, korkudan çakmağı yakamıyordum. Üstelik bir çakmağım daha vardı. Babamın verdiği paketteki çakmak. Demek ki karar verilmişti. Tarih ve saat, hemen üstümdeki kayaya isle yazılacaktı. Ama bu sefer de, alevle birlikte belirecek olanları nasıl görmezden gelebileceğimi düşünmeye başlamıştım. Bir insan, cehennemi nasıl görmezden gelebilirdi ki? Var mıydı bir yolu? Tabii ki vardı! Dünya üzerindeki bütün otopsi uzmanlarını düşünmek! Tam da o an, ben, üst üste binmiş onca cesedi görmekten korkarken, asla titremeyen ellerle parçaladıkları bedenlere ve gözlerinin önündeki o kanlı gösteriye son derece soğuk gözlerle bakabilen, kim bilir kaç kişi vardı? Onlar yapabiliyorsa, ben de yapabilirdim. En azından, çakmağı yakıp o cesetlerle ilgilenmeden kendi işimle uğraşabilirdim. Başımı kaldırır ve sadece kayaya bakardım. Sonuçta, ben dahil, hepimiz ettik. Başka bir gezegenin kasaplarında kiloyla bile satılıyor olabilirdik! İlk atlayışını yapan bir paraşütçü gibi, ani bir kararla bıraktım kendimi geleceğe. Başımı kaldırıp çakmağı yaktım. Evet, onları hissedebiliyordum ve gözlerim o

cesetlerin orada olduğunu biliyordu ama ben inatla kayaya bakıyordum. Ancak elimdeki çakmağı, bir is lekesi görebilmek umuduyla aynı noktaya tutsam da herhangi bir renk değişimi olmuyordu ya da ben göremiyordum. Kaya ıslaktı. Belki de onun için bir işe yaramıyordu. Elim yandığı için daha fazla dayanamadım ve çakmağı söndürecektim ki, kendime hâkim olamayarak, bir an için, başımı eğip önüme baktım ve bir çift göğüs gördüm. Bir kadının göğüsleri... Sonra da başparmağımı, çakmağın pedalından çektim. Yine karanlıktaydım ama gözümün önünde o göğüsler vardı. Kadının boynu ve başı, başka bir bedenin iki bacağı arkasında kalmıştı ve görünmüyordu. Belinden aşağısı da, yine başkasına ait bir çift bacağın üzerinde, geriye doğru gidiyor ve karanlığın içinde gözden kayboluyordu. Korsan gemilerinin önündeki ahşap kadın heykelleri gibi ileri ve yukarı doğru uzanmıştı. Sırtı, geriye doğru bir yay gibi gerilmişti. Bu yüzden de, göğüsleri ve kaburgası olabildiğince öne çıkmıştı. Tek görebildiğim, boynundan aşağısıyla, hafif şişkin duran karnının arasıydı. Kadının gerisi yoktu. Üzerindeki gömlek, düğmeleri koptuğu için tamamen açılıp iki yana sarkmıştı ve göğüsleri, beyaz bir sutyenin etrafından taşıyordu. Sadece bir saniye için gördüğüm o her şeyden öylesine tahrik olmuştum ki çakmağı yeniden yakıp uzun uzun izlemek, hatta bir yolunu bulup o göğüslere dokunmak istiyordum. Ama ellerimle ulaşamayacağım bir yerdeydiler. Bunu yapmak için, öne doğru uzanmam gerekirdi. Bu da, iki yanımdaki bütün o et kütlesinin aniden düşüp, arkamdaki kayayla sırtımın arasını doldurması anlamına gelirdi. Belki de ayakkabılarımı çıkarıp ayak parmaklarımla dokunabilirdim. Ya da, iki omzuma yaslanmış olanların ben aradan çekilince düşme ihtimallerini boş verip, tek bir hamlede uzanabilirdim. Ayrıca, en fazla ne kaybederdim? Belki otuz santimlik bir boşluk. Üstelik sağımdaki cesedin pek de hareket edebileceğini sanmıyordum. Ne de olsa kayayla başka cesetlerin arasına, hiç kemiği yokmuş gibi katlanarak sıkışmış bir halde duruyordu. Ama solumdaki cesedin, en azından başının düşeceğinden emindim. Gözüm öylesine dönmüştü ki hiçbir şeyi umursamadım ve çakmağı yakıp, sadece ama sadece o göğüslere bakmaya başladım. Hemen solunda bir yüz vardı. Asla, ama asla ona bakmamaya çalışıyordum. Ve yaptım! Öne doğru uzanıp iki parmağımı sutyenin ortasındaki şeride soktum ve çekip yukarı doğru kaldırdım. İki göğüs de, aralanan sutyenin altından sıyrılıp ortaya çıktı. Sutyen de, göğüslerin üzerinde, kadının gözden kaybolan boynuna yakın bir yere, kayıp durdu. Bu sırada da, arkamda bir deprem oldu! Solumdaki ceset, sadece başıyla değil ama bütün gövdesiyle arkama düştü ve kayayla aramdaki boşluğu doldurdu. Artık dizlerim neredeyse üzerlerine

dirseklerimi koyabileceğim kadar bana yakındı. Otuz santim değil, en az yarım metrelik bir alan kaybetmiştim! Bacaklarımı asla bundan fazla uzatamayacaktım. Bir an için, arkama düşen cesedin üzerine oturabileceğimi ve bacaklarım için yer kazanabileceğimi düşündüm. Ama o zaman da, buna tepemdeki kaya izin vermezdi. Yeterince yüksek değildi. Peki, bütün bunlar ne uğrunaydı? Şimdi öğrenecektim! Önce çakmağı bıraktım, sonra da pantolonumun düğmesini açtım. Öyle acele ediyordum ki ellerim titriyordu, fermuarımı açamıyordum. Sonunda, karşımdaki cesede ayaklarımı, arkamdaki gövdeye de sırtımı yaslayıp, kendimi bir anlığına havaya kaldırdım ve fermuarımı açıp pantolonumu sıyırabildim. Sonra da o karanlıkta, bir elimle, yerini ezberlediğim göğüsleri, diğer elimle de, külotumun içinden, kendimi okşamaya başladım. Hepsi de çok soğuktu. Ellerimden daha soğuk. Ve hiçbir şey olmuyordu. Ne içimdeki kan birikmesi gereken yerde toplanıyordu, ne de dokunduğum o göğüslerin biraz önce beni tahrik eden o et parçaları olduklarının farkına varabiliyordum. Hiçbir şey gerçek gibi değildi! Ama hiçbir şey! Ne orada bulunmam, ne bir cesedin göğüslerini okşamam, ne de kendime yaptıklarım! Bu yüzden de, gözlerim yaşara yaşara, olmayacak bir şey için uğraşıyordum. Her şey gitmişti. Bütün isteğim öyle bir kara deliğe girip kaybolmuştu ki ardında hiçbir iz yoktu. Bulup çıkarmam asla mümkün değildi. Kendimi, o buz gibi toprağın üzerinde otururken ve asla katılaşmayacak bir çamuru yoğururken bulmuştum. Bir çift ölü göğsü koparırcasına sıkıp bırakıyor, okşuyor ve hiçbir şey hissetmiyordum. Ama bu cansızlığa teslim olmak gibi bir niyetim yoktu. Her şey yeterince ölüydü, ama ben değildim! Zorlukla da olsa, başımı eğip ayaklarımı altıma aldım ve dizlerimin üzerinde o göğüslere tutunup uzandım. Alnımı, üzerinden sol elimi çektiğim göğse yasladım. Ve bütün yüzümü, ağır ağır, o göğsün üzerinde gezdirdim. Kaşlarım, gözlerim, elmacık kemiklerim, burnum ve yanaklarım. Yüzümün her yeri, bir mermer kadar soğuk ve sert olan o göğse değsin, istedim. Sonra da o mermerin ince yeşil damarlarının buluştuğunu hayal ettiğim yeri öptüm. Dudaklarım aralandı ve iki uç birleşti. Dilimin ucu, o göğüs ucunun üstünde ve çevresinde gezdi. Bütün bunları o kadar yavaş yapıyordum ki sanki her bir hamlem, saatler sürüyordu. Ve emmeye başladım. Gözlerim kapalı ve dizlerimin üzerindeydim. Bir elim diğer göğse, bir elim de kendime tutunmuştu. İki dudağım ve dilimle nasıl emiyorsam o göğsün ucunu, beş parmağımla öyle dokunuyordum kendime. Ne daha hızlı ne daha yavaş. Yumruğum, bir bıçak bileyliyormuş gibi bir ileri bir geri gidiyor ve içinde bir sıcaklık büyüyordu. Büyüdükçe de yumruğuma sığmıyordu ve parmaklarım aralanıyordu. Dünyanın en güzel kızını düşünüyordum. Ve diğerlerini...

Nerede olduğumu ve kim olduğumu tamamen unutmuştum. Gözlerimi sımsıkı yummuş, o anın gelmesini bekliyordum. Her şeyin biteceği o an gelecek ve acı içindeki bedenimle zihnimin her yanına öyle bir zevk yayılacaktı ki hiçbir şeyin önemi kalmayacaktı. Acı ve zevk öyle bir eşitlenecekti ki hayat aralarına bir ip gibi gerilecek ve ben bir cambaz olup, üstünde taklalar atacaktım. Hissediyordum. Bardağı taşıracak olan son damlanın, yuvarlana yuvarlana içimde nasıl dolaştığını hissedebiliyordum. Kasıklarımdan bir nehir akacaktı birazdan, biliyordum. Tam nefesimi tutmuş ve bir saniye sonra kapıları açılacak olan bütün hücrelerimle o anı karşılamaya hazırlanmıştım ki ağzım acı bir sıvıyla doldu! Yapış yapış ve yoğun ve acı bir sıvı! Önce kan sandım! Bütün o cesetlerin arasında başka ne olabilirdi ki? Tabii ki kandı! Kim bilir kadının neresinden çıkmış ve göğsünün ucuna kadar gelmişti? Kim bilir ne kadarını emmiş, hatta yutmuştum? Geriye doğru attım kendimi. Dizlerimin üstünde yaylı bir oyuncak gibi havalanıp, önce başımı kayaya çarptım, sonra da arkamda uzanmış olan cesedin üstüne, sırt üstü düştüm. Bir çığlık atıp doğruldum ve topuklarımın üzerine oturur oturmaz ellerimin tersiyle ağzımı silip tükürmeye başladım. Ama artık çok geçti, çünkü birkaç damla da olsa yutmuştum! Yere bıraktığım çakmağı arayacak halim yoktu. Cebimdeki paketi çıkarıp içinden diğer çakmağı çektim ve yaktım. Önce ellerime baktım. Ama üzerlerinde, kana benzeyen bir şey yoktu. Sadece parmaklarımın arasında ince köprüler kurmuş, rengi sarıya kaçan saydam bir sıvı vardı. Benim peşinde olduğum sıvı da, hemen hemen bu renkteydi ama bu gördüğümün, benden çıkmadığı kesindi! Derhal başımı kaldırıp kadının göğsüne baktım. İşte, oradaydı! O göğsün ucundan, iri bir gözyaşı gibi süzülüyor ve toprağa dökülüyordu. Gördüğüm o damla, sonuncusu olmalıydı. Çünkü ardından başkası gelmedi ve her şey kurudu. Hiçbir anlam veremiyordum. Neden, diyordum? Nasıl olur? Ne ki bu? Bir hastalık mı? Bir iltihap mı? Bir kadının göğsünden neden böyle bir şey... Durdum! Öyle bir duvara çarpmıştım ki durmaktan başka çarem yoktu. Öyle bir anlamıştım ki her şeyi, hepsinin de ağırlığıyla çökmüştü omuzlarım. Emdiğim göğüs, hamile olan kadına aitti. Erkek olursa çocuğunun adını Rastin koyacak olan kadına ait. Dört aylık hamile olduğunu söylemişti. Kadının bedeni, bebeğin gelişine kendini çoktan hazırlamaya başlamış ama yarı yolda ölüp gideceğini hesaplayamamıştı. O emdiğim şey de, hiçbir zaman doğmayacak olan bir insan için o göğüste toplanmıştı. Hayatımda ilk kez boğazımdan anne sütü geçmişti. Benim annem yapmamış ama sonunda biri beni emzirmişti. Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Ya da ne hissedeceğimi... Utandığımdan bile emin değildim. Çakmak bir meşale gibi elimde kalmış,

her yeri aydınlatıyordu ama ben başımı öne eğmiş, hiçbir şey görmüyordum. Pantolonum bileklerime inmişti ve ben üzerinde oturuyordum. Çakmağı söndürüp dişlerimin arasına koydum. Sonra da hafifçe doğrulup, zorlukla da olsa, bacaklarımı önüme aldım ve arkamdaki cesede sırtımı verdim. Bacaklarımı olabildiğince uzatıp pantolonumu çektim ve fermuarını kapatıp düğmesini ilikledim. Yeniden doğrulup bacaklarımı altıma aldım ve topuklarımın üzerine kendimi bıraktım. Çakmağı dişlerimin arasından çekip cebime soktum ve gözlerimi kapatıp nefesimi tuttum. Beklemeye başladım. Saat kadranının zihnimde belirmesini bekledim... Ama olmadı. Kapkaranlık zihnimde o resim bir türlü çizilemedi. Nefesimi ne kadar tutarsam tutayım, saatin kadranı gözlerimin ne arkasına ne de önüne geldi. İşte o an, cehennemin bir kat daha derinine indim. Çünkü cehenneme geliş saatimi hatırlayamadığımı fark ettim. Az önce olanlarla zihnim öylesine hırpalanmıştı ki geriye acıdan başka bir şey kalmamıştı. Acı o kadar çok yer kaplıyordu ki aklım onu kendine sığdırabilmek için diğer her şeyi fırlatıp atmıştı. Tabii ki her şeye, başlangıç saati de dahildi ve hepsiyle birlikte o da kovulup gitmişti.

Artık delirebilirdim ve delirdim. Kendime vurmaya başladım. Tokatlamaya! Sonra cesetlere vurdum. Ellerime denk düşen ne varsa, yumrukladım. Bacaklara vurdum, karınlara, sırtlara, göğüslere ve ne olduğunu tahmin ettiğim ama düşünmek istemediğim şeylere vurdum. Kendimi kaybetmiştim. Sadece bağırıyor ve ellerimle, çevremi kuşatmış olan, deri kaplı o davulları çalıyordum. Topuklarımın üzerinde bir yükselip bir alçalıyor, bacaklarıma, bükülmüş dizlerime ve kasıklarıma vuruyordum! Acımı dindirmek için bana vereceğini umduğum zevkin hayaliyle çaresizce sarıldığım o et parçasına vuruyordum. O daracık yerde, sahip olduğum bütün dünyayı yumruklarımla dövüyordum. Artık hiçbir şeyden emin olamayacaktım. Ne geçen zamandan, ne de başka bir şeyden! “Belki de günlerdir buradasın!” diye bağırmaya başladım. “Nereden bileceksin ki?” Gerçekten de kim bilebilirdi? Ben bilemedikten sonra kim bana bunu söyleyebilirdi? Belki de haftalardır oradaydım. Evet, ancak böyle açıklanabilirdi her şey! Haftalardır orada olmasam, bir cesetle sevişmeyi düşünecek kadar kendimi kaybedebilir miydim? Tabii ki hayır! Ama o zaman her şeyin çürümüş olması gerekmez miydi? Çakmağı öyle bir çektim ki cebim yırtıldı. Çakmak yandığında ne görmeyi umduğumu bilmiyordum. Çürümüş olmaları mı daha iyiydi, yoksa, onlar daha çürüyecek zamanı bulamadan benim bir cesedi sikmek isteyecek kadar delirmem mi? Hangisi? Elimdeki çakmak yandığında, her şey ortaya çıkacaktı. Ya onları çürümüş olarak görecek ya da içimin çürümüş olduğunu kabul edecektim! Bir nefes

alıp çakmağı yaktım ve gözlerimi açtım. Hepsine baktım. Her şeye! Matlaşmış gözlerinin içine! Morarmış dudaklarına! Kanamış burunlarına! Parçalanmış derilerine! Etlerinden sıyrılıp çıkmış kemiklerine! Hayat bana ne gösteriyorsa, hepsine, teker teker baktım. Hiçbiri de çürümemişti! Demek ki çürümüş olan bendim. Çünkü benim gömülme hikâyem, hepsinden önceydi. Çürüyüşüm, annemin beni bir taş gibi gömmeye çalıştığı o gece başlamıştı. Tam 15 yıldır çürüyordum! O an, annemden öyle bir nefret ettim ki elimdeki çakmağın alevini, biraz önce sütünü içtiğim o göğsün ucuna götürdüm ve yanmasını bekledim. Beklerken de annemden daha çok nefret ettim ve o iki göğsü yanık içinde bıraktım. Aklımda artık isiyle yazılacak bir başlangıç saati kalmadığı için bütün dumanı içime çektim. Derimin altında gidebileceği her yerden geçmiş olan duman burun deliklerimden çıkarken etrafımdaki bir depo insana baktım. Sonra aklıma başka insanlar geldi. Toz Sokak'taki depodan geçip gitmiş başka insanlar... Dünyanın en güzel kızını gördüm, burnumdan çıkan o dumanda. Sonra diğer kızları... Hiçbiri tecavüz gibi görünmese de aslında tecavüz ettiğim bütün o kızları... "İşte" dedim. "İntikam böyle alınır!" Çünkü anlamıştım. Peşine düşeceğimi çok iyi bildiklerinden o bir çift göğsü karşıma çıkarıp tabutumu daha da darlaştıran ve asla unutmamam gerekeni bana unutturan onlardı. Bunu da, benden intikamlarını almak için yapmışlardı! "Gördün mü?" diyorlardı. "Sen bize dokunmak istedin. Biz de, ya korkumuzdan ya da ölü olduğumuzdan kabul ettik. Ama sonunda, biz değil, sen delirdin! Sen!" Ben de "Yetmez!" diyordum. "Bu kadar acı yetmez! Biraz daha verin! Daha çok, daha!" Ama bu defa bir yanıt gelmiyordu. "Daha!" diyen her kimse benimle artık konuşmuyordu. Belki de anahtar deliği kadar bir boşluktan, bütün yaptıklarımı görmüş ve nasıl bir canavar olduğumu anladığı için benimle konuşmuyordu. O tek kelimeyi söylemeyi bile reddediyordu. Ya da geberip gitmişti! O sıkıştığı yerde, kendi kanıyla boğulmuş ve üzerimdeki et binasına bir tuğla daha olmuştu. İlgilenmiyordum. İster ölü, ister diri, umurumda bile değildi. Nasıl olsa, ben onun yerine de bağırabilirdim. Çakmağın alevinde ölüp ölüp dirilen bütün o ceset yüzlerine baka baka "Daha!" diyebilirdim. Hem de istediğim kadar! "Daha!" Gırtlağım çatlayana kadar! "Daha! Hadi! Başka yok mu? Hepsi bu kadar mı? Daha çok, hadi! Ne veriyorsanız, daha çok verin! Ne olacaksa, daha çok olsun! Daha! Daha! Daha!"

Gazâ! Sakin ol ve o çakmağı söndür. Sonra da gözlerini kapat ve nefesini tut. Aradığın sayılar 3 ve 15. Buraya düştüğünde saat 3'ü çeyrek geçiyordu ve bu, 12 saat önceydi. Sana son kez yardım ediyorum. Öyle görünüyor ki sesimi bir daha duyamayacaksın. Çünkü

onu hak etmiyorsun. Şimdi, bırak nefesini. Hoşça kal.

Öyle mi? Beni burada yalnız mı bırakacaksın? Peki. Git. Ne istiyorsan yap! Demek, hak etmiyorum sesini! Tamam. Bırak beni burada! Siktir git! Hiçbir şeye ihtiyacım yok benim! Sen olmadan da hayatta kalırım ben! Belki deliririm ama yaşarım! Senin gibi öyle geberip gitmem! Daha çok yaşarım ben, Cuma... Cuma! Sen miydin o? Baştan beri, “Daha!” diyen sen miydin? Cuma!.. Cuma!

Karaya bir türlü çıkamamış ve altında kalmış olan Dordor'la Harmin'i düşünüyordum. Ya da hayal görüyordum. Ya da uyuyor ve birbirlerinin kuyruklarından tutarak başımın etrafında dönen rüyalar izliyordum. Uyanık olup olmadığımı anlayamıyordum. Çakmağımla, kime ait olduğunu bilmediğim bir bacağa, her 12 saatte bir, bir yanık izi bırakıyor ve geçen zamanı oradan takip edebiliyordum. Bir sırta da, yine çakmakla, yanık renginde *03:15* yazmıştım. Dolayısıyla saat ve tarih konusunda bir sorunum yoktu. Hatta birilerinin duyabileceği ihtimalini düşünerek, her saat başı, en az beş dakika boyunca, avazım çıktığı kadar bağırıyordum. Cesetlerden birinin cebinde, açılmamış bir paket bisküvi bulmuştum. Her dört saatte bir, birini ağzıma atıp, yine en az beş dakika süren bir ayinle, dilimin üstünde erite erite yiyor ve doyduğumu sanıyordum. Ayrıca insan etiyle damıtılmış yağmur suyunu da içmeye devam ediyordum... Bunların hangisini uyurken, hangisini de uyanıkken yaptığımı bilemesem de, hemen hemen düzenli bir hayata sahiptim. Köle tüccarı, sonunda ıssız adasına düşmüş ve ona alışmıştı! Ama bunun yanında, çakmağı yakmak zorunda kaldığım anlarda, kimsenin hiçbir zaman alışamayacağı bir şeye de tanıklık ediyordum! Evet, otopsi uzmanlarını düşünerek kendime güç verdiğim anlar olmuştu ama bu defa bir işe yaramıyordu. Ne de olsa hiçbir otopsi uzmanı, morgdaki buzluklara cesetlerle birlikte girip yatmıyordu. Ama ben yatıyordum! Bu yüzden de nasıl şiştiklerini çok yakından görebiliyordum. Yüzleri ve özellikle de karınları şişiyor, bütün derileri geriliyor ve etrafımda küçük sinekler uçuşuyordu. Diğerleri gibi ölü olmadığımı anlayınca biraz üzülüyor, sonra da içinden çıktıkları karanlığa dönüp gidiyorlardı. Aslında ben de orada yaşıyordum. Kaçacak bir yerim olmadığı için karanlığa saklanıyordum.

Her şey, her yer ve herkes o kadar kötü kokuyordu ki, sürekli ıslak tutmaya çalıştığım iki kumaş parçasını burun deliklerime olabildiğince sokuyor ve öyle oturuyordum. Ağzımdan nefes aldığım için de dudaklarım kuruyordu. Ama bu bir sorun değildi. Sorun, uyuduğumda, açık olan ağızlara girmeye alışmış olan o sineklerin beni ve bademciklerimi de ziyaret edebilecek olmasıydı. Bu yüzden de, yüzümün etrafına sardığım, ağzımı ve burnumu kapatan bir şalla yaşıyordum. O korkunç kokuyu durduruyor muydu, bilmiyorum ama ben öyle sanıyordum. Kumaş konusunda hiçbir sıkıntım yoktu. Her yerim giysi kaynıyordu. Ayakkabılar, gömlekler... Hatta bir palto bile vardı. Her şey bir kumaş meselesiydi! İstesem çekip yırtabilir ve hepsini alabilirdim. Ama üzerime geçirdiğim üç kazak bana yetiyordu. Altıma da bir ceket ve kalın bir yün yelek sermiştim. Sonuçta, donarak ölmeyeceğim, ortadaydı. Ama giysilerini çekip aldıkça çıplaklaşan o

insanların renkten renge giren bedenlerine bakmak ölümcül olabilirdi! Dolayısıyla gözlerim, çoğu zaman kapalı oluyordu. Her ne kadar hayat, bizim gibi bir hatayı silemediği için üzerimizi karalamış ve böylece zifiri bir karanlıkta kalmış olsak da...

107 saattir oradaydım. Bacaklarım birer tahta parçasıydı. İçlerindeki kan, artık bir nehir değil, sadece balçıktı. Dura dura çamur tutmuştu. Bu yüzden de bacaklarım, içlerindeki o bataklığa doğru çekiliyordu ve etim ağırlaşıyordu. Ne kadar ovarsam ovayım, ne kadar vurursam vurayım, kanım kımıldamıyordu. Dünyanın en çirkin gölü iki tarafından da yolu kesilmiş bir nehirse, o deliğin en ölü bacakları da bendeydi. Son çarem, arkamdaki cesede ağırlığımı verip ayaklarımı havaya kaldırmak ve bacaklarımı olabildiğince uzatıp, görünmez bir bisikletin pedallarını çevirmek oluyordu. Bu egzersiz biraz da olsa işe yarıyor ve birkaç dakikalığına da olsa, bacaklarım yeniden bana ait oluyordu. O daracık yerde bile, sahip olduğum her şey beni terk etmeye öylesine hazırdı ki onları yanımda tutmak ve korumak için büyük savaşlar vermem gerekiyordu. Çünkü aklım, bacaklarım, hayatım ve her şeyim, beni orada bırakıp gitmek için fırsat kolluyordu! Beklediklerini biliyordum! Zayıf düşüp savaşamayacak hale gelmemi bekliyorlardı. Sanki bunca yıldır birlikte yaşamamış ve her şeyi paylaşmamışız gibi! Bana ihanet etmek için yer arıyorlar ve “Sana asla sadık değiliz!” diye bağırıyorlardı. Bir insanın aklı bile ona ihanet etmenin peşindeyse, bu dünyada güvenilecek ne kalmıştı? Başkalarının akılları mı? Asla! Arkamdaki cesedin depodaki hayatı öyle geçmişti. Başkalarının akıllarına güvenerek... Her yerini giysilerle sarmış ve bir mumyaya çevirmiştim. Bunu yaparken de yüzünü görmüş ve yaşlı adamın oğlu olduğunu anlamıştım. Önce babasının, sonra da Rastin’in akıllarına güvenip bir köpeğe dönüşmüştü! Başkalarının akıllarıyla karar veren o adamın nasıl saf değiştirdiğini ve bir kölelikten diğerine nasıl kolayca geçebildiğini gözlerimle görmüştüm. Peki ama ne işine yaramıştı, başkalarına güvenmek? Neydi çıkarı? Daha mı az hata yapmıştı? Kesinlikle hayır! Ama galiba, hatalarını daha az sahiplenmiş, hatta belki de o depoda geçirdiği günler içerisinde hiçbir zaman, üzerinde bir sorumluluk hissetmemişti. İnce bir yelekle sardığım yüzündeki o garip huzur her şeyi anlatıyordu aslında. Yaşadığı sürece hiçbir seçimi kendi aklıyla yapmamış olanlardaki o ifadeden vardı yüzünde. Sorumluluk değmemiş bir yüz ve özgür iradeyle asla zorlanmamış yüz kasları... İşte! Başkalarının akıllarına güvenmek, adamın bu işine yaramıştı! Kendi kararlarını vermekten vazgeçip, başkalarının kararlarını uygulaması gerektiğine inandığı gün, üzerinden, hayat boyu yapılması gereken bütün seçimlerin ağırlığı kadar bir

yük kalkmış, hatta bir anlamda, özgürleşmişti. Bütün insanlar gibi o da, seçimler yapma zorunluluğu tarafından kuşatılmış olarak doğmuş ama bir makineye dönüşme pahasına da olsa, iradesinden vazgeçme cesaretini gösterip o kuşatmayı yarıp çıkmıştı. Çıktığı yer, sorumluluğun dışıydı! Kendininki yerine başkalarının akıllarına güvenerek, zihnini hayatla kirletmemiş ve daima emirlere uyduğu için, kimse tarafından sorgulanmamıştı. Özellikle de kendi vicdanı tarafından! Bütün sorgulardan muaf olmasının nedeni, işte bu itaatiydi. İtaat, iradesinden vazgeçen için, dünyanın bütün hatalarını yapabilme özgürlüğüydü! İtaat, kişinin, kendi başına işlemeye asla cesaret edemeyeceği suçları gerçekleştirebilmesinin müthiş bir yoluydu! İtaat, her gün farklı biri olarak uyanılan bir rüyaydı! Öyle bir rüyaydı ki insan kendini sürekli bir şeyler yaparken görüyor ama gerçekte onları kendisinin yapmadığını biliyordu. İtaat bir mucizeydi! Sıradan bir insanı alıp ona atom bombası attırabilir, sonra da bütün dünyayı o insanın masum olduğuna inandırabilirdi. İtaat, suçluluk duygusu ve vicdan azabının panzehiriydi! Herkes itaat etmeliydi! Hepimiz, itaat edecek birini bulup suçu ona atmalıydık! Herhangi bir ülkenin ya da bir çocuk çetesinin lideri bile olsak, itaat edecek birilerini bulmalıydık. Her şeyden önce, akıl sağlığını korumak için bu şarttı. Yapayalnız bir imparator bile olsak, etrafımızda bize emir verecek tek bir insan bile olmasa, yine de bir yolunu bulup itaat edecek birini bulmalıydık. Tanrı, bunun için vardı! Dünyanın bütün kralları, imparatorları, diktatörleri ve devlet başkanları itaat edebilsin diye! İtaat denilen çamaşır suyunu vicdanlarına döküp, “Her şey Allahtan!” diyerek uykuya dalabilsinler diye! Hatta sadece liderler, yalnızca tanrıya itaat edebiliyordu. Çünkü diğer bütün insanlar hem liderin hem de tanrının buyruklarını yerine getiriyordu. Bütün mesele, kime itaat edeceğini seçmekteydi. Tek bir seçim yapıp, gelecekteki bütün seçimlerden muaf olmak! Biraz da at yarışına benziyordu, bu iş! İradeni kime yatıracağını doğru tutturmak gerekiyordu. Öyle bir lider olmalıydı ki, hiçbir krizde halkına dönüp de “Bütün bunlar, sizin suçunuz!” dememeliydi. Kendisine yatırılmış bütün iradeyi alıp sonuna kadar harcamalı ve kendi iradesini de, ona asla hesap sormayacak olan bir tanrıya devretmeliydi. Böylece, o ülkede işlenmiş bütün suçların sorumluluğunu, bir sanayi atığı gibi uzaya gönderebilmeliydi. Vicdan azabından delirmemenin ve bir toplum olarak temiz kalmanın tek şartı, zincirleme itaatti. Ben de babama itaat etmiştim. Onun aklına güvenmiş ve kendimden vazgeçmiştim. Ama sonra, ağır ağır, içimdeki o özgür irade denilen pislik ortaya çıkmış ve bana, birtakım kararlar aldırmıştı. Peki, ne işime yaramıştı, kendi aklıma güvenmek? Daha mı az hata yapmıştım? Kesinlikle hayır! Üstelik öyle bir hale gelmiştim ki

aldığım nefesten bile sorumlu olmuştum! Dünyamın dümeninin başına geçmiş ve onu öylesine derinlere batırmıştım ki başka insanların altında kalmıştı. Güvenmediğim bütün o başka akıllar tarafından boğulmuştum. Özgür iradem beni, etten bir hücrede mahkûm yapmıştı. Yaşlı adamın oğlu, yüzünü örten yeleğin altından bana gülüyor olmalıydı! Benimle alay ettiğine emindim! Ama belki de bana acıyordu. Bu yüzden de, sırtımı ona dayamama kızmıyordu. Ben de ona kızmıyordum. Sinirli değildim. Aslında hiçbir şey değildim. Hiçbir şey hissetmiyordum. Bir hayal dünyasındaydım. Hatıralar dünyası gibi bir şey... İyi olanları düşünmeye çalışıyordum. İyi hatıraları. Sayıları azdı ama yine de bir yerlerden çıkıp geliyorlardı. En çok da, Dordor ve Harmin'le geçirdiğim zamanlardan kopup birer yaprak gibi düşüyorlardı aklıma. Hatta tam da o an, Maxime'i düşünüyordum. Ne kadar güldüğümü hatırlıyordum...

Bir gün, Harmin teknesine aldığı kaçaklardan birinin üstünde gizli kamera bulmuştu. Önce rakip suç gezegenlerinden gönderilmiş casus bir astronot olabileceğinden şüphelenmiş ama sonra adamın gazeteci olduğunu anlayınca sakinleşmişti. Yasadışı göç yolları üzerine araştırma yapan ve Doğu'nun bir deliğinden girip Batı'nın başka bir deliğinden nasıl çıkılabildiğini çözmeye çalışan, Maxime adında, Fransız bir gazeteciydi. Paris'ten kalkan tarifeli bir uçakla indiği Bağdat'ta pasaportunu kargoya verip Paris'e geri göndermiş, sonra da karşısına çıkan ilk kaçakçıya, kendini, Fransa'ya gitmek isteyen bir Gürcü olarak tanıtmıştı. O aptal da, gözlerinin önünde sallanan bir deste parayı görünce asla şüphelenmemiş ve "Tamam!" demişti. Böylece Maxime'in, dünyanın en büyük sırrını çözeceğini sanarak çıktığı yolculuk da başlamıştı. Beş kişilik bir gruba dahil edilmiş, bize uğramadan direkt tekneye çıkarılmıştı. Ama Harmin, ayrıntı avcısı gözleriyle Maxime'de bir gariplik hissetmiş ve sırt çantasının askısına gizlenmiş o küçük garipliği, eliyle koymuş gibi bulmuştu. Maxime, yakalandığında öyle korkmuştu ki, bir an için Harmin'den kurtulup denizin ortasındaki tekneden atlamış ve nereye gittiğini bilmeden yüzmeye başlamıştı. Bunun üzerine Harmin, kendine bir sigara sarıp yakmış ve Fransız'ın açık denizdeki umutsuz kulaçlarını izlemeye başlamıştı. Bir süre sonra da, yorgunluktan neredeyse boğulacak olan gazeteciyi yakaladığı gibi çekip güverteye almış ve aslında hayatını kurtarmıştı. Hemen oracıkta öldürüleceğini düşünen Maxime, göz altlarını eşit derecede morartan, gayet adil bir dayakla kurtulmuş sonra da hiç beklemediği bir teklifle karşılaşmıştı. "Tamam!" demişti Harmin. "Anlıyorum, sorun değil. Belli ki bu işleri çözmeye çalışıyorsun... Ama böyle, gizli kamerayla falan olmaz bu işler! Şöyle yapacağız: Bize para vereceksin, sonra da bizimle bir belgesel

çekeceksin. İstediğini sorarsın, biz de söyleriz. En azından bu aptal kamerayı da nerene sokacağını düşünmekten kurtulmuş olursun!" Maxime, önce duyduklarına inanamamış, sonra da bir kameramanla sesçi gerektiğini söyleyip, belgeseli satabileceğini düşündüğü, Fransa'daki bir televizyon kanalını aramak istemişti. Bunun üzerine de Harmin, "Gerek yok, biz onları hallederiz, sen parayı bul" demiş ve Maxime'i başaltı kamaraya kilitlemişti. Birkaç gün sonra da, şehirdeki hırsız arkadaşlarına verdiği sipariş üzerine, profesyonel bir kamera ve mızrağın ucundaki bir kedi cesedine benzeyen o mikrofonla birlikte, gerekli olan bütün teknik parçalar, eksiksiz olarak Harmin'e teslim edilmişti. Bu arada, Maxime de, Dordor eşliğinde şehre gidip, istenilen parayı çekmiş ve bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Tabii ki Maxime'in tek amacı, kaçakçılığın inceliklerini öğrenmek değildi. O, daha çok, bir insanlık dramı arıyordu! Şöyle sağlam bir insanlık dramı haberi! Ellerini birkaç ödülle ve mümkünse, ceplerini biraz da banknotla dolduracak, bu arada da Avrupalı vicdanını boşaltacak, bir insanlık haberi! Dolayısıyla bu belgesel, Maxime için bir rüyaydı! Doğru yere gelmişti. Bizde hepsi vardı. İnsanlık, dram, her şey! Yollarda aç bırakılan çocuklar, tecavüz edilen kadınlar, kalp krizi geçirip öldüğü için denize atılan yaşlılar... Koca bir insanlık sirkiydik! Evet, Fransız, kesinlikle doğru yerdeydi! Ama yanlış zamanda gelmişti. Çünkü doğum günümdü ve kendisi bilmese de, Maxime, hediyemin bir parçasıydı. Tabii ki benim de bunların hiçbirinden haberim yoktu. Çok sonra öğrenmiştim, neler olup bittiğini. Dordor'la Harmin'in bana tek söylediği şuydu: "Yarın sabah, Tilki Koyu'na gel ve sakın gülme!"

Bir sonraki sabah, söyledikleri o koya gittiğimde, şöyle bir sahneyle karşılaşmıştım: Dordor'la Harmin, başlarına birer kar maskesi geçirip kayalıklara oturmuştu ve karşılarında da, sonradan Maxime olduğunu öğrendiğim, omzunda kamera olan, sarışın bir adam duruyordu. Yanlarında da, yine sonradan öğrendiğim kadarıyla, çalıntı malzemeleri getirmiş olan, iki esmer adam vardı. Biri başına kulaklık geçirmiş, elinde dev bir mikrofon tutuyor, diğeri de, elindeki reflektörü inceliyordu. Beni gördükleri anda, Dordor ve Harmin hızla kalkıp yanıma koşmuş ve o dev cüsseleriyle önümde eğilip ellerimi öpmeye başlamışlardı. Bir yandan da "Gülme!" diyorlardı. "Çok sert bak! Hatta bize bağır!" Her ne kadar hiçbir şey anlamasam da hepsini yapmıştım. Bütün bu olanları, kaşları neredeyse saçlarına karışacak kadar kalkmış bir ifadeyle izleyen Maxime, Harmin'in çağırması üzerine koşarak yanımıza gelmişti. İngilizce konuşuyorlardı. Harmin, her ne söylediyse, Maxime'in de önümde eğilip elimi öpmesi çok sürmemişti. Sonradan anlattıklarında, o kadar gülmüştüm ki neredeyse oturduğum yerden düşüyordum. Aslında durum gayet basitti.

Anlaşılmayacak bir şey yoktu. O zamanlar 12 yaşında olan ben, Ege bölgesindeki bütün kaçakçıların ruhsal kılavuzu olan bir çocuk şamandım! Bütün o suç dünyası, beni bir yarı tanrı olarak görüyor ve hiçbiri benim iyi dileklerimi almadan denize açılmıyordu. Hatta Maxime, "Peki ama nereden buldu şimdi bizi bu koyda?" diye soruyor, Harmin de "O her şeyi bilir! Her yerde gözü vardır" diyordu. Bunun üzerine, tam da hayal ettiği gibi, bir *deli suçlular* cennetine düştüğünü düşünen Maxime, büyük bir saygıyla önümde eğilip elimi öpüyordu... Ancak bir sorun vardı. Çocuk şaman, çekime izin vermiyordu. O izin vermeyince de hiçbir şey yapılamıyordu. Maxime de, çaresizce beni ikna etmenin bir yolu olup olmadığını soruyordu. Dordor da bana dönüp şöyle söylüyordu:

"Yazdığın o hikâyeyi hatırlıyor musun?"

Hayatım boyunca yazdığım hikâye sayısı bir olduğu için hatırlayabiliyordum!

"Evet?"

"İşte, şimdi, onu çekeceğiz!"

"Nasıl?"

"Film çekeceğiz! Hikâyeni film yapacağız! Üstelik sen oynayacaksın!"

O kapkaranlık çukurda, Dordor'un sesi her yanımdaydı. Duydukça da gözlerim yaşarıyordu ve hatırlamaya devam ediyordum.

"Bugün doğum günün senin, oğlum!" diyordu Harmin. "Hediyen de, bu işte! Bir filmin olacak! Nasıl, beğendin mi?"

Tabii ki beğenmiştim! Havalara uçmuştum! "Belli etme şimdi, gülme!" demişti Harmin. Ben de kaşlarımı çatmış ama heyecandan, yerimde duramamıştım. Çocuk şamanı, belgesele izin vermesi için ikna etmenin tek yolu, onun için bir film çekmekti! Bunu duyan Maxime, önce ne diyeceğini bilememişti ama sonra kendini, geniş bir salonun sahnesinde, elinde bir ödülle, alkışlanırken hayal etmiş olmalıydı ki "Tamam!" demişti.

Aslında, bütün bu hediye işi, yani bana bir film hediye etme düşüncesi, Harmin'in aklına, Maxime'i izlerken gelmişti. Tam olarak, yüzerek kaçabileceğini düşünüp, denizde çırpındığı ve Harmin'in de, esrarını yudum yudum içine çekerek Maxime'i izlediği o anda... Şöyle düşünmüştü Harmin: "Madem Gazâ, hikâyeleri bu kadar seviyor, o zaman ona bir hikâye verelim. Üstelik bunu filme çekelim ve onu da bu herif yapsın! Tabii eğer kameralarla arası, göründüğü kadar iyiyse!" Sonra da o belgesel yalanını uydurmuş ve Maxime'in, gerçekten de, çekim için gereken bütün aletleri kullanabildiğini öğrenince, "Tamam!" demişti. "Harika!" Tek içimlik, esrarlı bir sigara kadar zamanda, hem hediyenin bir film olması fikrini hem de yönetmeni bulmuştu! Deniz havası, gerçekten de zihin açıyordu!

Ama bu arada hikâyemle ilgili bir sorun vardı. Bir mekân sorunu... Aslında hikâyem o kadar basitti ki çekimlere derhal başlayabilirdik. Üstelik o kadar saçmaydı ki, Maxime, konunun çağdaş sanata dahil olabileceğini, dolayısıyla *video art* olarak bir yerlere pazarlanabileceğini bile düşünebilirdi. Ama ne yazık ki Kapadokya'da geçiyordu hikâye. Hatta gökyüzünde! Her şey, Kapadokya'ya gelen bir çocukla başlıyordu. Çocuk, bir balon kiralıyor ve sıradan bir turist gibi bölge turuna çıkıyordu. Ama çok geçmeden, balonu kullanan adamın boğazına bir bıçak dayayıp "Gidiyoruz!" diyordu. Böylece çocuk, bir balon kaçırmış oluyordu. Ama adam da tabii ki şöyle diyordu: "Nereye gidiyoruz?" Çocuk da, derin derin ufka bakıp, "Bilmiyorum... Nereye düşersek, oraya!" diyor ve hikâye bitiyordu. Kapadokya'yı hiç görmemiştim. Tek gördüğüm, bir gazetedeki fotoğraftı. Onlarca balonun peribacaları üzerinde havada durduğu bir fotoğraf... Tabii ki Kapadokya'da değildik ve bir balon bulamazdık! Dolayısıyla Harmin, "Devamını yaz!" demişti. "Düşün!"

"Tamam" demiştim ben de. "O zaman şöyle yapalım... Çocuk, bizim buraya kadar gelmiş olsun, sonra da balon, buralarda bir yere düşmüş olsun! Sen, baloncu ol! Çocukla baloncu, bütün o yolculuk boyunca arkadaş olmuş, olsun."

"Güzel!" demişti Harmin. "Sonra?"

Bir süre, elim çenemde düşünmüş ve aklıma dökülen bütün saçmalıkları çıkarmıştım ağzımdan.

"Sonra Dordor gelsin! O da, balonun sahibi olsun! Belki yanında da bir adamı olur. Onlar bizi takip etmiş ve balonlarını geri almak istiyorlar. Ormanda bizi arıyorlar. Ve bir gün..."

Pilim bitmişti...

"Bir gün ne?" demişti Harmin... "Bir gün, ne oluyor?"

O sırada, aklıma Harmin'in teknesi gelmişti. Ve bütün o kaçaklar...

"Bir gün, ormanda karşılaşıyorlar ve konuşmaya başlıyorlar. Yani iki grup, karşılıklı oturup konuşuyor. Balonun sahibi, balonun artık kullanılamaz olduğunu ve zarar gördüğünü anlıyor. Çok üzülüyor. Çocuk da, üzülmemesi gerektiğini, yolculuğa kaldıkları yerden hep birlikte devam ederlerse, her şeyi unutacağını ve bütün sıkıntılarının geçeceğini söylüyor. Adam da bundan çok etkileniyor ve bu defa, dördü bir araya gelip bir tekne kaçırıyor ve denize açılıyorlar. Nasıl?"

"Müthiş!" demişti Harmin. "Mükemmel!"

Ama ben hızımı alamamıştım tabii!

"Sonra da, başkalarıyla karşılaşıyorlar ve onları da yolculuğa katılmaları için ikna ediyorlar. Ve hep beraber gidip bir uçak kaçırıyorlar. Sonra da

başkalarını buluyorlar ve onlarla birleşip yola devam ediyorlar. Hatta sonunda, karşılarına çıkan herkesle birleşe birleşe, milyonlarca insan oluyorlar ve sürekli ilerliyorlar. Yolculuk hiç bitmiyor! Kimse durmuyor! Hep gidiyorlar. Sonra da dünyadaki bütün insanlar onlara katılıyor ve milyarlarca insan, yan yana, hiç bitmeyen o yolculuğu yapıyorlar. Hepsi aynı yöne gittiği için hiçbir sorun olmuyor. Hepsinin de tek amacı, sadece ileri gitmek olduğu için, ne kavga ediyorlar ne de aralarında savaşıyorlar! Bir düşünsene, milyarlarca insan, yan yana, aynı yöne yürüyor!"

Anlattıklarım, en az benim kadar, gözlerinin önüne gelmiş olan Harmin sormuştu:

"Peki, nereye gidiyorlar?"

"Hepsi de başka bir yere gidiyor!"

"Ama hani yan yana, aynı yöne gidiyorlardı?

"Tamam işte! Hepsi yan yana yürüyor! Ama sonunda ölüyorlar tabii. Çünkü hayat boyu gidiyorlar. Onun için de, aslında herkesin gittiği yer başka. Nerede ölürlerse, oraya gidiyorlar!"

Harmin gülüp sarılmıştı bana... Sonra da, "Tamam, şimdilik, tekneye kadar olan bölümü çekelim. Sonrasını da, artık, sen büyüyünce halledersin!" deyip Maxime'i çağırmıştı.

Ve filmimizi çektik... Bir çocuğun gitmesiyle başlayan ve bütün insanlığa yayılan o dev yolculuk hikâyesinin, ormandaki karşılaşma ve tekne kaçırma bölümlerini, bir gün içinde çektik. Sonunda da Maxime bana bir kaset verdi ve gün boyunca Türkçede öğrendiği tek kelimeyi söyledi:

"Tamam?"

"Tamam!" dedim.

Ve Maxime, dönüp Harmin'e baktı. Belgesele başlama zamanı gelmişti. Harmin de ona başını sallayıp bana baktı.

"Hadi" dedi. "Doğru eve! Dordor seni bırakacak. Doğum günün kutlu olsun!"

Dönüş yolunda, Dordor'a ne kadar sorsam da, Maxime'e ne olacağı konusunda bir yanıt alamadım. Ancak birkaç ay sonra, bir gece, Harmin, yıldızlara bakıp sayıklarken öğrendim: Maxime'i, geldiği yere göndermişlerdi. Fransa'ya değil, Irak'a. Adamı bağlayıp bir tıra sokmuşlar ve bir daha görmemişlerdi. "Öldürmüşler midir?" diye sorduğumdaysa "Yok" demişti Harmin. "*Takaslık* olmuştur..."

"O da ne demek?" deyince anlatmaya başlamıştı.

Maxime gibi, *değerli* bir vatandaşlığa ve mesleğe sahip olanlar, Ortadoğu'daki rehine pazarına götürülüyor ve orada satılıyordu. Takaslık rehine pazarı denilen yer, kimsenin bilmediği bir bölgede, bizimki gibi bir

depoydu muhtemelen. Ve o depoda, Ortadoğu'ya sokulmuş bütün burunların milliyetinden insanlar bulunuyordu. Tabii ki revaçta olanlar, Almanlar, İngilizler, Fransızlar ve Amerikalılardı. Sonra da herhangi bir örgüt gelip, hangi devletle sorunu varsa, rehine pazarından, o devletin vatandaşı olan birini, şantaj için satın alıyordu. Böylece, örneğin, Fransa'yla derdi olan bir örgüt, elinde Fransız vatandaşı bir gazeteci olduğunu açıklayıp, taleplerini sıralamaya başlıyordu. Böylesi takaslara rehine temin etmek için kurulmuş olan o pazarda, özellikle gazeteciler çok değerliydi. Aslında, rehine piyasasındaki değerler, dünya politikasındaki gelişmelere göre, bir borsa gibi sürekli değişiyor ancak bazı vatandaşlıkların değeri asla düşmüyordu. Amerikan vatandaşlığı gibi... Ama bu piyasayı altüst edebilecek bir şey varsa, o da, İsrailli bir rehineydi! Olağanüstü değerli bir takaslıktı! Gerçek bir elmastı! Hatta öyle bir elmastı ki, örneğin tek bir İsrail vatandaşı karşılığında –ki asker olması tercih edilirdi– 1.500 Filistinli mahkûmu geri almak mümkün olabilirdi. Tek bir hayata karşılık 1.500 hayat! Ama sonra o hayatla ne yapılacağı da o İsrailli'nin sorunuydu tabii! Çünkü değeri bu kadar yüksek olan bir hayata sahip olunca, depresyona girmek ya da pasifist olmak gibi bir şansı kalmıyordu! Bütün bir kasabanın, aralarında para toplayıp, büyük umutlarla şehre okumaya gönderdikleri bir çocuğun –ki o, ben olabilirdim– nasıl haylazlık yapma şansı olamazsa, o İsraillinin de alkolik olmak, kendine kötü baktığı için hastalanmak, devletin tek bir kararına bile karşı çıkmak ya da genel anlamda, kendini harcamak gibi bir lüksü yoktu! Sonuçta, 1.500 hayata karşılık gelen bir hayatın varsa, intihar etmeyi bile düşünemezdin! İsrailli bir asker kadar olmasa da, piyasa değeri hiç de azımsanmaması gereken Fransız bir gazeteci olarak, kim bilir, Maxime neredeydi? Belki de hâlâ bir alıcısı çıkmamıştı ve o rehine pazarında bekliyordu. Belki de Fransız devleti, el altından bir pazarlığa oturmuş ve çoktan Paris'e çekip almıştı vatandaşını... Hiçbir zaman bilemeyecektim. Umarım iyidir, diye düşündüm. Sonra da gözlerimi açıp yeniden seyrettim filmimi... Kasettekini değil. Çünkü başlarda, meraktan kıvranmış olsam da, kasetteki filmi hiç seyredememiştim. Ne şehre gidebilmiş ne de birinden yardım isteyebilmiştim. Dordor'la Harmin, bir süre için Yunanistan'a gitmiş ve orada kalmışlardı. Dolayısıyla, onlar da bana yardım edememişti. Sonra da bir şey keşfetmiştim. Başka bir filmin varlığını! Ne zaman kaseti elime alsam, gözümün önüne o çekim günü geliyor ve saniye saniye, hatta durdurup, ileri ya da geri sararak, bütün o yaptıklarımızı izleyebiliyordum. Öyle ki bir süre sonra, kasete dokunmama ya da ona bakmama gerek bile kalmamıştı. Gözkapaklarımı iki küçük sinema perdesi gibi indirip, istediğim zaman seyredebiliyordum filmimi. Zaman

geçtikçe de, kasetin içindekini, o kadar da merak etmez oldum. Hatta belki de seyretmemeliyim, diye düşündüm. Ne de olsa, benim zihnimde dönen filmde tek bir hata bile yoktu! Ve hep öyle hatırlamak istedim. Hatırladıkça da hepsine teşekkür ettim. Dordor'a, Harmin'e, Maxime'e, hırsızlara, herkese... Ne kasettekinin ne de aklımdaki filmin bir ismi vardı. Hikâyemin bile bir başlığı yoktu. Demek ki tam da, filmime bir isim bulmamın zamanıydı. Ama birden sol elime sürtünen bir şey hissettim.

O kadar korktum ki, bir süredir yüzümü tamamen sardığım şalı yırtarmış gibi söküp çıkardım ve bana dokunanın ne olduğunu anlamak için çakmağı yaktım. Ve onları gördüm... Hemen solumdaki çıplak bir sırtta açtıkları oyuğu doldurmuş, yüzlerce larva! Bir yığın olup birikmiş ve o sırtı parçalıyorlardı. Bazıları da kayıp düşüyor ve bana doğru yuvarlanıyordu. Sonra sağıma baktım. Ve aynı sahneyi bir bacakta gördüm. Bağırmaya başladım. Arkamdaki cesedi kaldırıp soluma almaya çalıştım. Ama bacakları, başka cesetlerle kayanın arasına sıkıştığı için kımıldatamadım. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu! Ne kadar giysi ya da kumaş toplayabilirsem toplamaya başladım. Ne görürsem çekip alıyordum. Çektiğim her kumaşın altından da aynı larvalar çıkıyordu. Buldukları bütün cesetleri delik deşik ediyorlar ve kıvrana kıvrana kemiriyorlardı. Her yerimi sarmaya başladım. Ayaklarımı, bacaklarımı, gövdemi, kollarımı, boynumu... Kendimi ancak böyle koruyabileceğimi düşünüyordum. Belki de bana hiçbir şey yapmazlar ve etrafımdaki bütün o cesetleri çürütüp, bana bir kaçış yolu bile açabilirlerdi! Ama bunların hiçbirini düşünecek halde değildim! Gördüklerimden öyle bir dehşete düşmüştüm ki, tek savunmam, kendimi alçıya alır gibi kumaşlara sarmaktı. Hem de bağıra bağıra! Geriye sadece ellerim ve yüzüm kalmıştı. Başımın etrafında sıkı sıkı çevirdiğim şalda, gözlerime ve ağzıma denk düşen yerleri hafif aralık bıraktım ve durdum. Ellerim için bir çözüm bulmalıydım. Hiçbir şey bana dokunmamalıydı! Ne o larvalar ne de başka bir şey! O an yapabilsem, sırf açıkta kaldıkları için ellerimi kesebilirdim. Çünkü kullanabileceğim tek bir kumaş bile kalmamıştı. Ağlıyordum. Ölü ya da diri, herhangi bir şeyin bana dokunabilme ihtimalini düşündükçe kalbim ağzımdan çıkmak istiyor ama bunu yapamadığı için de boğazımda sıkışıyor ve ben, nefes alamıyordum! Tek yaptığım ellerimi sallamaktı. Üzerlerine tek bir sinek bile konamasın ya da onlara hiçbir şey dokunamasın diye! Artık karanlıkta kalamazdım. Kendimi korumak için her şeyi görmeliydim. Ama bu mümkün değildi. Çünkü bunun için ellerimi sallamayı bırakıp çakmağı yakmam gerekiyordu. Yapamadım. Sadece ellerimi salladım. Bir süre sonra da o karanlığın içinde görebildiğimi hissettim. Çünkü artık her şeyi biliyordum. Hangi cesedin

neresinde larvaların birikip çukurlar açtığını ve bunu yaparken çıkardıkları o sesleri duyabiliyordum! Her şeyi ama her şeyi duyuyor ve görüyordum! Ne karanlık, ne de burnumu tıkamış olan o kumaşlar bir işe yarıyordu. Çünkü kokularını da alıyordum. Beş duyum da baraj kapakları gibi açılmış ve üzerlerine yağan bütün hayatı içlerine alıyorlardı! Göğüs hizamda tuttuğum ve bileklerimin üzerinde, beş parmaklı cesetler gibi sallanan ellerimi de görüyordum. Kaçacak bir yer kalmamıştı. Artık karanlık bile güvenli değildi çünkü görmemem gereken her şeyi, bir gece hayvanı kadar net görüyordum! Gözlerimi kapasam bile görüyordum! Sanki gözkapaklarım delinmişti! Son bir umutla, nefesimi tuttum. Belki sakinleşirim, diye. Ama o da işe yaramadı. Bunun üzerine bir daha denedim. Belki de daha uzun bir süre tutmam gerekiyordu nefesimi. En azından öyle olması gerektiğini düşünüyordum. Saniyeleri saymaya başladım. Sonra dayanamayıp nefesimi bıraktım ve yeniden alıp tuttum. Saydım! Sonra bir daha bıraktım. Tuttum. Saydım. Ve bütün bunları belki bir saat boyunca tekrarladım. Bir yandan da, hiç durmadan ellerimi sallıyordum. En sonunda, beyaz bir nokta belirdi, gözlerimin önünde. Ve her şey bir anda oldu. Önce o nokta büyüyüp bembeyaz bir perde oldu, sonra da üzerime atılan bir ağ gibi her yerimi kapladı ve ben, altında kaldım. Nabzım o an yavaşladı ve gözlerimi açtım. Bir tüneldeydim. Duvarları kahverengiyle pembe arası olan bir tünelde. Bağırsağımdaydım! Sonra yine her yer bembeyaz oldu ve gözlerimi açtığımda milyonlarca çizgi gördüm. Bunlar, şimşek çaktığında beliren, simsiyah bir gökyüzündeki bembeyaz çizgiler gibiydi. Binlercesi aynı merkezden çıkıp bin farklı merkeze dağılıyordu. Ve o merkezlerden de yine binlerce çizgi çıkıyor ve farklı merkezlere uzanıyordu. İçinde, milyonlarca merkez olan, dev bir örümcek ağını izliyordum. Üstelik bu ağ, üç boyutluydu. Ben, beynimdeydim. Bir sinir hücresinin içinde... Bunu kendime anlatabilmek için kelimelere dökmem gerekmiyordu. Tek bildiğim, orada olduğumdu. Ben, bedenimin içindeki her yere gidebiliyordum. Aslında bu, bir gidiş değildi. Ben zaten o bedenin içindeydim. Yapmam gereken tek şey, herhangi bir noktasına odaklanıp gözlerimi açmaktı. Ve görmek istediğim, bedenimin neresiyse, karşımda beliriyordu. Buna asla şaşırmıyordum. Bedenimin içini görmem bana doğal geliyordu. Dünya üzerindeki bütün canlılar, bunu yapabilirmiş ve ne zaman isterlerse, damarlarındaki kanın akışını izleyebilirlermiş gibi...

O gün, ben, etrafımdaki o cesetlerden ve onları parçalayan larvalardan kaçmayı o kadar istemiştim ki, gidebileceğim bir yer olmadığı için bedenimin içine saklanmış ve gözlerimi açtığımda, her şeyi görmüştüm. Bu bir hayal değildi. Çünkü gözlerimi açıp da, bedenimin içinde gördüğüm

dokuların ve organların o güne kadar varlıklarından bile haberdar değildim. Ne adlarını, ne işleyişlerini ne de biçimlerini biliyordum. Hiçbirini hayalimde üretmem mümkün değildi çünkü onları tanımıyordum. Yine de hepsini görebilmiştim. Hatta yıllar sonra, insan anatomisiyle ilgilenirken, ilk kez incelediğim görüntüler, bana hiç de yabancı gelmedi. Çünkü ben, o gün, dış dünyaya kapadığım gözlerimi içime açmıştım. İnsanın, kendini ve sahip olduğu bütün bedenini eksiksiz olarak hissedebileceğine, en büyük kanıttım. Hepsi de, bir nefes meselesiydi. Farkında olmadan keşfettiğim bir nefes oyununun ödülü. İç organlarımdan hücrelerime kadar, bedenimdeki her noktayı hissederek görmemi sağlamış olan bir ödül... Ayrıca saate bakmama da gerek kalmamıştı. Saniyelerin akışını ikinci nabzım gibi duyuyor ve hiç zorlanmadan, dakikalar ve saatleri sayabiliyordum. Ne benim, ne hikâyemin ne de filmimin bir isme ihtiyacı vardı. Ben, zamandım...

Yaklaşık 200 saat boyunca, bedenimin içinde kaldım. O binlerce dakikayı, karaciğerimi, kemiklerimi, midemdeki asitleri ve derimin altında ne varsa, hepsini inceleyerek geçirdim. Kanımla birlikte aktım, kalbimle birlikte attım ve hiçbir şey yemediğim için önce yağlarım sonra da kaslarımla birlikte eridim.

Cesetlerin altında geçirdiğim 317. saatte, üzerimde dolaşan eller hissettim ve ancak o zaman derimin dışına çıktım. Başımın etrafındaki şalı çözdüklerinde, bir sedyedeydim. 13 gün ve 5 saat sonra günışığını ilk kez gördüm. Zorlukla da olsa konuşup, göçüğün altında, bir başkasının daha hayatta kalmış olabileceğini sayıkladım. Her ne kadar sesini uzun zamandır duymasam da, saatlerce, belki de günlerce, "Daha!" diye bağırmış biri olduğunu anlatmaya çalıştım. "Onu da kurtarın" dedim. "*Daha*'yı da kurtarın!" Ama kimse beni dinlemedi. Güneşin kristal ışıklarına karıştıkları için yüzlerini göremediğim o insanlar bana bir yanıt vermedi. Beni taşımakla yetindiler. Yine de, aklımdaki o tek kelimeyi, kendimden geçene kadar, ısrarla tekrarladım: "Daha!" Ama onlar bir türlü anlayamadı... Ne fısıldayarak ne de bağırarak söylemem bir işe yaradı. Beni taşıyanlar daima sessiz kaldı. Yine de denedim! Söylenebilecek her şekilde söyledim o kelimeyi. Hatta belki, dünya yokluğumda altüst olmuştur diye, tersten bile söyledim: "Ahad!"

Sesler duyuyordum. Biri pürüzsüz, diğeri çatallı. Biri genç, diğeri yaşlı. Genç olan soruyordu.

"Emniyet müdürünü ne yapacağız?"

"O bize lazım. Onu hiç karıştırma. Belediye başkanına yık. Jandarmayı da kat içine. Söyle savcıya, başka kimsenin adı geçmesin."

"Her yerden muhabir yollamışlar. Bütün bahçe, kamera dolu... Bir açıklama yapmak lazım."

"Soruşturma başladı, der, geçiştirirsin. Esas, çocuğu anlat. O varken, gerisiyle uğraşmazlar. Onca zaman, yemeden, içmeden... Mucize... Öyle söyle sen de! Cenab-ı Hakk'ın mucizesi, de. Şöyle bir imanları tazelensin..."

Gözlerimi az da olsa açabildim ve kirpiklerimin arasından görebildiğim kadarıyla bir hastane odasındaydım. Sağ koluma bir serum bağlanmıştı. Cam şişeden, küçük, şeffaf bir kutucuğa düşen ve oradan da, damarıma karışmak üzere, ince hortuma giden dört iri damla saydım. Sonra da başımı, seslerin geldiği yöne çevirdim ve açık kapıdan, yan odanın içini gördüm. Yaşlı sesin sahibi yatağın üzerine oturmuştu, genç olan da ayakta duruyordu. Kirpiklerim gözlerimin önünden tamamen çekildiğinde, artık yüzlerini de görebiliyordum. Ve o yüzleri bir yerden hatırlıyordum. Ayakta olan bana bakmak için başını çevirdiği anda gözlerimi yeniden kapadım. Gözkapaklarımı indirip önce karanlığa, sonra da o karanlıkta beliren bir fotoğrafa baktım. Kim olduklarını anlamıştım: Kaymakam ve odacısı... Her ne kadar, o yatakta, herhangi bir sesi duyabilecek gibi görünmediğime emin olsam da, seslerini alçaltmış ve fısıldamaya başlamışlardı. Artık onları duyamıyordum.

Yeniden gözlerimi, kirpiklerimi birbirinden tamamen ayırmayacak kadar aralayıp onları izlerken, bir gariplik olduğunu hissettim. Yaşlı adamla genç olan, sanki yer değiştirmişti. Kimliklerini değiş tokuş etmiş gibi. Odacı, kaymakam olmuş ve kaymakam da, bir odacı gibi, duyduğu emirleri hafızasına kaydediyordu... Oysa ikisini de gayet iyi hatırlıyordum. *Kandalı'dan Dünyaya* gazetesindeki o fotoğrafta, tam olarak nasıl durduklarını, hatta kimin kime baktığını bile hatırlıyordum. Ama o hastane yatağından izlediğim sahne, bana tam tersini anlatıyordu. Aklım bu kadar karışmış olabilir miydi? Mümkün değil, diye düşünüyordum. Yine de gördüklerim, bildiğim her şeyden tereddüt etmem için yeterliydi. Genç adam, yaşlı olanın karşısında, iki büklüm durmuş ve başını sallayarak dinliyordu. Yanlış mı hatırlıyordum bütün hayatımı? Yanlıştan da öte, yaşadığım her şeyi ters çevirmiş ve öyle mi hatırlıyordum? Odacının aslında kaymakam olduğu bir dünya mı vardı? Eğer öyleyse, Ender de aslında Yadigâr'ın babası mıydı? Ya da Ahad olan ben miydim? Kalp atışlarım

hızlanmış ve terlemeye başlamıştım. Olamaz, diyordum kendime. Bu kadar delirmiş olamam! Ama ya öyleyse? Hayır, hayır! Ben doğru hatırlıyorum, diyordum. Tam da kendimi ikna edecektim ki, kaymakam diye bildiğim genç adamın, yaşlı olanın elini öpüp alnına koyduğunu gördüm. Yakınlarda bir bayram yoktu! Bir bayram sabahı olmadığına emindim! Artık bir şüphem kalmamıştı. O cehennemde 317 saat geçirmiş ve delirmiştim! Ağlamaya başladım. Bağırmaya... Başımı, nereye çarpabileceksem oraya doğru savurmaya başladım. Önce bir hemşire geldi sonra da bir hastabakıcı... Biri omuzlarımdan tuttu, diğeri bir iğne yaptı. Her yer karardı ve sesim kesildi. Yine de bağırmaktan vazgeçmedim. Düştüğüm karanlığın içinde, bağıra bağıra, kendimi duvarlara vurdum ama herkes uyuduğumu sandı.

Gözlerimi yeniden açtığımda yanımda Ender vardı. Ya da Ender olduğunu düşündüğüm bir insan. Elimi uzatıp kolunu tuttum ve bağırdım:

"Ender! Sen misin? Sen Ender'sin, değil mi?"

Güldü ve konuştu.

"Delirdin mi lan, benim işte!"

"Ama kaymakam?"

"Ne olmuş kaymakama?"

Anlattım. Gördüklerimi ve duyduklarımı. Tam, babasıyla ilgili olan "Jandarmaya yık" bölümüne gelecektim ki onu atlayıp devamını getirdim. Ama dinledikçe gülüyordu Ender. Sonra da "Ne var ki bunda?" dedi ve bu sefer o anlattı, ben güldüm! Hatta delirmediğimden emin oldukça, daha da çok güldüm! Çünkü aslında, her şey çok basitti. Yadigâr oğluna anlatmıştı, Ender de oradan biliyordu. Kaymakamla odacı aynı tarikattandı. Hepimizin Hikmetçiler diye bildiği bir tarikattan ayrılmış olanların kurduğu bir tarikat. Tanzim'di adı. Ve yaşlı adam, Tanzim'in Kandalı'daki mührüydü. Yani tarikatın bölge sorumlusu. İster bir kasaba, ister bir şehir olsun, Tanzim'in elinin uzandığı her bölgede bir mührü vardı. Dolayısıyla, sıradan bir mürit olan genç kaymakamın, Kandalı mührüne itaat etmesinden daha doğal bir şey yoktu. Validen ve herkesten önce, o yaşlı adamın emrindeydi. Artık anlayabiliyordum! Özellikle de, kaymakamın makam odasındaki o saat merasiminde yaşlı odacının neden kılını bile kıpırdatmadığını! Tanzim'in Kandalı mührünün, toz alacak ya da çay dağıtacak hali yoktu herhalde! Çünkü o, er üniforması içinde bir generaldi. Her şey açıklığa kavuşmuştu. En önemlisi de, kesinlikle delirmemiştim. Daha doğrusu, delirmiş olan ben değildim! Kandalı'nın, mülki idare amiri tarafından değil de odacısı tarafından yönetildiğini duymak, üzerimde bir müjde etkisi yaratmıştı! Neredeyse kalkıp Ender'e sarılacaktım. O sırada, bir hemşire girip serumumu kontrol etti ve "Nasıl hissediyorsun kendini?" diye sordu.

"Mükemmel!" dememek için kendimi zor tuttum. "Bilmem... İyiyim herhalde..." dedim. Hemşire gülümsedi ve odadan çıktı. Sanki bir an önce gidip başka hastalara bakması gerekiyormuş gibi hissettim. Hayatta kalan başka biri daha mı vardı? Ya da, her zamanki gibi hayal mi görüyordum? O an aklıma Ahad geldi. Daha doğrusu, o cesetlerden biri gibi, aklımın tam ortasına düşüp altındaki her şeyi ezdi. Ölmemiş olabilir miydi? Bir an önce öğrenmeliydim! Hayatım boyunca, yüzünü bir daha görmeyeceğimden emin olmalıydım.

"Ender... Babam?"

"Maalesef..." dedi. "Kamyonda bulmuşlar..."

Gözlerimi kapadım ve şakaklarım ıslandı. İki dev gözyaşı, saçlarımla kulaklarımın arasından geçip, başımı koyduğum yastığa döküldü. Hayatımda ilk kez mutluluktan ağlıyordum. Hatta o an, 18 yaşıma girer girmez, mahkemeye gidip doğum tarihimi değiştirdiğimi hayal ettim. Çünkü bu haberle yeniden doğduğumu biliyordum. Ender de, filmlerde gördüğü benzer sahnelerden kopya çekip sessizce kolumu tutuyordu.

Gözlerimi yeniden açtığımda, aklımda o kadar çok soru vardı ki hangisinden başlayacağımı bilemiyordum. Her şeyden önce, bana ne olacaktı? Kaçakçılıktan hapse atılacak mıydım? O cesetler üzerime nasıl yağmış ve ben nasıl kurtulmuştum? Herhangi birinden başlamak üzere ağzımı açacaktım ki, odaya kaymakamla belediye başkanı girdi. Arkalarında da Yadigâr vardı. Öndekiler gülümsüyor, Yadigâr da, gülümsüyormuş gibi görünmek için sıktığı dişlerini gösteriyordu. Kaymakam elini omzuma koydu ve "Geçmiş olsun!" dedi. "Allah seni bize bağışladı."

Onlara bağışlanmadığımdan emindim ama yine de "Sağ olun" dedim.

O sırada, Ender'le Yadigâr'ın birbirine baktığını ve sanki gözleriyle anlaşmaya çalıştıklarını fark ettim. Belki de Yadigâr, oğluna her şeyi anlatmış ve Ender sayesinde ağzımdan laf alabileceğini düşünmüştü. Ne de olsa, tanıdıklarımın arasında bir arkadaşa en yakın olan şey, Ender'di. O da bu unvan sayesinde odama girebilmiş ve uyanır uyanmaz, tam olarak ne bildiğimi öğrenmek için yanı başımda dikilip beklemişti. Sonuçta ben, Ahad'ın oğluydum ve bildiklerim, özellikle de Yadigâr için tehlikeli boyutlarda olabilirdi. Yine de bütün bunların o aşamada benim için hiçbir önemi yoktu. Ancak hapishaneyle ilgili konuyu açmak da, çok akıllıca olmazdı. Üstelik kimse bana, hapse gidecekmişim gibi bakmıyordu. Aksine, bir deprem göçüğünden haftalar sonra kurtulmuş bir kazazedeyi izliyormuş gibiydiler. Dolayısıyla, o an için, kurtuluş hikâyemi öğrenmekle yetinebilirdim. Ve kaymakam anlatmaya başladı.

Kamyonu ve yamacın dibindeki ceset yığınını ilk gören bir çobandı.

Görür görmez de jandarmaya haber vermişti. Sonrasını tahmin edebiliyordum. Malın teslim edilmediğini Aruz'dan öğrendiği için günlerce bizi aramış ama bulamamış olan Yadigâr, koşa koşa kaza yerine gitmiş olmalıydı. Ancak yok edilemeyecek kadar büyük bir skandal olduğumuzu görünce de herkese haber vermek zorunda kalmıştı. Kısa bir süre içinde de, savcısından belediye başkanına kadar, bütün Kandalı cesetlerin etrafında toplanmıştı. Peki, nasıl olmuştu da, o cesetler üzerime yağmıştı? Kaymakam, Yadigâr'a baktı ve istemeyerek de olsa sözü o devraldı. Aslında anlatabileceği pek bir şey yoktu. Yamaçtaki izlere bakarak, savcıyla birlikte bir tahminler zinciri kurmuş ve tutanağa öyle geçirmişlerdi. Buna göre, kamyon, yoldan çıkıp uçuruma düşmüş ve neredeyse baş aşağı geldiğinde, sağ tarafında kalan büyük bir kayalığa çarpmıştı. O çarpma anında kapım açılmış ve ben dışarı fırlamıştım. Kamyon taklalar atıp yamacın aşağılarına doğru inerken, ben de, bir ağaçtan diğerine düşüp, yuvarlana yuvarlana o kaya parçasının dibine kadar gelmiştim. Sonuçta beni buldukları nokta, yolun yaklaşık elli metre aşağısındaydı. Düştüğüm süre içerisinde, kayalara değil ama ağaçlara ve yamacın çamurlu bölgelerine denk gelmiş olmam büyük şanstı. Bütün kemiklerimin kırılmasıyla sonuçlanması gereken bir düşüşten, üzerimdeki yüzlerce küçük çizikle kurtulabilmiştim. Bu arada, kamyon da, ters dönmüş bir kaplumbağa gibi sürüklenmiş ve düştüğüm yerin 20 metre kadar yukarısında, ağaçlarla kayalıkların üzerinde asılı kalmıştı. Yadigâr'ın anlattığına göre, burnu, tekerleklerinin az önce terk ettiği yola, yani Kandağ'ın zirvesine doğru bakıyordu. Babam, göğüs kafesini parçalamış olan direksiyonun ardında sıkışıp kalmış ve oracıkta ölmüştü. Gerisini tahmin etmek, o kadar da zor değildi. Yamaca paralel biçimde sabitlenmiş olan kamyonda, neredeyse 45 derecelik bir açıyla duran kasanın içindeki kaçaklar, birbirlerine ve çelik duvarlara çarpa çarpa ölmüş, sonra da altlarındaki kaydıraktan kayıp kapıların önünde birikmişlerdi. Kasanın iki kapısını birbirine bağlayan kilit de bu baskıya daha fazla dayanamamış ve böylece, üzerime boşanan o insan yağmuru başlamıştı. Yirmi metre yukarıdan etrafıma düşmeye başlamış ve beni kendilerine hapsetmişlerdi. Son bir ayrıntı da, yolda hiç fren izi olmamasıydı. "Yağmurdan silinmiş herhalde" diyordu Yadigâr. Ben de içimden tamamlıyordum: "Eğer frene bastıysa..."

O sırada içeri savcı girdi ve kaymakama, ifademi almak istediğini söyledi. Ama kaymakam "Şimdi olmaz" dedi. "Çocuk dinlensin biraz. Sonra halledersiniz. Hadi, çıkalım biz de..." Ve herkesi dışarı çıkartıp kapıyı kapatırken bana göz kırptı. Bir şey mi demek istemişti? Mutlaka. Ne demek istediğini anlayabilmiş miydim? Hayır. Ama kırpılan bir gözün anlamı ne

kadar kötü olabilirdi ki? İşte bu kadar, dedim içimden. Hepsi bu! Her şey bitti. Kimsenin beni suçladığı yok! Tek suçlu, Ahad. Belki bir de, Yadigâr. Bütün bunların benimle hiçbir ilgisi yok. Ben, gaddar ve suçlu bir babanın, 15 yaşındaki zavallı çocuğuyum. Yadigâr'ın beni kapattığı o nezarethaneden beri, savunmamın içeriği pek de değişmemişti, doğrusu. Ben bir kurbandım ve kimse bunun aksini iddia edemezdi. Hatta öyle bir kurbandım ki bunun tersini söyleyebilecek her insanın katili olabilirdim!

Her şey yolundaydı... Bir televizyonum bile vardı! Hastanenin en iyi odasında kalıyor olmalıydım! Yanımdaki komodinin üzerinden aldığım kumandayla televizyonu açtım. Her şey harikaydı... Kanalları hızla değiştirmeye başladım. Her şey mükemmeldi... Ve birden bir patlama gördüm. Büyük bir patlama! Neredeyse sarı renkte olan, devasa bir kayalığın düz bir duvar gibi olan yamacına oyulmuş iki dev heykelin, bir toz bulutuna karışarak parçalandıklarını gördüm. O heykelleri biliyordum! Onları tanıyordum! Görür görmez anlamıştım! Çünkü yıllardır ikisini de cebimde taşıyordum. Kâğıttan kurbağamın sırtında... Televizyonun sesini açtım ve dinledim.

"Afganistan'da, Hazaracat bölgesinin yönetimini ele geçiren Taliban güçlerinin, Bamiyan Budaları olarak bilinen dev heykelleri dinamitle patlatıp yıkmasının üzerinden bir hafta geçti ve Birleşmiş Milletler..."

Neden bilmiyorum ama gördüklerim ve duyduklarımla boğuluyorum sandım! Başparmağım kumandadaki düğmeyi aradı. Bulamayınca da iki elimle kavrayıp, bütün düğmelere aynı anda bastım. Televizyonu kapattım. Her şey durdu. Hatta serumumdan dökülen damlalar bile durdu! Önce Cuma'yı düşündüm. Her şeyden önce, onu... Sonra da, yaptığı o resimle bana anlatmak istediklerine inanmayıp benimle dalga geçtiğini düşünerek ona nasıl haksızlık ettiğimi düşündüm. Belki de o yüzden kapatmıştım televizyonu. Gerçeklerin yüzüne daha fazla bakmamak için... Kendimden utandığım için... Ama işte oradaydılar! Tam da Cuma'nın çizdiği gibi! O iki dev heykel gerçekten de vardı ve demek ki Cuma'nın evi de oradaydı. Ama kaçırmıştım heykelleri. Önce havaya uçmuş, sonra da bir toz bulutuna karışıp geçmişe ait olmuşlardı! Onlara yetişememiştim! Acaba Cuma'nın evini de yıkmışlar mıydı?.. Beni yeryüzüne gömen o cesetleri ve kendimi düşündüm. Tam da onların altında ezilip kaldığım günlerde yıkılmıştı o iki heykel. Ben ve o iki Buda, birlikte parçalanıp karışmıştık toprağa. Birbirimizden çok uzakta ama aynı zamanda... Eğer hâlâ ayaktaysa, Cuma'nın evi, orada bir yerdeydi! Oralarda bir yerde! "Özür dilerim" dedim. Belki duyar, diye. "Sana inanmadığım için özür dilerim!" Ama Cuma konuşmadı benimle. Onun sesini duymam gereken yerde, yani başımın tam

da içinde, kara güneş gibi bir ağrı doğdu. Bütün ufuklarda birden büyüdü! Başımın içini bir sel gibi kapladı ve boynumdan inip önce omuzlarıma sonra da göğsüme yayıldı. Hayatta kalışımın bedelini ödüyordum! Peşimi bırakmayacak olan ağrı nöbetlerimin ilkini geçiriyordum. Bağırdım ve bağırdım! Cuma'nın sesi yerine, benimki duyuldu. Hemşire geldi ve titrediğimi gördü. Elindeki şırıngaya çekmek için kırdığı ampulün üzerinde *Diazem* yazıyordu. Oysa bana başka bir şey gerekiyordu! Altında kaldığım ağrı sağanağını ancak o dindirebilirdi. Ancak o, Cuma'nın, artık duyamadığım sesinden boşalan yeri doldurabilir ve bana, kendimden geçecek kadar nefes aldırabilirdi. O iki heykeli yıkanlar dinamitse, benim içimdeki ağrıyı da, sadece o, yok edebilirdi. Henüz tanışmamıştık ama o günler de gelecekti... İlk harfi morfin, son harfi sülfattı. Ve doğum yerimiz aynıydı: Acı. Çünkü beni, annem değil, ama doğum sancıları getirmişti dünyaya. İstendiğim için değil, sancıdan doğmuştum. Kasılmalar ve ağrıların arasından geçip ilk nefesimi öyle almıştım. Hepsinin de üzerimde lekesi kalmıştı. Bütün o sancıların ve ağrıların... Her yanım, doğum lekesiydi. İçim, dışım, her yerim. Morfin sülfatı damarlarımda hisseder hissetmez anlayacaktım her şeyi. Ben, beni kendi acısından doğuran kadının çocuğu değildim, hayır! Gerçek annemin, sahip olduğum bütün acıyı kendine çekip alan morfin sülfat olduğunu anlayacaktım. Kırmızı reçeteyle satılan bir melek tarafından evlat edinilmeme az kalmıştı! O da aramıza katılınca, benim de bir ailem olacaktı sonunda! Hem de müthiş bir aile:

O heykellerden çok önce ölmüş olan, Dordor ve Harmin adındaki gölgeleri,

Morfin sülfat diye bilinen bir opioid,

Bir daha ne zaman duyacağımı bilemediğim Cuma'nın sesi,

Beşinci bir mevsim gibi girdiği hayatımdan sonsuza dek çıkıp gitmiş olan Felat'tan kalan bir boşluk...

Ve ben!

Olağanüstü bir aile! Mükemmel bir aile! Evcil bir hayvanımız bile vardı. Kâğıttan bir kurbağaydı, ama vardı!

Ertesi gün, savcı, ifademi almak üzere odama girdi. Bir sandalye çekip yanıma oturdu ve söze, “Başın sağ olsun, babanı gömdük” diye başladı. Sonra da “Şu ölen kaçakların...” diye devam etti. “Kimlik tespitleri için çalışıyoruz da... Senin bir bilgin olabilir mi acaba? Yani... Babanın tuttuğu bir liste vardır belki...”

“Bilmiyorum” dedim. “Hiçbir şey bilmiyorum. Babam bana hiçbir şey söylemezdi. Evde, girmemi yasakladığı bir sürü yer vardı. Hangara giremezdim, mesela. Bir şeyler varsa, oradadır...”

“Baktık zaten” dedi. “Kontrol ettik. Su deposunu da bulduk... Belli ki orada tutuyormuş o insanları... Bilgisayarını da bulduk.”

Boğazımda bir düğüm atıldı.

“Bilgisayar mı?”

“Evet... Baban, oradan takip ediyormuş her şeyi. Depoya kameralar yerleştirmiş. Sonra bir sürü notlar almış...”

Düğümün üstüne bir düğüm daha atıldı. Yutkundum ama yok olmadı. Hatta daha da büyüdü. Bu arada savcı, bir şey hatırlamış gibi, birden durup sordu:

“Sen şu şey değil misin? Hani lise sınavlarında dereceye giren bir çocuk vardı? O sensin, değil mi?”

Ne de olsa Kandalılı değildi! Dolayısıyla bazı şeyleri doğru hatırlayabiliyordu!

“Evet, ama babam hiçbir yere göndermedi” dedim. “Zaten okulu da bırakmamı istedi. Ben de bıraktım. Demek, babamın bir bilgisayarı varmış...”

Savcı gülümseyip yüzüme doğru yaklaştı ve fısıldadı.

“Sen çok akıllı bir çocuksun... Ama kötü bir huyun var. Başkalarının aklıyla alay ediyorsun!”

Bir şeyler söylemek üzere nefes aldığımı gördüğü anda, işaretparmağıyla alnıma dokunup, konuşmaya devam etti. Hâlâ fısıldıyordu.

“İçi ağzına kadar kaçakla dolu bir kamyondan çıktın, farkında mısın? Onun için, sakın bana, bir şey bilmediğini söyleme! Yadigâr denen o pezevengin bu işin içinde olduğunu zaten biliyorum... Şimdi içeri bir adam girecek. Sen ne söylersen, yazacak. Ne diyeceksin, biliyor musun? Babam, Jandarma Başçavuş Yadigâr’la işbirliği yapıyordu, diyeceksin. Belediye başkanı da, eve gelip gidiyordu, diyeceksin. Babam onlara rüşvet veriyordu, diyeceksin. Anladın mı beni?”

Boğazımdaki bütün düğümler çözülmüştü ve ben, herkesi satmaya hazırdım.

“Ne isterseniz, söylerim!”

Savcı yine gülümsedi ve konuştu.

"Söyleyeceksin zaten. Ondan bir şüphem yok. Ama beni esas ilgilendiren, *senin* başka ne söylemek istediğin!"

Bilgisayardaki o dosyaların bana ait olduğunu anlamış ve benimle oyun oynuyor olabilir miydi? O dosyalar, depodakilere yaptığım işkencelerin kanıtlarıyla doluydu! Ne demem gerektiğini bilmiyordum. Babamın üzerimde sigara söndürdüğü yalanını söylesem, bir işe yarar mıydı acaba? Ya da Aruz'u mu anlatmalıydım?

"Evet?" dedi savcı. "Bana söylemek istediğin bir şey var mı? Bilmediğim bir şey?"

Daha fazla dayanamadım. Ağlamam gerekiyordu. Ağladım.

"Babam birini öldürdü... Aslında, iki kişiyi öldürdü. Birini bizim bahçeye gömdü. Birini de, Derçisu'yun orada, ormana gömdü. Eğer, dedi, birine söylersen, seni de öldürürüm! Ben de kimseye anlatamadım! Kimseye hiçbir şey söyleyemedim!"

İşte bunu beklemiyordu o savcı! Oysa ben, akıllarla alay etmek için vardım! Çünkü hiçbir şey umurumda değildi ve hızlı satranç turnuvasının gizli şampiyonuydum. Üstelik cehennemden daha yeni dönmüştüm. Dünya üzerindeki hiçbir savcının hiçbir şansı yoktu karşımda. Çünkü ben, şeytanın avukatı değil, kendisiydim!

Savcı sadece "Sakin ol" diyebiliyor, bir yandan da "Hemşire!" diye bağırıyordu. Çünkü titriyor ve ağlıyor ve boşta kalan nefeslerimi de "Baba!" diye haykırmak için harcıyordum. Sinir krizine girmiş bir yerel kahramandım. Sesimin, odanın camından çıkıp bahçedeki gazetecilere ulaştığından emindim. Kurulduğundan beri Kandalı'dan çıkmış en ilginç hikâye bendim. Hatta dünyanın bütün büyük haber ajansları için bile, gerçek bir haberdim. Cesetlerin arasından canlı çıkmış çocuk! Hangi savcı, beni o fısıltılarıyla köşeye sıkıştırabilirdi? Ben, kitaplarda okuduğum o Auschwitz'ten bile beter bir yerden çıkmıştım! Suçlu olup olmadığımın ne önemi vardı? Suçluysam bile, 13 günlük bir cehennemle yıkanmış ve bütün günahlarımdan arınmıştım. Kimse bana dokunamazdı. Ben, o yaşlı adamın da dediği gibi, bir mucizeydim! Annemin üzerini babamla kapatmışlardı ama bana aynısını yapamayacaklardı. Yaşadığım sürece bütün konuları ben kapatacaktım!

Önce zayıf adamın cesedini çıkardılar. Hiçbir şey hissetmedim. Sadece Rastin'i ve yaptıklarını düşündüm. Sonra Derçisu'yun oraya gittik ve ağlaya ağlaya gösterdiğim yeri kazdılar. Aklımdan o kadar çıkmamıştı ki, yıllar önce babamın nereyi kazdığını tek tahminde bilmiştim. Taşı olmayan bir mezarın yerini bu kadar iyi hatırladığım için kendimi nasıl hissetmeliydim? Bu durumlar için bir duygu var mıydı? Yoksa icat mı etmek gerekiyordu? Ne bir lavanta kokusu alabiliyor ne de çevremdeki o ağaçları görüyordum. Kendi mezarımı kazdırıyormuş ve birazdan içinden benim cesedim çıkacakmış gibi bekliyordum. Maddenin, olmayan bir haliydim. Olmaya da niyetim yoktu... Cuma'dan geriye kalanlar, tane tane çıkarıldı ve bir ceset torbasının içine kondu. Kapanan fermuarın sesi, bıçak gibi saplandı karnıma...

Bundan sonraki aşama otopsiydi. İkisine de yapılacaktı. Kanserin iç savaş denilen bir türüne yakalanmış olan Afganistan'ın Ankara'daki büyükelçiliğinin, ölü vatandaşlarının sorunlarıyla uğraşacak hali yoktu. Dolayısıyla, her şey sona erdiğinde, büyük ihtimalle Kandalı mezarlığına gömüleceklerdi. Bu da, Cuma'nın, benim doğduğum yere gömüleceği anlamına geliyordu. Peki, bu ne anlama geliyordu? Bu durumlar için bir anlam var mıydı? Yoksa icat mı etmek gerekiyordu?

Bütün bunlar olurken savcı sürekli başını kaşıyıp bana bakıyordu. Söyleyebileceği hiçbir şey yoktu. Bir vahşetle karşı karşıya olduğunun artık farkındaydı. Daha da önemlisi, bu vahşetin, aslında benim gündelik hayatımın bir parçası olduğunu anlamış ve galiba bana acımaya başlamıştı. Bu yüzden de, hastane odasında, beni, yüzümü ısıracakmış gibi sorgulayan o adam gitmiş ve yerine, neredeyse, şefkatli diyebileceğim, bir insan gelmişti. Hatta sorularını bile, "Hatırlamıyorsan boş ver" diye bitiriyordu. Ama hatırlıyordum!

"Bizim bahçeden çıkanı, döverek öldürdü. Diğerini de, başına bir torba geçirip boğdu."

"Niye yaptı, biliyor musun?" diye sorunca da "Kadınlar için" diyordum.

"Beğendiği bir kadın olursa gruptan zorla ayırıp tecavüz ediyordu. Ama bazen, karşı çıkan birileri de oluyordu tabii... Bu ikisini de onun için öldürdü... Yani ben öyle biliyorum..."

Yıllardır o insanlara yaptığım her şeyi, sanki babam yapmış gibi anlatıyordum. Bir bakıma da, doğruydu. Genetik olarak, Ahad'dan, o kadar da uzak sayılamazdım, değil mi? Savcının gözleri, söylediklerimi duydukça açılıyor ve midesi bir inip bir kalkıyordu. "Yorulduysan, duralım" diyordu. Ama yorulanın kendisi olduğunu biliyordum. Hastaneden bir günlüğüne çıkmıştım. Aslında iyileşmiş sayılırdım. Nereden geldiğini bilmediğim o ağrı

bir daha uğramamıştı ve kendimi çok da kötü hissetmiyordum.

Dönüş yolunda, savcının arabasında, *Kandalı'dan Dünyaya* gazetesinin son sayısını gördüm ve ister istemez güldüm. Birinci sayfasında, kaymakamın odasındaki o saat merasiminin fotoğrafı vardı. Evet, fotoğraf aynıydı ama küçük bir fark vardı. Gözlerime siyah bir bant çekilmişti. Haberde geçen adımla soyadım da, sadece baş harfleriyle yazılmıştı. Manşet şuydu: "Vicdansızlar!" Diğerleriyle karışmasınlar diye, vicdanı olmayanların başları beyaz dairelerin içine alınmıştı. Her ne kadar, haklarında henüz bir mahkeme kararı bulunmasa da, babam, belediye başkanı ve bir zamanların kahramanı olan Jandarma Başçavuş Yadigâr, gazeteye göre kesinlikle suçluydu. Başlarının etrafındaki o beyaz daireler, birer haleyi andırıyordu. O fotoğrafın bana *Son Akşam Yemeği*'ni çağrıştırması boşuna değildi! Kandalı'nın bürokratik ve politik dünyasında bir deprem olmuştu. Büyük ihtimalle, gazetenin arşivinde, hepimizin de bir arada olduğu başka bir fotoğraf yoktu. Dolayısıyla, biraz da çaresizlikten kullanılmıştı aynı fotoğraf. Ne de olsa, haberde, odacı hariç, kadraja girmiş herkesle ilgili bir paragraf vardı. Kaymakamın açıklamaları, İlçe Jandarma Komutanı'nın görüşleri, Emniyet Müdürü'nün, "Sorumlular cezasını çekecek. Kimsenin bundan şüphesi olmasın!" şeklindeki sakinleştirici sözleri, Yadigâr hakkında, jandarma karakolundaki kötü muamele iddiaları, benimle ilgili dramatik cümleler, babamın etrafında dönen beddualar ve belediye başkanının dünyanın en başarısız yerel yöneticisi olduğuna dair madde madde kanıtlar! Aslında, belediye başkanını işin içine neden kattıklarını da o satırları okuyunca anlamıştım. Yaşlı odacının fısıltılarıyla birleştirince çözebilmiştim durumu. Başkan, Tanzim adındaki tarikatın desteklediği partiden değildi, o kadar. Dolayısıyla, yerin yedi kat dibine geçirilmesinde bir engel yoktu. Bunun yanında, gerçekten bir suçu var mıydı? Belki... Hatta bence, o fotoğraftaki herkes, neyin ne olduğunu çok iyi biliyordu. Bazıları sustukları, bazıları da kişisel olarak işin içinde oldukları için suçluydu. Sonuçta, o fotoğraftaki hiçbir insan masum değildi. Çünkü o fotoğraf, biz, İsa'yı yedikten sonra çekilmişti! İşte, köpekler de hastanenin bahçesinde sıralanmış, ellerinde mikrofonlarla, kemik sıyırmak için sabırsızlanıyorlardı.

Savcının arabası aralarından geçip binanın önünde durdu ve köpeklerden biri, başımı dayadığım cama saldırdı. Bir hastabakıcı gelip kapımı açtı ve arabadan indim. O sırada, Kandağ kadar bir ağrı, enseme tutkal gibi yapıştı ve hastane kapısında, dizlerimle tek elimin üstüne çöktüm. Etrafımı kameralar kuşattı ve ağzımdan, salyalarla birlikte, o kelime döküldü: "Salya!" Köpeklerin yerine, ben kudurmuştum! Hastabakıcı

koluma girmiş beni kaldırırken, o gözleri ve kalkan kaşları gördüm. Mırıldanan dudakları ve uzatılmış olan mikrofonların geri çekilişini... Bana sorabilecekleri bir soru yoktu. Karşılarında, onlara yanıt verebilecek biri olmadığını anlamışlardı. Oysa sadece düşmüş ve avucuma dökülen salyalara bakıp “Salya!” demiştim. Yine de anlamaları için yeterli olmuştu. Kurtlar tarafından büyütülüp kurda dönüşmüş bir çocuk gibiydim. 13 gün boyunca cesetlerle yaşamış ve bir ceset olmuştum. Gerçekten de bana o cesetler bakmıştı! Beni donmaktan korumuşlar, hatta ölü bir göğüsten emdiğim o sütle beslemişlerdi. Şimdi de ben, onlardan biri gibi bakıyordum etrafıma. Öyle bir bakıyordum ki bütün köpekler başlarını ve kameralarını eğip uzaklaşıyordu. Çünkü, olması gerektiği gibi, *üçüncü sayfa* kokmuyordum. Tanıdıkları hiçbir şeye benzemiyordum. Haber ajansları, gazeteler ve televizyon kanalları, yanlış insanları göndermişlerdi, o hastanenin bahçesine. Ancak bir savaş muhabiri konuşabilirdi benimle! Çünkü bir savaştan ibarettim ve içimden ölü çıkıyordu! *Hayat Fiziğine Giriş*.... Hatta herhangi bir savaş değil, bir iç savaş muhabiri gerekiyordu bana! İki dev Buda heykelinin yıkılışına ve anlatacaklarıma ancak o dayanabilirdi. Diğerlerinin midesi kaldıramazdı hiçbirini. Kaldıramıyordu da! Ya kameralarını ya da gözlerini kapatıyorlardı. Çünkü biliyorlardı! Ben, ayrıntısı cehennem olan bir haberdim. Okuyan sayfa çevirir, izleyen kanal değiştirirdi. Dolayısıyla, başlığından ibaret bir haber olarak kalmalıydım! Cehennem, sadece bir kelimeydi ve öyle kalması gerekiyordu. Şeytan ayrıntıda gizlenmiyordu! Zaten orada yaşıyordu. Çünkü ayrıntı onun eviydi. Adresi! Cehennem! Ve kimse, yolu oraya düşsün istemiyordu! Bu yüzden de ayrıntılar gizleniyordu. Hepimiz ve bütün haberler birbirimiz için birer özettik, daha fazlası değil. Bir haber özeti! Bir gün gelecek ve kimseyi gereksiz ayrıntılarla sıkmamak için, birileri de bu dünyayı özetleyecekti.

“Sayın seyirciler, bugün elimize geçen bir habere göre, Dünya olarak bilinen bir gezegende insanlar doğdu, yaşadı ve öldü. Şimdi, sıradaki haberimize geçiyoruz...”

İstanbul'da bir yetiştirme yurduna yerleştirilecek ve okula devam edecektim. Kaymakamın planı buydu. Ölmesi gereken ama hayatta kalmış, kimsesiz bir çocuk olarak Kandalı'da ya da yakınlarda bir yerde yaşamamı istemiyordu. Uzaklaşmam gerektiğini düşünüyordu. Çağrıştırdığım bütün korkunçluklar ve ben, bir an önce hafızalardan silinmeliydik. Büyük bir memnuniyetle silinebilirdim! Hiç sorun değildi. Yanındaki savcıya bakıyor, sonra da başını çevirip benimle konuşuyordu.

"Her şeyi unut!" diyordu. "Yepyeni bir hayat var önünde... Okulunu da sakın ihmal etme. Sana güveniyoruz! Büyük adam olacaksın ileride, Gazâ... Bir şeye ihtiyacın olursa, biz buradayız..."

Makam odasındaydık. Karşımda oturan savcı başını sallıyor ve bütün söylenenleri onaylıyordu. İfademi, tam da istediği gibi, Yadigâr'ın ve belediye başkanının aleyhinde vermiştim. Ender, bunu öğrense, beni öldürürdü ama savcı mahkemenin kimliğimi gizli tutmasını sağlayacağına söz vermişti. Çünkü "Korkuyorum" demiştim. "Bana bir zarar vermelerinden korkuyorum!" Oysa umurumda bile değildi... Tek isteğim, bir an önce eve gidip eşyalarımı toplamak ve beni İstanbul'a götürecek olan o otobüse binmekti. Önce kaymakam sonra da savcı kalktı ayağa. En sonunda da ben... Birbirimizle işimiz bitmişti. Ne benim onlardan, ne de onların benden alabileceği bir şey kalmıştı. Tokalaşmak için elimi uzattım. Ama onlar beni kendilerine çekip şakaklarını şakaklarıma değdirmeyi tercih etti. Devletle böyle ayrıldık. Dumanı hâlâ üstünde tüten yeni bitmiş bir pazarlık kokusu içinde ve şakaklarımızı çarpıştırarak...

Odadan çıktığımızda, Kandalı mührünün, eski bir koltukta oturduğunu gördüm. Yaşlı adamın gözleri yine kapalıydı. Demek ki sadece fotoğraflarda değil, hayatta da gözleri kapalı çıkıyordu... Sonra, orta yaşlarda bir adamla tanıştırıldım. Kaymakamlıkta çalışan bir şofördü.

"Faik Bey... Seni o götürecek İstanbul'a."

Ne diyeceğini bilemeyen Faik'in ağzından sadece bir "Geçmiş olsun" çıkabildi. Cesetlerin içinden çıkmış çocukla uzun bir yolculuk yapacak olmaktan çok da hoşlanıyor gibi görünmüyordu. Ama bir harcırah alacağından emindim. Faik de o yol parasını düşünüp kendini sakinleştiriyor olmalıydı. Ne de olsa, memuriyet bir hayatta kalma sanatıydı. Memurlar, daima hayatta kalacak ve kıyametin resmiyet kazanmasını sağlayacak olanlardı. Yalnız tek sorunları, bütün tırnakları ve bordrolarıyla tutundukları o hayatla ne yapacakları hakkında hiçbir fikirlerinin olmamasıydı. Çünkü henüz konuyla ilgili bir yönetmelik yayımlanmamıştı...

Otobüsün kalkmasına daha dört saat vardı. Binadan çıktık ve Faik'in

gösterdiği beyaz arabaya bindim. Camı açıp, Kandalı Hükümet Konağı'na son kez baktım. Babamla merdivenlerinden çıkıp içine girdiğimiz, sonrasında da kolumda bir saatle, kapısından çıktığımız o günü düşündüm. Koca bir günü düşünmek birkaç saniyeden fazla sürmedi. Bütün hayatımı düşünüp bitirdiğimdeyse Toz Sokak'a çoktan sapmıştık bile. Yüz yıldır evden uzaktaymışım gibi hissettim. Oysa hastanede sadece 8 gece yatmıştım. Doktorlar, "İyisin artık! Bir şeyin yok!" demişler ve o sabah beni taburcu etmişlerdi. Dolayısıyla, sadece 21 gün uzak kalmıştım, tabelasını kendi ellerimle diktiğim sokaktan...

Evin önüne geldik ve durduk.

"Ben seni bekliyorum burada" dedi Faik.

Arabadan indim ve savcının verdiği, anahtarı cebimden çıkarıp yürüdüm. Evin kapısını açıp içeri girdim. Evdeki tek bavulun nerede olduğunu biliyordum. Babamın yatağının altındaydı. Çekip aldım ve odama götürüp yatağımın üstüne koydum. Dolabımı açtım ve çıkardığım giysileri bavula yerleştirmeye başladım. Sonunda gidiyordum! Siktir olup gidiyordum işte! Her şey bitmişti! Ne Ahad kalmıştı, ne kaçaklar, ne de Kandalı! Hayatımda ilk kez bavul hazırlıyordum... Sandığım kadar zor değilmiş, diye düşündüm. Hiçbir şey, sandığım kadar zor değilmiş! Gitmek de, kaçmak da, yok olmak da, hiçbir şey...

Bavulum hazırdı artık. Yeniden Ahad'ın odasına girdim ve başucundaki komodinin çekmecesini açtım. Annemin kolyesiyle fotoğrafını, elimle koymuş gibi buldum. Yanlarında, biraz da para vardı... Hepsini aldım ve ceplerime soktum.

Evde daha fazla kalmak istemiyordum. Bavulu alıp odamdan çıktım ve kapıya doğu yürüdüm. Evden son bir nefes alıp kapıyı açtım ve Ender'i gördüm. Arabanın yanında durmuş, Faik'le konuşuyordu. Beni görünce sustu ve bana doğru yürümeye başladı. Bu arada ben de, kapıyı kapatıp kilitledim. Bir yandan da, babasıyla ilgili ifademi öğrenmiş olsa, yürümez koşardı, diye düşünüp kendimi rahatlatmaya çalıştım.

Ender burnumun dibine kadar gelip durdu ve hiç beklemediğim bir şey oldu. Hiçbir şey söylemeden, bana sarıldı. Bana en son, kimin, ne zaman sarıldığını hatırlamıyordum. Ne yapacağımı bilemedim. Önce bizi izleyen Faik'le göz göze geldim. Sonra gözlerimi kaçırıp, başka yerlere bakmaya çalıştım. Ama başımı oynatamadığım için önümde pek de bir seçenek yoktu. Çenemi yabancı bir omzun üstüne yaslamış, sabit biçimde duruyordum. İster istemez, ben de bavulu yere bırakıp kollarımı kaldırmış ve Ender'e sarılmıştım. Ama sessizlik içindeki o duruşumuz bana öylesine anlamsız geliyordu ki, bir an önce sonra ermesinden başka bir şey istemiyordum.

Doğrusu, bu insanlık dışı duygumun anlaşılmasından korkuyordum. Özellikle de Faik'in, bir insan bana böylesine dostça sarılmışken, benim hiçbir şey hissetmediğimi anlamasından korkuyordum. Neden bilmiyorum, ama korkuyordum. Belki de utanıyordum. Peki, o sırada Ender ne yapıyordu? Nereye bakıyordu? Keşke yüzünü görebilseydim. En azından onu taklit ederdim! Faik'le yeniden göz göze geldim ve bu defa bakışlarından kaçabilmek için gözkapaklarımı indirmek zorunda kaldım. Evet, böylesi daha iyiydi! Birine sarılırken gözleri yummak, insanı daha içten biri gibi gösteriyor olmalıydı. Ama bu defa da, o sımsıkı kapalı gözlerimle, kendimden geçmiş gibi göründüğümü düşündüm! Durumu fazla dramatikleştirmiş gibi...

O birkaç saniyelik sarılma anı, sanki haftalarca sürdü ve bir türlü bitemedi! Sonunda Ender kollarını gevşetip, sırtımdan çekti ve konuştu.

"Babamı açığa aldılar... Mahkemeye çıkacak."

Ne diyebilirdim ki?

"Biliyorum... Savcı da beni tehdit etti. Herkesin aleyhine ifade vereyim diye..."

"Orospu çocuğu!" dedi Ender.

"Ama hiçbir şey söylemedim... Neredeyse beni de atacaktı içeri!"

"Orospu çocuğu!" dedi. Yine...

"Evet!" dedim. "Tam bir orospu çocuğu!"

Sonra birden Ender bana tekrar sarıldı ve bu defa fısıldadı.

"Sensin o orospu çocuğu, geri zekâlı! Sen anlattın her şeyi, biliyorum! Amına koyacağım senin!"

Kendimi çekmeye çalışıyordum ama Ender beni bırakmıyor ve kulağımın içinde konuşmaya devam ediyordu:

"Bittin sen! Geberteceğim seni!"

Ve kollarını indirip geri çekildi.

"Yemin ediyorum, ben bir şey söylemedim Ender!"

O sırada Faik'in sesi duyuldu.

"Çocuklar, hadi!"

"Bir dakika!" diye bağırdım. Sonra da, öfkeden nefese nefese kalmış olan Ender'e bakıp, bu defa ben fısıldadım.

"Neye inanmak istiyorsan, ona inan! Ama ben kimseye hiçbir şey anlatmadım!"

Bunun üstüne Ender, kurumuş dudaklarını yalayıp konuştu.

"Öyle olsun, peki... Ama hiç boşuna dönme buralara! Çünkü yakacağım bu evi!"

"Yak, amına koyayım!" dedim, ben de.

Sonra da yürüyüp gittim... Kapının önünde bıraktığım Ender'in beni izlediğini biliyordum. Ensemde ve sırtımda, bakışlarının ağırlığı vardı. Faik bagajı açtı ve bavulu içine koydum. Arabaya bindim.

"Arkadaşını da bırakalım, istersen" dedi Faik.

"Yok" dedim. "Onun bir işi varmış..."

Araba çalıştı ve burnu Toz Sokak'ı gösterdi. Babamın bir türlü asfalt döktürmediği, toza batmış o yol parçasından geçiyorduk. Dikiz aynasında Ender'i gördüm. Yumruklarını sıkmış bir korkuluk gibi duruyor ve sırf o duruşuyla arabayı havaya uçuracakmış gibi bakıyordu. İstediği kadar yakabilirdi evi! Nasıl olsa Kandalı'ya dönmeyecektim. Hem de hiçbir zaman! Aynada sadece ağaçlar ve biraz da gökyüzü kaldı. Ender kaybolup gitti. Bir daha da görmedim çocukluk arkadaşımın yüzünü. Hatta Ender'i 19 yaşından sonra, kimse görmedi. Çünkü askerliğini yapmaya gitmiş ama dönememişti. Felat'ın köyüne yakın bir yerlerde, Süphan Yaylası'nda, bir PKK mayını tarafından parçalanmıştı. Bastığı topraktan ölüm çıkmıştı... Yine de benden intikamını almış sayılırdı. Çünkü o bitmek bilmeyen sarılmamızın üstünden sadece bir hafta geçmişti ki Kandalı'dan bir haber gelmişti. Arayan, savcıydı. "Evinizi yaktılar" demişti. Sonra da sormuştu: "Kim yapmıştır sence?"

"Bilmiyorum" demiştim. Aynı aileden iki kişiyi ihbar etmemek gibi bir prensibim vardı. Hatta galiba bu hayatta sahip olduğum tek prensip oydu...

Ender'in beni hiçbir zaman affetmediğini tahmin edebiliyordum. Hayatının son nefesine kadar benden nefret etmişti. Çünkü tabii ki babasını hapse sokanlardan biri olduğumu biliyordu. Kandalı'ydı orası! Gizlilik, bir mahkeme kararı değil, bir masaldı. Ve Ender'in, yaşadığı sürece, beni ilk gördüğü yerde öldürmeyi hayal ettiğinden emindim. Ama araya başka bir masal karışmıştı. O hikâyede de, babası tarafından PKK'nın dağcılarına teslim edilmiş olan Felat, hayatımı kurtarmak için Ender'in yoluna mayın döşüyordu... Ender'e de söylediğim gibi: Neye inanmak istiyorsan, ona inan! En azından, kendinden başka, kimse seni kandıramaz. 21. yüzyıl şartlarında, bu da, hiç yoktan iyidir, değil mi?

16 yaşındaydım ve İstanbul mükemmeldi. Okulum mükemmeldi. Kaldığım yurt mükemmeldi. Derslerim mükemmeldi. Zaman mükemmeldi. Hayat mükemmeldi. Tek sorun, “mükemmel” kelimesindeydi. Çünkü kendimi ne kadar iyi hissettiğimi anlatmak için yetersizdi. Onun dışında her şey mükemmeldi.

Bir yıl önce Faik’in, beni elleriyle teslim ettiği yurda öyle bir alışmıştım ki sanki bütün hayatım orada geçmişti. Dört katlı bir binaydı. İki katı yatakhane olarak düzenlenmiş, iki katı da ortak yaşam alanlarına ayrılmıştı. Aslında içinde yatak olmayan her odaya böyle deniyordu: Ortak yaşam alanı! Bilgisayar odası, televizyon odası, etüt odası, hobi odası ve diğer odalar... Her birinin kapısının yanında, duvara çakılmış bir levhada, adı yazıyordu. O binada, bulunduğum her yerin bir adı vardı. İstanbul’un bile bir adı vardı: Hafta içi, okul, hafta sonu, çarşı deniyordu. Bu kesinlik ve düzen beni büyülemişti. O binada kaybolmak mümkün değildi. Tuvalet ve duşların bile numaraları vardı. Mekân, insan tarafından kontrol altına alınmış ve adil biçimde paylaştırılmıştı. Hayatımda ilk kez, bir şeyleri, başkalarıyla ortaklaşa kullanıyordum. Yılları tanımadığı insanların yaşam şartlarını belirleyerek geçmiş biri için, bu büyük bir yenilikti. Birkaç mevsim öncesine kadar, her şeyi ben dağıtırdım ve başkaları paylaşırdı. Ama artık, dağıtımı yurt müdürü Azim yapıyor ve ben de verilen her şeyi diğer çocuklarla birlikte paylaşıyordum. Her ne kadar bu uygulamanın, *dağıtan* tarafında büyümüş olsam da, yabancısı olmadığım bir düzenekti. Yapılması gereken tek şey, dağıtma gücünü elinde bulunduranla iyi ilişkiler kurmaktı. Hatta ne kadar iyi ilişki kurulursa, dağıtımdan o kadar kârlı çıkılırdı! Sonuçta, yurt da bir depo sayılırdı. Depoyu kim yönetiyorsa, ona yakın olmak gerekiyordu...

Bütün bunların yanında, zaman da, aynı titizlikle parçalara bölünmüş ve haftalık programlar birimine dönüşmüştü. Her eylemin bir başlangıç ve bitiş saati vardı. Giriş katındaki panoda, kahvaltı saati, etüt saati, ortak alanların her birinin kullanım saatleri, akşam yemeği saati, ışıkların kapanma saati, uyanma saati, çıkış saati, dönüş saati, yıkanma saati ve her şeyin saati yazıyor, bileklerimizde de, Azim’in hediyesi olan, siyah plastik saplı saatler duruyordu. Evet, artık kaymakamın saat diliminden çıkmış ve Azim’inkine girmiştim. Ve burada, zaman, evcilleştirilmiş bir yırtıcı hayvan gibiydi. Tek sahibi bizdik ve bu muhteşemdi! Ne mekân ne de zamanda en küçük bir çatlak ya da delik vardı. İkisinden de tek bir damla bile sızıp boşlukta kaybolmuyordu. En üst düzeyde faydalanabileceğimiz biçimde tasarlanmışlar ve böylece, yaşları 13’le 18 arasında değişen bizler, birer yaşam makinesine dönüşmüştük. Hayatımız, kusursuz olarak imal edilmiş bir saatli bomba kadar dakikti.

Kandalı'daki okulum tarafından kendisine iletilmiş olan dosyam, Azim'i hayli etkilemişti; Faik yanımızdan ayrılır ayrılmaz, "Büyük işler yapacağız seninle!" demişti. O an bu cümleyi tamamen yanlış anlamıştım. Biraz da alışkanlıktandı. Ne de olsa, o güne kadar tanıdığım çoğu yetişkin gerçek bir sahtekârdı. Bir zamanlar babamın yaptığı gibi, Azim'in de kendisine bir suç ortağı aradığını sanmıştım. Oysa Azim, üniversite eğitimimden bahsediyordu. Nasıl olsa, liseyi dereceyle bitirecektim! Bunun üzerine konuşmaya bile değmezdi. Dolayısıyla, esas ilgilenilmesi gereken konu, gideceğim üniversite ve alacağım akademik eğitimdi. Azim'e kesinlikle katılıyordum! Doğuştan şampiyon bir atlet ile hayatı boyunca o atleti aramış bir antrenörün tanışmasıydı, bizimkisi. İlk görüşte hırstı!

Ne yazık ki dönem ortasında geldiğim için okula başlamam mümkün değildi. Ancak boş durmam da kabul edilemezdi. Azim, derhal bir bağışçı bulup dil kursu kaydım için gerekli desteği aldı ve "İngilizce öğreneceksin!" dedi. Böylece, haftada 14 saat ders gördüğüm kursa gidip gelmeye başlamıştım ki, bu defa da karşıma, emekli bir lise öğretmeni çıkarıp, "Matematik çalışacaksın" dedi. Bu arada, beni satranç kulübüne de yazdırmış ve "İlk turnuvada en az bir üçüncülük bekliyorum!" demişti. Ve ben, Azim'in her dediğini yapıyordum. Çünkü bütün bunlar, bana o kadar iyi geliyor ve beni öylesine meşgul ediyordu ki ne içinden çıktığım karanlığı ne de o cesetleri düşünüyordum. Aklıma bile gelmiyorlardı. Unutulmuşlardı. Aslında, yurda ayak bastığım anda silinip gitmişlerdi. Rüyalarımda bile görmüyordum o ölü yüzleri. Başka rüyalar görüyordum. Geleceğe dair rüyalar. Satranca, üniversiteye, kitaplara, dönüşeceğim Gazâ'ya dair rüyalar...

Sadece bir gece, bunlardan farklı olarak, rüyamda, kendimi öksürürken gördüm. Sonra da bir anahtar çıktı ağzımdan. Küçük ve siyah bir anahtar. Avucumdaki o ıslak anahtarı tanıyordum. Rüyamda, "Bu bir kasa anahtarı" diyordum. "Zihnimdeki kasanın anahtarı. Geçmişime dair her şey o kasanın içinde. Hepsi orada kilitli. Bu yüzden hatırlamıyorum hiçbirini. Ve madem bu anahtarı savurabileceğim bir deniz yok içimde, ben de onu kusup dışarı attım... Korkacak bir şey yok... Uyumaya devam et..."

Bu aslında bir mantık rüyasıydı. Aklımın, o yaşıma kadar içinden geçtiğim bütün cehennemleri, günde 100 kez hatırlamıyor olmamı bir mantığa sığdırma çabasıydı. Hatırlamıyordum çünkü hatırlamak istemiyordum. Hatırlamıyordum çünkü hatırlamamaya yetecek gücüm vardı. Bu öyle bir güçtü ki geçmişim ve anılarım sadece bana itaat ediyordu. En önemlisi de, hastanede, defalarca pençesine düştüğüm o korkunç ağrı beni terk etmiş gibi görünüyordu. O da bana itaat ediyor olmalıydı. Ağrıyı

kovmuştum ve o da siktir olup gitmişti. Olması gereken de buydu! Çünkü aynı şekilde, geleceğimi de önümde diz çöktürecek ve kendimden, ne istersem, onu yapacaktım! Tabii ki Azim'in desteğiyle. O olmadan hiçbir şey yapamazdım. Dış dünyayla tek bağlantım, Azim'di. Beni geleceğe taşıyacak olan gondolun dümeninde şimdilik o vardı.

Okullar açılana kadar geçen süre içinde, beni öylesine çalıştırdı ki, babamın öldüğünü öğrendiğim an gerçekleşmiş olan yeniden doğuşum, her türden bilgiyle genişleyen zihnim sayesinde, müthiş bir şekilde devam etti. Eskiden olduğu gibi, elime geçen her kitabın sayfalarına saldırmıyordum artık. Zaman kaybetmemek için, sadece okumam gerekenlerle ilgileniyordum. Azim, beni kütüphane sorumlusu yapmıştı. Aslında, diğer çocuklar okula gittikleri ve binada sadece ben kaldığım için, neredeyse, her şeyin sorumlusu haline gelmiştim. Günlerim, temizleyerek, düzenleyerek, İngilizce kursuna gidip gelerek, Azim'in benim için hazırladığı ders programını uygulayarak geçiyordu. Örneğin, bir saat boyunca tuvalet ve duşları yıkıyor, bir saat boyunca da matematik çalışıyordum. Ya da kütüphaneye bağışlanan kitapları ayırıp etiketliyor, sonra da tarih ya da felsefe okumaları yapıyordum. Azim, özellikle Platon okumam gerektiğini düşünüyordu. Hediye ettiği *Diyaloglar*'ı okuyordum. Ayrıca, haftada en az iki roman bitirmem ve çıkardığım özetleri Azim'in masasına bırakmam gerekiyordu. Neredeyse hiç boş zamanım yoktu. Sürekli çalışıyordum. Ya bir şeyler okuyup yazıyor ya da binayla ilgileniyordum. Zihnimi dinlendirebildiğim nadir zamanlardan biri, öğle yemeklerinden sonra geliyordu. Kahvesini odasına götürdüğüm Azim'in karşısına oturuyor ve onunla satranç oynuyordum. Ancak satrançta benim kadar iyi değildi. Dolayısıyla, Azim'in hamlelerini beklerken, ben de başka şeyler düşünüyor ya da çevremi inceliyordum. Çocuklarıyla karısının fotoğraflarını, vitrindeki ödülleri, duvardaki sertifikaları ve çocuklarının başka fotoğraflarını... İki kızı vardı. İkisi de üniversite öğrencisiydi. Ancak Azim ailesinden hiç bahsetmezdi. Sanki karısı ve çocukları o çerçevelerle birlikte satın alınmış sahte birer fotoğrafmış gibi, konuyu asla açmazdı. Azim ve ben, başka şeylerden konuşurduk. Geleceğimden, bilgiden, okuduğum romanlardan, hayattan ve disiplinden bahsederdik. Ne de olsa, Azim, bir disiplin sayacıydı. Bir *disiplinölçer*... Ağzından çıkan kelimelerin sayısının bile farkında olduğunu düşünürdüm, bazen. Bedenini dik tutan, omuriliği değil, disiplindi. Disiplin ve seçilmiş kelimeler ve çoğunlukla sessizlik... Aramızdaki mesafe hem çok uzak hem çok yakındı. Hem bir baba-oğul kadar tanışıyor hem de birbirimizi hiç tanımıyorduk... Bazen de hiç konuşmazdık... Sadece odasına girer ve çıkardım. Bazen de çıkarken Azim arkamdan

seslenirdi:
“Gazâ?”
“Efendim?” derdim.
“İyi misin?”
“İyiyim...”
“Emin misin?”
“Evet.”
“İyi...”
Yurda gelişimin üzerinden neredeyse yedi ay geçmişti ki okula başladım. Öğretmenlerin son derece yetersiz, öğrencilerin de bir geri zekâlılar sürüsü olduğu vasat bir okuldu. Yine de benim için mükemmeldi çünkü okul birincisi olacağım, daha ilk günden belliydi. Hatta Azim, “Bir sene idare et, sonra bir burs ayarlarız” demişti. Ve dediği gibi de yaptı. Bir sonraki yıl, en az sekiz kaçağı Duşanbe’den Londra’ya taşıyacak miktarda ücreti olan, özel bir okula tam burslu olarak kaydedildim.
Böylece, 17 yaşında, kendimi, içine doğduğum ülkenin en zengin ailelerinin çocuklarının gittiği o okulda buldum. Buradaki öğrenciler daha da geri zekâlıydı. Dolayısıyla hepsinin arasından sıyrılıp, armasını üniformamda taşıdığım okul için bir gurur kaynağı olmam çok daha kolaydı. Üstelik ne annem ne de babam vardı. Ki bu beni, öğretmenlerimin gözlerini daha da yaşartan bir manzaraya dönüştürüyordu. Üstelik cebimde, Azim’in verdiği üç kuruşluk bir harçlık ve kâğıttan bir kurbağadan başka hiçbir şey yoktu. Ne diğer çocuklar gibi, kışın kayak yapmaya Kietzbühel’e gidebiliyor ne de yazın New York Metropolitan Müzesi’ne, ailem tarafından zorla sokuluyordum. Ancak, okuldaki ortalama zekâ ve algı düzeyini varlığımla artırmış olduğum da yadsınamaz bir gerçekti. Ben ve herkes, Gazâ’dan çok şey bekliyorduk! Özellikle de Azim...
Yurttaki ikinci yılımda, onu artık daha az görüyordum. Satranç seanslarımız, haftada bire düşmüştü. Cuma akşamları, Azim, evine gitmek üzere yurttan çıkmadan hemen önce, odasında bir araya geliyor ve yarım kalmış her şeyi o bir saatlik süre içinde tamamlıyorduk. Yurttaki çocukların çoğu beni ölümüne kıskanıyordu, ancak ellerinden bir şey gelmiyordu. Benim de onlar için yapabileceğim bir şey yoktu. Sadece haftada iki kez, etüt saatlerinde, okulda anlayamadıkları derslerde onlara yardımcı oluyor, böylece, aramızdaki ayrıcalık farkının bedelini ödemeye çalışıyordum. Hepsi de 18 yaşını doldurduğu gün ne halt edeceğini ve yurttan ayrıldıktan sonra hayatla nasıl mücadele edeceğini düşünüyordu. Aslında, üniversite eğitimine başladıkları takdirde 25 yaşına kadar yurtta kalabilmeleri için yönetime başvurabilirlerdi. Ama hiçbirinin de böylesi bir planı yoktu. Tek

istedikleri, sahip oldukları hayatın, bir buz kütlesi gibi donup, sonsuza kadar devam etmesiydi. Hatta bütün bunları düşünmekten uykuları kaçıyor ve aralarında, geceleri, gizli gizli ağlayanlar oluyordu.

Yurda geldiğimden beri, dört kişilik bir odada kalıyordum. İki yıldır aynı çocuklarla birlikteydim: Rauf, Derman ve Ömer. Üçünün de ilgi alanı, bütün yaşıtları gibi aynıydı: Kızlar. Uyumadan önce, mutlaka cinselliğe ilişkin ortak hayaller kurup gözlerini öyle kapatırlardı. Üçü de daha önce bir kadına dokunmamıştı ve bir yandan o günün gelmesini sabırsızlıkla bekliyor, bir yandan da asla büyümek istemiyorlardı. Çünkü büyümek, onlar için, yalnızlıkla doldurulmuş bir felaketler çuvalıydı. Tabii ki geçmişim hakkında hiçbir şeyi onlarla paylaşmıyordum. Ölü ya da dirilerle yaşadığım cinsel deneyimlerimdense kesinlikle söz etmiyordum. Ben, onların gözünde, paralarını çalmadığım ve sırlarını anlatmadığım için güvenilir bir oda arkadaşından başka bir şey değildim. Zaten daha fazlası da olmak istemiyordum.

Yurtta ya da okulda tanıdığım bütün insanlarla kurduğum ilişkiler, bir saat mekanizması içindeki çarkların birbirlerini döndürmek için geçici olarak kenetlenmelerinden ibaretti. Hayatımdaki her şey işlevseldi. Selam verdiğim ve adımı bilen bütün o insanların, ayakkabı bağcıklarımdan hiçbir farkı yoktu. Hepsi de bir işe yarıyordu, o kadar. Çoğu da aynı işe yarıyordu. Ben onlarla kısa sohbetler yapıyordum, onlar da beni rahat bırakıyordu. Çünkü hiç iletişim kurmamanın dikkat çekeceğini, dolayısıyla hayatımı zorlaştıracağını biliyordum. Ben, gelecekle ilgileniyordum. Oda arkadaşlarımın aksine, korktuğum şeyler, önümde uzananlar değil, geçmişte kalanlardı. Okuldakilerle olan ilişkilerim de çok farklı değildi.

Her ne kadar, sınıfın kızları için, Ahad'dan kalma bir piçlik ve bir çift soluk mavi göz sayesinde ilginç olsam da, genelde, sinir bozucu bir orospu çocuğu olduğumun farkındaydım. Çünkü eve götürdükleri her düşük notta ailelerinin onları benimle kıyasladığından emindim. "Senin her şeyin var ama bak Gazâ'ya! Çocuk, hayatta tek başına! Ama ne kadar başarılı!" Sürekli bu cümleleri duyuyor olmalılardı. Onlar da, bunun üzerine, anneleri ya da babalarına bakıp başlarını sallarken, "Keşke siz de gebersiniz de, ben de Gazâ gibi kimsesiz kalsam!" diye içlerinden yalvarıyor olmalılardı.

Aslında ben de, onların birer orospu çocuğu olduğunu düşünüyordum. En azından teknik olarak. Çünkü arada bir de olsa, annelerini görüyordum. Babalarını da görüyordum. Okula gelip gidiyorlardı. Ormanın en çirkin hayvanıyla en güzel hayvanının çiftleşmesini sağlayan şey, paradan başka ne olabilirdi? Zenginlik, birçok şeyin yanında, nesilleri güzelleştirmeye de yarıyordu. Dolayısıyla, okuldakilerin çoğunun annesi, bir defalığına da olsa,

kendini satmıştı. Güzellik, bulaşıcı bir sermayeydi. Görebiliyordum. O kadar da aptal değildim. O kadar da değil...

Azim'in tek kişilik bir Milli Eğitim Bakanlığı gibi çalışıp bana sunduğu o burs sayesinde, her şey olması gerektiği gibi ilerliyordu. Ancak bu defa da Azim değişmeye başlamıştı. Kendisiyle yeterince zaman geçirmediğimi düşünüyor ve üniversiteyi İstanbul'da okumam gerektiği konusunda ısrar ediyordu. Oysa ben, araştırmamı yapmıştım. İnternet'in işe daha çok yaradığı yıllardaydık. Dünya üzerindeki, ilgimi çeken bütün üniversiteleri incelemiş ve kararımı vermiştim. İngiltere'ye gitmek istiyordum. Tam olarak Cambridge Üniversitesi'ne. Her ne kadar, Azim, Boğaziçi Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler bölümüne girmem gerektiğini düşünse de, ben, sosyal antropoloji üzerine eğitim almak istiyordum. İnsanlar arası sömürünün teknik kurallarının ezberletildiği bir bölüm ilgimi çekmiyordu. Ben, o kuralların keşfedildiği ve yazıldığı yerde olmak istiyordum. Ne de olsa, hayatım, bireyin toplumla olan ilişkisini her açıdan inceleyerek geçmişti. Ne Cambridge ne de başka bir okul, insanı benim kadar iyi tanıyan başka bir öğrenci bulabilirdi. Cambridge'deki Sosyal Antropoloji bölümüne girmiş ya da girecek olan hangi öğrenci, henüz 15 yaşındayken, benim gibi, insanlar üzerinde sosyal deneyler yapmıştı? İnsan denen yaratığın bir kullanım kılavuzu varsa eğer, ben onu yazacak olan kişiydim. Azim'in, yönettiği yurdun duvarlarının arasına sıkışmış küçük hayalleri beni ilgilendirmiyordu. Kendimi onlarla sınırlandırmam mümkün değildi. Cambridge konusunda bana yardımcı olmayacaksa, benim de artık Azim'e ihtiyacım kalmamıştı. Hayatımdaki işlevi, sönmüş bir güneş gibi sona ermişti. Ancak kendisinin bundan haberi yoktu. O hâlâ beni aydınlattığını ve bir Sokrates olduğunu düşünüyordu. Oysa soğumaya başlamış bir taş parçasıydı ve artık hiçbir işe yaramıyordu. Üstelik Cambridge konusunda bana engel olmak için elinden geleni yapacağını hissedebiliyordum. Kazançlarım uğruna devrettiğim özgürlüğümü geri almanın zamanı gelmişti...

Yılsonuna doğru, bir Cuma akşamı, her zamanki gibi Azim'in odasında oturmuş, satranç oynuyorduk. Normalde, Azim'in bakışları, bir sonraki hamlesini hesaplamak üzere, aramızdaki 64 karelik damalı tahtaya sabitlenmiş olurdu. Ama şimdi, o da, benim gibi, etrafını inceliyor ve oyunla pek de ilgilenmiyordu. Bunun üzerine, havada uçuşan bakışlarımız kesişti ve göz göze geldik. Bir nefes alıp konuştu:

"Seninle gurur duyduğumu hiç söylemiş miydim?"

Söylememişti. Ama artık gerek yoktu.

"Teşekkür ederim."

“Gerçekten!” dedi. “Başına gelen onca şeyden sonra, okulda bu kadar başarılı olman... Burada, bana, bu kadar yardımcı olman...”

Bir teşekkür daha ettim...

“Peki, nasıl yapıyorsun?”

“Efendim?”

“Nasıl beceriyorsun bunu?”

“Bilmem...”

“Çünkü ben beceremiyorum...”

Artık satranç oynamıyorduk. Başka bir oyuna geçmiştik. Bu yüzden de sessiz kaldım. Ama Azim devam etti.

“51 yaşındayım. Hayatım, hep senin gibi çocuklarla geçti. Tabii, hiçbiri senin gibi değildi, o başka! Ama... Hep çocuklar vardı etrafımda, anlıyor musun? Ve ben onlar için elimden gelen her şeyi yaptım... Ama ne oldu sonra? Ne işe yaradı? Hepsi boşuna aslında, biliyor musun? Hep boşuna!”

“Olur mu?” dedim. “Kim bilir kaç çocuğun hayatını değiştirdiniz?”

“Doğru” dedi. “Değiştirdim...”

Arkasına yaslandı ve ceketinin iç cebinden bir zarf çıkardı.

“Bu sabah, masamda bunu buldum. Biri bana bir mektup yazmış. Bak... Üstünde bir pul bile var... Ne garip... Bir mektup almayalı, yıllar oluyor, herhalde... Ne diyor, biliyor musun?.. Seni taciz ediyormuşum. Hatta seninle bir ilişkim varmış... Ve eğer istifa etmezsem, beni kuruma şikâyet edecekmiş...”

Güldüm.

“Kim yazmış böyle saçma sapan bir şeyi?”

“Bilmiyorum... İmza yok.”

“Mutlaka buradan biridir. Hepsinin de el yazısını tanırım. Verirseniz eğer...” deyip elimi uzattım. Ama Azim, zarfı yeniden cebine koydu ve “Bilgisayarda yazılmış” dedi. Sonra da, başını sallayıp devam etti.

“Ben çok üzgünüm Gazâ... Çok...”

“Üzülmeyin” dedim. “Sakın üzülmeyin... Biz ne olduğunu biliyoruz. Biz gerçeği biliyoruz. Siz beni ne taciz ettiniz ne de söyledikleri gibi bir ilişkimiz oldu... Biz, iki erkek gibi âşık olduk, o kadar!”

“Ama sen, benim gibi değildin... Seni ben zorladım.”

“Hayır! Bu hayatta, beni, kimse, hiçbir şey için zorlayamaz! Şimdi, artık düşünmeyin bunları... Ayrıca sıra sizde... Eğer bir şeyler yapmazsanız, dört hamlede mat olacaksınız.”

Bütün ilişkilerimin bir işlevi vardı ve okuldaki arkadaşlarımın annelerinden pek de farkım yoktu. Azim de, benim için yapabileceği her şeyi yapmıştı ve artık sadece satranç oynamaya yarıyordu. Üstelik satrançtan

hiç anlamıyor ve daha da kötüsü, bensiz bir hayat düşünemiyordu. Azim'i, odasının, üzerine gelen duvarlarıyla yalnız bırakıp dışarı çıktım ve merdivene yöneldim. Hem basamakları ağır ağır tırmanıyor hem de yeni aldığım şiir kitabını karıştırıyordum. Rimbaud diye biri yazmıştı. Neden bilmiyorum ama okuduğum her dizesi tanıdık geliyordu. Her ne kadar hiç şiir yazmamış olsam da, bir yerlerden tanıyordum o kelimelerdeki hikâyeleri... Reenkarnasyon, diye düşünüyordum, sadece Dalay Lama için mi var? Yoksa bu dünyadaki işi bitmediği için Rimbaud da mı gelip gitmeye devam ediyor?.. Odama girerken, bunları düşünüyor ve gülüyordum. Ne Azim umurumdaydı, ne de birkaç ay önce şiirlerini okuduğum, o Verlaine denilen adam. Yazdıkları o kadar kötüydü ki tek bir kelimesini bile beğenmemiştim. Bana yaptığı tek iyilik, beni Rimbaud'yla tanıştırmak olmuştu. Ya da kendimle mi, demeliyim?

Azim gitmiş ve yerine, en az, kaymakamlık şoförü Faik kadar memur olan bir Bedri gelmişti. Kendisi de yurtlarda büyümüştü. Ne zaman ağzını açsa, "Ben de sizin gibiydim" diye başlardı konuşmaya. İçimden gülerdim, benim gibi olduğunu iddia eden o adama baktıkça. Gelir gelmez fark etmişti, titizlikle işlenmiş bir maden yatağı olduğumu. Ne de olsa, bir memur için, uğruna hiç mesai harcamadığı bir başarıyı kucağında bulmak büyük şanstı. Benimle istediği kadar hava atabilir, hatta bakanlık ziyaretlerinde yanında götürüp, bir sirk hayvanı gibi gezdirebilirdi. Çünkü ben, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun logosunda yer alacak kadar iyi görünüyordum! Sistemin ne denli başarılı işlediğinin yaşayan kanıtıydım! Cambridge'le ilgili hayallerimi dinledikçe, "Mutlaka!" diyordu. "Bunu mutlaka yapmalıyız! Sen bir bilim adamı olmalısın! Merak etme, elimden geleni yapacağım!"

Kendimi garantiye almak için Azim'le giriştiğim küçük oyunlara artık ihtiyacım yoktu. Bedri'nin sicilinde, sosyal politikalardan sorumlu bakanın gözlerini kamaştıracak bir yıldız olmam yeterliydi. Müsteşarlığa giden yolda mancınık görevi görüp Bedri'yi, normalde asla ulaşamayacağı makamlara fırlatabilirdim. Bunun için de liseyi birincilikle bitirmem ve sabırlı olmam gerekiyordu. Her ne kadar lisenin son sınıfında 18 yaşımı tamamlayacak olsam da, Bedri, "Tabii ki bizimle kalacaksın, ben ayarlayacağım" diyor ve endişelenmememem gerektiğini söylüyordu. Ve dediği gibi de oldu...

Bu arada, oda arkadaşlarımdan da teker teker ayrıldım ve hepsini, yeni hayatlarına uğurladım. Önce Rauf gitti, sonra da Ömer... En sonunda da Derman'ı yolcu ettim... Şimdi, kim bilir neredeler? Kim bilir, neler yapıyorlar? Bana hiçbir zaman kötü davranmamış ve ilk günden beri, beni en yeni eski dostları olarak kabul etmiş olan o insanlar, kim bilir dünyanın hangi noktasında, bitmiş birer cümle gibi duruyorlar?

Rauf, ne annesini ne de babasını tanımıştı. Ömer ise, annesi babasını öldürdüğü için yurttaydı. Derman'ın durumuysa bambaşkaydı, çünkü Bosnalıydı... Daha küçücük bir çocukken, annesiyle babası gözlerinin önünde katledilmiş ama Derman, bir mucize eseri, hayatta kalmıştı. Anlattığına göre, evlerine girip de hareket eden her şeye ateş eden Sırplar, korkudan donmuş olan Derman'ın öldüğünü sanmış ve çıkıp gitmişlerdi. Sonra da onu o şekilde bulan büyükannesiyle uzun bir yolculuğa çıkmışlar ve İstanbul'a kadar gelmişlerdi. Büyükannesi de ölünce, yurda yerleştirilmiş ve Azim'in binasında yaşamaya başlamıştı. Benim dışımda, Azim'le, olması gerekenden farklı bir ilişki yaşayan başka çocuk olmadığına emindim. Yine de Derman konusunda şüphelerim vardı. Çünkü Derman, o küçücük binada, Azim'le karşılaşmamak için elinden geleni yapardı. Karşılaştığında da, anlattığı hikâyesindeki gibi donup kalırdı. Sanki Azim'in, onun öldüğünü

düşünmesini istermiş gibi... Hatta Azim o veda konuşmasını yaptığında, aramızda, gerçekten mutlu olan tek kişinin Derman olduğunu düşünmüştüm. Ne de olsa, Azim'in ayrılışı, tehdit mektubunu yazan kişi olarak, benim açımdan bir sürpriz olmadığından, o gün hiçbir şey hissetmemiştim. Dolayısıyla, o kalabalıkta tek parlayan, Derman'ın, en az benimkiler kadar mavi olan gözleriydi. Ya da ben hayal görüyordum...

Sonuçta, o üç çocuk da, hayatımdan çıkıp gitti ve dört kişilik odamızı üç yabancı ses doldurdu. Başka çocukların sesleri...

Eğer, hayatımı inşa etmekle o kadar meşgul olmasaydım, neredeyse üç yıl boyunca aynı odada kaldığım o çocuklarla daha çok ilgilenir ve onların bana sunduğu dostluğa karşılık verirdim. Ama yapamadım. Beni, olduğum gibi kabul etmiş o çocuklara karşı hiçbir zaman gerçek duygular besleyemedim. Bu da benim çoraklığımdandı. Hiçbir şeye bağlanamayan, dürüst hiçbir ilişkinin tarafı olamayan, sesi gür ama içi cılız bir çocuk olarak, o yurttaki her bir insanı kullanıp posasını çıkardım ve Azim'e yaptığım gibi, hepsini çöpe attım. Benimle konuştular ama onları dinlemedim. Sırlarını saklamamın tek nedeni, söylediklerini, duyduğum an unutmamdı. Beni sevdiler ama neyi sevdiklerini bilemediler. Çünkü buna asla izin vermedim. Bana sundukları bütün o sevgi, göğsümden girip sırtımdan çıktı ve boşa gitti... Sonrasında, defalarca bana ulaşmaya çalıştılar. Ama hiçbir çağrılarına yanıt vermedim. Onlardan gelen haberlerin hiçbirine dönüp bakmadım. Çünkü hepsi de, ayağımın altına döşediğim birer kaldırım taşıydı. Üzerlerinde yürümekten başka bir şey yapmadım... Umarım, hepsi de iyidir... Umarım, karşılarına, gerçek duyguları olan birileri çıkmış ve onları gerçekten sevmiştir. Umarım, beni unutmuşlardır. Umarım, benim yüzümden dostluğa olan inançlarını kaybetmemişlerdir. Umarım, Azim intihar etmemiştir. Ve umarım, hiçbiri bir daha karşıma çıkmaz! Çünkü her ne kadar, geçen onca süre içinde hayli değişmiş olsam da, daha iyi bir insan değilim. Sadece, o günlerde her neysem, onun dahasıyım! Daha acımasız, daha katil, daha yalancı, daha canavar ve daha ve daha ve daha her şeyim... Bugün artık ben, safkan bir cesedim. Başka bir şey değil... Belki biraz da morfin sülfat.

Otobüsten indik ve Bedri sordu:
“İyi misin?”
“İyiyim” dedim.
“Emin misin?”
“Evet.”
“İyi...”
Sekiz saatlik bir yolculuğu henüz tamamlamıştık, geriye Ankara caddelerinden geçip gitmek kalmıştı. Bir taksiye bindik ve Bedri, önündeki güneşliği indirip aynasına bakarak kravatını takarken, gideceğimiz adresi söyledi. Arka koltuktaydım. Otogardan çıktık ve birbirine benzeyen sokaklara girdik. Üzerimde, okul üniformam vardı. Bedri böyle uygun görmüştü, çünkü o takımın içinde daha çalışkan görünüyordum...
Yanımızdan kayıp giden arabalara bakıyordum. İçlerinde, sabahın mahmurluğunu gözlerinde taşıyan erkekler ve kadınlar vardı. Ankara çoktan uyanmış ve uyandığına çoktan pişman olmuş gibi görünüyordu. Durduğumuz her kırmızı ışıkta, iki kaldırımdaki onlarca insanın aynı anda birbirlerine doğru yürüyüp, hemen önümüzde birbirlerine karışmalarını izliyordum. Yüzleri solgun ve boştu. Ankara bir karın boşluğuydu ve biz içinden geçiyorduk.
Bakanlık binasının önüne geldiğimizde taksiden indik ve Bedri saatine baktı. Randevumuza daha bir buçuk saat vardı. Çevresine bakan Bedri, aradığını bulmuş olmalı ki, “Gel, şurada bir şeyler atıştıralım” dedi. “Sonra da bankada bir işim var, onu hallederiz.”
Üzerlerinde benim gibi üniformaları ve Bedri gibi takım elbiseleri olan insanlarla birlikte kahvaltı yaptık. Garsondan çayının tazelenmesini isteyen Bedri bana dönüp sordu:
“Heyecanlı mısın?”
“Değilim” dedim. Oysa iki gündür uyuyamıyordum. İki gündür, bakanla yapacağımız görüşmeyi düşünüyordum. Belki birkaç dakika, belki de bir saat sürecekti. Ancak, biraz önce taksiden önünde indiğimiz binadan çıktığımda hayatım tamamen değişmiş olacaktı. Sonrasında attığım her adım, beni İngiltere’ye daha da yaklaştıracaktı. Yeniden doğuşumun en önemli evrelerinden birini yaşıyordum. Heyecanlı olmam gerekirdi ama değildim. Onun yerine başka bir şey hissediyordum. Nedenini bilmediğim bir huzursuzluk... Belki de, yaptığımız gece yolculuğundan, diye düşündüm ve önemsemedim. Ne de olsa, otobüsün, saatler boyunca, içinden geçtiği karanlık bana başka karanlıkları hatırlatmıştı. Üstelik gece boyunca, aralıklarla da olsa yağmur yağmıştı ve başımı yasladığım cama çarpıp parçalanan damlaları izlemiştim... Ama şimdi, hatırlamanın zamanı değildi.

Kesinlikle değildi...

“Hadi bakalım, gel o zaman” dedi Bedri ve kalktık...

Geniş bir caddeyi geçip, sözünü ettiği bankaya girdik. Bedri, “Sen otur” dedi. Günün erken bir saatinde olmamıza rağmen içerisi kalabalıktı. Belki de aynı nedenden ötürü, kalabalığın çoğu yaşlıydı. Hayatları boyunca çalışıp uykusuz kalmış, ancak artık bir işleri olmasa da uyuyamayan, yaşlı insanların saatindeydik. Bankaların ve bütün binaların açılış saatlerini bilenler tarafından kuşatılmıştık. Yaşayacak pek bir zamanları kalmadığı için hiçbir yere geç kalmak istemeyen ve gidecekleri her yere erkenden uçup giden yaşlı kelebeklerin dünyası... Ellerinde girişteki otomattan çekip aldıkları sıra fişleriyle, bekleme koltuklarına gömülmüş, sessizce çevrelerini izliyorlardı. Durduğum yerden, koltukların yepyeni olduğunu görebiliyordum. Üzerlerindeki naylon korumaları yırtılıp atılmış olsa da kenarlarından şeffaf kalıntıları sarkıyordu. Kimse, onları tamamen temizleme zahmetine girişmemişti. Belki de gerek görmemişti. Ne de olsa, üzerlerinde oturanların gözleri çoktan bozulmuştu.

“Kimse hiçbir şeyi umursamıyor!” diye mırıldandım. Sonra da birkaç adım atıp, bekleme bölgesindeki tek boş koltuğa oturdum. Önce dizlerime sonra da yanımdaki dizlere baktım. Başımı kaldırıp çevirdim ve o dizlerin sahibini gördüm. Kaç yaşlarında olduğunu tahmin etmem mümkün değildi ancak neresine baksam kırışıktı. Yaşlı adamın yüzünde, kahverengi çerçeveli bir gözlük vardı. Ve tıpkı Rastin gibi, gözlüğün, burnunun üstünden geçen parçasını bantlamıştı. Başımı salladım ve “Kimsenin umurunda değil!” diye mırıldandım.

Kendisini izlediğimden tamamen habersiz olan yaşlı adamın gözleri, vezne ve sıra numaralarının belirdiği dijital panodaydı. Avucunun içindeki küçük ve kırışmış beyaz kâğıtta 82 yazıyordu. Bir an için, bu sayının, adamın yaşı olabileceğini düşündüm. Üzerinde eski bir palto vardı. Dijital panoda yanıp sönen sayıları büyük bir dikkatle takip ediyor ve sürekli, avucundaki 82’ye bakıyordu. Ve sonunda beklediği an geldi. Panoda, kırmızı ve parlak noktalarla 82 yazdı. Adamın kalkmasını bekledim ama kalkmadı. Önce sağına sonra da bana baktı. Göz göze geldik ama o bakışlarını kaçırdı ve titreyen eliyle birlikte sıra fişini paltosunun cebine soktu. Sıranın kendisine geldiğini, ben dahil kimsenin anlamadığından emindi. Veznedarlardan biri, iki kez “82!” diye seslendi. Ama yaşlı adam hiçbir şey yapmadı ve sadece bekledi. Ne zaman ki panoda 83 yazdı, o da kalktı ve ağır adımlarla çıkışa doğru yürüdü.

Kim bilir hangi nedenle, hangi işlemden vazgeçti, diye düşünürken, yaşlı adamın, karşısına geçtiği otomattan yeni bir fiş aldığını gördüm. Aynı ağır

adımlarla bana doğru yürüdü ve yerine oturdu. Önce, elindeki fişe baktı, sonra da bana dönüp gülümseyerek "Yanlış almışım da numarayı" dedi. Bu yalanına karşılık ne bir yanıt verdim ne de gülümsedim. Ama o devam etti:

"Benim de senin gibi bir torunum var... Kaça gidiyorsun?"

En azından bu sorusuna bir yanıt verebilirdim... Kimseyi üzmeyecek bir şeyler söyleyebilirdim. Ama neden bilmiyorum, bir huzursuzluk vardı üzerimde. Herkese bulaşsın istedim ve kulağına eğilip fısıldadım:

"O kadar yalnızsın ki midemi bulandırıyorsun!"

Milli Eğitim Bakanı'nın makam odası, neredeyse bizim hangar kadardı. Uzun bir bekleyişten sonra içeri girmiş ve boyundan büyük bir koltukta oturan bakanın, telefonla konuşmakta olduğunu görmüştük. Sekreteri, Bedri'yle bana, oturacağımız koltukları göstermiş ancak, telefon konuşması sona erene kadar ayakta beklemeyi uygun görmüştük. Sonunda, bakan telefonu kapamış ve bizimle tokalaşıp, "Buyurun" demişti. Biz de ancak o zaman oturmuş ve oturur oturmaz da Bedri'yi dinlemeye başlamıştık.

Gerçek bir devlet memuru olarak, en doğru kelimelerle durumumu özetleyen Bedri, daha önce de yazılı olarak belirttiği gibi lise son sınıfta ve ilk dönem itibariyle okul birincisi olduğumu, hem *TOEFL* hem de *IELTS Academic* sınavlarında tam puan aldığımı birkaç dakika içinde anlatmayı becermişti.

O bütün bunları tane tane sayarken, birkaç kez "Maşallah!" diyen bakan beni, ben de önümdeki sehpada duran kristal kül tablasını izlemiştim. Kapalı alanlarda sigara içilebilen o muhteşem yıllardan birindeydik...

Bedri'nin "Sayın bakanım, zat-ı âlinizden ricamız" diye başlayan cümlesini, bakan, "Doktor yapalım seni!" diyerek tek hamlede kesti. Sabit biçimde bana bakıyor ve gülüyordu. Galiba biraz da Yadigâr'a benziyordu. Ne diyeceğimi bilemediğim için sadece tebessüm etmekle yetindim. Yanıt vermediğimi gören Bedri, kendi cümlesini tamamlayıp, Cambridge'in Sosyal Antropoji bölümünde okuyabilmem için, yıllık ortalama 25.000 sterlin tutarında bir bursa ihtiyacım olduğunu söyleyip sustu. Ancak bu geçici sessizliği yine kendisi bozdu ve söz konusu miktarın yarısını, lisemin karşılamaya hazır olduğunu ekledi.

Bütün bu süre içinde gözlerimi yeniden kül tablasına dikmiştim. Geniş pencerelerden süzülen bir gün ışığı huzmesinin, kristalin içinde kırılıp parçalanışını izliyordum. Güneşten kopup ayağıma kadar gelmiş olan ışık, bir izmarit gibi kül tablasında ezilip sönüyordu. Ben de düşünmüştüm doktor olmayı. Benim de aklıma gelmişti. Böylece, uzun süreli açlıklar yaşamış kişilerde ortaya çıkan Korsakoff sendromu hakkında araştırmalar yapabilecektim. Ama sonra, "İnsan sağlığı için bu kadar uğraşmaya

değmez!" diye düşünmüştüm. Bunun üzerine, "Belki de biyolog olmalıyım" demiştim. Önce biyolog olacak, sonra da adli entomoloji üzerine uzmanlaşacaktım. Dolayısıyla, bir cesedin ölüm zamanını, üzerindeki bakterileri ya da böceksi oluşumları inceleyerek anlayabilecektim. Ancak bir süre sonra, bu kararımdan da vazgeçmiş, çünkü "Bana ne amına koyayım! Kim ne zaman gebermişse gebermiş!" diye düşünmüştüm. Yine de biyoloji ilgimi çekmişti. Kadınların hamilelik süresince göğüslerinde oluşan o kolostrum denilen sıvının içeriğine ilişkin bilgi sahibi olmak için uygun bir branştı. Hatta o sütün tadı, yıllar sonra, yine damağımdaydı. Ne kadar yutkunursam yutkunayım, geçmedi.

"Geri geleceksin ama değil mi, Gazâ efendi? Külahları değişmeyelim sonra!"

Bu, bana mı söyleniyordu? Başımı kaldırıp Bedri'ye baktım.

"Kalma oralarda sonra! Memlekete senin gibi adam lazım, oğlum!"

Bedri'nin dudakları hareket etmediğine göre konuşan bakandı. Başımı ona çevirdim ve yine gülümsemekle yetindim. Bunun üzerine, Bedri, "Heyecanlandı da biraz, kusura bakmayın..." dedi. Oysa nabzımda hiçbir değişiklik yoktu. Bundan emindim çünkü görebiliyordum kalbimi. Kalbimle birlikte atıyor ve sadece o boğuk, ritmik sesini dinliyordum. Belki de bu yüzden, konuşulanları artık duymuyordum. Dev makam odasının dört bir yanında dört dev hoparlörden yükseliyormuş gibi her yanımı kaplamış olan kalp atışımı dinliyor ve bana bakan yüzlerdeki hareket eden ağızları izliyordum. Ve o ağızlardan biri çok az daha açılıp, içinden yükselerek çıkan sesle, kalp atışımı bastırdı.

"Evladım, iyi misin?"

Konuşan bakandı. Galiba ben de konuşabiliyordum. En azından öyle hatırlıyordum.

"Evet" dedim. "İyiyim. Siz nasılsınız?"

Bakan güldü. Bedri gülmedi.

"Gazâ çalışmaktan biraz yorulmuş herhalde, değil mi?" diye sordu bakan Bedri'ye. Ama gözleri hâlâ benim üzerimdeydi.

"Efendim" dedi Bedri. "Takdir edersiniz ki..."

Bakan yine sözünü kesti ve "Tamam!" dedi. "Hallederiz... Ama şimdi, kusura bakmazsanız, bir toplantım var... Ben müsteşarlığa talimat veririm, onlar sizi arar... Hadi bakalım, Gazâ bey, senin de yolun açık olsun, yavrum. Adam gibi oku, gel. Anlaştık mı?"

Son cümlesi de bitince bakan ayağa kalktı ve bana elini uzattı. O anda Bedri de ayağa kalktı ama ben oturmaya devam ettim. Bedri, bakanın, havada kalmış olan elini yakalayıp "Efendim, çok sağ olun, inanın, Gazâ

yavrumuz sizi asla mahcup etmeyecek" deyip bana baktı. Ben de ancak o zaman kalktım. Bedri elini çekmiş, tokalaşma sırası bana gelmişti. Ama bir sorun vardı. Büyük bir sorun... Bakana dokunmak istemiyordum. Sadece bakana değil, kimseye değmek istemiyordum. Oysa sağ elimi sadece biraz kaldırıp, bakanla tokalaşabilsem, o odadan, yeniden doğuşumu tamamlayan bir bursla çıkabilecektim. Bunun farkındaydım. Ama ne bedenim beni dinliyor ne de zihnim bana itaat ediyordu. Dışarıdan bakıldığında Gazâ'ya benzeyen birinin orada olduğu açıktı ama, o ben değildim. Kendi içimde kaybolmuştum.

Bakanın elini havada bırakıp arkamı döndüm ve yürümeye başladım. Mutlaka Bedri de, bakan da bir şeyler söylüyor, hatta belki de bağırıyorlardı. Ama ben sadece kalp atışımı duyuyordum. Ve adımlarımı o ritme uydurmak, bana büyük bir zevk veriyordu. Ne yazık ki, yanlış zamanda delirmiştim. Yanlış yer olduğunu düşünmüyorum çünkü o makam odası, kesinlikle bizim hangar kadardı.

“Geçen hafta annem pasta getirmişti. Doğum günüm için. Çikolatalı. Ama yemedim. Ne yaptım, biliyor musun? Mumları yedim!”

Kendisine asla yanıt vermesem de, bir zamanlar Ender’in yaptığı gibi sürekli benimle konuşan Şeref, yatak komşumdu. 34 kişilik koğuşta, bir yanım duvar, bir yanım Şeref’ti. Başımı yastığıma ne kadar gömsem de, o çatlak sesini duymak zorunda kalıyordum.

Bakanın makam odasındaki küçük skandaldan sonra, hiçbir şeye ve hiç kimseye tepki vermeden, sadece bir hayalet gibi yürüdüğümü görünce, Bedri, beni oracıkta öldürmekten vazgeçmiş ve hastaneye götürmek üzere bir taksi çevirmişti. Ancak bu defa da, bana her dokunduğunda bağırdığım için, ne yapacağını bilememiş, zorla da olsa arabaya bindirmeyi becerebilmişti.

Acil servisteki doktor, sorularının yanıtsız kaldığını ve her dokunuşa bir çığlıkla karşılık verdiğimi görünce biraz başını kaşımış, sonra da, sevk edilmem gereken yerin, üç kat yukarıdaki psikiyatri polikliniği olduğunu söylemişti. Ancak bir sorun vardı. İlk gelen asansör boştu, dolayısıyla Bedri’yle yalnız binmem gerekiyordu ama bunu yapamıyordum. Birkaç denemeden sonra, içinde zaten iki kişinin olduğu başka bir asansöre binebildik.

Aslında ben, her şeyi görüyor ve duyuyordum. Hatta her şeyin farkındaydım ancak bedenim ve tepkilerim bana ait değildi. Kesinlikle beni dinlemiyorlardı. Örneğin, o boş asansöre, Bedri’yle birlikte, sadece ikimizin binebileceğini biliyor ama içine adım bile atamıyordum. Aklımın, her şeyin farkında olan bölümü, karanlık bir yere hapsolmuş ve olanları, oradan izliyordu. Sanki bir locaya oturmuş ve asla müdahale edemediği bir gösteriye tanıklık ediyordu. İzledikçe de öğreniyordu. Öğrendiklerinden biri de, asansöre ancak yalnız ya da içinde benimle birlikte en az üç kişi olursa binebileceğimdi. Ve aklımın, hâlâ farkında olan bölümü buna şaşırmıyordu. Sadece yeni keşfettiği bir fizik kuralı olarak kabul ediyor ve “Doğrusu bu!” diyordu.

Üçüncü kata çıktığımızda, ben ne kadar bana dokunulmasını istemediysem, insanlar bana o kadar dokunmaya çalıştı. Bunun sonucunda da, çığlıklarım bütün koridorlarda yankılandı ve beni uyutmaya karar verdiler. Ancak bu da çok kolay olmadı. Dört hastabakıcının dört bir yanımdan kavrayıp beni bir yatağa yüz üstü yapıştırması ve pantolonumu sıyırması gerekti.

Kendime geldiğimde, Bedri yanımdaydı. Onu görebiliyor ama konuşamıyordum. Çünkü ağzım doluydu... Zaten Bedri’nin de, konuşmak istermiş gibi bir hali yoktu. Evi üstüne çökmüş bir zavallı gibi bakıyordu

suratıma. Ne de olsa, üzerine bu kadar yatırım yaptığı küçük dehanın ona kazandırabileceği hiçbir şey kalmamıştı. Nasıl çalıştığını kesinlikle anlayamadığı bir makineydim ve en çok ihtiyacı olduğu anda bozulmuştum. Dolayısıyla, daha fazla yanımda kalıp, öfkesine yenik düşmek, en azından bir kolumu kırmak ihtimalinden olabildiğince uzaklaşmak istediğinden emindim. Yine de, bakanın karşısında düştüğü utanç verici durum göz önüne alındığında, fazlasıyla cömert davrandığı söylenebilirdi. İstese, beni o bakanlığın bahçesinde de terk edebilir ve kimseye hesap vermeyebilirdi. Örneğin, "Önce bana saldırdı, sonra da kaçtı!" diyebilirdi. Ama böyle bir şey yapmamıştı. Belki de hâlâ bir umudu vardı. Çünkü bütün bunlar, küçük bir sinir krizinden ibaret de olabilirdi. Her an, tanıdığı Gazâ'ya dönüşebilir ve bakandan özür dilemek için şansımızı deneyebilirdik. Her şeye yeniden başlar ve el ele başarıya doğru koşabilirdik. Ama ne yazık ki bunun için, ellerimi ağzımdan çıkarmam gerekiyordu. Uyanır uyanmaz, on parmağımı da ağzıma sokmuştum. Hiçbir yere değmesinler, diye. İçimden bir ses, "Doğrusu bu!" diyordu. "Olması gereken bu!"

Dolayısıyla, içinde bulunduğumuz durumdan ne Bedri ne de ben çıkabildik. Olayların bizi getirip kilitlediği o noktada, öylece kalakaldık. Ben, daha ölmeden, hayat tarafından içi doldurulmuş bir hayvan gibiydim. O da, sahibi olduğu, sakatlanmış yarış atını vurmak zorunda olduğunu bilen biri gibi...

Yapabileceğimiz pek bir şey yoktu. Bedri yavaşça kalktı ve elini omzuma koymak istedi. Ama sonra birden, gün boyunca bana dokunmak isteyenlere nasıl tepki verdiğimi hatırlayıp elini geri çekti ve odadan çıktı.

Yattığım yerden, görebildiğim kadarıyla, koridorda, bir doktorla, bana baka baka konuştu, sonra da kravatını çözüp cebine koydu. Yanıma dönmek için bir adım attı ama doktor kolundan tutup Bedri'yi durdurdu. O da son kez bana bakıp arkasını döndü ve koridorda yürüyüp kayboldu. Yetiştirmesi gereken başka çocuklar ve yönetmesi gereken bir yurt onu bekliyordu.

Bedri'yi son görüşümdü. Ortaklığımız bitmişti. Bundan sonra, tek yapabileceği, durumumu uzaktan takip etmek ve en azından, bir tedavi görmemi sağlamaktı. Yanıma gelen doktor gülümsedi ve "Merak etme" dedi. "İyileşeceksin. Sonra da göndereceğiz seni İstanbul'a. Bedri Bey'e söz verdim."

Ama doktor, verdiği o sözü tutamadı. Ne İstanbul'a dönebildim ne de iyileşebildim. İnsanın bir ailesi olmayınca, bulunduğu şehrin de, devlet açısından bir önemi kalmıyordu. Çünkü Sosyal Hizmetler her yerdeydi ve kimse, benim, herhangi bir yere dönmem gerektiğini düşünmüyordu. Üstelik sırf hayatta kaldığım için, ne yazık ki 18 yaşımı da doldurabilmiştim.

Kendimle... 18 yıllık hayatımda başkasına yer kalmamıştı.

Birkaç gün sonra, İstanbul'dan, içinde eşyalarımın olduğu bir valiz geldi ve beyaz bir minibüse bindirildim. Gideceğim yer belliydi. Gölbaşı'ndaki bir hastane. 34 kişilik bir koğuşta, Şeref'in yanındaki yatak... Dört aydır oradaydım ve Şeref hâlâ konuşuyordu:

"Peki, zararın neresinden dönsen kârdır? Yani, tam olarak, neresidir orası? Çünkü zarar da bir yere kadar zevk verir, değil mi? Sence de öyle değil mi?"

CHIAROSCURO

Rönesans resmindeki dört temel teknikten biridir. Aydınlık ve karanlığın, olabildiğince vurgulanarak, keskin biçimde birbirinden ayrılışını ifade eder. Işık ile gölge arasındaki zıtlığın öne çıkarılması, üçüncü bir boyut vererek biçimlere hacim kazandırma amacını taşır.

Kendimi herkese kapatmış ve bütün kapılarımı içeriden kilitlemiştim. Cehennemde geçirdiğim 317 saat üç yıl boyunca varlığını unutturmuş ve o makam odasında yeniden ortaya çıkıp beni içine çekmişti. Hayatımdaki virgüllerin, yani dönüm noktalarının makam odalarında atılıyor olması gerçekten de garipti. Belki de devlet dairelerine bir çeşit alerjim vardı, bilemiyorum. Tek bildiğim, o karanlık delikten gerçekten çıktığımı sanmış ve hiçbir şey olmamış gibi yaşayabileceğim yanılgısına düşmüş olduğumdu. Oysa benim için hayat, o çürüyen cesetlerle birlikte sona ermişti ve ben bunu fark edememiştim. Sıradan biri gibi, diğer insanlarla bir arada nefes alıp verme çabam sadece üç yıl sürebilmişti. Ne kadar uğraşırsam uğraşayım, geleceğe doğru yeterince hızlanamamış ve geçmişime yakalanmıştım. Bunun sonucunda da, kendimi, insanlardan iğrenirken ve Şeref'in morfin sülfat kapsüllerini çalarken bulmuştum.

Benden farklı olarak, Şeref'in tek sorunu, delirmiş olmak değildi. "Allah vergisi!" dediği bir beyin kanserine de sahipti. Metastazın eşiğinde ip atlayan, nur topu gibi üç tane tümörü vardı. Beynine saçtıkları ışıkla Şeref'in gözlerini karartan bu kütleler, elbet onu öldürecekti. Ancak öldürene kadar da yeterince acı çektiğinden emin olmak istiyorlardı. Bu yüzden de, 21 yaşındaki Şeref'in bütün bedenine, kaldıramayacağı ağırlıkta ağrılar olarak yayılıyorlardı. Böylece o ağrılar ve Şeref bir denizaltıya dönüşüp, yatağının derinliklerine doğru iniyordu. Yüzeyde kalabilmesi için, Şeref'e, 12 saat arayla, 30 miligramlık morfin sülfat kapsülleri veriliyor, ancak bu defa da, araya ben giriyordum. Çünkü o küçük mavi kapsüllerin, Şeref'e ne yaptığını görmüştüm. Ve aynısından ben de istiyordum.

Morfin sülfatla tanışmamız, ilk görüşte bağımlılıktı! Tek yapmam gerekense, yattığım yerden, Şeref'i dinliyormuş gibi gözlerinin içine bakmaktı. Kısa süre içinde, aramızdaki anlaşma bir rutin haline gelmişti. Kapsülü getiren hemşire Şeref'in dilinin altını kontrol etmiyor, böylece o uzaklaştıktan sonra, ben de, payıma düşen morfin sülfatı alabiliyordum. Her ne kadar, üzerinde Şeref'in salyalarını taşısa da, *ikinci ağız* kapsülün etkisinde bir eksilme olmuyordu. Tabii ki kapsülü doğrudan bana vermemesi ve aramızdaki sehpanın üzerine koyması gerektiğini anlaması biraz zaman almıştı ama hepimiz öğrenme çağındaydık. Şeref de bana nasıl davranması gerektiğini öğrenmişti. Benimle konuşuyor ama dokunmaya yeltenmiyordu. Üstelik sehpaya bıraktığı kapsüller karşılığında, kendisini sürekli dinliyormuş gibi, suratına sabit biçimde bakan bir dinleyiciye de kavuşmuş oluyordu. Bir dinleyici sahibi olmak, Şeref için, kafatasından taşan ağrıları bastırmaktan çok daha önemliydi. Sonuçta, herkes istediğini almış oluyordu. Bu da demek oluyordu ki o kadar da deli değildik. O kadar da

değil...

Dünya üzerinde üretilen onca morfin sülfat kapsülünden, tıbbi bir gereklilik olarak, bana bir tane bile verilmemesinin nedeni, benimle ilgilenen Emre adındaki genç psikiyatrın, herhangi bir yerimin ağrıdığına inanmamasıydı. Kronik bir ağrı çektiğimi kesinlikle düşünmüyordu. Oysa benim her şeyim kronikti!

Arşiv bağımlısı olduğu için Kandalı'daki hastane raporlarımı dosyama eklemiş ve resmi mirasını Bedri'ye özenle devretmiş olan Azim sayesinde, Emre durumumla ilgili çoğu bilgiye sahipti. Çünkü kendini, ihanete uğramış bir sevgili gibi hissettiğine emin olduğum Bedri, eşyalarımı üçüncü kattaki yurt odamın camından bahçeye atamamışsa da, benzer bir öfkeyle, bana ilişkin ne belge varsa, hastaneye postalamakta gecikmemişti. Dolayısıyla, Emre ve kendisi gibi genç meslektaşları, Kandağ'ın eteklerinde cesetlerle yaşadığım küçük maceradan haberdardı ancak hiçbiri de, böylesi bir deneyimin çıldırtıcı bir ağrıya neden olabileceğine ihtimal vermiyordu. Bu da aslında doğaldı, çünkü cesetlerin arasından çıkarılmış biriyle daha önce hiç karşılaşmamışlardı. Bu yüzden, ben, onların gözünde, daha çok, deprem sonrası göçük altından çıkmış biri gibiydim.

Örneğin, Emre'nin teşhisi belliydi:

"Kesinlikle, travma sonrası stres bozukluğu!"

Böyle diyordu meslektaşlarına. Hem de benim yanımda! Onlar da önce başlarını sallıyor, sonra da işaretparmaklarını çenelerine dayayıp düşünüyormuş gibi yapıyordu. Ve içlerinde en sabırsız olanı, *Sırf Karşı Çıkma Zevki İçin* adlı gösteriyi başlatıyordu:

"Ancak sanki akut özellikler gösteriyor, değil mi? Olayın üstünden üç yıl geçmiş ama hâlâ akut dönemde gibi..."

Bir başkası da çıkıp kendi rüyasını anlatıyordu:

"Bence, travmaya bağlı sosyal anksiyete bozukluğunun bir alttürü olarak da ele alınabilir..."

Ama bu tezi kimse beğenmiyor ve devreye koro giriyordu.

"Hımm..." diyorlardı, hep bir ağızdan.

Sonra bir solo daha dinliyorduk. Farklı bir sesten...

"Çıkışta Chez Le Bof'a gidiyoruz, haberiniz olsun! Emre garson kıza âşık olmuş, o ödeyecekmiş!"

Tur tamamlandığı için sıra yeniden Emre'ye geliyordu:

"Âşık olmadım, sadece o kumaş peçeteyi açıp kucağıma koymasını seviyorum."

Koro:

"Hımm!"

Ve rüyası onaylanmamış olan, son kez çabalıyordu:

"Sosyal erkeklik bozukluğu var sende!"

Ancak bu şakası da ciddiye alınmadığı için kimse gülmüyor ve senkronize dansa özgü bir figürle koğuşun dört bir yanına dağılıyorlardı. Ne de olsa, sırada, kafasını parçalamak üzere duvarlara vurmak için fırsat kollayanlar bekliyordu. Gerçek deliler! Her ne kadar, bir vaka olarak yeterince ilginç bulunsam da, üzerinde saatler harcanacak bir konu değildim.

Aslında, hastalığım her neyse, semptomları gayet açıktı: Kimseye dokunamıyor, kimsenin bana dokunmasına izin vermiyor ve kimseyle yalnız kalamıyordum. Ya tamamen yalnız olmalı ya da bir kalabalık içinde bulunmalıydım. Aksi takdirde, titremeye ve çığlık atmaya başlıyor, sonrasında da, bütün gözeneklerimi tıkayan inanılmaz bir ağrıyla kaplanıyordum. Bunların dışında, önemli bir ayrıntı daha vardı: Konuşmuyordum.

Ancak bu, daha çok, bir tercihti. İstesem, konuşabilir hatta hiç susmayabilirdim ama kendimi anlatmak artık ilginç gelmiyordu. Hem daha kaç kez anlatacaktım ki kendimi? Miting üstüne miting yapan bir politikacı ya da günde bin kez aynı cümlelerle dilenen bir çocuk gibi, daha kaç kez aynı şeyleri söylemek üzere, dudaklarımı aralayacaktım?

Üç yıl boyunca, ağzımdan geldiğince konuşmuş ve sonuçta, kendimi bir tımarhanede bulmuştum. Dolayısıyla, gevezeliğin işime pek de yaramadığı ortadaydı. Dil yorgunluğundan başka bir şey değildi. Üstelik konuşmayınca, kavga da çıkmıyordu. Çünkü her kelime bir kavgaydı. "Önce kelime vardı!" diyenler haklıydı çünkü bu dünyada her şeyden önce kavganın olduğuna artık emindim. Ne kadar kelime, o kadar kavga! Koğuş, yattıkları yerden, birbirlerine, küfürlerden örülmüş yumruklar atmaya çalışan vahşi boksörlerle doluydu. Beyinlerini ikiye ayırıp, bir lobunu sol eline, diğerini sağ eline geçirmiş bir sürü deli aynı ringde uyanıyor, yaşıyormuş gibi yapıyor ve uyuyordu.

Ancak durumumuz o kadar da kötü değildi. Taraflarından kuşatılmış olduğumuz ve yaş itibariyle muayenehane açacak bütçeye ulaşamamış olan psikiyatrlar çetesi, tedavilerde, ellerinden geldiğince yaratıcı olmaya çalışıyor ve bir an önce bizi taburcu etmenin peşinde koşuyorlardı. Örneğin, benim tedavimde, tıbbın, Gölbaşı'nda geldiği son nokta, doğum izletmekti. Travma sonrası stres bozukluğu teorisiyle pek de yol kat edememiş olan Emre, kendini tamamen akışa bırakmış ve dünyanın en bilimsel yöntemi olan deneme-yanılma aşamasına geçmişti. Dolayısıyla, bana doğum izletme fikri Emre'nindi ancak uygulamada bir sorun vardı. Bu konuda gönüllü

olabilecek bir hamile bulmak, pek de kolay değildi. Yaptığı doğumu delilere izletmek için yanıp tutuşan birileri olmadığı için, kaydedilmiş görüntülerle idare etmek zorunda kalıyordum. Belki de, böylesi teknik bir nedenden ötürü herhangi bir doğuma tanıklık edemeyişim, herkes için daha iyiydi. Çünkü doğmakta olan bir bebeği çıktığı yere geri sokmak için, karşı konulamaz bir istek duyabileceğimden emindim.

Ancak Emre ısrarcıydı. Yöntemin işe yaraması için, eylemi mutlaka canlı olarak izlemem gerektiğini düşündüğünden, beni de şaşırtan bir çalışkanlıkla, Ankara'daki hayvanat bahçesi yönetimine konuyu aktarmış ve onlardan yardım istemişti. Böylece, bazen bir yaban domuzu, bazen de bir lamanın yaptığı doğumları izlemek üzere hayvanat bahçesi turlarına çıkmaya başlamıştım. Bütün bu çabanın amacı, Emre'nin de dediği gibi, yabancılaşmış olduğum *canlılıkla* beni yeniden barıştırmaktı. Barışamasam bile, *canlılıkla* her nereden koptuysak, o noktayı bulup bizi yeniden birbirimize yapıştırmak...

Tabii ki bütün bunların yanında, ilaçlar da alıyordum. Beynimin çoğunu uyuşturup beni bir *voodoo* bebeğine dönüştürecek kadar ağır antidepresanlar... Hatta günlerim, tam da bir *voodoo* bebeğinin işleyiş biçimine uygun olarak geçiyordu. Tabii ki herhangi bir yerime iğne batırıldığında başka birinin canı yanmıyordu. Benimkisi farklı bir lanetti. Örneğin, sağ elim, gün boyunca ağrıyor, akşam olduğunda da o elimin başına mutlaka kötü bir şey geliyordu. Ya duvara yumruk atıp her tarafını kanatıyor ya da dişlerimle derisini yüzüyordum. Bazen de, gece boyunca ağrıyan, ensem oluyor, sabah da, o noktayı ya bir sinek ısırıyor ya da tuvalete giderken, orospu çocuğunun biri kendine hâkim olamayıp tokatlıyordu. Sonuçta bedenim, o ilaçlar sayesinde, geleceği görüyor ve bana, ağrılar yoluyla sinyaller gönderiyordu. Yine de Emre'nin, konuyu, kimyasalların dışında, gerçek bir terapiyle çözme çabalarını da görebiliyordum. Çünkü ben, her şeyi görebiliyordum. Zaten, Emre de görmeye başlamıştı. Özellikle de kan testlerimin sonuçlarında Şeref'in kapsüllerinin kalıntıları çıkmaya başlayınca, göründüğüm kadar hasta olmadığım konusunda bir düşüncesi oluşmuştu. Bunun üzerine de, yattığı yeri değiştirip Şeref'i benden olabildiğince uzaklaştırmıştı. Ama o yine de bir yolunu bulup, en sadık dinleyicisine, dinleme ücretini ulaştırmayı becerebiliyordu...

Yine de ilaç hırsızlığımın ortaya çıkışı sonuçsuz kalmamıştı. Tedavimde bir sonraki aşamaya geçtiğimizi belirten Emre, kendi dışkımı, avuçlarımın arasına alıp izlememi emretmişti. Kokusu, çürüyen o cesetlerinkine çok da uzak değildi. Her ne kadar, dışkımı izlemenin beni neyle barıştıracağını

anlayamamış olsam da, bana söyleneni uygulamaya çalışıyordum. Ya da ben hayal görüyor ve bunu, herkesten gizli, tuvalet kabininde kendi kendime yapıyordum. Sonra da ellerimi yıkayıp, hastanenin kütüphanesine gidiyordum.

Aslında günlerimin büyük bölümü orada geçiyordu. Sürekli okuyordum. Ama asla yeterli gelmiyordu çünkü gözlerim bir türlü bozulmuyordu. Kütüphane, o binadan gelip geçmiş psikiyatrlar tarafından bağışlanmış kitaplarla kurulmuştu. Çoğu sanatla, geri kalanı da politika ve felsefeyle ilgiliydi. Belki de psikiyatrlar, insan adındaki çukurda arkeolojik kazılar yapmak uğruna, kitaplarıyla birlikte, bir sanatçı, politikacı ya da filozof olma hayallerini de terk edip gitmişlerdi.

Da Vinci'nin *Son Akşam Yemeği*'ni de o kitaplardan birinde görmüş ve bütün hikâyesini okumuştum. Bir deli olduğum için, bana, *Kandalı'dan Dünyaya* gazetesindeki o fotoğrafı çağrıştırmıştı. Bu da aslında, deli olmanın ayrıcalığıydı. Çünkü akıl sağlığı yerinde olanlara, gözlerinin önünden geçip giden hayat hiçbir bok çağrıştırmıyordu. Onlar sadece gördüklerine inanıyordu. Gördükleri ne kadarsa, hayatları da oydu. Neyse, o...

Sonra yine bir gün, öylesine karıştırdığım bir kitapta karşıma onlar çıktı: Bamiyan Budaları... Heykeltıraşlıkla ilgili kitabın neredeyse tamamı, Budizm ve o iki Buda heykeli hakkındaydı. O güne kadar, o kitabı okumuş hiç kimsenin, sayfalarını çevirirken benim gibi ağlamış olamayacağından emindim. Çünkü o iki dev heykeli cebimde, Dordor'la Harmin'i rüyalarımda ve Cuma'yı da iliklerimde taşıyordum...

Aslında o kitapla kurduğum ilişkide biraz ileri gittiğimi kabul etmeliyim. Sayfalarını yırtıp, çarşafımın altına serdim ve birkaç geceyi o iki heykelle, Cuma'yı düşünerek geçirdim... Ne yazık ki, çarşafları değiştiren hastabakıcı durumu fark etti. Sonra da gidip beni Emre'ye şikâyet etti. O da bana, Buda heykellerinin fotoğraflarının bulunduğu sayfaları yememi söyledi. Emre itaatsizlik edemezdim. On iki sayfa yedim ve böylece bir sonraki dışkı izleme seansımda heykellerin avuçlarımda yükselişine tanıklık edebildim.

Dolayısıyla, hayatımın o kadar da sıkıcı olduğu söylenemezdi. Örneğin, her pazartesi Emre'yle kırk dakika boyunca görüştüğüm odasındaki kalemlikte bir pergel vardı ve bence, son derece ilgi çekiciydi. Her ne kadar, ilk aylarda, odada Emre'yle yalnız kalamadığım için, seans boyunca yanımızda bir hastabakıcı bulunsa da, artık açık kapıyla idare edebiliyordum. Oturduğum yerden, koridordaki insanları gördükçe, kalabalık içinde olduğumu hatırlıyor ve sakinleşiyordum. Ancak beni esas ilgilendiren, neden o kalemlikte durduğu hakkında hiçbir fikrimin olmadığı

pergeldi. Belki de, Emre, boş zamanlarında kâğıtlara kümeler çizmekten hoşlanan bir *gizli çocuktu* ya da psikiyatriyle ilgili geliştirmekte olduğu dairesel bir kuramı vardı, bilemiyorum! Ama o pergel orada duruyor ve tarafımdan kullanılmayı bekliyordu.

Yine bir pazartesi, Emre'nin karşısına oturur oturmaz, tek hamlede pergeli kalemlikten çekip aldım. Kendime ya da ona bir zarar vereceğimi düşünen Emre derhal ayağa kalktı ancak aramızdaki masanın yanından geçip bana ulaşana kadar, çoktan bir kâğıt bulmuş ve pergeli ilk gördüğüm an zihnimde belirmiş olan resmi çizmeye başlamıştım. Pergeli kâğıttan başka bir yere saplamak gibi bir düşüncemin olmadığını anlamış olan Emre de durmuş ve izlemeye başlamıştı.

İlk yaptığım şey, pergelin bacaklarını tamamen kapatıp, olabilecek en küçük dairenin dörtte üçünü çizmek olmuştu. Kâğıdın tam ortasına sabitlediğim sivri ucunu hiç oynatmadan pergeli biraz daha açıp, düzensiz aralıklı kesik çizgilerden oluşan bir daire çizdim. Pergeli kendi etrafında tamamen döndürmüştüm ki biraz daha açtım ve üçüncü bir dairenin, yine belli aralıklarla, parçalarını çizdim. Ardından da, her biri bir öncekinden daha geniş olan, dördüncü ve beşinci dairelerin parçaları geldi. Ortaya çıkanın dairesel bir labirent olduğunu anlayan Emre, koltuğuna oturup, şaşkınlıkla başını salladı. Bir an için göz göze geldik ve karşılıklı gülümsedik. Sonra da altıncı daireyi çizip, labirentin dış duvarına geçtim. Yedinci dairede dar bir boşluk bıraktım ve o da labirentimin kapısı oldu. En sonunda da, iç içe geçmiş dairesel çizgileri, koridorlar oluşturmak üzere, kısa çizgilerle birbirine bağladım. Ancak o zaman, pergelin sivri ucunu kâğıttan kaldırdım ve eserimi gururla izlemeye başladım. Bencil değildim. Emre'nin de gurur duymasını istedim ve hastaneye geldiğimden beri ilk kez konuştum:

"Buyurun, çözün!"

O da, ağzımdan anlamlı bir söz çıktığına şaşırmamış gibi yaparak kâğıdı elimden aldı ve göğüs cebinden çektiği tükenmezkalemle, labirentin tek kapısından girip, merkezindeki küçük daireye varmak için uğraşmaya başladı. Ben de başka şeyler düşünmek üzere bakışlarımı odada gezdirdim ve nereye baksam Rastin'i gördüm. Bir de, spiral hiyerarşi şemasını...

"Tamam!" dedi Emre ve kâğıdı gösterdi. Çözmüştü labirenti ama biraz zorlanmıştı. Yine de moralini bozmamak için "Tebrikler" dedim. Sonunda benimle bir iletişim kurabildiği için öylesine mutluydu ki biraz da ileri giderek, "Teşekkür ederim" deyip, tokalaşmak üzere elini uzattı. Ancak pergeli o uzanan eline saplamamak için kendimi ne kadar tuttuysam da, bunu başaramadım. Sonra da, yapmam gerekeni yapıp, özür diledim. Her ne

kadar, Emre, kanayan elini tuta tuta, "Önemli değil!" demiş olsa da, bu hareketim, iki gün boyunca tecrit odasına kapatılmama neden oldu. Böylece, Yadigâr'ın beni o nezarethanede tuttuğu sürenin psikiyatri biliminde bir yeri olduğunu anlamış oldum! Her şeyin ilacı, 48 saatlik yalnızlıktı.

Bana kalırsa, tecrit odası, her yerden ve her şeyden daha ilgi çekiciydi çünkü o yalnızlık sayesinde, gözlerimi kapatıp yeniden bedenimin içine dönebildim. Kendi içimde bir astronot olup gezmek, uzay değil ama hücre yürüyüşü yapmak müthişti! Hatta çıktığımda, Emre'ye teşekkür bile ettim. Tam olarak şöyle dedim:

"Beni bana gönderdiğiniz için teşekkür ederim... Bu arada, bir önerim olacak. Bence, sokaklara umumi tuvalet yerine, umumi hücreler yapılmalı. İsteyen içine girmeli ve kendini kapatabilmeli. Tuvalet kabinlerindeki gibi, kilitte kırmızı bir işaret olunca, içlerinin dolu olduğu anlaşılır. Sonra da başka insanlar, o yalnız kalmak isteyen kişiye destek olmak için, kapıdaki delikten içeri, yemek ya da su gibi şeyler bırakır. Ne güzel olur, değil mi? Bence harika olur!"

Emre önerimi ciddiye almamış olsa da, akıcı biçimde konuşmama sevindiği için gülümsedi ve bir tokalaşma denemesi daha yapıp bandajlı elini uzattı. Ben de bunun üzerine, "Eldiveniniz var mı?" diye sordum. Hastane içindeki kısa bir arayıştan sonra, bir çift deri eldiven bulundu ve onları takıp tokalaşabildim. Gerçekten de büyük bir gündü! Tedavimin beşinci ayında olağanüstü bir ilerleme kaydetmiş ve arada bir kumaş da olsa, bir insana dokunabilmiştim!

Ancak gülümseyerek girdiğim koğuşta, aldığım ilk haber, yüzümün donmasına neden oldu. Ben tecrit odasındayken, morfin sülfat kaynağım Şeref ölmüştü. O an, ilk düşündüğüm, koğuşta kanser olan birinin daha olmadığıydı. Keşke olsaydı ama yoktu! Şeref'ten başka kimse morfin sülfat kullanmıyordu. Dolayısıyla, koğuşun kapısından yatağıma yürürken, yanlış hatırlamıyorsam, 16. adımımda kararımı verdim: Bir an önce o hastaneden çıkacaktım. Böylece, karşıma çıkan ilk eczaneyi soyacak ve hiçbir şeye baştan başlamak zorunda kalmayacaktım.

Çünkü o hastanede, ağızlardan düşmeyen tek cümle buydu: Her şeye baştan başlamak! Kesinlikle böyle bir niyetim yoktu. Tek istediğim, morfin sülfatla olan ilişkimi, bıraktığım yerden devam ettirmekti. Ayrıca bunu, siktir olup kendime gitmemi sağlayacak bir hücrede yapmalıydım. Çünkü derimin dışında benim için hayat yoktu. Aynı durumda başka bir insan kalsa, "Tamam da hücreyi nereden bulacağım?" diye düşünürdü mutlaka. Ama ben şanslıydım. O kadar şanslıydım ki, bu dünyadaki milyarlarca erkeğin arasından sadece Ahad'a, "Baba!" demiştim. Ve şimdi o ölmüş, bana

da miras olarak, bir hücre bırakmıştı. Benim de artık bir tecrit odam vardı ve Kandalı'daydı. Kendimi, o depoda, morfin sülfat kapsülleri arasında ve karanlıkta yatarken hayal ediyordum. Hayal ettikçe de gülümsüyordum. Bir pergelim olsa, kâğıda yasladığım sivri ucunu hiç oynatmadan, cennetin resmini yapabilirdim! Çünkü neye benzediğini biliyordum. Ahad'ın parasıyla içini ben döşemiştim. Başka insanlara cehennem olsun diye... Meğer bir cennetmiş. En azından, benim için! Dünyanın en büyük günahkârı olarak, kurtuluş planım belliydi: Önce cennete gitmek, sonra da orada ölmek. Asla intiharla değil... Zamanla.

Bir an önce, taburcu olmalı ya da kaçmalıydım! Bir macera romanında olmadığımız için de, öncelikle ilkini denemeliydim. Ne kadar zor olabilirdi ki iyileşmiş taklidi yapmak? Ne de olsa, deliliğim, ne röntgenler, ne tomografiler ne de kan testlerinde çıkan türdendi! Hiçbir x-ray cihazının yakalayamayacağı bir hastalık taşıyordum içimde! Kimsenin, varlığından haberi olmadan, dünyayı bile gezebilirdim. Ama ilk yapmam gereken, hastanenin kapısından çıkmaktı. Bunun için de, ne yazık ki birilerine çıplak elle dokunmam gerekiyordu. Üstelik bunu da, çığlık atmadan ve içimi işgal eden ağrıdan ötürü yüzümü buruşturmadan yapmalıydım. Belki de birkaç alıştırmayla başlamalıyım, diye düşündüm. Birkaç deneyle...

Tabii ki tıp tarihi ortadaydı ve ben de, vicdan sahibi bütün bilim insanları gibi, deneylerimi ilk önce hayvanlar üzerinde yapacaktım. Önce onlara dokunacaktım. Gerisi elbet gelirdi. Bir şempanzeye dokunmakla bir insana dokunmak arasında ne kadar fark olabilirdi ki? İkisi de aynı primattan gelmiyor muydu? Âdem denilen bir primattan... Evet, belki biri diğerinden daha zekiydi, doğru! İçgüdülerini kullanıp şempanzeliğe sapmış ve evrimine doğayla uyum içinde devam etmişti. Diğeri de, bütün salaklığıyla, tatminsizlikten geberen bir yaratığa dönüşmüş ve kendini doğanın dışında bulmuştu. Ama bütün bunlar beni ilgilendirmiyordu, çünkü dokunduğum etin kaça kadar sayabildiği ya da dünyanın sonunu getirip getiremeyeceğinin hiçbir önemi yoktu. Sonuçta, et, etti! İğrençti ama dokunmalıydım. Sonra da bir adım ileri gidip insanlara dokunabilmeyi başarmalıydım. Başka bir yer ve zamanda olsam, örneğin, 17. yüzyılda yamyam bir kabilede yaşasam, akıl sağlığımın yerine geldiğini kanıtlamak için, dokunmaktan öte insan yemek zorunda bile kalabilirdim, diye düşünüp kendimi avutmaya çalıştım. Sonuçta, o da bir kültürdü ve içinde doğmuş olma ihtimali sadece matematikti. Nasıl Bamiyan Budaları bir kültürün ürünüyse, onları havaya uçuran Taliban da öyleydi. Hatta 1.500 yıl önce o heykelleri inşa edenlerle, bugün Burma'da Müslümanları öldürenler, aynı Budist kültürdendi. Dolayısıyla, kültür kavramını o kadar da büyütmemek gerekiyordu. Ne de olsa kültür, hiçbir alışkanlığından vazgeçemeyip bütün davranışlarını nesilden nesile aktararak biriktiren ve böylece dünyayı yavaş yavaş *çöp ev*e çeviren birtakım saplantılı manyakların işiydi! Evet, aynı zamanda toplumsal bir hafızaydı ama, Alzheimer'a yakalanma eğilimi de ağırdı! Ayrıca bugün, insanlara, dünya üzerindeki bütün kültürleri tanıtan bir sunum yapılsa ve "Buyurun, seçin! Ulaşım bedava! Hangisini beğenirseniz sizi o kültürün içine bırakacağız ve artık orada yaşayacaksınız!" dense, yeryüzünün hangi *değerli kültür sahibi* bölgeleri üç saniye içinde boşalırdı acaba? Bütün bunları düşündüm ama tabii ki hiçbiri,

bir işime yaramadı!

Dokunmaya hayvanlarla başlayacağımı ve aşama aşama ilerleyeceğimi söylediğimde, Emre önce tereddüt etti. Ne de olsa, fikir ona ait değildi. Başkalarının aklından geçenleri kabullenmesi için, insanın belli bir süreye ihtiyacı oluyordu. Bu süre içinde, kendisine sunulmuş olan fikri alıp, üzerinde birtakım değişiklikler yaparak kişiselleştirmesi gerekiyordu. Böylece fikri, kendisi bulmuş gibi sahiplenmesi mümkün olabiliyordu. Emre için, bu kendini kandırma süresi, yaklaşık dört saatti. Koğuşa gelip beni buldu ve yatağımın demirine yaslanıp konuştu:

“Tamam... Dediğin gibi yapacağız... Ama senden, bir hayvanı doğurtmanı isteyeceğim!”

Doğurtmak mı? Bu herifteki doğum saplantısından nefret ediyordum! Aslında, belki de doğumlar umurunda bile değildi ve sırf benim fikrimin üstüne bir şeyler eklemek için ayaküstü, tedavi uyduruyordu! Yine de kabul etmekten başka çarem yoktu. Çünkü acelem vardı.

“Ne zaman?”

“Hayvanat bahçesiyle görüşeyim, sana haber vereceğim. Belki de bir çiftlik buluruz... Bir bakalım... ”

Ve gitti... Gider gitmez de, midemde bir ağrı başladı. Gözlerimi her kırpışımda, zihnimde farklı bir hayvan beliriyordu ve denizanasına benzeyen plasentalarını ellerimde hissediyordum. Ağrı şiddetlenmeye başlamıştı, titriyordum. Yatakta oturuyor ve çaresizce etrafıma bakıyordum. O an aklıma, tanıdığım en zararsız hayvan geldi. Cebimden çıkarıp ona dokunmaya başladım. Yüzüme sürdüm. Boynuma... Bir merhem gibi, nerem ağrıyorsa, oraya sürdüm... Ve acı hissedilmez olmaya başladı... Kabul etmeliyim ki o gün beni, Cuma’nın kâğıttan kurbağası kurtardı.

Üç gün sonra, bir şoför eşliğinde, Emre’yle Polatlı yakınlarında bir çiftliğe gittik ve doğurmakta güçlük çeken bir ineğin önünde diz çöktüm. Çiftçi, inekten çıkmış olan iki toynağı elleriyle yakalayıp kendisine doğru çekerken, “Ben ne yapabilirim?” diye sordum. O da, “Sev” dedi. “Sadece sev...”

Önce Emre’ye, sonra da ahırın duvarına yaslanıp yatmış olan dev hayvana baktım ve kendimden büyük bir nefes alıp o sıcak sırtına dokundum. Sanki elim yanacakmış gibi geri çektim ama sonra bir nefes daha alıp tekrar dokundum. Hayvan başını çevirip bana baktı ve “Korkma” dedi. Konuşan Emre’ydi ama umurumda değildi... Ve okşadım... Ve okşadım...

Önce iki toynak iki ince bacağa dönüştü, sonra da onların arasında buzağının başı göründü. Ne zaman ki tutulup hayata çekildi ve annesinden

tamamen ayrıldı, ben de ağlamaya başladım. Çoktan ağrımaya başlamış olması gereken şakaklarım gözyaşlarımla ıslandı ve sanki doğan benmişim gibi ağladım. Sonra da çiftçinin ellerini tutup "Sağ olun!" dedim. "Teşekkür ederim..."

Dönüş yolunda Emre o kadar mutluydu ki defalarca "Seninle gurur duyuyorum" dedi. Ne de olsa, bir taşla kuş sürüsü vurmuştuk. Hem hayvana, hem de çiftçiye dokunabilmiştim. Hatta hızımı alamayıp, Emre'ye bir yanıt olarak, yol boyunca, koluna ve omzuna dokundum. Hem de defalarca... Birbirimizin yüzüne bakıp güldük ve çiftçinin sesini taklit edip "Sadece sev!" dedik. "Sadece sev..."

Hastaneye döndüğümüzde, Emre'yle ayrıldık ve ben tuvalete girdim. Lavabolardan birinin önüne geçip musluğu açtım ve ikinci derim haline gelmiş olan, kurumuş yumurta akını avuçlarımdan sökmeye başladım. O kadar da aptal değildim! O kadar da değil... Bir insana ya da plasentaya değmemenin en iyi yolu, avuçlarımı ve parmaklarımın içini başka bir plasentayla kaplamaktı. Aslında, bu fikri, Yadigâr'ın nezarethanesinden çıktığım gün, bileğimdeki sigara yanığına bastırıp beni mahvetmiş olan Ahad'a borçluydum. Ne zaman ki konuşmasını bitirip, elini bileğimden çekmiş, "Git, iki yumurta kır... Aklarını ayır, iyice çırp, sür oraya! Yanığa iyi gelir!" demişti. Söylediğini yapmıştım ama hiçbir halta yaramamıştı. Sadece o yumurta aklarının, derimi şeffaf bir eldiven gibi kapladığını görmüştüm.

Dolayısıyla çiftlikteki gösterim için gerekli olan tek aksesuar iki yumurtaydı ve hastanenin mutfağında bol bol vardı. Sonrası, oyunculuktu. Ve ben, doğduğumdan beri oynuyordum. Çünkü Gazâ, bir insanın değil, bir rolün adıydı. Bir karakterin adı! Öyle olması gerekiyordu. Yoksa kendimi çoktan öldürmüş olurdum. Eğer Gazâ, gerçekten de bir insan olsaydı, onun varlığına tahammül etmek mümkün olmazdı. Hele onu sevmek, asla! Dolayısıyla, Gazâ bir dublördü aslında. Tehlikeli sahneler uzmanı bir dublör! Hatta bu sayede, öylesine doğal bir şekilde söyleyebilmişti o cümleyi: "Sadece sev!" Defalarca tekrarlamıştı... İneği sev, kendini sev, insanları sev, hayatı sev... Sadece sev, öyle mi? Siktir! Sen hiç hayatında bir Gazâ tanıdın mı? Kolaysa gel de sen sev, amına koyayım!.. Sonuçta, belki bir deliydim... Ama insanlara dokunacak kadar değil!

Binanın kapısında duruyor ve etrafımızda uçuşan kar tanelerinin omuzlarımıza değdiği anda eriyişini izliyorduk. Ya da sadece ben izliyordum. Emre tokalaşmak istedi. Önce eline baktım, sonra da gülümseyip, hiç beklemediği bir şekilde sarıldım. Yıllar önce Ender'in bana yaptığı gibi, sıkı sıkı kavradım Emre'yi. Bu defa, sarılma sırasında nereye bakacağını düşünmesi gereken ben değildim! Birden etrafını sarmış olan kollarımın arasında şaşkınlık geçiren, Emre'ydi. Eline dokunmaktansa üzerindeki kumaşlara değmeyi tercih ettiğimi anlamasın diye, olabildiğince öyle durdum. Hatta kulağına, "Her şey için teşekkür ederim" diye fısıldadım. Sonra da sarıldığım hızla, geri çektim kendimi. Böylesi sıcak bir vedalaşmadan biraz da sarsılmış olan Emre, ne diyeceğini bilemediği için, cebinden, üzerine labirent çizdiğim kâğıdı çıkarıp gösterdi ve "Bak, saklıyorum bunu..." dedi. Sonra da ekledi: "Sen çok akıllı bir adamsın, Gazâ!"

Bu cümleyi bir yerden hatırlıyordum. Savcı da böyle bir şey söylememiş miydi? Galiba o "çocuk" demişti ama artık büyümüştüm. En azından, dışarıdan öyle görünüyordu... Kâğıttaki kurumuş kan izine bakmamaya çalışsam da gözüm kaydı ve başımı kaldırıp, "Tekrar özür dilerim" dedim. Emre de "Boş ver! O benim hatamdı" deyip kâğıdı cebine koyacaktı ki yeniden konuştum:

"Yalnız, labirentin gerçek çözümü o değil..."

"Değil mi?" diye sorup, elindeki kâğıda baktı.

"Biraz daha düşünün" deyip gülümsedim.

"Peki" dedi Emre. "Düşünürüm... Hoşça kal Gazâ."

Gölbaşı'ndaki hastaneden, beni oraya getirene benzeyen bir minibüsle ayrıldım. Deli olarak girdiğim binadan, hem deli hem de bağımlı olarak çıkmıştım. Cebimde, Cuma'nın kurbağası ve Emre'yle meslektaşlarının aralarında topladıkları paradan başka bir şey yoktu. Hava soğuktu. Her yeri merhamet kaplamıştı. Ama lastiklerimiz ve ben zincirliydik. Dolayısıyla, ne merhamet ne de buz bizi durdurabilirdi. Ne yolda kaldık ne de dönüp arkamıza baktık...

Hastanenin minibüsünden inip Ankara'ya giden bir belediye otobüsüne bindim ve kalabalığın içine bir yumruk gibi girdim. Kimseye değmemek için boşluğa savrulan bir yumruk gibi. Ama yapabileceğim bir şey yoktu. Otobüs öylesine doluydu ki ya birinin omzuna ya da dirseklerine değiyordum. Her yerim, insan etiydi ve yolum uzundu. Tek yapabildiğim gözlerimi olabildiğince kapalı tutmak ve dişlerimi sıkmak oldu. O et ve kumaş parçalarına sürtüne sürtüne ilerlerken, kendimi, Emre'ye bahsettiğim, labirentin o gerçek çözümü gibi hissediyordum. Emre'nin o çözüme ulaşması için, eline bir silgi alıp, labirenti tamamen silmesi gerekiyordu.

Böylece geriye, sadece, tükenmezkalemle çizmiş olduğu, gidiş yolu kalacaktı. Ve işte o gidiş yolu da, labirenti etrafına kurduğum sırrımdı. Labirent silindiğinde, o kâğıtta bir G harfi kalacaktı. Tabii ki "Gazâ"nın değil, "gat"ın G'si! Ankara'ya giden o otobüste, kendimi gat gibi hissediyordum. Her zaman olduğu gibi... Çiğneniyormuş gibi... Otobüsten indiğimde de tükürülmüş gibi...

Otogardaydım. 19 yaşında ve morfin sülfat peşinde... Beni Kandalı'ya götürecek olan otobüs kalkana kadar, binadaki iki eczanenin önünden onlarca kez geçtim. Ancak her yer polis kaynıyordu. Ya da ben hayal görüyordum. Bu yüzden de, eczanelerin hiçbirine girip "Ya bana morfin sülfat verirsiniz ya da görünmez tabancamla sizi öldürürüm!" diyemedim. Gerçekten de, silahım olmadan, bir eczaneyi nasıl soyabilirdim ki? O an için, çantamdaki Tolvon'la idare etmekten başka çarem olmadığını anladım. Konuyu uyuyarak da kapatabilirdim...

Kalkmasına bir saat kala perona yanaşmış olan otobüse binip, doz aşımına yakın adette Tolvon içip gözlerimi kapadım ve Kandalı'ya kadar gözkapaklarımı kaldırmayacağıma dair kendime söz verdim. Bir mucize oldu ve sözümü tutabildim. Saatler süren yolculuğu tek bir uyku adımında geçmiştim. Eğer bunu yapamamış olsaydım, büyük ihtimalle, daha otobüs ilk 100 kilometresini kat etmeden koltuğumdan kalkar, şoförün yanına gider ve direksiyonu tuttuğum gibi yolun dışına kırardım. Eğer uyuyamamış olsam, o otobüsün ön camından, önce ben çıkardım... Ama uyumuştum!

Böylece, 15 yaşında "Asla dönmeyeceğim!" diyerek terk ettiğim Kandalı'ya, dört yıl sonra ayak bastım. Başka biri olsa, içinde, duygusal birkaç çarpışma gerçekleşebilirdi ama ben hiçbir şey hissetmedim. Sadece kaldırımdaki talaşlara basa basa yürüdüm. Önce jandarma karakolunun, sonra da dünyanın en güzel kızına götürmek için siparişler verdiğim lokantaların önünden geçip gittim. Hiçbiri de umurumda değildi. Çünkü benim evim Kandalı değil, Toz Sokak'ın ucundaki depoydu.

Yarım saatlik bir yürüyüşten sonra, üzerinde "Güle Güle" yazan tabelayı geçtim ve kendi tabelamı gördüm. Hâlâ oradaydı. Ama biraz farkla... Üstünde dört tane kurşun deliği vardı ve paslanmıştı. Vurulmuştu tabelam. Ancak ayakta ölmüştü. Şöyle bir dokunup yanından geçtim ve Toz Sokak'a girdim...

Farkında olmadan, her adımımda hızlandım ve simsiyah bir enkazla karşılaştım. Güldüm. Ender, gerçekten de iyi bir kundakçıydı! Ne yaptığını biliyor olmalıydı. Benzin yerine yıldırım kullanmış gibiydi. Tek katlı evi öyle bir yakmıştı ki geriye sadece iskeleti kalmıştı. Duvarları bir dinozor kaburgasına benziyordu. Çatısının yarısı çökmüş ve bir zamanlar Ahad'a

malikâne olmuş bina, çekilmeyi bekleyen, çürümüş bir dişe dönüşmüştü. Doğrusu, Ender bana bundan daha büyük bir iyilik yapamazdı! İçimdeki onca nefrete rağmen, ben bile böylesine kusursuz bir yangın çıkaramazdım.

Çardak ve hangar, bıraktığım gibi duruyordu. Hatta zayıf adamın cesedinin çıkarıldığı çukur bile duruyordu... Hangarın kapısını açtım ve içindeki her şeyin gitmiş olduğunu gördüm. Kandalı yağmacıları, ellerine ne geçerse alıp götürmüşlerdi. Bence hangarı da parça parça söküp götürebilirlerdi! Çünkü beni tek ilgilendiren, depoydu. Kapağındaki kilit, büyük ihtimalle polis tarafından kırılmıştı. Yine de o lağım kapağı duruyordu. Yağmacıların onu söküp hurda diye satmamış olması ilginçti. Belki de korkmuşlardı. Ahad'ın lanetini üzerlerine çekmemek için depodan uzak kalmaya çalışmışlardı.

Kapağı iki elimle kaldırdım ve depoya giden ilk basamağa adımımı attım. Merdiveni ağır ağır inip, bir çakmak yaktım. Yağmacılar konusunda yanılmıştım. Depoyu da boşaltmışlardı. Vantilatörleri ve kameraları almışlardı. Sadece Rastin'in o demir kovayla kırdığı kamerayı bırakmışlardı. Duvardaki saati de alıp götürmüşlerdi. Tabii ki düzeneğiyle oynamış olduğumu tahmin edemezlerdi. Kim bilir artık kimlerin duvarlarında duruyor ve zamanı geciktiriyordu?

Gülümsedim. Sonunda evimdeydim... Çakmağı söndürdüm ve olduğum yere çöktüm. Sonra da soğuk zemine, yüz üstü yattım. Bu hayatta ilk tokadı hangisine yediğimi hatırlamıyordum ama ben, sol yanağımı çevirip, yere yasladım. Kollarımı iki yanıma olabildiğince açtım ve avuçlarımla talaşlara bastırdım. Üşüyordum ama kesinlikle umurumda değildi. Çünkü ben evimle kucaklaşıyordum! Gözlerim yaşarıyordu ama gülüyordum. Sırt üstü döndüm ve her yerimi kuşatmış olan karanlığa dokunabilmek için ellerimi kaldırıp boşlukta gezdirmeye başladım. Kahkahalar atıyordum. Cennetimin havasını okşuyor ve dört duvarına çarpıp yankılanan kahkahalarımla içini dolduruyordum... "Geldim!" diye bağırdım.

"Geldim işte! Döndüm sana! Gidecek başka bir yerim yok, çünkü! Tanıdığım tek ev, sensin! Bildiğim tek şey, sensin..."

Ağladım. Hem de istediğim kadar! İnsanın gerçek özgürlüğü buydu: İstediği kadar ağlayabilmek. Belki bir de, istediği şeye ağlayabilmek...

O kadar az param vardı ki bazı seçimler yapmam gerekiyordu. Bir zamanlar, Rastin'in halkına yaptırdığı seçimler gibi... Ya bir şeyler içecek ya da yemek yiyecektim. Ya ısınacak ya da aydınlanacaktım... Şişeleri ve mumları seçtim. Sonra da sıra, cebimdeki paranın miktarıyla ilgisi olmayan, başka bir seçime geldi. Hücrelerimdeki hastalık miktarıyla ilgili bir konuya: Ya bir eczane soyacak ya da kendimi depoya kapatıp, morfin sülfatı tamamen unutmaya çalışacaktım. İkisi de zordu. Çok zor... Özellikle de bir eczane soymak! Çünkü o küçücük dükkânda eczacıyla yalnız kalmam mümkün değildi. İçinde müşteri varken de mutlaka yakalanırdım. Ne yapacağımı bilemiyordum. Oysa sırf morfin sülfata ulaşabilmek için çıkmıştım hastaneden. En azından, depoya girene kadar öyle düşünüyordum. Ama belki de beni gerçekten çağırmış olan oydu: Depo... Morfin sülfat sadece, cennetimin dekoruydu. Dayanabilirim, diye düşündüm. Kendimi her şeye kapatır ve morfin sülfatı dışarıda bırakabilirim.

Denedim... Ama ne çantamdaki antidepresanlar ne de derimin altına inebilmek için nefesimi tutma çabalarım bir işe yaradı. Morfin sülfat yoksunluğu, ilk görüşte körlüktü! Gözlerimi ne kadar kapatırsam kapatayım, geriye daima kör edici bir ışık kalıyordu. Hiçbir şey yeterince karanlık değildi. Ve ben kesinlikle yeterince yalnız değildim! Havada kim bilir neler uçuşuyordu? Hangi mikroplar? Kim bilir hangi mikroskopik canavarlar yağıyordu üzerime? Belki hiçbirini göremiyordum ama ağzımı her açışımda binlercesini yuttuğumdan emindim. Kenetlenmiş dudaklarıma avuçlarımla bastırsam bile burnumdan aldığım nefese karıştıklarını biliyordum!

Depoya gireli daha bir hafta bile olmamıştı ama her zamankinden çok çiğnenmiş hissediyordum kendimi. Sadece iki kez, birkaç şişe, birkaç ekmek ve birkaç mum için dışarı çıkmıştım. İlkinde bir sorun yaşamamış ama Kandalı'ya ikinci gidişimde pişman olmuştum. Tam eczanenin önünde dururken vitrinle arama biri girmişti. Bir zamanlar Ender'in çobanlık yaptığı çocuklardan biri. Tanımıştı beni. Ama ben onu tanımazdan gelmiştim. Yine de yalanım bir işe yaramamış ve "Haberin var mı?" diye başlayan bir hikâye anlatmıştı. Hikâyenin kahramanı Ender'di ve sonunda ölüyordu! Zamanından önce askere gidip, Süphan Yaylası'nda yürürken, bir mayının üzerine, son adımını atıyordu. Hiçbir şey diyememiş ve çocuğu oracıkta bırakıp koşa koşa girmiştim mağarama. "Mahvoldum!" diye diye volta atmaya başlamıştım içinde. Çünkü o çocuğun, Kandalı'ya döndüğümü herkese anlatacağından emindim. Sonra da hepsi beni görmeye gelecekti. Benimle konuşmaya ve bana dokunmaya! Buna katlanamazdım. Sadece ben değil, kimse katlanamazdı!

Günler ve geceler, deponun bir köşesine sıkışıp titremekle geçiyordu. İki duvarın arasına sıkışmış, bütün Kandalı'nın toplanıp üzerime yürümesini bekliyordum. Gelecekler ve beni parçalayacaklardı! Sadece bir zaman meselesiydi! Asla uyumuyordum. Ayak seslerini duyabilmek için sürekli deponun kapağını açıp etrafı dinliyordum. Hem depodan çıkamıyor hem de orada kaldığım sürece, kapana kısılmış bir fareden farkımın olmadığını biliyordum. Dünyadan saklandığım yer, dünyaya yakalanmak için en uygun yerdi! Beni, elleriyle koydukları gibi bulacaklar ve beni o ellerle gömeceklerdi! Kandalı'nın bütün insanları beni kuşatacak ve bakışlarıyla derimi deleceklerdi! Bütün bunlara karşılık tek yapabildiğim, nefesimi tutmak oluyordu. Tek savunmam, nefesimi tutup, yaşayan her şeyle ilişkimi kesmekti! Ama o da hiçbir işe yaramıyordu. Çünkü o kadar korkuyordum ki içime kesinlikle dönemiyor ve asla derimin altına giremiyordum. Defalarca denedim. Belki de saatlerce! Hiçbir şey olmadı. Ne kalbimle birlikte attım ne de kanımla birlikte aktım. Ve ağlamaya başladım. Deponun bir köşesinde, küçücük olmuş bir halde, ağlamaktan başka bir şey yapamadım. Sonra da iki avucumu yüzüme götürüp gözyaşlarımı sildim ve başımı kaldırdığımda onu gördüm:

Karanlığın içinde duran geçmişimi. Biçimsiz bir hayvan gibi karşımda dikilmiş, bana bakıyordu. Toynakları vardı. Doğmasını izlediğim o buzağı gibi. İncecik ve simsiyah tüylü bacaklarının üzerinde doğrulmuş, her yanından, plasentaya benzeyen şeffaf bir çamur akıyordu. Gövdesi, topraktandı. Ve o topraktan taşmış onlarca cesedin ellerini, burunlarını ve dişlerini görebiliyordum. Bir yüzü yoktu. Sadece, gözlerinin olması gereken yerde, karanlığın içinde parlayan iki kırmızı nokta duruyordu. Ankara'daki bankada gördüğüm o dijital panodaki noktaların aynısı! Bir ağzı ve bir burnu da yoktu ama aldığı her nefesi verişinde, kırmızı gözlerinin altında bir buhar bulutu beliriyordu. Çürümüş kalbinin atışı, geç kalmaya ayarladığım o saat gibi, bir duyuluyor, bir kayboluyordu. Daha fazla dayanamadım ve sıkıştığım iki duvarın arasından, "Hayır!" diye bağırdım.

"Hayır! Sen, benim geçmişim değilsin! Benim geçmişim böyle bir şey değil! Bu kadar korkunç değil! Beni kandıramazsın! Anlıyor musun? Çünkü ben biliyorum, ne yaşadığımı! Daha o kadar delirmedim! O kadar da değil! Ben her şeyi hatırlıyorum! Hatta sadece ben hatırlıyorum! Anlatayım mı sana da? Ha? Ama bu son! Bir daha anlatmayacağım. Niye, biliyor musun? Çünkü ne anlatırsam, artık sadece ona inanacağım! Ne sana ne de bir başkasına! Sadece anlatacağım hikâyeye inanacağım! Anladın mı beni?"

Ve ayağa kalkıp, geçmişim olduğunu iddia eden canavarın üzerine yürüdüm. Durmadım. İçinden geçip gittim ve bağıra bağıra anlatmaya

başladım. Nereden başlayacağım belliydi:

“Babam bir katil olmasaydı, ben doğmayacaktım...”

O karanlıkta, kendime geçmişimi anlatmak, belki saatler, belki de günler sürdü... Yıkılana kadar konuştum. Yeniden doğrulana kadar! Sesim kısıldı ama susmadım. Geçmişime dair ne biliyorsam, anlattım. Ve şimdi, hepsi geçti... Geriye, sadece gelecek kaldı.

Depodan çıkıp yürüdüm ve hangarın kapısını açtım. Ağzımdan aldığım buz gibi bir nefesi ciğerlerimde ısıtıp burnumdan verdim. Konuştum.

"Ne istiyorsan, onu yapacaksın! İnsanların buraya gelmesinden korkuyorsun. Tamam! Kendini yeterince güvende hissetmiyorsun. Peki! O zaman, öyle bir şey yapacağız ki kimse buraya adımını atamayacak! Çocukken okuduğun o kitapları hatırlıyor musun? Hani o hikâyelerde kaleler vardı? Etraflarında da hendekler! İşte, bize gereken de bu! İçine atacak bir timsahımız yok ama olsun! Hendek de yeter!"

Bir kürek bulmalıydım. Kasabaya giden yola çıktım ve yürüdüm. Bir inşaat arıyordum. Ama Kandalı, değişmemek için yemin etmişti. Dolayısıyla, herhangi bir yerinde, bir inşaat bulabilmek için saatlerce yürümem gerekti. Sonunda, kasabanın diğer girişinde, insanların çalıştığı bir şantiye alanı gördüm. Ve kesinlikle tereddüt etmedim. Sadece yürüdüm ve inşaat alanına girdim. Kapısındaki tabelaya bakılırsa, bir cezaevi inşa ediliyordu. Tam da Kandalı'nın ihtiyacı olan şey, diye düşündüm. Aslında, cezaevi inşaatı, uzmanlık alanıma giriyordu. Mimarı bulup birkaç öneride bulunabilirdim ama acelem vardı. Bu yüzden de olabildiğince hızlı yürüyordum. İşçiler iki yanımdan geçip gidiyor ve kimse bana bir şey sormuyordu. Üstümdeki giysiler o kadar kirliydi ki belki de görünmez olmuştum. Sonunda, ortaya sadece ilk katı çıkmış olan, geleceğin cezaevinin etrafında bir tur atıp, aradığım şeyi buldum. Hatta küreğin yanında bir kazma da duruyordu. İkisini de aldım ve şantiyenin çıkışına doğru yürüdüm. Kapıdan geçerken bir ses duydum:

"Nereye gidiyor onlar?"

Durabilirdim. Ama durmadım. Çünkü bu konularda biraz deneyimim vardı. Yıllar önce, Yadigâr da yanımda arabasıyla durup bana birtakım sorular sormuştu. Sonra da beni alıp o deliğe sokmuştu. Bir daha öyle bir şey yaşamak istemiyordum. Yürümeye devam ettim. Ama ses de peşimden gelmekte kararlıydı:

"Baksana! Lan, sana diyorum!"

Bunun üzerine durdum ve döndüm. Adamla aramızda elli metre kadar bir mesafe vardı. Bağırdım:

"Bir cenazemiz var da! Gömelim, getireceğim!"

Ne diyeceğini bilemedi tabii. Aradığım fırsat da buydu. Döndüm ve yürüdüm. Yeniden sesini duyduğumdaysa, artık ne dediği anlaşılmıyordu.

Belki “Başın sağ olsun” diyor, belki de küfrediyordu. Fark etmezdi...

Çarşıdan geçerken, üzerimde bir ağırlık hissettim ve nedenini derhal anladım: Herkes bana bakıyordu. Özellikle de giysilerime ve saçlarıma. Kim bilir kaç gündür yıkanmıyordum? Nereden çıktığımı düşünüyor olmalılardı. Ya birbirlerine, “Kim lan bu herif?” diye soruyor ya da dünyanın gidişatından şikâyet ediyorlardı: “Serseriler bastı ilçeyi, amına koyayım! Tipe bak!” Ama hiçbiriyle ilgilenmedim. Sadece yürüdüm. Bir ara, eczanenin önünden geçerken yavaşladım. Ancak kürek ya da kazmayla bir soygun yapamayacağım için yeniden hızlandım. Kandalı’yı geçip, Toz Sokak’a girdim ve durdum.

Etrafıma baktım ve hangarı içine alan bir daire hayal ettim. Ama sonra, dairenin çapını evi de kapsayacak biçimde genişletmek zorunda olduğumu düşündüm. Belki artık yağmalanacak bir tarafı kalmamıştı ama, kendimden biliyordum, *enkazlar* daima çocukların ilgisini çekerdi. Daha da önemlisi, bahar aylarında Kandalı’ya, bölgenin her yerinden kovulmuş orospular gelir ve kendilerini ayaküstü satacak yer ararlardı. Evin çevresini ya da hangarı kullandıklarından emindim. Çünkü etrafta içki şişeleri ve kullanılmış prezervatifler görmüştüm. Demek ki kusursuz bir yalnızlık için evi de daireye dahil etmeliydim. Dolayısıyla, beni, dünyanın bütün insanlarından koruyacak olan hendek, tam da durduğum yerden, yani Toz Sokak’ın evin bahçesine karıştığı noktadan geçecekti. Hendeği kazmak aylar sürecekti ama umurumda değildi. Onca yıllık mide bulantımın yanında birkaç ayın ne önemi vardı?

Küreği yere attım ve iki elimle tuttuğum kazmayı başımın üzerine kaldırıp ilk darbeyi indirdim... Beşinci darbede, aklıma, zayıf adamı gömmek için açtığım çukur geldi ve unutmak için daha da hızlandım. Toprağı vurdukça parçaladım ve parçaladıkça topraktan başka bir şey görmez oldum. Ne zayıf adam kaldı ne de bir ağrım...

O gün, bir dozer gibi çalıştım ve yaklaşık dört metrelik eni olan Toz Sokak’ın üç metresini yarıp geçtim. Hendeğimin eni de, derinliği de iki metre olmalıydı. Sonrasında, zeminine taş döşeyecek ve bir yerden su bulup, içini dolduracaktım. O iş için de, bir itfaiye aracı çalmanın uygun olduğunu düşündüm ama sonra aklıma, daha bir eczane bile soyamadığım geldi. “Olsun!” dedim. “Suyu bulurum! Hatta muşamba da bulurum! Taş yerine, onu döşerim içine! Ama şimdi, artık dinlen! Git evine, yat... Açsın ama, değil mi? Gel o zaman benimle!”

Dünyanın en güzel kızının hangi yemeği daha çok seveceğine karar veremediğim için lokantaların önünde volta attığım o günü çok iyi hatırlıyordum. Hatta bana acıyıp “Gel bir çorba vereyim” diyen garsonun

hangi lokantanın kapısında durduğunu da hatırlıyordum... Koşa koşa önüne gittim ve içeri girdim. Girer girmez de o garsonu gördüm. Tam konuşmak için ağzımı açmıştım ki derhal üzerime yürüyüp “Çık! Çık! Çık! Dışarı! Hadi!” demeye başladı. Uzattığı eliyle bana dokunmaması için geri çekildim ve lokantadan çıktım. Garson, kapıda kalmıştı. Ama hâlâ göz gözeydik.

“Ne var?” dedi. “Ne istiyorsun?”

“Açım!”

“Var mı paran?”

“Yok!”

“O zaman, yürü!” dedi. “Hadi bakayım!”

Önce gözlerinin içine baktım. Sonra da arkamı dönüp caddeyi geçtim ve karşı kaldırıma oturdum. Anlaşılan, sadece çocuklara acıyan garson, hâlâ lokantanın kapısında duruyor ve bana bakıyordu. Elimin altında toprak yoktu. Olsa, onu yerdim. Ama talaş vardı. Ben de kaldırımdaki talaşları avuçlayıp, garsona baka baka, ağzıma attım. Bunun üzerine, sanki içeriden çekilmiş gibi derhal lokantaya girdi. Ben de, gösteri bittiği için, ağzımdaki talaşları tükürmeye başladım.

İki dakika sonra, bir elimde yarım ekmek, diğerinde kaşıkla, kaldırımda oturmuş, çorba içiyordum. Biraz daha dayanabilirsem, hayatım kesinlikle bir düzene girecekti. Çünkü *Kandalı’nın delisi* olmama az kaldığını hissedebiliyordum. Gördüğüm kadarıyla Kandalı deliliğinde kontenjan boşluğu vardı. Ve yeterince uğraşırsam o makama oturabilirdim. Sonuçta, kasabalarda deli doyurmak, şehirlerde güvercin beslemek gibi bir şeydi. Üstelik Kandalılılardan bir alacağım vardı! Bir zamanlar eğitimime katkıda bulunmak için aralarında toplamaya söz verdikleri para kadar bir borçları vardı bana! Ama şimdilik, çorba da yeterdi... Tam bunları düşünüyordum ki arkamdan yürüyüp giden iki kadının konuşmasını duydum. Biri diğerine soruyordu:

“Ahad’ın oğlu değil mi bu?”

Ne yazık ki yanlış hatırlanmayacak kadar ünlüydüm! Diğer kadın da başka bir soruyla yanıt veriyordu:

“Ahad da kim?”

O soruyu da, boş kâseyi almak için yanıma gelmiş olan garsona bakarak ben yanıtlıyordum:

“Daha!”

Ve bir çorba daha içtim. Boş kâseyi garsona verip, pantolonumu tokatladım. Üzerime yapışmış talaşlar dökülürken, insanların bana bakmasını kesinlikle umursamadım. Çünkü aramızda bir hendek vardı. Düşüncesi bile yetiyordu!

Sıra, bir deli de olsam, Kandalılıların bana veremeyeceği bazı şeyleri almaya gelmişti. Ellerimi cebime soktum ve kaldırımda ilerlemeye başladım. Beni takip ettiklerini fark ettiğim iki çocuğa dönüp “Dikkat edin, düşersiniz!” dedim. Gerçekten de, bir adım daha atsalar, etrafımdaki hendeğe düşüp boğulacaklardı. Ama çocuklar kördü ve hiçbir şey anlamadılar. Yine de peşimi bıraktılar.

Sonra da biraz yürüyüp kuyumcuya girdim. Annemin kolyesini sattım ve parasıyla bir karton sigara aldım. Böylece, annemin meleği, duman olup içimde gezdi.

Sonra da biraz yürüyüp eczaneye girdim. Yara bandı istedim. Kazma ve kürekle boğuşmaktan avuçlarım su toplamıştı. “Başka bir şey?” diye sordu eczacı. Gözlerim adamın ardındaki camlı dolaplarda onu ararken, adı dilimin ucuna kadar geldi ama söyleyemedim.

Sonra da biraz yürüyüp düştüm... Kalktım ve biraz daha yürüdüm. Sonra bir daha düştüm. Bir daha kalktım, yürüdüm. Ve bir daha düştüm. Paranın kalanı da öyle bitti. Düşe kalka... Elimde bir şişe votkayla... Annemin meleği ancak bu kadarına yetmişti: Tütün, tedavi ve sarhoşluk. Yine de annemden daha çok işe yaramış olduğu kesindi!

Sonra da biraz yürüyüp mezarlığa girdim. Bulamayacağımı bile bile, Cuma’nın mezarını aradım. Hatta benimle konuşmayacağını bile bile ona yalvardım. Ve sonuçta, geceden başka bir şey olmadı. Ben de gidip kendimi depoya kapattım. Ya da tersi oldu. Depoyu kendime kapattım.

Hendek inşaatımın ikinci günüydü. Toz Sokak'ı deşmek için uğraşıyordum. Kazmayla işim bitmiş, sıra parçaladığım toprağı kürekle alıp atmaya gelmişti. Ancak ellerim titriyordu. Belki yorgunluktan, belki de soğuktan... Küreği zor tutuyordum. Yine de durmanın zamanı değildi. Nasıl olsa, hendek bitince, hayatımın sonuna kadar dinlenebilirdim. Alnımdaki teri, elimin tersiyle silip gökyüzüne baktım. Ama güzel olan hiçbir şey göremedim. Bunun üzerine, derin bir nefes aldım ve küreği toprağa sapladım. Dizlerimden güç alıp, kalın bir toprak tabakasını kaldırdım ve içinde durduğum çukurun dışına attım. Bir el arabasına ihtiyacım olacak, diye düşündüm. Sonra da küreği yeniden toprağa saplamak üzere başımı eğdim ve ayaklarımın ucunda, yarısı gömülmüş, kapağı kapalı bir şişe gördüm. Eğildim. Ama birden aklıma, bunun bir tuzak olabileceği geldi. Derhal doğrulup etrafıma baktım. Belki de ben depodayken, Kandalı'dan birileri gelmiş ve bu şişeyi gömmüşlerdi. Eğer öyleyse, yakınlarda bir yerde beni izliyor olmalılardı. Hatta şişenin altında mutlaka bana zarar verecek bir şey vardı! Ender'i düşündüm. Bastığı o mayını! İşte, benim mayınım da buydu! Belki de, yıllar önce Ender koymuştu! Şişeyi çekip alacak ve patlayacaktım! Neden bilmiyorum, ama o an ölmek çok mantıklı geldi. Belki de, biraz önce gökyüzüne baktığımda güzel olan hiçbir şey göremediğim için...

Şişeyi boynundan yakalayıp çektim. Ancak havaya uçmayı beklerken, elimdeki şişeyle öylece kalakaldım. İçinde bir kâğıt olduğunu fark ettim. Kaldırıp güneşe doğru tuttum. Kâğıtta birtakım çizgiler vardı. Eğer bütün bunlar bir denizde gerçekleşmiş olsaydı, bu şişe ve içindeki kâğıt, yardım isteyen bir kazazedeye ait olurdu. Romanlardaki gibi... Ama karadaydık. Kazazedelerin hiçbir şanslarının olmadığı yerde... Şişenin kapağını açıp, kâğıdı çıkarmaya çalıştım ama olmadı. Bunun üzerine, hendekten çıkıp şişeyi yere attım ve üzerine kürekle vurup kırdım. Cam parçalarının arasından çektiğim kâğıdı alır almaz, Ahad'ın el yazısını tanıdım:

Allahım... Unutamıyorum. Beni affet. Eğer affetmiyorsan da, biri bulsun bu kâğıdı. Sana yalvarıyorum.

Hepsi bu kadardı. Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Ahad'ın sarhoşluğu bir sır değildi ama affedilmek için Allah'a yalvardığını hiç duymamıştım. Kâğıdı çevirdim. Arkasında bir kroki vardı. Ahad, arazinin planını kabaca çizmiş ve Toz Sokak'ın üzerindeki bir noktayı çarpıyla işaretlemişti. Yanına da, *Ağaç* yazmıştı. Güldüm. Bu krokiyi çizerken, gerçekten de sarhoş olmalıydı. Çünkü o ağacın hangisi olduğunu sadece ikimiz bilirdik. Toz Sokak'ın iki yanındaki kavakların arasında, yalnız bir tane zeytin ağacı vardı. Ve biz kavakları görmezden gelip sadece ona "ağaç" derdik. Ahad da,

alışkanlıktan olsa gerek, öyle yazmıştı. Herhangi birinin bu krokiyi çözmesi mümkün değildi. Ama ne yazık ki ben çözebiliyordum. Hatta bu dünyada, bu resme bakıp bir şeyler anlayabilecek olan tek kişiydim... Ama anlayamadığım bir şey vardı. Bir kâğıt alıp böyle cümleler yazmak, sonra da bir şişenin içine koyup toprağa gömmek... Bunlar kesinlikle Ahad'ın yapabileceği şeyler değildi. "Asla!" diyordum. "Olamaz!" Belki de hayal görüyorum, diye düşünüyordum. Çünkü gerçekten de inanılır gibi değildi. Ahad burada duracak, elleriyle toprağı kazacak, sonra da bu şişeyi gömecek! Kesinlikle mümkün değil! Hem... Ve birden gözlerimin önünde bir sahne belirdi! Yıllar önce, dünyanın en güzel kızına yemek almak için sabah erkenden kalkıp evden çıktığımda Ahad'ı sandalyede sızmış olarak gördüğüm sahne... Tam da durduğum yerde oturuyor ve gece boyunca toprak yolu izlemiş gibi görünüyordu. Gözlerimi kapatıp o sahneyi, bütün ayrıntılarıyla, zihnimde resmetmeye çalıştım. Bir şey arıyordum ama bulamadım. O sahnede bir şişe göremedim. Sızmıştı ve çevresinde bir şişe yoktu. Çünkü sabaha kadar içip boşalttığı, sonra da bu kâğıdı içine attığı şişe, işte buydu! Biraz önce kürekle kırdığım şişeydi! Üç parçaya ayrılmış, toprakta yatıyordu... Gerçekten de bu yazı ve kroki Ahad'a aitti! Ve gerçekten de ben babamı tanımıyordum.

Artık bir karar vermem gerekiyordu. Ya Ahad'ı yeniden hayatıma sokacak ya da kâğıdı buruşturup atacaktım. Hangisi doğru olandı? Bir karar vermem çok sürmedi. Çünkü çocukluğum, Dordor ve Harmin adında iki korsanla geçmişti!

Elimdeki kâğıda baka baka yürüdüm ve zeytin ağacının hizasına geldim. Krokideki çarpı, ağaca hayli yakındı. Toprak yolun sınırında. Ahad'ın işaretlediği noktanın üzerinde duruyordum. Etrafıma baktım. Gözüme farklı gelen hiçbir şey yoktu. Demek ki, babamın affedilmek için yalvarmasına neden olan şey, her neyse, altımda duruyordu. Unutamadığı ne varsa, toprağın altındaydı...

Kâğıdı cebime, Cuma'nın kurbağasının yanına koyup, kazmaya başladım. Hem kazıyor hem de neyle karşılaşacağımı düşünüyordum. Ama Ahad'ın ne sakladığını tahmin etmek mümkün değildi. İçine sığdıracağı çukuru bulsa, dünyayı bile gömüp saklamış olabilirdi. Dolayısıyla, her şeye hazırdım. Sadece kazıyordum. Nefes almadan... Hayatım boyunca aldığım nefesler yetiyordu... Her harfinden vicdan azabı taşan o cümleleri düşünüyor ve terliyordum. Bir yandan da, karşıma o şişeyi çıkaran tesadüfün amına koymanın bir yolu var mı, diye düşünüyordum! Ama sonra aklıma hendek geliyordu. Onunla uğraşmam gerekirken, kendimi boşuna yorduğum için sinirleniyordum. Ayrıca, Ahad'ın unutamadığı şey ne olabilirdi ki? Öyle bir

şey olabilir miydi? Çünkü benim tanıdığım Ahad'ın, kesinlikle vicdanı yoktu. Varsa da bana denk düşmemişti. Ne hissettiğimi ya da bundan sonra hayatımın neye benzeyeceğini bilmiyordum. Sadece küreği toprağa saplıyordum. Ve birden bir ses duydum. Metalin metale çarpma gürültüsü!

Dizlerimin üstüne çöküp ellerimle toprağı araladım ve onu gördüm: İki kapılı metal bir dolap. Toprağın içinde yatmış, öylece duruyordu. Sıradan bir dosya dolabına benziyordu. Boyu, en az bir metreydi. Kendisi gibi metal olan tokmaklarına saldırıp kapılarını açmaya çalıştım ama kilitliydi. Ayağa kalkıp küreği kaptım ve olanca gücümle vurdum. Ama hiçbir şey olmadı. Tekrar vurdum ve bu defa kapılardan biri, içine göçtü. Böylece iki kapı, hafif de olsa aralandı ve geriye küreğin demirini o boşluğa sokup kanırtmak kaldı. Kemik kırılmasına benzer bir ses çıktı ve küreği fırlatıp attım.

Yeniden dizlerimin üzerine çöküp, çukurun içine uzandım ve dolabın iki kapağını birden açtım. Sonra da gülmeye başladım. Çünkü hayatımda, hiç define bulmamıştım! Ahad'ın, insan kaçakçılığından kazandığı bütün para, ellerimin ucundaydı. Şeffaf torbaların içinde, deste deste duruyor ve bana bakıyorlardı. Torbalardan birini çekip aldım ve havaya kaldırıp baktım. Gülüyor ve Ahad'la konuşuyordum:

“Bu mu, unutamadığın şey? Bütün o zavallıların sırtından kazandığın para mı? Bunun için mi yalvarıyordun Allah'a, seni affetsin diye?”

Sonra birden yüzümün değiştiğini hissettim. Önce dudaklarım kapandı, sonra da gözlerim yaşardı. Artık gülmüyordum. Ahad'ı düşünüyordum. Belki de gerçekten pişmanlık içinde yaşamıştı. Hatta yaşadığı hayattan utanmış bile olabilirdi. O insanların çaresizliklerinden kazandığı paraya dokunmamış ve saklamıştı. Bu parayı harcamak istememişti. Hatta sarhoş olduğu bir gece, kendini o kadar kötü hissetmişti ki, birileri bu parayı bulsun ve onu bu yükten kurtarsın, istemişti. Belki de gerçek Ahad'la hiç karşılaşmamıştım. Peki, ben dokunacak mıydım bu paraya? Kesinlikle evet, çünkü ben her zamanki Gazâ'ydım!

Torbaları teker teker çıkarmaya başladım. Ama o kadar çok vardı ki dolabı çekip almanın daha kolay olacağını düşündüm. Sonrasında, onlarca kez gidip geleceğime, bütün parayı dolabı sürükleyerek hangara götürebilirdim... Yeniden küreği alıp etrafını kazmaya başladım.

Yarım saat sonra, çukurun bir tarafına kısa bir rampa yapmayı becerebilmiştim. Dolabı tutup çekecek ve çukurdan çıkaracaktım. Eğildim ve kapakları açık olan dolabı iki elimle sıkıca kavrayıp çektim. Zorlukla da olsa kımıldatmayı başardım. Geri geri, küçük adımlar atarak yerinden oynattım ve rampayı çıkmaya çalıştım. Tek baktığım yer, dolabın içiydi. Her çekişimde, hafifçe hareket eden para torbalarını izliyordum. Sonra gözlerim,

dolabın çıktığı çukura kaydı. Dolaptan geriye kalan boşluğa... Az da olsa içini görebildim. Ve birden durup başımı kaldırdım. Gökyüzüne baktım. Birbirine girmiş bulutlar gördüm. Dolabı hâlâ bırakmış değildim. Ağırlığını bütün vücudumda hissediyor ama hareket edemiyordum. Sadece bulutlara bakıyordum. Onlardan başka hiçbir şeyi görmek istemiyordum. Ama onları da görememeye başladım çünkü yaşlar gözlerimi doldurmuştu. Baktığım gökyüzü titriyordu.

"Tabii..." dedim. "Tabii... Tabii... Başka türlü olabilir miydi?"

Her ne kadar hiç istemesem de başımı eğip, yeniden o çukura ve içindeki kemiklere baktım. Gökyüzündeki bulutlar gibi, birbirine girmiş kemik parçalarına. Ve bağırmaya başladım.

"Aaaaaa!"

Ve dolabı çekmeye başladım.

"Aaaaa!"

Ve dolabı rampadan çıkarmaya çalıştım.

"Aaaaa!"

Ve dolabı toprak yola çıkarıp sustum. Çukura doğru tek adım attım ve her şeyi gördüm. Sonra da derhal geri çekildim ve gözlerimi kapadım. Ama ne yazık ki ben bir satranç oyuncusuydum ve gördüğüm her sahne, ben istemesem de zihnime kazınıyordu. Meğer bütün bu para, altındakini bulanlara bir ödülmüş, diye düşündüm.

Uzun zaman önce, etleri toprak tarafından kavrulmuş ve kemikten ibaret kalmış iki ceset... İki büklüm olmuş ve yan yana yatan iki iskelet. Giysileri hâlâ üzerindeydi. Toza bulanıp zaman içinde erimişler ama duruyorlardı. El ve ayak bileklerinden geriye ne kaldıysa, etraflarında zincirler vardı. Belli ki önce bağlanmış sonra da öldürülüp gömülmüşlerdi. Ve bütün bunları Ahad yapmıştı! Hiçbir şey hissetmiyordum. Sadece, gözlerim kapalı, başımı sallıyordum. "Tabii!" diyordum. "Tabii! Ne bekliyordun ki? Güzel bir şey görmeyi mi? Demin gökyüzüne baktın, görebildin mi? Zavallıların sırtından kazandığı parayı unutamıyormuş, değil mi? Seni salak! Al işte, unutamadığı şeyler orada! Aç artık gözünü, aç!"

Olduğum yere çöktüm ve gözlerimi açtım. Her yanım toz oldu. Önümdeki o dolaba ve çukura baka baka, Ahad'ı dinledim. Toz Sokak'ı asfaltlamaya gerek olmadığını söyleyen sesini duydum... Hep başımı sallardım. "Evet, baba, doğru" derdim. "Haklısın, ne gerek var?" İşte, yine sallıyordum başımı. Bu kadar zamandan sonra pek de bir şey değişmemişti. Bizim bir tane zeytin ağacımız vardı. Sadece ona, ağaç, diyorduk. Çünkü ben öyle diyordum. Çünkü onu ben dikmiştim. Orospu çocuğu bana orayı göstermişti! "Buraya dik!" demişti. Hepsi de gözlerimin önünde ve

kulaklarımın etrafında uçuşuyordu. Her şey! O toprak yolda oturmuş bizi seyrediyordum. Bir zeytin ağacı diken çocukla, elini onun omzuna koymuş babasını seyrediyordum. O zamanlar, ben, Ahad'ı seviyordum! Ondan başka kimsem yoktu benim! O da öyle derdi: "Bizim, birbirimizden başka kimsesiz yok!" Ben de başımı sallardım. Şimdi yine sallıyordum. Galiba biraz da ağlıyordum. Ama çok az! Çünkü "Ağlama!" derdi. "Ağlamayacaksın!" Ben de hemen silerdim gözyaşlarımı. Galiba bu yüzden, özgürlük, denince, aklıma hep, insanın istediği kadar ağlaması geliyordu. Ellerim titriyordu. Soğuktan ya da yorgunluktan olmadığına emindim artık! Yıllarca bu cesetlerin üzerinde mi koşup oynamıştım? Ya annem? Onun haberi var mıydı bu ölümlerden? Belki de bu yüzden, kaçmak istemişti Ahad'dan! Bir katil olduğunu öğrendiği kocasından kaçıp kurtulmak istemişti... Ama benden de kurtulmak istemişti, değil mi? O da, en az Ahad kadar acımasızdı! Hatta belki de annem öldürmüştü bu insanları! Neden olmasın? Kendi çocuğunu diri diri gömmeyi düşünmüş biri için herhangi bir yabancıyı öldürmek ne kadar zor olabilirdi ki? "Hayır!" diye bağırıyordum. "Hayır! Ben onlar gibi olmayacağım!" Gerçek neyse, ortaya çıkmalıydı! Kim bilir bu insanların aileleri, onları ne kadar aramıştı? Artık her şeyin bilinmesi gerekiyordu! "Yeter!" diye bağırdım. "Bu kadar yeter!" Polise gidecektim. Jandarmaya! Savcıya! Bu insanların kim olduğunu bulun, ailelerine haber verin, diyecektim. Ben, hayatımda daha fazla ceset istemiyorum, diyecektim. Daha fazla karanlık istemiyorum! Hatta kaymakama gidecektim! "Bir şeye ihtiyacın olursa, buradayız" demişti. Evet, bir ihtiyacım vardı! Artık vardı! Bu arazide tek bir sır bile kalmamalıydı! İhtiyacım olan şey, gerçeklerdi! Gerekirse, insanlara bile dokunabilirdim! Onlara dokunur ve yalvarırdım! "Bana yardım edin!" derdim. "İşte, cesetler bunlar! Şimdi bana ne olduğunu anlatın! Bana ne oldu? Hayatıma ne oldu?"

Ayağa kalkıp çukura doğru yürüdüm. "Burada bekleyin! Geliyorum! Sizi çıkaracağım oradan! Her şey bitecek!" diyordum bir yandan da... Ama birden sustum. Çünkü ağzım, gördüğüm bir şeyle dolmuştu. Olduğum yerde çakılıp kaldım. Belki de asla görmemem gereken bir şeydi. Ama artık çok geçti. Çünkü o çukura fazla yaklaşmış ve iskeletlerden birini saran o kumaş parçasını görmüştüm. Yeşildi... Üzerinde mor çiçekler vardı... Annemin o tek fotoğrafındaki elbisesiyle aynıydı!

"Öğrenip de ne yapacaksın?" derdi Ahad. "Mezarının yerini öğreneceksin de ne olacak?" Sonra da ben ısrar edince, "Bir köyde" derdi. "Köyün birinde... Gitsem, bulamam şimdi!" Doğduğum gece, annemi mezarlıkta yakalamış ve beni kucakladığı gibi hastaneye koşa koşa götürmüştü. Sonra da karşısına çıkan ilk beyaz önlüklüye, mezarlıkta karısının ölmek üzere olduğunu

söylemişti. Bir ambulans gidip gelmiş ve Ahad, annemin cesedine bakıp, “Oğluma sahip çıkın!” demişti. Ve daha gün aydınlanmadan, annemi gömmek üzere alıp götürmüştü. Ne Kandalı’daki camiyi ne de mezarlığını aklına getirmiş ve kendini bilmez bir halde, kamyonla saatlerce gitmişti. Sonra da bir köye girip cenaze namazını kıldırmış ve orada gömmüştü. Ahad’ın hikâyesi buydu! “Kimse duymadı!” derdi. “Kimse, annenin, seni öldürmeye çalıştığını öğrenmedi. Sen de sakın söyleme! Bu bizim sırrımız. Anladın mı beni? Sen bil, yeter!”

Ben bileyim, yeter! Annemin beni öldürmeye çalıştığını sadece ben bileyim, yeter! Öyle mi? Bağırıyordum:

“Öyle mi Ahad? Benden başka kimse bilmesin, öyle mi? Peki bu kadın kim? Annem değil mi?”

Sesim ağaçlara çarpıp gövdelerini sarsıyor ve kurumuş dallarındaki son yapraklar böyle dökülüyordu. Uçuştukça dağılıyor ve yeşil elbiseli kadının üzerine konuyorlardı.

“Ahad’ın hikâyesi!” diye bağırıyordum. “Nasıl inandım? Nasıl inanabildim!”

Gözyaşlarım ağzımdan içeri giriyor ve onları birer morfin sülfat kapsülü gibi yutuyordum. Artık hiçbir şey bilmek ve hiçbir şey görmek istemiyordum. Dizlerimin üzerine çöküp, çukurun kenarında birikmiş olan toprağı itmeye başladım. Avuç avuç itiyordum toprağı! Bağıra bağıra ve ağlaya ağlaya! “Biz burada ölüleri değil, çukurları gömeriz!” diyordum. “Anne!” diyordum. “Ahad!” diyordum. Başımı sallıyordum. Annemin hemen yanındaki iskelete bakıp “Sen de kimsin?” diye soruyordum. Pantolonunu görüyordum. Gömleğini... Bir erkek olduğunu anlıyor ama hiçbir şey düşünmemeye çalışıyordum. Anlamamak için başımı sallıyordum. Cebimden annemin fotoğrafını çekip çıkarıyor ve çukura atıp onun da üstünü kapatıyordum. Tek isteğim, her şeyi gömmek ve unutmaktı. Her şeyin üzerine topraktan yapılmış bir yorgan çekmek ve konuyu kapatmak. Artık onları görmüyordum. Ne bileklerindeki zincirleri, ne kumaşları, ne annemin fotoğrafını, ne kemikleri ne de kafataslarını! Toprak parçalarını üzerlerine öylesine hızlı yığıyordum ki dengemi kaybedip yüz üstü düşüyordum. Her yerim toprak oluyordu. Tırnaklarımın içi, saçlarımın dipleri, dişlerimin arası, her yerim!

Toz Sokak eski haline dönene kadar devam ettim ve çukuru kapadım. Yapmam gereken son bir şey kalmıştı. Ahad’ın kâğıdını cebimden çekip ağzıma soktum ve ağlaya ağlaya, dişlerimle öğütebildiğim kadar öğütüp yuttum. Nefes nefeseydim...

Alnımdaki teri, elimin tersiyle silip gökyüzüne baktım. Ama güzel olan

hiçbir şey göremedim... Doğrusu... Çirkin olan bir şey de göremedim.

Bir bankada oturmuş ve elimdeki küçük kâğıttaki numaraya bakarak sıranın bana gelmesini bekliyordum. Yanımda, iki büyük çanta vardı. İçleri, Ahad'ın parasıyla doluydu. Yapabileceğim en mantıklı şeyin, bütün parayı, açtıracağım bir hesaba yatırmak olduğunu düşünmüştüm. Aslında, Toz Sokak'taki o çukurda gördüklerimi unutmak için, sürekli bir şeyler düşünüyordum. Başka şeyler... En azından, deniyordum. Babamın, annemi ve tanımadığım birini öldürmüş olduğu gerçeğiyle yüzleşmek gibi bir niyetim yoktu. Çünkü böylesi bir kabulleniş sokağına girdiğim takdirde, annemle yanındaki o erkeğin sevgili olabileceği gibi bir çıkmazla karşılaşabilirdim. Hatta babamın, gerçekte, o adam olduğu ihtimaliyle örülmüş bir duvara bile çarpabilirdim. Çünkü bu ihtimal, yaşadığı sürece Ahad'ın bana karşı takınmış olduğu dengesiz tutumla mükemmel biçimde örtüşüyordu. Ne de olsa Ahad, bana, daima, "Öldürsem mi, sevsem mi?" diye soran gözlerle bakmıştı. O soluk mavi gözlerle! Benimkiler gibi! Ama ya annem, başka bir çift mavi göz bulup onlara âşık olduysa? İşte, yine kendime hâkim olamamış ve düşünmeye başlamıştım. Oysa kanımda, bunların hiçbirini düşünmememi sağlayacak kadar morfin sülfat dolaşıyordu. Ama demek ki yetmiyordu!

Önce para torbalarını hangara taşımış sonra da kudurmuş bir köpek hızıyla Kandalı'ya gidip, bulabildiğim en büyük çantaları satın alıp dönmüştüm. Sonra da iki çantayı sürükleye sürükleye, Toz Sokak'ı geçip kasaba yoluna çıkmış ve beklemiştim. Yarım saatlik bir bekleyişin sonunda önümden geçen taksiyi durdurmuş ve nereye gideceğimizi soran şoförün gözlerinin açılmasını sağlayan o kelimeyi söylemiştim: "İzmir!"

İki buçuk saatlik bir yoldan sonra, hayatının en kârlı işini yapmış olan şoföre parasını vermiş ve arabadan inmiştim. İndiğim yer, o güne kadar sadece adını duymuş olduğum, şehrin en büyük otelinin önüydü. Var olmayan bir ordunun generali gibi giyinmiş olan kapıdaki adam, görüntüm nedeniyle beni içeri almak istememiş ama uzattığım banknotların susturucu bir etkisi olmuştu. Aslında konu sadece, nasıl göründüğüm değildi. Öyle bir kokuyordum ki taksi şoförü yol boyunca camları açık tutmuştu. Resepsiyondaki zorunlu sohbetten sonra, otelde kalabileceğime ikna olabilecekleri kadar bir ön ödemeyle odaya çıkabilmiştim. Bütün bunları zorlanarak da olsa yapabilmemi sağlayan tek bir şey vardı: En yakın zamanda kavuştuğumu hayal ettiğim, morfin sülfat. Bu, öylesine bir hayaldi ki bana, iki buçuk saat boyunca, bir insanla, o taksi kadar dar bir alanda yalnız kalma gücünü verebilmişti... Odada, olabildiğince hızlı bir duş almış ve çantalarla birlikte yeniden dışarı çıkmıştım. Bindiğim taksiye, "Bir eczane arıyorum" demiş ve eklemiştim: "Biraz acelem var!" Gerçekten de

vardı çünkü artık dayanamıyordum. Hem Toz Sokak'ta olanları düşünmek, hem de bir insanla yalnız kalmak beni mahvediyordu. Titriyordum. Her yerim ağrıyordu. Gözlerim bile...

Şoföre, “Aradığım ilaç burada da yokmuş!” diye diye yedi tane eczane gezmiştim. Hiçbiri de, morfin sülfatı reçetesiz satmayı kabul etmiyordu. Ama sonunda, sekizinci eczacı, “M-Eslon yok ama muadili, Skenan-LP var. İnternetten bir müşterimiz için sipariş etmiştik ama sonra gelip almadı. Fiyatı biraz yüksek tabii...” demişti. Ben de sinirle gülmüştüm. Yasadışı bir iş yapmak için bu kadar uzun cümleler kuran eczacıya bakarak... Tam sekiz kutu Skenan-LP almıştım. Gezdiğim her eczane için bir tane! M-Eslon'un etiket fiyatının üç katına...

Ve eczaneyle taksi arasındaki kısa kaldırım parçasının üzerinde attığım ilk adımda, kutulardan birini parçalamış, ikinci adımda plastik korumayı yırtıp bir kapsül çekmiş, üçüncü adımda kapsülü, sadece yutkunarak, susuz yutmuş ve dördüncü adımda, başka bir insan olarak arabaya binmiştim.

Ancak şimdi, o tek kapsülün hiç de yeterli olmadığını düşünüyordum. Hatta bir tane daha almak üzere cebimdeki pakete uzanıyordum ki, elimdeki kâğıtta yazan numarayı, birinin yüksek sesle söylediğini duydum. Vezneden sesleniyorlardı. O an aklıma, Bedri'yle girdiğimiz o bankadaki yaşlı adam geldi. Ve o ne yaptıysa, ben de aynısını yaptım. Sessizce bekledim. Çünkü kimseyle konuşmaya hazır değildim. Dijital panoda benimki sönüp bir sonraki numara yandığında, yerimden kalktım ve otomatın karşısına geçip yeni bir sıra fişi aldım. Sonra da yerime gelip oturdum.

O yaşlı adam, kalabalığın içinde kalmaya devam etmek için yeni bir numara almış ve beklemeye devam etmişti. Tek derdi, yalnızlıktan ağır ağır öldüğü evine dönüşünü biraz olsun geciktirmekti. Hatta o bankada beklerken birileriyle konuşmak... Belki de, bana “Kaça gidiyorsun?” diye sorduğunda, o gün içinde ilk kez konuşmuştu. O kadar yalnızdı ki bütün günü sessizlik içinde geçmiş ve kendisiyle konuşacak bir insan sesi duymak istemişti. Ama ben de o kadar hastaydım ki kimse benimle konuşsun istemiyordum. O yaşlı adamın aksine, kimsenin sesini duymak istemiyordum. Çünkü birazdan, o veznedekilerin burnuna iki çanta parayı dayayınca bol bol konuşacağımızdan emindim! Belki kendimi yeniden depoya kapatsam, kimseyle konuşmayabilir ve sessizlik içinde ölmeyi bekleyebilirdim. Ama artık o da imkânsızdı! O insan kalıntıları Toz Sokak'ta durduğu sürece oraya dönemezdim. Kandalı'daki arazi benim için bitmişti. Toprağı o kadar kirlenmişti ki ben bile üzerinde yaşayamazdım. Belki de sadece ben yaşayamazdım. Dünya üzerinde sadece ben...

Bu sefer kaçamadım ve elimdeki numarayı görmüş olan güvenlik görevlisi, “Seni çağırıyorlar, sıran geldi” dedi.

Sonrasında olanlar, içinde kaybolduğum bir gösteriydi. Açtıracağım hesaba yatırmak istediğim paranın miktarını öğrenen memur, beni derhal şube müdürünün odasına almıştı. Bir altın madeni bulduğunu düşünen şube müdürü de, parayla neler yapılabileceği konusunda ayaküstü bir konferans vermiş ancak o kadar da ilgilenmediğimi görünce “Biz hallederiz, siz hiç merak etmeyin” deyip susmuştu. Onlarca imza atmıştım ve hepsi birbirinden farklıydı. Hatta bunu fark eden şube müdürü, “Paraf atın, daha kolay olur” demişti. İnsanların bankalara yatırdıkları yüklü miktarlardaki paralar için sorguya çekilmediği bir ülke ve zamanda yaşadığım için kendimi iyi hissediyordum. O güne kadar, ülke ekonomisinde, kara para dışında kirli paraya da yer açmak için elinden geleni yapmış, gelmiş geçmiş bütün politikacılara, sessizce teşekkürlerimi sunuyordum.

Bankadan çıktığımda, artık yapacak işim kalmamıştı. Derhal odama dönmeli ve kapımı kilitlemeliydim. Sokaktaki hayat fazla kişiseldi. En küçük şey için bile, insanlarla yüz yüze bakıp konuşmak gerekiyordu. Ancak dünya bensiz de dönebilirdi. Dolayısıyla bir taksi çevirip bindim...

Otel odamı kısa sürede bir tecrit odasına dönüştürmem çok zor olmamıştı. Yemekler, kapımın önüne, tepsiyle getirilip bırakılıyor, dolayısıyla komilerle karşılaşmak zorunda kalmıyordum. Sonrasında da boş tabak ve tepsileri kapının önüne bırakıyor ve kimse beni görmeden kapımı çekiyordum. Tek sorun, ısrarla odayı temizlemek isteyen kat görevlileriydi. O temizlik seansları için bulduğum çözüm de sayılarını haftada bire düşürmek ve o gün de, bütün iş bitene kadar, odadan çıkıp koridorda beklemekti.

Önceleri televizyon da, en az perdeler kadar kapalıydı. Ama sonra yavaş yavaş da olsa açılmaya başladılar ve gidip dokunamasam da dışarıdaki ve televizyondaki hayatı izlemeye başladım. Bana bir zararları yoktu çünkü iki hayat da, camların ardındaydı.

Odadan hiç çıkmadan geçen 13 günün sonunda, kitaplara ve bir bilgisayara ihtiyacım olduğunu düşündüm. Her ne kadar bedenim durmaya alışkın olsa da zihnim öyle değildi. Beynim daima kalbimden hızlı atmıştı. Dolayısıyla onu sürekli meşgul tutmam gerekiyordu. Aksi takdirde, annesinin cesedini bulmuş bir çocuk gibi bağırıp çağırıyor ve beni sürekli rahatsız ediyordu. Her işimi telefonla çözebildiğim bir hayat hayal ediyordum. Olması gereken buydu! Eczaneyle başlamalıydım. Morfin sülfat kutularının içinde durduğu küçük torbada, eczanenin telefon numarası vardı. Aradım ve siparişimi verdim. Ancak, her ne kadar, kendimi hatırlatıp

tanıtmış olsam da, eczacı telefonu suratıma kapadı. Yapacak bir şey yoktu. Bir defalığına da olsa, dışarı çıkmam gerektiğini anlamıştım.

Bütün işlerimi aynı gün içinde bitirecektim. Günlük morfin sülfat dozumu kanıma, kendime ayırdığım nakit parayı da cebime yerleştirip resepsiyona indim. Adını göğsünde taşıyan kadına, otelde bir ay daha kalmak istediğimi söyledim. Önce “Tabii” dedi, sonra da merakına yenilip, böylesine pahalı bir otelde bu kadar uzun süre kalacak olmamın nedenini öğrenmeye çalıştı. Bunun için de, sıradan bütün sahtekârlar gibi birtakım dolaylı sorular geveledi. Ama bütün bu çabaları hiçbir sonuç vermedi. Çünkü her sorusuna karşılık başka bir soru sordum. Dolayısıyla sohbetimiz hemen hemen şöyle gelişti:

“İşiniz uzadı herhalde?”

“Buraya en yakın kitapçı nerede?”

“Caddeyi takip edin, iki yüz metre ileride, sağda. İzmir’e ilk gelişiniz mi?”

“Bilgisayar satan bir yer nerede bulabilirim?”

Sonuçta, benimle ilgili hiçbir şey öğrenemediği için çenesi göğsündeki adının hizasına düşen kadın, önündeki ekrana bakıp “Oda müsaitmiş, tamam” diyerek uzattığım parayı almak ve “İyi günler!” dilemek zorunda kaldı.

Otelden çıkarken, kadının sürekli giysilerime baktığını ve artık dikkat çekmemek için yenilerine ihtiyacım olduğunu düşünüyordum. Uzun ve çok sıkıcı bir alışveriş günü olacaktı... Gerçekten de öyle oldu.

Ama odama döndüğümde artık her şeyim vardı. Üstelik bütün hayatımı telefonla yönetebilecektim. En önemlisi de, bir sonraki morfin sülfat siparişimin parasını peşin olarak verince, eczacı, telefonu yüzüme bir daha asla kapatmaması gerektiğini anlamıştı. Gündelik hayatımı sürdürebilmek için insanlarla kurmam gereken ilişki sayısını en aza indirebilmiş olmanın zevkini yaşıyordum. Gözlerimi kapatıyor ve “Belki bir ev satın alırım” diyordum. “Bir evim olur ve kapısını kapatırım ve herkes dışarıda kalır!” Ama doğrusu, o iş biraz zordu. Bir ev satın almak için çok fazla insanla yalnız kalmam gerekirdi. “Belki daha sonra” dedim.

“Morfin sülfat dozunu biraz arttırınca. Ya da biraz daha sonra. Yutmak yetmediği için, morfin sülfatı bir şırıngaya çekip doğrudan damarlarıma vermeye başlayınca. Ya da belki biraz daha sonra. Pıhtılaşma yüzünden damarlarım çöküp kullanılamaz hale geldiğinde...”

İşte o zaman gidip bir ev alabilirdim kendime. Sonra da aşırı dozdan ölürdüm içinde! Çünkü bir otelde ölü bulunmak, utanç verici olurdu. Cesedim kokar kokmaz bulunurdu. Sonra da onlarca yabancı el bedenime küstahça dokunurdu. Oysa öyle bir evde ölmeliydim ki insanlar, dokunacak

et bulamamalıydı üzerimde. Dünyanın en uzak evini bulmalıydım. Jules Verne'in romanındaki o fener gibi. Dünyanın ucundaki evi bulmalıydım. İnsanlar öldüğümü fark edene kadar, ben çoktan çürümüş olmalıydım. Beni öyle bulmalılardı. Çürümüş olarak! Görür görmez, benden mideleri bulanmalıydı! İlk görüşte korku olmalıydı! En azından ödeşmiş olurduk...

Yedi aydır oteldeydim ve müthiş bir disiplin içinde yaşıyordum. Yalnızlık derecem, tam da olması gerektiği gibiydi. İnternet, kitaplar ve ben... Belki bir de aynalar... Otelin müdürü dahil bütün çalışanları bana alışmıştı. Oradaki varlığım bir soru işareti olarak kalmış olsa da, kimse gelip beni rahatsız etmiyordu. Ne de olsa, önemli olan tek şey, odanın ücretini ödüyor olmamdı. Ve bu devam ettiği sürece, mükemmel yalnızlığımın tadını çıkarabilecektim.

Ancak nadir de olsa, insanların eksikliğini hissediyordum. Hatta onlara dokunabilsem ya da onlarla gerçek ilişkiler kurabilsem hayatımın nasıl olabileceğini düşündüğüm anlar da oluyordu. Ama sonra içimi öyle bir korku kaplıyordu ki derhal morfin sülfata yatırıyordum kendimi. En azından, böylece, içimi parçalayan panikle aramda bir zırh oluşuyordu. Çünkü panik, zehirli dikenlerle kaplı bir gülleydi! İçimde dolaştığı her yeri delik deşik ve kan içinde bırakıyordu. Ancak, Skenan-LP'yi damarlarımdan almaya başladığımdan beri farklı bir etki hissediyordum. Kısa da olsa hafıza kayıpları yaşıyordum. Yatakta oturup kendime bir iğne yapıyor, sonra da gözlerimi açtığımda, banyoda olduğumu görüyordum. Ne kadar bir süredir orada olduğum ya da oraya nasıl geldiğim konusunda hiçbir fikrim olmuyordu. Bir uyurgezer gibi, sadece yapıyor ve farkına varmıyordum...

Bu etki hoşuma gitmiyordu. Özellikle de, o haldeyken odadan çıkabileceğimi düşündükçe korkuyordum. Ama korktukça da morfin sülfata ihtiyacım oluyordu. Gerçek bir kısırdöngü içine düştüğümü hissediyordum. Bu duyguyu yenmek için de sadece disipline güveniyordum. Çünkü eğer bir kısırdöngüye düşeceksem, bu, benim kısırdöngüm olmalıydı! Her davranışım, her gün aynı saatte gerçekleşmeliydi ve tek patron ben olmalıydım. Zamanda kayıplara asla tahammülüm yoktu. Yurttan kalan bir alışkanlıktı belki de... Hatta Azim'den kalan bir alışkanlık...

Bedenimi yormak için spor yapıyordum. Odanın içinde yapabileceklerim kısıtlıydı. Yine de, otelin spor salonundan bir koşu bandı getirtmeyi başarmıştım. Bedenimi yorarak, morfin sülfat etkisindeyken, kendimi odadan çıkmaktan koruyacağımı düşünüyordum. Çünkü kapıyı kilitlemenin yetmediğini görmüştüm. Hatta bir defasında, gözlerimi koridorda açmıştım. Kendime geldiğimde, odamın kapısının biraz uzağında, bordo halı kaplı koridorda öylece durduğumu görmüştüm. Bir heykel gibi... En kötüsü de, duruş yönüm, koridorun sonundaki asansöre doğruydu. Kendime geldiğimde, bir sokakta olduğumu görsem, kim bilir ne yapardım? Bunu düşünmek bile istemiyordum. Çünkü aylardır dışarı çıkmıyor ve daha aylarca da çıkmayı düşünmüyordum. Sadece para çekmek için, otelin yakınlarındaki bir bankamatiğe koşarak gidip geliyordum. Ama onu da

dışarı çıkmaktan saymıyordum. Çünkü kimseyle göz göze gelmiyor ve kimseye dokunmuyordum. Ancak içimde bir şeyler vardı ve galiba onlar, kendilerini dışarı atmak için, morfin sülfatla uyuşmamı bekliyordu. Kimin kime nöbetçilik yaptığını bilmiyordum. Tek hissettiğim, iki tarafın da pusuya yatmış olduğuydu. En azından, ben öyleydim. Bedenimi sokağa düşürüp insanların arasına çıkarmak isteyen karanlık tarafımı sürekli kontrol altında tutmak için o bandın üzerinde saatlerce koşuyordum. Yıkılana kadar... Bunun dışında, hayatım mükemmeldi! Ya da, her zamanki gibi ben hayal görüyordum.

Oteldeki dokuzuncu ayımda, morfin sülfatın o baştan *çıkarıcı* etkisiyle daha fazla savaşmamaya karar verdim. Büyük bir adım attım ve sabahları yürüyüşe çıkmaya başladım. Deniz kenarına iniyor ve insanların arasından geçip gidiyordum. Gerçekten de, bacaklarımı titretecek kadar büyük bir adımdı. Çünkü yanımdan geçen insanların bana çarpmalarına ya da "Günaydın!" demelerine katlanmak zorunda kalıyordum. Aslında bu çıkışlarımın nedeni, morfin sülfat etkisindeyken daha beterini yapmaktan kendimi korumaktı. Çünkü o durumda yapabileceklerimin sınırı yoktu. Hatta bir fahişeyle anlaşıp kendimi onunla sevişirken bile bulabilirdim. Her şey olabilirdi! Dolayısıyla, eğer içimde, iyileşmeye ilişkin en küçük bir kıvılcım varsa, onu bir yangına dönüştürecek olan, ben olmalıydım. Morfin sülfat etkisindeki *ben* değil.

Bunun için de küçük deneyler yapmaya başladım. Bir kafeye gidip oturuyor ve yan masadaki konuşmaları dinliyordum. Yan masa sohbetleri tamamen zararsızdı. Benimle konuşulmuyor ya da ilgilenilmiyordu ama ben bir şekilde iletişime dahil oluyordum. İnsanları yeniden öğrenmeye çalışıyordum...

Bir süre sonra, hangi kafede ya da hangi barda, daha çok neler konuşulduğunu çözdüm ve günlük turlarımı onlara göre düzenlemeye başladım. Örneğin, orta yaşlı kadınları dinlemek istediğimde belli yerlere, yaşıtım kızları dinlemek isteyince başka yerlere, aynı kızlar hakkında konuşan her yaştan erkeği dinlemek istediğimdeyse daha başka yerlere gidiyordum. Aslında yan masa sohbeti dinlemek, şömine izlemek gibi bir şeydi. Olabilecek en güvenli sosyalleşme biçimlerinden biriydi çünkü hiçbir sorumluluk yoktu. İlkokulda, kurşunkalemimin ucunu açmak için yerimden kalkıp sınıfın köşesindeki çöp tenekesinin başında durduğum anlar gibiydi. Hemen yanımda koca bir sınıf ders işlerken, ben kendimi görünmez hissederdim. Ama ne yazık ki bir kalemi sonsuza dek açmak mümkün değildi. Dolayısıyla o sohbetler de kalıcı olmuyordu...

Sonra bir adım daha ileri gidip internette yazı yoluyla da olsa iletişim kurabileceğim bir sohbet odasına girdim. Ama tam bir hayal kırıklığı oldu. Çünkü girer girmez kendimi kandırdığımın farkına vardım. İnternet üzerinden insanlarla, akla hayale gelebilecek her konu hakkında, ölene kadar sohbet edebilirdim ama bu, gerçek hayatta adımı söyleyebilmeme bile yardımcı olmazdı. Dolayısıyla internetin de morfin sülfattan pek bir farkı olmadığını anladım. Sokakta yanlarından geçtiğim ve hiç tanımadığım insanların düşüncelerini okumak gibi bir şeydi. Ve ihtiyacım olan şey bu değildi. Çünkü beynimde yeterince ses vardı...

Bunların dışında birkaç kez de, rehberli turlara katıldım. Sürekli konuşan

o rehberlerin peşinde, antik kalıntı gezileri ve doğa yürüyüşleri yaptım. Ancak kısa süre içinde bundan da vazgeçtim çünkü yemek molalarında daima benimle konuşmak isteyen birileri çıkıyor ve o noktada kilitleniyordum. Herhangi biri dönüp de bana bir şey sorduğunda, başım dönüyor, kalbim sıkışıyordu, bildiklerimi unutuyor, kekeliyor ve gerçek bir aptala dönüşüyordum. İnsanlara olan alerjimin, psikolojikten öte, biyolojik olduğuna inanmaya başlamıştım. Çünkü onlarla her yakınlaşmamda, boynum kaşınıyor, yüzüm yanıyor, avuçlarım terliyor ve şakaklarım sızlıyordu...

Gölbaşı'ndaki hastanede, Emre ve diğerlerinin, teşhisini ciddiye almadıkları o genç psikiyatrın söylediklerini düşünüyordum: "Travmaya bağlı sosyal anksiyete bozukluğunun bir alttürü..." Haklı olan, oydu. En azından, içinde bulunduğum, bu yeni durum göz önüne alındığında, benim için geçerli olan teşhisin başlığı buydu: Sosyal fobi ya da anksiyete ya da kaygı ya da her ne boksa! Çünkü Emre'nin beni *canlılık*la barıştırma evresini, kendimi kandırarak da olsa geçmeyi başarabilmiştim. Sıra, sıradanlaşmaya gelmişti. Sıradan insanların sıradan hayatlarında, farkında bile olmadan, giriştikleri sosyal eylemleri gerçekleştirmeye... Ancak, ne kadar kendimi ikna etmeye çalışsam da, insanların arasında kendimi asla güvende hissetmiyor ve onlara inanmıyordum. Bana zarar vereceklerini ve etrafımı sarıp beni mutlaka nefessiz bırakacaklarını düşünüyordum. Beni, kendilerine gömeceklerinden korkuyordum. Duygularının altında kalmaktan, düşünceleri tarafından ezilmekten, bedenlerinin ağırlığıyla kemiklerimin kırılmasından korkuyordum. Sürekli açılıp kapanan ağızları, bir türlü sabit duramayan elleri, bir görünüp bir kaybolan dişleriyle beni tehdit ediyorlardı. O 13 gün ve 5 saatlik cehennem, beni mahvetmişti. Hastalığım, iyileşe iyileşe bitmeyecek kadar ağırdı! En azından, ben öyle hissediyordum. Ne kadar aşama kaydedersem kaydedeyim, insanlarla gerçek bir ilişki kuramayacağımdan emindim.

Daha küçük bir çocukken, "Büyüyünce mutlaka yalnız kalacağım!" derdim. İşte, sonunda yalnızdım! Ancak bu defa da yalnızlığa hapsolmuştum. Oysa ben sadece, istediğim zaman, içine girip çıkabileceğim bir yalnızlık odası istemiştim. Ahad ve bütün kaçaklardan uzak kalabilmek için... Kapısı olan bir yalnızlık odası... Ama artık öyle bir kapı yoktu. Bütün o cesetler, kapının önüne bir duvar gibi örülmüş ve beni, nefesimle baş başa bırakmışlardı. Her ne kadar bedenim, Kandalı'daki depodan çıkmış olsa da, ben hâlâ o karanlık hücrenin duvarlarını izliyordum. Bir zamanlar etrafımı kuşattığına inandığım hayali hendek gibi, depo da, nereye gidersem benimle geliyordu. Bu yüzden de yalnızlığım, bir tilki tuzağıydı. Hayat

tarafından avlanmıştım ve avcının gelip beni almasını bekliyordum. Morfin sülfat gibi, yalnızlığın da bir aşırı dozu vardı ve ben orada yaşıyordum...
Oysa her şeye rağmen hayatta kalmayı başarmış olan, içimdeki insan, benzerlerine, yani diğer insanlara doğru gitmenin bir yolunu arıyordu. Ama içim, bir samanlığa benziyordu. Ve o samanlıkta kaybolmuş bir iğnenin, çıkış yolunu bulması çok zordu. Dolayısıyla günlerim, ya bir morfin sülfat şelalesinin altında ya da koşu bandının üzerinde ıslanarak geçiyordu.
Bunların dışında da okuyordum. Sadece okuyordum. Kaçırdığım dünya, insanlar ve zaman hakkında okuyordum. Yapabileceğim başka bir şey yoktu.
Belki bir de kendimi öldürebilirdim ama ona da zamanım kalmıyordu.
Çünkü tam kendimi asacakken uyuyakalıyordum.

O otelde 10 ay boyunca yaşadım. Ancak paramın tükeniş hızını görünce, taşınmak zorunda kaldım. Bir eve değil, yine bir otele... Adı, *Gemi*'ydi. Bu yüzden seçmiştim. Dordor'la Harmin'in anısına... Sahip olduğu iki yıldızdan biri, asansörünün duvarına, büyük ihtimalle bir anahtarla, kazınmış olandı.

Ve önce aylarımı, sonra da yıllarımı o *Gemi*'de geçirdim. Başlarda, iyileşmek bir yana, daha da içime kapandım. Hatta öylesine kapandım ki bir girdaba dönüştüm. Kendimi bir boşluğa doğru çekmeye başladım ve her şey birbirine girdi. Geçmişim yeniden karşıma çıktı ve depodakinden daha korkunç görünüyordu. Çünkü görünmüyordu! Sadece sesi vardı. Ahad'ın sesine benziyordu. Toprağın altından geliyormuş gibi boğuktu. Tek çarem, kendi girdabımdan çıkıp "Yeter!" diye bağırmak ve devamını getirmekti:

"Sen benim geçmişim değilsin! Benim geçmişim böyle değil! Ben anlatayım sana geçmişimi! Beni iyi dinle, çünkü son kez anlatacağım! Ve şimdi ne anlatırsam, artık sadece ona inanacağım!"

Nereden başlayacağım belliydi:

"Babam bir katil olmasaydı, ben doğmayacaktım..."

Ne zaman ki hikâyemi bitirip sustum, artık bir girdap değil, durgun bir suydum. Sonra da, bıraktığım yerden, yaşamaya devam ettim...

Tek kişilik hayatım, her zamanki gibi bir disiplin cezasıydı. Her davranışım, zaman içinde mükemmelliğe erişmiş milimetrik bir kesinliğe sahipti. Gün içindeki hangi eylemlerimden ötürü tırnaklarımın içlerinin ne kadar kirleneceğini, dolayısıyla tamamen temizlenmeleri için tırnak fırçasını üzerlerinden kaç kez geçirmem gerektiğini, bir okuyuşta ezberleyebileceğim kelime sayısını, sol ve sağ ayrı ayrı olmak üzere, tek ayak üzerinde ne kadar süreyle durabileceğimi biliyordum. Kaç insanın doğum ve ölüm tarihlerini sayabildiğimi, topuklarım ve sırtım yere değmeden mekik çekerken kaç Rönesans ressamının adını sıralayabildiğimi biliyordum.

Hafızam bir disiplin yönetmeliği, bense disiplinin kendisiydim. Ne de olsa elimin altında kendimden başka uğraşacak bir şeyim yoktu. Dolayısıyla yıllar, kendimi bir teknoloji ürünü gibi geliştirmekle geçmişti. Duvarlarını etrafıma ördüğüm bir laboratuvarda kendimi üretmek için gereken bütün bilginin peşine düşmüş, ancak tabii ki bir konuda daima eksik kalmıştım. Bu da doğal olarak, ürünün son halini yani kendimi test etme imkânını asla bulamamış olmamdı.

Toplum içine çıktığım anda varlığımı boğmaya başlayan hastalığım yüzünden hayal kırıklığıyla sonuçlanan kalite kontrol denemelerim tabii ki geçerli değildi. Yalnızken hatasız biçimde gerçekleştirdiğim bir davranışı, yanımda bir başkası varken asla tekrarlayamıyordum. Öyle bir üründüm ki

niteliklerimin potansiyeli laboratuvar ortamında doruğa çıkarken, herhangi bir yabancının saldığı karbondioksitle karşılaşınca kimyasal bir tepkime gösterip işlemez hale geliyordu.

Çevrem insan etiyle doluyken ne denli aptalsam, kendimle baş başa kaldığımda o kadar zekiydim. Ben sokağa çıktığımda herkesin tanrı olduğu bir dünyadaki tek ölümlüyken, kendimi kapattığım duvarların arasında o tanrıların tanrısıydım... Aslında her şey bir mesai meselesiydi. Benim, tanrıların tanrısı olmaya zamanım vardı, hepsi bu. Diğer insanlarsa, birlikte yaşamanın bütün yan etkilerine maruz kalıyor ve sahip oldukları gücün çoğunu birlikte yaşayabilmek için harcıyorlardı. Üstelik hiçbiri bunun farkında değildi çünkü onlar birlikte yaşamaları gerektiğine inanıyorlardı. Ve artık ben de inanmak istiyordum.

Ama sokağa çıktığımda, gerçeklik denilen o elektrik verilmiş tel örgüye çarpıyor ve titremeye başlıyordum. Sürekli kendi kendime konuşuyor ve bunu durduramıyordum. Deniz kenarında bir banka oturuyor ve ne düşünürsem, söylüyordum. İnsanlar bana bakıyor ve korkup uzaklaşıyorlardı. Susmaya çalışıyor ama yapamıyordum.

Sonra aklıma yazmak geldi. “Yazarsam, konuşmam!” diye düşündüm. O deniz kenarına, bu defa da, bir defter ve kalemle gitmeye başladım. Sırf konuşmamak için, zihnime düşen her şeyi o deftere yazmaya çalıştım. Ama bir süre geçti ve kendimi, çevremdeki insanlara mektuplar yazarken buldum. Aslında bunlar, birer mektup değil, yardım isteyen çığlıklardı. O cesetlerin altındayken attığım çığlıklar gibi... Belki o insanlara dokunamıyor ya da onlarla konuşamıyordum ama en azından yazarak bir ses çıkarmaya çalışıyordum.

Bankta yanıma yaşlı bir adam oturuyordu ve ben defterime şöyle yazıyordum:

Merhaba... Benim adım Gazâ.

Ancak kimse yazılanı duymuyordu. Sonra daha büyük harflerle yazıyordum. Bağıran harflerle! Ama hâlâ duyulmuyordu! Yaşlı adam kalkıp gidiyor ve onun yerine genç bir kadın oturuyordu. Ben de defterimdeki sayfayı çevirip yeniden deniyordum:

Merhaba... Benim adım Gazâ.

Böylece, *Gemi*’deki ilk üç yılım, içinde kendimi geliştirmekten başka bir şey yapamadığım, yalnızlık hapishanemden kaçmanın yollarını aramakla geçti. Yüzlerce kaçış planı yaptım ve hepsini de uyguladım. Her defasında yakalandım ama vazgeçmedim. İnsanın, kendi gardiyanı olduğu bir hapishaneden kaçması çok zordu! Ama elbet başaracaktım.

Oteldeki dördüncü yılımda, artık daima sokaklardaydım. Her gün!

Sürekli insanların önlerinde, arkalarında ve yanlarındaydım. Onlarla asansörlere biniyor, bastıkları düğmelere basıyor, çöpe attıkları boş şişeleri alıp dudaklarıma götürüyordum. Çocukken yaptığım gibi, kaldırımda hızla yürüyen kadınlara, arkalarından yaklaşıp ellerinin bana çarpmasını sağlıyordum. İş çıkışı saatlerinde otobüslere binip, insanların bana değmesine izin veriyordum. Felat beni görse gurur duyardı! Çünkü insanlara yaklaşmak için bulduğum çözümlerin her biri, birer icattı! Elimden gelen her şeyi yapıyordum! Ama her şeyi!

Ve *Gemi*'deki o dördüncü yılda bir mucize oldu! O güne kadar aklıma asla gelmemiş olan, insanlarla farklı türde bir yakınlaşmanın o olağanüstü deneyimini yaşadım. Sokaklarda o kadar çok zaman geçirmemin karşılığını, sonunda aldım ve öyle bir ana denk düştüm ki her şey değişti. Ama her şey!

Ekim ayıydı. Güneş, sanki birazdan gerçekleşecek olan mucizeyi müjdeliyormuş gibi parlıyordu. Bir akşamüstüydü ve bir anda oldu:

Hiç tanımadığım insanlarla birlikte hiç tanımadığım bir insanı linç ettim.

Ben sadece güneşe bakıyordum. O da meydanın en gösterişli binası olan saat kulesinin üzerinde, batmadan önce son molasını vermiş, bana bakıyordu. Her zamanki gibi yalnızca, benim gibi *turistlerin* duyabildiği bir frekansta çalmış olan odaya dönüş gongu anı pazarlıklarını çoktan yarıda kesmiş, kalabalığın çoğunu otel havlularının altına süpürmüştü. Akşam yemeği öncesi hâlâ meydanda kalmış olanlar da, satın aldıkları nesnelerin hacmini, yedikleri kazığın hacminden düşmek için ellerindeki poşetleri açıp içlerine bakıyordu. Bunun için de her üç adımda bir duruyorlardı ve her duruşlarında, güneş ışığı, omuzlarından altın bir pelerin gibi dökülüyordu.

Gongu ben de duymuştum ama durduğum yerden ayrılmak istemiyordum. Çünkü durduğum yerden, herkes bir siluet olarak görünüyordu. Ne arkamdan konuşacak ağızları, ne inip kalkan kaşları, ne de beni görmezden gelecek gözleri vardı. İnsanlar güneşle aramda kalmış ve hepsi kararmıştı. Hiçbirinin yüzünü seçemiyor, hiçbirinin düşüncesini okuyamıyor ve kendimi kandırmanın zevkini çıkarıyordum. Bedenleri kadar karanlık gölgeleri etrafa yayılıp uzadıkça, bir devler ülkesi beliriyordu meydanın zemininde.

Ve ben durduğum yerde, o devlerin başlarını eziyor, ayaklarımın altından geçişlerini izliyordum. Tek bir adım atmama bile gerek yoktu. Kollarını, bacaklarını ve gövdelerini, parçalansınlar diye tabanlarımın altına uzatan onlardı. Belki insanların değil ama gölgelerinin üzerinde duruyordum ve o an için, bu bana yetiyordu. İnsanlarla, ancak olası bir organ nakli sayesinde yakınlaşabileceğini hisseden biri için fazlaydı bile...

Tam o sırada bir uğultu dolaştı kulaklarımda. Sonra birden yer sarsıldı. Devlerin koşarak ülkelerinden kaçtıklarını gördüm ve derhal başımı kaldırıp çevreme baktım.

İnsanlar bir anda yok olmuştu. Sadece, annesinin kolundan tutup sürüklemeye çalıştığı bir çocuk, elindeki dondurmayla arkamda bir yerleri gösteriyordu. Dönüp bakacaktım ki yanımdan bir şey geçti. O kadar hızlıydı ki insan olduğunu anlamam için gözlerimi iki kez kırpmam gerekti. Önce bir hırsız olduğunu düşündüm. Ama bu adam polisten değil, bir tsunamiden kaçıyormuş gibi koşuyordu. Özgürlüğü değil, canı pahasına. Ve ben de topuklarımın üzerinde dönünce o tsunamiyi görmüş oldum. Ne de olsa, yeni patlamış bir volkanın lavları gibi üzerime gelen insan bedenlerinin üçte ikisi suydu. Hatta içlerindeki o su, köpük olmuş ağızlarından akıyor, daha hızlı koşmak için daha hızlı salladıkları kolları, önüne geleni parçalamaya hazır bir biçerdöverin dişleri gibi dalgalanıyordu. Ya altlarında ezilecek, ya koşmaya başlayacak, ya da ellerimi kaldırıp “Durun!” diyecektim.

Pek bir seçeneğim yoktu, çünkü ne ezilmeye ne de konuşmaya cesaretim

vardı. Dolayısıyla koşacaktım. Ama nasıl? En küçük bir zamanlama hatası, kovalayan kalabalığın altında kalmama ya da kaçan adama fazla yaklaştığım için suçu her neyse, cezasını kendime de bulaştırmama neden olabilirdi. Öyle bir koşmalıydım ki hiçbir yara almadan kalabalığa karışmalıydım.

Bu karar, bana bırakılamayacak kadar önemliydi. Bu yüzden beden ve aklımın yönetimini mutlak biçimde korkuya devrettim. Ve korku denilen tiran beni bir bayrak yarışı koşucusu gibi hazırlayıp, kalabalığın nefesini ensemde hissettiğim an, mükemmel bir çıkış yapmamı sağladı. Zamanlama öylesine hatasızdı ki, eğer o çıkışa tanıklık edebilselerdi, hayatlarını bir çift el yakalamak için kendilerini doğru anda boşluğa bırakarak kazanan dünyanın bütün trapezcileri beni kıskanırdı. Üstelik benim altımda bir ağ bile yoktu. Üzerindeki ayaklar tarafından zımparalanan ve düşenin derisini yüzmek için bekleyen tozlu bir beton vardı.

Kalabalığa öylesine karışmıştım ki koşmaya her nereden başlamışlarsa, o noktadan beri birlikteymişiz gibi hissediyordum. Hatta doğduğumuzdan beri omuz omuza koşuyormuş gibi. Artık ön sıralarda değil, biraz arkalardaydım. İnsanların ortasında. Korku beni bir bebek gibi kollarına alıp kalabalıkla kundaklamıştı. O artık benim tiranım değil, tanrımdı. Ve bütün tanrılar gibi onun da bir kurbana ihtiyacı vardı. Aramama gerek yoktu, çünkü o kurban biraz ilerimde çığlıklar atarak koşuyordu. Birkaç adım daha atmıştı ki önce seslerimiz kulaklarını, sonra da ellerimiz omuzlarını yakaladı. Son bir hamleyle silkinip kendini kurtarmaya çalışsa da aniden kapıldı kalabalığımıza. Parmağını, elini ya da kolunu değil, bütün bedenini bir hızara kaptırır gibi... Önümdeki iki enseyi geçip onu daha yakından görmek için yaklaşmıştım ki sol gözümün pınarına bir şey çarptı.

Önce küçük bir taş sandım, ya da yanımdakilerden birinin parmağı. Hâlâ koşuyordum ama artık tek gözüm kapanmıştı. Sanki gözkapaklarım birbirine yapışmış ve kırmızı bir mumla mühürlenmişti. Mumun rengini doğru tahmin ettiğimi, bir refleks sonucu ovuşturmak için gözüme götürüp çektiğim parmak ucuma bakınca anladım. Parmak izim kızarmıştı. Ancak gözkapaklarımı birbirine kenetleyen, erimiş mum değil, kandı. Kurbanın dökülen ilk kanı bir oltanın misinası gibi havada uçuşmuş ve aynı oltanın iğnesi gibi göz pınarıma saplanmıştı. Gözümü kan bürümüştü.

O an fark ettim ki beni yöneten artık korku değildi. Korkum tanrı olup göğe yükseldiği için beden ve akıl yönetimimi heyecan devralmıştı. Yıllardır asla yan yana gelemediğim insanlarla bir arada ve aynı yönde ilerlemenin heyecanı. Sıradan bir günde, değil dokunmak, gözlerinin içine bakmak için bile zorlanacağım insanlarla aynı idealin peşinde koşmanın heyecanı! Daha birkaç dakika önce ben onların gölgelerini ezmekten zevk alırken, şimdi

insanlar beni elimden tutmuş, bir başkasını ezmeye davet ediyorlardı.

Kendimi hiç olmadığım kadar özgür hissediyordum. Yalnızlık hapishanemin duvarları yerle bir olmuştu! Kimse beni yargılamıyor, kimse bir deli olduğumu düşünmüyordu! Toplum da, baskısı da bendim ve sarhoş gibiydim. İçinde zevkten eridiğim kalabalık ve ben, muhteşemdik. Boşlukta dalgalanan dev bir vatoz gibi. Kusursuz bir *leviathan*. Ayaklarımız yerden kesiliyor, ellerimiz birbirine karışıyordu. Çarpışıyor, tökezliyor, birbirimize tutunuyorduk. Yükselip alçalıyor, düşüp kalkıyor ve ardımıza bakmadan koşuyorduk. Nefes nefese, dirsek dirseğe, toz duvarlarının içinden geçiyor ve terimizi birbirimizin omuzlarına döküyorduk. Gözümüzü kırpmıyor, bağırmaktan vazgeçmiyorduk. Ne dediğimizin ve nereye gittiğimizin hiçbir önemi yoktu çünkü biz sadece onun peşindeydik. O biricik kanlı gövdenin. Ellerin üzerinde yükseldikçe kızaran, battığı kalabalığın içinden her çıkışında daha da çıplaklaşan o bedenin peşinde. Eğer yapabilseydi, parçalanmış burun delikleriyle, oksijen yerine ciğerlerine bizi çekerdi. Eğer açabilecek bir gözkapağı kalmış olsaydı, ancak bize sürtünerek kapanırdı. Çünkü biz onun her yerindeydik. Yüz kişiydik, belki de bin! Kaç tırnağımız vardı kim bilir, kaç dişimiz? Kaçımızın karnı toktu, kaçımızın adı aynı? Hiçbiri umurumuzda değildi, çünkü biz artık birdik. O bizim ruhumuz, biz onun etiydik. Ve bütün ruhlar gibi o da daima etin ilerisindeydi. Tam saçlarını kavramışken başı uzaklara tekmelenmiş, tam gövdesini ezecekken bedeni çoktan sürüklenmiş oluyordu. Bu yüzden parmaklarımıza sarılmış köklü saç tellerini silkelerken tabanlarımız yeri dövüyordu. Onu tutamıyorduk. Elden ele ve ayaktan ayağa, kanatları yalvarmak için açılmış bir kelebek gibi uçuşuyordu. Ona ulaşamıyorduk. Bir bayrak gibi başlarımızın üzerinde kemiksizce sallanan bedeni, an içinde patlak bir topa dönüşüp ayakuçlarımızdan sekiyordu. O akıntıya kapılmış bir ağaç gövdesiydi, biz de akıntının kendisi. Varla yok arasında mekik dokuyor, dalgaların arasında bir görünüp bir kayboluyordu. Ve tek bir isteğimiz vardı: Ölmeden önce ona yetişmek. Kulaklarımızı son çığlığıyla, yüzlerimizi son nefesiyle yıkamak için. Bitmesin, diye çığlık atıyordum içimden. *Şimdi* denilen her neyse, bitmesin! Çünkü bitince ne yapacağımı bilmiyordum. Ama bitti...

Önce bir sis kapladı çevremizi ve öksürmeye başladık. Sonra da gözlerimiz yaşardı ve bir cop yağmuru boşandı. Her bir damlası ensemizden içeri girip ağzımızdan aktı. Dudaklarımızın kenarından ve dişlerimizi kıra kıra. Tazyikli sudan örülmüş kamçıların altında, bir duman gibi dağıldık. Herkes nereden geldiyse koşarak, iki büklüm yürüyerek oraya döndü ve boşlukta dalgalanan vatoz boşluğa karışıp yok oldu. *Leviathan* öldü.

Gerisini televizyondan izledim. Akşam haberlerinden. O meydanda, kanlar içinde terk ettiğimiz ruhumuzu polisler bulmuştu. Kimliğini spikerden öğrendim: B nokta F nokta. Eski bir edebiyat öğretmeniydi. 14 yaşındaki bir öğrencisini şiirle değil de kendiyle dolduran bir tecavüzcü. Diğer mahkûmlardan korunmak için konduğu hücrede sekiz yıl geçirmiş ve hapisten çıktığı ilk gün, önce bir, sonra kim bilir kaç kişi tarafından saldırıya uğramıştı.

Çok tehlikeli bir ameliyatla sarışın olmuş gibi duran spiker, "İnanılmaz!" diyordu. "Böylesi bir kalabalığın saldırısından sağ kurtulmuş olması inanılmaz! Evet, sayın seyirciler, sizin de gördüğ..."

Elektrikler kesildi. Ve kendimi, bir avuç mesafeden, karanlık ekrandaki yansımama bakarken buldum. Yatağın ayakucunda oturuyor ve *Gemi*'nin en dar odasında yaşıyordum. O karanlığın içinde, tek değerli mobilya, camdan girip duvara yayılan ışıktı artık. O da, sokak lambasından geliyordu. Başında halesiyle kutsal bir sokak zürafası gibi camdan bana bakıyordu. Ayarları müşteriye asla söz hakkı bırakmayacak biçimde sonsuza dek kilitlenmiş olan klimanın daimi gürültüsü kesilmişti. Oysa havalar soğuduğundan beri, ben o gürültüyle ısınıyordum ya da öyle sanıyordum...

Önce zaman dondu. Sonra da soğuk, odayı bir sel gibi bastı ve boğulacak kadar titremeye başladım. O kadar titriyordum ki midem bulandı. Ne çenemi ne de ellerimi durdurabiliyordum. Gözlerim bile titriyor olmalıydı. O an fotoğrafım çekilse elbet flu çıkardım. Oda o kadar dardı ki üzerimden başka kusacak yer yoktu. Zor da olsa dudaklarımı kenetleyip dişlerime kadar gelen son yemeğimin kalıntısını yeniden yuttum. Ne yapacağımı bilmiyordum. Hastalanmış olamazdım. Ama belki de!

Yoksa içine girdiğim o kalabalıktan bir mikrop mu kapmıştım? Neden olmasın? O kadar nefretten mutlaka bir şeyler bulaşmış olmalıydı. Doğru anladığımdan emin olmak için adını doktora en az üç kez tekrarlatacağım çok garip bir hastalık! Kollarımı kendime dolamış, görünmez bir deli gömleğinin içinde sarsılıyor, titrememin nedenini bulmaya çalışıyordum. Çok sürmedi. O beni buldu: Korku. Gökten bir çekiç gibi indi alnıma. Geriye düştüm. Ceset torbasındaki bir canlı gibi kıvrandığım yatakta, odanın korkuya dönüştüğüne tanık oldum. Önce başımın üzerindeki boktan otel tablosundan çıkan beyaz yeleli atlar korku olup beni dörtnala çiğnedi. Sonra karşımdaki duvar korku olup bacaklarımın üzerine yıkıldı ve tavan korku olup yüzüme çöktü. En sonunda da elektrikler korku olup geri döndü.

Yataktan öyle hızlı kalktım ki başım döndü. "Derhal!" dedim.

"Derhal! Hemen, şimdi! Gitmem lazım, kaçmalıyım! Bulacaklar beni! Yakalayacaklar! Ne yaptığımı anlayacaklar! Bugün orada olduğumu

öğrenecekler! Orada, o kalabalığın içinde! Vurdum mu acaba? Vurabildim mi o adama? Fark eder mi? Onların arasında olmak yetmez mi? Beni hapse atacaklar! Mahvoldum!”

Gittikçe yükselen sesim önce içimde sonra odada yankılanmaya başlamıştı ki düşmemek için dayandığım duvara iki kez vuruldu. Susup nefesimi tuttum. Kim vardı yan odada? İhbar mı edecekti beni? Bağırdığımı mı duymuştu? Polisi mi arayacaktı? Sonra yine vuruldu duvara. Sonra yine. Sonra bir daha. Sonra bir daha. Ve bir daha ve bir daha. Son olarak da, bir inleme geldi peşlerinden. Bütün o davulların sonunda bir keman bitirdi her şeyi. Panik, titreme, korku ve her şeyi... Her şey boşalarak bitti.

Kimse beni aramıyordu! Kimse polisi aramayacaktı! Kimsenin umurunda değildi! Yan odadakiler, onların yanındakiler ve de onların altındakiler ve de üst kattakiler, hatta o meydanda bir insanı öldürmek için birbirini ezmiş, ama görünen o ki becerememiş kim varsa, herkes ama herkes sevişiyor ya da sevişmişti ve uykularından rüyalarına tüneller kazıyordu. Hayat öyle bir devam ediyordu ki ben korktuğuma utanıyordum. Güldüm. Roma’daysan Romalı gibi davran! Öyle deniyordu, değil mi? Ama ben Roma’da bir Spartalı’ydım! Bu yüzden de ne kendimle ne de başkasıyla seviştim. Onun yerine, iki morfin sülfat kapsülünü bir kâğıdın içine kırıp, dökülen minyatür baloncukları çakmağımla ezdikten sonra pudralaşmış tozu soğuk suda sabırla çözüp, filtreli bir enjektöre ağır ağır çektim. Sonra da sağ elimdeki zafer işaretinin arasından kanıma gönderip dünyanın anasını siktim.

İki gün geçti ve kapımı kimse çalmadı. Ne tutuklandım ne de biri gelip hesap sordu. Bu arada, Baudelaire'i hatırladım ben de, o ünlü cümlesini: *Boşuna aramayın yüreğimi, çünkü onu hayvanlar yedi.* İşte, ben de artık o hayvanlardan biriydim. Üstelik hayvanların sayısı yeterince fazlaysa yürek yemenin herhangi bir cezası da yoktu. Eğer öyle olsaydı, Baudelaire şöyle devam ederdi: *Ve bir gün geldi, o hayvanların da postları birer birer delindi!* Ama hiçbir şiirinde böyle bir dize yoktu. Demek ki linç mutfağının temel kuralı şuydu: Ne kadar kirlenirsen kirlen, bu mutfaktan daima temiz çıkarsın! Ben de öyle yaptım ve yıkanıp odadan çıktım. Gideceğim yer belliydi.

Her şeyin başladığı meydana döndüm. Orası da en az benim kadar temizdi. Ne bir kan izi ne de tek bir azı dişi vardı görünürde. İtfaiyeye yıkatılmış bir savaş alanı daha tarihten silinmiş ve katillerle cesetlerin yerini turistler almıştı. Peki, linç denen eylem, bir savaş sayılır mıydı? Tam da bu sorunun yanıtını düşünüyordum ki birbirinin fotoğraflarını sırayla çeken bir çift gördüm. Bu da bana, kendime o sıralar verdiğim ödevi hatırlattı. Artık kendime basit ödevler veriyor ve bunları zorlukla da olsa gerçekleştirmeye çalışıyordum. Defter ve kalemi bırakmış, ses tellerine geçmiştim. Biraz da olsa, insanlarla konuşabiliyordum.

Arkalarındaki saat kulesiyle kendilerini aynı kareye sığdırmak için sevgilisiyle kafa kafaya vermiş ve kolunu gerip, olabildiğince uzağında tuttuğu fotoğraf makinesine bakarak çaresiz hareketler yapan adama yaklaşıp konuştum.

"İsterseniz, ben sizi çekebilirim."

Kareye sığmak konusuna kendilerini o kadar kaptırmışlardı ki ne söylediğimi anlamaları birkaç saniyelerini aldı. Genç kadın gülümseyerek adamdan önce davrandı.

"Çok teşekkürler. Şu kuleyle alırsanız lütfen..."

Kadının bu ani kabulü karşısında sevgilisi ne yapacağını bilemedi. Makineyi alıp kaçacak bir tipim olup olmadığına karar vermesine yetecek kadar beni inceleme fırsatı olmamıştı. Belki bir beş saniyesi daha olsaydı kendinden daha emin uzatacaktı makineyi. Sonuçta hiç tanımadığı birine de "Senin hırsız olmandan çok korkuyorum. Hırsız olmadığına yemin eder misin?" diyemeyeceğine göre deklanşörün yerini göstermek zorunda kaldı. Fotoğraf makinesini aldım ve dört adım geri attım. Makineyi yüzüme yaklaştırıp vizörden bakmak için sol gözümü araladım.

Önce adam elini kadının omzuna attı. Sonra kadın yan dönüp bütün bedeniyle yapıştığı adamın göğsüne elini koydu. Ve ikisi de aynı anda bana dişlerini gösterdi. Sonunda bekledikleri o an gelmişti. Büyük ihtimalle gün

içinde çektikleri fotoğrafların çoğunda, bir çift geri zekâlı gibi görünüyorlardı. Çünkü sürekli olarak, kareye kendileriyle birlikte bir bina, bir heykel, bir çeşme, bir fayton, bir at, bir at boku sokmak istemiş, böylece de ya birinin alnını ya da diğerinin burnundan aşağısını eksik çekmişlerdi. Her neyse, sonuçta bütün bunlar beni ilgilendirmiyordu. Ben tedavimin peşindeydim ve ilk aşamasını, yani fotoğraf çekme teklifini hatasız yapabilmiştim.

Ancak ödevin ikinci kısmı daha zordu. Karşımda hayatlarının pozunu vermiş iki insan varken asla heyecanlanıp acele etmeyecek, yüzlerinde sabit biçimde tuttukları gülüşlerin onlara verdiği rahatsızlığı önemsemeyecek ve bu şekilde en az 30 saniye geçirecektim. Üstelik içimden sadece altıya kadar sayabilmiştim.

İlk tepki kadından geldi. Ne de olsa beni hayatlarına almış olmanın sorumluluğu ondaydı. Çok zor bir şeyi başarıp gülüşünü hiç bozmadan "Çekmiyor mu?" diye sordu.

Yanıt vermedim. Çünkü bu tıbbi bir durumdu. Bir arınma süreciydi. O deklanşöre 30 saniyeden önce basmak, bir bağımlının eroine yeniden başlaması gibiydi. Dayanmak çok zordu. Karşımda içleri doldurulmuş iki evcil hayvan gibi duran bu insanların varlığı bana o kadar ağır geliyordu ki bakışlarıyla boğazımı deliyor, uyuşmaya başladığını tahmin ettiğim dudaklarının arasındaki dişleriyle kulaklarımı koparıyorlardı. Ya da ben öyle hissediyordum. Çünkü onlar sadece donmuş biçimde bana bakıyorlardı. Daha doğrusu aramızdaki makineye. Bu defa adam sordu:

"Çekmiyor mu?"

Yine yanıt vermedim. Aslında bu soruları bile ne kadar iyi niyetli olduklarının kanıtıydı. "Niye artık çekmiyorsun?" demek yerine "Çekmiyor mu?" diye sorarak suçu fotoğraf makinesine atıyorlardı. Onlara bu kötülüğü daha fazla yapamazdım. Ama ben, insan varlığı baskısıyla zorlanan ve sonuna kadar ayakta kalmak zorunda olan bir barajdım. Tam adam bana doğru yürümek üzere elini kadının omzundan çekecekti ki bağırdım:

"Tamam, çekiyorum!"

Bu aslında bir tür sevinç çığlığıydı. Adam pozuna geri döndü ve deklanşöre bastım. Tam 33 saniye! Müthiş bir başarıydı! Hepimiz bu sabır sınavından geçebilmiştik! Onlar bana ne kadar medeni olabileceklerini göstermiş, ben de onlardan ne kadar korkmadığımı kendime kanıtlamıştım. İki adımda ortada buluştuk ve önce makinenin ekranından fotoğrafa, sonra da bana baktılar. Artık üçümüz de gülümsüyorduk.

"Çok güzel olmuş, çok teşekkür ederiz" dedi kadın ve böylece ödevimin üçüncü aşamasına geçmek zorunda kaldım.

“Rica ederim. İki lira.”
Gülümsemelerin ikisi silindi.
“Efendim?” dedi adam.
“Ücret” dedim. “İki lira.”
Bu defa kadın konuştu:
“Siz parayla mı çekiyorsunuz?”
“Tabii.”
“İyi de söylemediniz ki!” dedi adam.
“Sormadınız ki” dedim ben de. “Biliyorsunuz sandım, onun için...”
“Nereden bilelim?” diye ısrar edecekti ki günlerinin böylesine saçma bir anla lekelenmesini istemeyen kadın, elini çantasına sokarken, homurdanan sevgilisini susturdu:
“Tamam, tamam, neyse!”
Tedavi seansımın bitmesine çok az kalmıştı ki bu defa da kadın, bir çuvala benzeyen çantasında, cüzdanını aramaya başladı. Böylece o arama süresi de bir kara deliğe çekilmiş gibi uzayıp on yıl oldu ve ben kendimi nereye saklayacağımı bilemedim. Bu arada adam, benim gibi bir düzenbazı oracıkta öldürmesini engelleyen, ev kredisi, sağlık sigortası, yıllar süren mesleki eğitim ve kadın için hissettiği aşka, kısacası sahip olduğu her şeye küfrediyor olmalıydı ki hâlâ başını sallıyordu. O an bana duyduğu nefretin nedeni tabii ki iki lira değil, insanlar arasındaki görünmez nezaket kurallarını tek bir hamlede çiğneyerek kimseye güvenmemesi gerektiğini hatırlatmış olmamdı. Dünya üzerinde huzur içinde tek bir an bile geçiremeyeceğini, herkesin, ama herkesin onu aldatmak için sıraya girmiş olduğunu acı acı düşünüyor olmalıydı. Ama sonuçta, üçümüz de aynı noktaya bakıyorduk. Cüzdanın, içinden bir türlü çıkmak bilmediği çantanın açık ağzına. Birden kadın başını kaldırıp adama baktı. Ben de baktım tabii.
“Sende yok mu?”
“Yok!” dedi adam. “Yok, amına koyayım!” diyemediği için. Sonra yine sessizlik içinde çanta ağzı izledik. O şekilde beklemek öylesine utanç vericiydi ki bir ara neredeyse koşarak kaçacaktım. Ama dayanmam gerekiyordu. Yıllarca kaçmıştım. Bu defa hiçbir yere gitmeyecektim. Sakinleşmeliydim. Bir şeyler düşünmeli ve o andan çıkmalıydım. İlk aklıma gelen linç oldu. Linçi düşündüm. O kalabalığın içinde kendimi nasıl iyi hissettiğimi. İnsanlara nasıl korkmadan dokunabildiğimi...
“Buyurun!”
Kadın iki lirayı avucuma bir cetvel gibi vurdu ve sevgilisinin koluna girip “Hadi” dedi. Önce hızla sonra da ağır ağır uzaklaştılar. Arkalarından bakarken kendimi iyi hissediyordum. Ama bu çok uzun sürmedi ve midem

bir matkap ucu gibi dönmeye başladı. Bu defa üstüme kusmayacak kadar geniş bir yerdeydim. Yine de alışkanlıktan avuçlarımı açtım. Biraz iki liranın üzerine, biraz da parmaklarımın arasından meydanın tozlu zeminine kustum. Çevreme bakıp bağırmak istedim ama fısıldamakla yetindim:

“Biri itfaiye çağırsın!”

Otele dönüp kendimi odaya kilitledim. Ama hiçbir işe yaramadı. Çünkü hâlâ güvende değildim. Biraz önce koridorda yanından geçtiğim kat görevlisi bana öyle bir selam vermişti ki “İstediğim zaman odana girerim!” demek istediğini anlamıştım. Hangardaki o tabure gibi, tek ayağı, diğerlerinden kısa olan ve üzerine her oturuşumda bana ihanet eden sandalyeyi alıp kapıya dayadım. Ama o da bir işe yaramadı. Çünkü o an, kapının dışa doğru açıldığını hatırladım. Geriye tek bir çözüm kalmıştı: Kendimi tuvalete kilitlemek.

Otele yerleştiğim günden beri, asla resepsiyoncuya değil ama kendi kendime, darlığından şikâyet ettiğim tuvalet ilk kez bir halta yarayacaktı. Bir telefon kulübesi kadardı ve içine giren için, üç duvarıyla kapısı, dokunma mesafesindeydi. Ancak bu defa da kapısında bir anahtar olmadığını fark ettim. Yine de seçeneğim yoktu çünkü nabzımı düşürmek zorundaydım.

Bir adımda tuvalete girip kapıyı kapadım ama tokmağını elimden bırakamadım. Her an biri dışarıdan açabilirdi. Bu yüzden bir elim, sanki dışarıdan zorlanıyormuş gibi kapalı tutmaya çalıştığım kapının tokmağında, diğeri de, nereye koyacağımı bilemediğimden yasladığım aynadaydı. En az 10 uzun nefes sonra sakinleşip başımı kaldırabildiğimdeyse kendimle göz göze geldim. Ve bir süredir, ne zaman bir aynada kendimle karşılaşsam, hep yaptığım gibi, konuşmaya başladım.

“İyileşmek mi istiyorsun? Gerçekten iyileşmek istiyor musun? Neydi senin hastalığın? İnsan içine çıkamamak, değil mi? Hani sosyalleşmek, diyorlar ya? İşte, onu becerememek! Demin o yaptığın aptalca şeylerle geçecek bir hastalık olmadığını anlamıyor musun hâlâ? Gerçek tedavisi ne, biliyor musun? Ben sana söyleyeyim: Aşırı derecede sosyalleşmek! Ancak bununla kurtarabilirsin kendini. Aşırı derecede sosyalleşmeden normal derecede sosyalleşmenin imkânı yok, anlıyor musun? Madem seni yerin dibine sokup solucan gibi kıvrandıran bir hastalığın var, o zaman sen de uçmayı öğreneceksin! İkisinin arasını ancak böyle bulabilirsin! Dengeleyeceksin hastalığını! Senin tek tedavin, linç! Çünkü bu dünya üzerinde ondan daha aşırı bir sosyalleşme yok! Beni duyuyor musun? Kimseye söyleme bunları. Şimdi çık sokağa, kendine bir kadın bul! Korkma salak, şaka yaptım, git içeri, şınav çek. Ya da dur, önce dişlerini fırçala. Ama kapıyı sakın bırakma!”

Linç, aklımdan bir türlü çıkmıyordu. Sadece onu düşünüyor ve onun hakkında okuyordum. Okudukça da, sıradan bir şiddet davranışı olmadığını fark ediyordum. Linç, sadece birden fazla insanın yan yana gelip yumruklarını sıkması değildi. Toplumsal bir gerçekti! Sosyal antropolojide yeri olan bir hareket biçimiydi! Hatta bir biçimlendiriciydi! Toplum ve birey, çoğunluk ve azınlık ilişkilerinin düzenleyicilerinden biriydi. Kolektif bir haktı! Rousseau'nun *doğrudan demokrasi* dediği şeydi! Her şeydi! Sayesinde bütün bunlara bir ad verebilmemizi sağlamış olan Charles Lynch denilen o Amerikalı, bir dâhiydi! Bugün belki bir barbar olarak tanınıyordu ama, Amerika Birleşik Devletleri dünyayı onun kanunuyla yönetiyordu: Lynch Kanunuyla!

Okumaktan yorulduğum zamanlarda gözlerimi tavana dikiyor ve düşünüyordum... Odamla ben, küçük bir cam kürenin içindeydik ve linç bizi sarsmıştı. Sarsılmamızla birlikte, zemindeki düşünce taneleri havalanmıştı. O cam kürenin içinde, kar gibi yağan düşüncelerimi izliyordum. Bir süre sonra da her yanım bembeyaz oluyor ve karşıma şöyle bir manzara çıkıyordu... En az, *Gücün Gücü* başlıklı makalem kadar bilimsel bir manzara:

İnsanın atası olan ve iki ayağının üzerinde doğrulan ilk primat, bu hareketi yaparken, başını hemen yanındaki ağacın kalın dalına çarpıp beyin travması geçirdi. Ve genetik olarak nesilden nesle aktarılan bu travmanın, insanlık tarihini değiştiren iki sonucu oldu.

Öncelikle, beynin büyük bölümü kullanılamaz hale geldi. Dolayısıyla o primatın torunu olan insan da, beynin geri kalanıyla idare etmek zorunda kaldı. İkinci sonuç da şuydu: Bir ağaç dalından yediği darbeyle başlayan *çevre korkusu,* insan varlığının omurgasını oluşturdu.

Eğer o primat yaşamını diğer hayvanlar gibi dört ayağının üzerinde sürdürebilseydi tabii ki her şey farklı olacaktı. Ancak bir noktadan diğerine, sürekli dört ayak üzerinde ilerlemek de, yolda tecavüze uğrama ihtimalini artırdığından, doğrulmaya mecburdu. Yine de bunu yapmadan önce yukarı baksa iyi olurdu. Neyse, sonuçta hepimiz o atamız yüzünden geri zekâlı ve korkak doğuyorduk. Dolayısıyla hiçbir şey bizim suçumuz değildi. Hatta bir bakıma, hayli ilerleme kaydetmiş bile sayılabilirdik. Ne de olsa, kimliğimizin vazgeçilmez bir parçası olan o ortak korkumuzu sonunda tanımlayabilmiştik.

Aslında bu korku, deneyimlerimizden yola çıkarak yazdığımız bir felaket senaryosundan başka bir şey değildi. Bir ada ihtiyacı vardı ve inanılabilirliği açısından Latince olması şarttı: *Bellum omnium contra omnes*. Herkesin herkesle savaş hali! Bu bir olasılıktı ve olabileceklerin en kötüsüydü! Dolayısıyla gerçek korku kaynağımız buydu! Öyle ki, canımızı silahlarla,

ırzımızı kumaşlarla ve malımızı duvarlarla korumanın yollarını arıyorduk... Hatta mümkünse kimseye görünüp yakalanmadan doğup, yaşayıp ölmek istiyorduk. Çünkü herkesin herkesle savaş halinde olması, kimsenin güvende kalamayacağı bir kıyametti ve bunu biliyorduk.

Gözü sürekli karımız ve paramızda olan komşumuzu kim durduracaktı? Bir gece bize saldırmaması için herhangi bir neden var mıydı? Peki ya komşumuzun, bizim ellerimize geçmek için yalvaran karısı ve parasının yakarışlarını nasıl duymazdan gelebilirdik? Kim içimizdeki kıskançlığa son verebilir, kim bizi herkese ve herkesi bize savaş açmaktan alıkoyabilirdi?

Her ne kadar iki ayağı üzerinde doğrulmuş olsa da hayvanlığından zerre kaybetmediğine kanıt olan bu soruları sorarken, insanlığa kutsal bir işaret geldi: Teklik kavramı.

Aslında bu işaret o kadar da kutsal değildi. Sadece bize hayat veren yıldız sayısıyla ilgiliydi. Güneşle ayın aynı gökcismi olmadığını ve baharı getiren sarı şeyin aslında tek olduğunu anladığımız gün, çevremizde gördüklerimizi taklit etmekte en az bir şempanze kadar başarılı olduğumuzdan, aklımız derhal teklik kavramıyla dolup taştı.

Sonuçta her şeyi teke indirmek için uğraşmaya başladık. Çünkü doğrusu buydu! Tek tanrı, tek lider, tek devlet, tek ulus... Ancak hepsinden önce, tek düşman!

Teklik kavramı bir buluş, bir mucizeydi. Sonunda, herkesin herkesle savaşma ihtimalini, herkesin tek kişiye karşı savaşması gerektiğini savunarak sonsuza kadar ortadan kaldırabilirdik.

Evet, linç, bir tür savaştı. Çoğunluğun azınlığa karşı açtığı bir savaş. Tek olana karşı verilen bir savaş. Her şeyin olduğu gibi, elbette bunun da bir Latincesi vardı: *Bellum omnium contra unum*.

Dolayısıyla, bu tek düşmana karşı verilen savaşta, önce aileler, sonra kabileler, en sonunda da topluluklar bir araya geldi. Ve icat edilene kadar eksikliği hep hissedilmiş olan *toplum* sonunda yaratılmış oldu.

Peki, bütün o insanların bir araya gelmesi için, ihtiyaç duyulan tek düşman kim miydi? Ne önemi vardı ki! Kimin umurundaydı! Hem savaşlarda, düşmanın adı olmazdı! Düşman, düşman olarak bilinirdi! Çünkü bir adı olduğu fark edilince bir insan olduğu da hatırlanabilir ve savaş artık o kadar da soğukkanlı geçmeyebilirdi! Tarih, savaştığı insanların, örgütlerin, ülkelerin adlarını bilmeyen askerlerle doluydu! Sonuç olarak, tek düşmanın adının hiçbir önemi yoktu. Önemli olan, o tek düşmanı linç etmenin sonuçlarıydı:

Linç varsa birlik vardı. Birlik varsa kaos yoktu. Kaos yoksa ticaret vardı. Ticaret varsa ilerleme vardı. Ve ilerleme varsa, daha çok ticaret vardı! Sonra

da daha çok ilerleme! Geberene kadar ilerleyebilirdik artık! Böylece iki ayağımızın üzerinde boşuna doğrulmamış olduk. Geleceğe doğru dev adımlar atmak için hazırdık ve bütün bunlar harikaydı!

Tek düşmanın kovalandığı bir toplumda ayrışma, iç kavga, huzursuzluk asla ortaya çıkmıyordu. Komşuyla ve onun komşusuyla ve de onun komşusuyla ve de bütün ülke nüfusuyla aynı kişiden ya da aynı şeyden nefret etmek çok rahatlatıcıydı! Öyle bir güven veriyordu ki insanlar hiç olmadığı kadar ahenk içinde kan dökebiliyordu. Ahenk içinde kan dökmek, bir toplumu toplum yapan her şeydi. Hatta bir toplumun ne denli ileri ve huzur içinde olduğunun kanıtıydı.

Bu yüzden, günümüzde, gelişmiş devletler, düşmanlarını uzun zaman önce teke indirebilmiş olanlardı. Böylece o tek düşmanın karşısında iç hesaplaşmalarına son verip birlik olabilmişlerdi. Hatta zaman içinde sömürmeyi alışkanlık haline getirdikleri coğrafyaların benzer bir aşamaya geçememesi için de ellerinden geleni yapmışlardı. O coğrafyaları, daima, herkesin herkesle savaştığı bir halde tutarak zayıf bırakmışlardı.

Bunun sonucunda da, ortaya, linç disiplini hiç gelişememiş olan, Ortadoğu gibi bölgeler çıkmıştı. Linç birliği gelişemediği için her sokağında ayrı bir linç yaşanıyordu. Dolayısıyla bütün o halklar daima güçsüz kalıyordu. Oysa biraz gözlerini açabilseler, özellikle de dini kültürlerinde linçin ne denli birleştirici bir unsur olarak yer aldığını görebilirlerdi. Mekke'de hac sırasında, binlerce insanın bir araya gelip şeytan taşlaması, linç birliğinin kusursuz bir örneği değil miydi? Kim olursan ol, gel ve şeytanı taşla! Tek yapmaları gereken, birbirleriyle savaşmaktan kurtulup, tek bir düşmanın karşısında birleşmekti! Kendi aralarındaki anlamsız *recm*e son verip, gerçek büyük linç için bir araya gelmek! Aynı, gelişmiş devletlerin yaptığı gibi! Yine de Ortadoğulular da ellerinden geleni yapıyordu tabii... Becerebilirlerse diktatörleri, yakalayabilirlerse de Batılı diplomatları linç ederek, yerel ölçekte de olsa çağdaş bir toplumun tohumlarını atmak için çabalıyorlardı.

Sonuçta, linç, insanın kanındaydı. Doğasının bir gereği olarak her yerde vardı: Ailede, okulda, semtte, toplumda, uluslararası ilişkilerde, her yerde. Hatta her gün onlarca devlet bir araya gelip ortak bir düşman ilan ediyordu. Bu ortak düşman devlet sayesinde, en az bir konuda anlaşmış oluyor, böylece kendi aralarındaki gündelik pazarlıklarına daha rahat geçebiliyorlardı.

Bütün bunları düşünüyor ve her şeyin farkına varıyordum. Özellikle de, yasal bir infaz biçimi olarak kurşuna dizme sırasında neden bir düzine adamın sıralanıp tek bir kişiye ateş ettiklerini gayet iyi anlıyordum. Hatta

artık benim de, Martin Luther King'in dediği gibi: Bir rüyam vardı!

O rüyada da, gezegenimize uzaydan birtakım canlılar geliyor ve bütün dünya devletleri, uzaylı linçinde birleşip barış ve kardeşlik içinde yaşıyordu!

Ve eğer linç, dünya barışını bile getirebiliyorsa, benim hastalığımı kesinlikle tedavi edebilirdi! Tek yapmam gereken, taraf değiştirmekti. Çünkü yıllarca linç edilen benmişim gibi hissetmiştim! Ama artık kalabalığın hedefinden çıkıp kalabalığa karışacaktım. Ben o tek düşman olmayacak, aksine, onu avladıkça kahramanlaşan, kahramanlaştıkça ağzından salyalar saçan, toplumun, kuduz ama saygıdeğer bir üyesi olacaktım.

Bütün bu düşüncelerle o kadar heyecanlanmıştım ki yatakta hızla doğrulup başımı duvardaki tabloya çarptım. Canım yandı ama zerre kadar umursamadım. Beynimin, kullanabildiğim küçük bir bölümü ve korkaklığımdan başka kaybedecek neyim vardı?

Ancak çözmem gereken ve neredeyse odayı kaplayacak kadar büyük bir sorun, karşımda dikilmiş duruyordu. Evet, kurtuluşum linçteydi, peki ama linç neredeydi?

Sarışın olmak için ölüp dirilmesi gerekmiş olan spikere göre, yıllardır öyle bir saldırı yaşanmamıştı. Demek ki bu şehirde daha fazla durmanın bir anlamı yoktu. Bir linç daha gerçekleşsin diye, yine yıllarca bekleyemezdim. Şansım bir kez yaver gitti diye hep böyle sürecek değildi. Dolayısıyla linç bana gelmeyecek, ben ona gidecektim. Peki nasıl? İnsan bir linçi, başlamadan önce nasıl yakalayabilirdi? Bunun bir takvimi ya da saati yoktu ki! Ya da var mıydı? Belki de vardı.

Ne de olsa, bütün hayatım, ülkenin çeşitli yerlerinde gerçekleşmiş olan linçler için söylenmiş, "Bunlar, birtakım karanlık odaklar tarafından, önceden organize edilmiş hareketlerdir" cümlesini, televizyondaki farklı ağızlardan dinleyerek geçmişti. Eğer bu doğruysa, birileri konser gibi linç organize ediyor ve dev gösteriler tasarlıyordu. Peki, nasıl ulaşabilirdim o karanlık odaklara? Hatta gelecekte bir gün, ben de bir karanlık odak olabilir miydim? Benim için böyle bir umut var mıydı?

Öncelikle bir liste yapmam gerekiyordu. Olası linçler listesi. Dünya haritasını önüme alıp, her nerede linç olasılığı varsa işaretlemeliydim. Bunun için de ülke ve kentlerin linç tarihlerini incelemeli, bu linçlere neden olmuş olan toplumsal çatışmaların halen sürüp sürmediğini öğrenmeliydim.

Üç gün önce bir şehri, yarım saatliğine de olsa, ortaçağa götürüp getiren olay, istisnaiydi. Eski bir suçlunun saldırıya uğraması, gerçekleşme olasılığı önceden hesaplanamayacak kadar özel bir durumdu. Dünya üzerindeki bütün çocuk tecavüzcülerinin hapisten çıkış tarihlerini takip edebilmem de

söz konusu olmadığından, ilgilenmem gereken linçler, politik olanlardı. Bana gereken bütün bilgiler, dünyanın bütün cahillerinin aydınlandığı yerde, yani internette saklıydı.

Sonraki bir hafta, dünya üzerinde hüküm sürmekte olan politik çatışmaları incelemekle geçti. Ancak hangisinin her an patlayacak bir linçe yataklık ettiğini kestirmek mümkün değildi. Yine de o hafta içinde ilginç bir şey oldu ve televizyonda şöyle bir haber izledim: Afganistan'dan dönen askerlerini karşılamak için kasabalarının en geniş caddesinde toplanmış birkaç yüz Amerikalı, korteji protesto etmek isteyen dört Afgan'ı linç etmeye çalıştı. Ve bu da bana bir fikir verdi.

Aslında linç edilmek istenen kişi ya da grup, zaten daima nefret edilendi. Linçin başlaması için gereken tek şeyse küçücük bir kıvılcımdı. Yani o Amerikalılar zaten her gün o Afganlara, sokakta, markette bakışlarıyla saldırıyor ancak işi linçe dökmek için sadece doğru anı bekliyorlardı. Dolayısıyla odaklanmam gereken nokta, nefretti.

Kimin kimden nefret ettiğini belirleyebilirsem, nereye gideceğimi de bulabilir ve linçi beklemek üzere pusuya yatabilirdim. Ancak bu öyle boyutta bir nefret olmalıydı ki, kişi, sadece diğerinin varlığını bile kendine bir hakaret olarak algılamalıydı. Peki, kim kimden sırf var olduğu için nefret ederdi? Tabii ki ırkçılar ve mezhepçiler ve de kendi dinlerinden olmayan her insanı yok etmeye ant içmiş olanlar!

Nefret dolu bu üç ayrımcılığın da en üst düzeyde yaşandığı bölgeleri araştırdığımda, karşıma muhteşem bir dünya turu çıktı. Madeni bulmuştum. Artık ihtiyacım olan sadece bir pasaport ve birkaç vizeydi. Linç turizminin dünya üzerindeki ilk acentesi ve müşterisi ben olacaktım. Dünyanın ilk linç turisti! Bugüne kadar hiçbir şey olamamış biri için hiç de fena değildi. Sonuçta, daha 10 gün öncesine kadar, kendimi az da olsa iyi hissetmek için insan gölgesi eziyordum. Hatta 24 yıl 5 ay ve 13 gün öncesine kadar, sırf doğduğum için ağlıyordum.

Linçin üzerinden bir ay geçmişti ve kendimi hiç de iyi hissetmiyordum. Durumum, gün içinde yapmak zorunda olduğum konuşmalara önceden hazırlanıp, söyleyeceğim cümleleri kâğıtlara yazıp ezberlememi gerektirecek kadar kötüleşmişti. Böylece, kahvaltıyı odama getiren komiye "Bir portakal suyu daha alabilir miyim?" ya da kat görevlisine, "Bugün odayı temizlemenize gerek yok" dediğimde bir iletişimin tarafı olmaktan kurtuluyor, sadece ezberimdeki cümleleri sayıklıyordum. Ezberden konuşmak, iletişim sırasında herhangi bir karar almaktan koruyordu beni. Konuşan ben değil, sadece hafızam ve ses tellerim oluyordu. Bu yöntem sayesinde, biraz da olsa, iletişim sırasında orada değilmiş gibi hissediyor, dolayısıyla baskıdan uzak kalmış oluyordum. Ne söyleyeceğim belli olduğu için, ne söyleyeceğimi düşünerek heyecanlanmıyor ve dikkat çekmeden var olmaya çalışıyordum.

Bu aslında, bir askerin ateş altında sürünerek ilerlemesine benziyordu. Aslında, televizyon hariç, sürünen bir asker hiç görmemiştim. Bu arada, otel sahibinin semt muhtarıyla işbirliğinin sonucunda, Türk Silahlı Kuvvetleri kapıma dayanmış, ancak her nedense, çürümüşlüğümün bulaşıcı olduğunu düşünmüştü. Bütün bir orduyu içerden çökertebilecek kadar tehlikeli olduğuma kanıt bir çürük raporuyla, "Git, kendi başına çürü!" demişti. Ama ben yine de dünyanın herhangi bir ordusunun herhangi bir askerinden çok daha alçak sürünebildiğime emindim. Her anlamda...

Ancak, adı her ne kadar gündelik de olsa, hayat asla gündelik olmuyor ve içinde daima bir sürpriz saklıyordu. Ezberlediğim diyalogların sırasını bozacak, yapmış olduğum iletişim planlarını altüst edecek bir gelişme mutlaka yaşanıyordu. Çünkü konuşmak zorunda kaldığım hiçbir insanın umurunda değildim. Ne ben ne de konuşma taslaklarım onların ilgi alanına giriyordu. En basit diyaloğu bile karmaşıklaştırmaktan kaçınmıyor, daima soracak yeni soruları oluyor ve sanki beni hazırlıksız yakalamak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Böylesi durumlarda da ezberlediğim cümleler tabii ki hiçbir işe yaramıyordu.

Özü, kendisiyle karşılaşanların kimliklerini görmezden gelmeye, yani ben dahil, karşısına çıkan her insanı eşit saymaya dayalı olduğu için hukukla aram, son yıllarda, gayet iyiydi. Ezberimdeki cümleler hayata uymadığında ya da kendimi kötü hissettiğimde, cebimde taşıdığım Türk Ceza Kanunu'nu çıkarıp okumaya başlıyordum. Çünkü o kitaptaki hukuk metinlerinde ad, soyadı ya da özel bilgiler yoktu. Onların yerine, başına sürekli felaketler gelen, ödül ve cezalar arasında yuvarlanan biri vardı ve ona *kişi* deniyordu. Kendini ifade edip edememesi asla önemli olmayan, dilsiz ya da kör, tek bacaklı ya da beş kulaklı, herhangi bir kişi!

Aslında hukukun bu anonim yapısı tabii ki sadece bir hayaldi. Çünkü bu dünya üzerinde hiçbir şey anonim değildi. Asla bir kral bir dilenciyle aynı biçimde yargılanmamıştı, yargılanmıyordu ve yargılanmayacaktı. Yine de boğazım çevremdeki insanların kimlikleri tarafından sıkılıyormuş gibi hissettiğim anlarda hukuk terimleriyle düşünmek beni biraz da olsa rahatlatıyordu.

Bu terimlerden biri de, *mücbir sebep*ti... *Vis major!* Kişinin yerine getirmekle yükümlü olduğu herhangi bir eylemi gerçekleştirememesi için geçerli sayılabilecek nedenin, hukuktaki karşılığıydı. Mücbir sebep! Bazen bir deprem, bazen de bir kalp kriziydi. Benim içinse, hayatın toplamıydı. Hayatın kendisi mücbir sebepti! Bitmeyen bir depremde bitmeyen bir kalp kriziyle yaşıyordum. Dolayısıyla ben de, her türlü eylemden muaf olduğumu varsayarak kendimi sakinleştirmeye çalışıyordum. Ancak artık bu da bir işe yaramıyordu...

Beni tanımasalar da, insanlar tarafından acımasızca yargılandığımın farkındaydım! Hukukun ağında debelenen bir dilenciden bile kötü durumdaydım. Ne de olsa onlar konuşabiliyordu. Hatta özel dilenci güçleri sayesinde, son derece kalabalık bir kaldırımda, isteklerini reddedemeyecek tek kişiyi, yani beni saniyeler içinde tespit edip açık avuçlarıyla yanımda bitebiliyorlardı. Merhamete ayarlı radarları, zayıflığı da algılıyor olmalıydı ki bin kişinin arasında bile olsam daima beni bulabiliyorlardı.

Benim böylesi güçlerim yoktu ve radarımda kendimden başka hiçbir avın izine rastlayamıyordum. Bu yüzden de, ne hayatın gündelik akışında ayaküstü kurulan mahkemelerde suçsuzluğumu kanıtlayabiliyor ne de haksız ceza infazlarından kaçabiliyordum.

Pasaport dairesindeki polis, meslek hanesini boş bıraktığım formu yüzüme doğru sallayıp, “İşin ne, işin?” diye sorarak, daha ben yanıt veremeden arkamdaki kişiyle ilgilenmeye başlıyor, konsolosluk girişlerindeki güvenlikçiler, alnımda biriken terleri görünce, canlı bombaymışım gibi üzerimi arıyor, vize görevlileriyse, söylediklerimin hiçbirine inanmadıklarından, verdiğim her bilgiyi üç kez kontrol edip, beş dakikalık işlemler için beni iki saat bekletiyordu.

Yine de hayatının tamamı mücbir sebep olan biri olarak, ezberden konuşmak, şimdilik geliştirebildiğim tek savunma yöntemiydi. Odaya her dönüşümde delik deşik olmuş kalkanımı yamamak için alternatif diyalog senaryoları yazıyor ve hayatın gerçeklerine denk düşmeleri için, haberleri olmasa da, ertesi gün karşılaşacağım insanlara yalvarıyordum. Hiçbiri beni duymuyordu tabii. Ne yatağımda onlara yalvarırken ne de karşılarında dikilip pasaportumu ne zaman teslim alabileceğimi sorarken...

Kişisel tedavi sürecime ilişkin bazı tereddütlerimin oluşmaya başladığı bir dönemde öyle bir şey oldu ki yeniden dirildim. *Dünya Linç Turu* için gereken son vize başvurumu yapmak üzere gittiğim konsolosluk binasının önünde birikmiş olan bir kalabalık gördüm. Ellerinde pankartlar, ağızlarında sloganlar, binanın duvarlarını tekmeliyorlardı.

Önce tereddüt ettim ama sonra meydandaki linç geldi aklıma. O kalabalığın beni, arasına nasıl kolaylıkla kabul ettiği... Linçte davet yoktu, çünkü herkes davetliydi! Küçük adımlarla da olsa, kendilerinden geçmiş o insanlara yaklaştım ve içlerinden biri, hiç tanımamasına rağmen benimle konuştu. Hatta gözlerimin içine bakıp bağırdı:

"Tekbir!"

Heyecanla açtığım ağzımdan, aynı heyecan yüzünden bir ses çıkamadı ancak bunu kimse fark etmedi. Çünkü o anda diğerleri, çok uzun zamandır prova yapan bir koro gibi müthiş bir zamanlamayla gürlediler. O gürlemeyle birlikte, iç organlarımın tamamı oldukları yerde titredi. O gürleme beni, ancak kokainle ulaşabileceğim bir hızla, ancak kokainin ulaştırabileceği bir noktaya getirip bıraktı. An içinde özgürleşip kendim oldum!

Polis gelip de vahşilik sınırlarını kendisi belirleyene kadar, yerde bulduğum dört kaldırım taşı, iki çöp tenekesi ve bir pankart sopasını konsolosluk binasına fırlatıp, hiçbir anlamı olmayan çığlıklar attım. O küçücük zaman dilimi içinde kendimi öylesine insanlığa ait hissettim ki ertesi gün, vize başvurusu için yeniden binanın önüne gelip sıraya girdiğimde, çok daha rahattım. En önemlisi de, ezberlediğim konuşmamı, içimden sürekli tekrarlamıyordum. İhtiyacım kalmamıştı. Gerçekten de o gün, vize işlemlerinin hiçbir aşamasında en küçük bir iletişim sorunu yaşamadım. Üstelik hepsi de benim için birer doğaçlamaydı. Ne de olsa linç dozumu almıştım! Eksik de olsa, kanımda linçe benzer bir şey geziyordu. Linç yerine geçebilecek bir metadon. Hukukun *toplumsal olay* olarak tanımlayabileceği bir durum. Linç bulunamadığı takdirde, benzer etkiyi verebilecek, toplumsal bir madde. Ancak tabii ki, ben linçle, yani olabilecek en güçlü uyarıcıyla başlamıştım. Dolayısıyla tedavim için gerekecek asıl ilacın, linç olduğunu biliyordum. Protesto ya da benzeri gösterilerin benim için hiçbir anlamı yoktu. O zaman aklıma futbol maçları geldi.

Üç hafta sonu üst üste, kimin nereden geldiğinin asla bir öneminin bulunmadığı o tribünlerde, on binlerce kişinin arasında erimiş bir halde, bu defa tsunami değil de bir Meksika dalgasına dönüşmek üzere altı maça gittim. Etkisi son derece geçici ancak yine de birkaç günlüğüne sıradanlaşmamı sağlayacak şiddette olan bu maçlarda, hiç tanımadığım insanlarla birlikte, hiç tanımadığım insanlara gırtlağımı yaracak kadar

küfrettim. Tabii ki her defasında da, hangi taraftar grubu daha kalabalıksa ona karışıyordum. Çünkü bir Don Kişot olarak yeterince yaşamıştım ve sıra, değirmen olmaya gelmişti. Ve değirmen olmak kolaydı. Birkaç aksesuar satın almak yeterliydi. Maçına göre değişen birkaç forma ve atkıyla görünmez olabiliyordum. Kalabalık öylesine büyülü bir şeydi ki, içine girildiğinde ne ad ne de kütle kalıyordu. Kitle ikisini de yutuyor ve sahip olunan kimliğin sorumluluğundan sınırlı bir süre için de olsa kurtuluşu sağlıyordu. Kişiyi kendinden ve her şeyden koruyan, muhteşem bir zırhtı kitle. Don Kişot'un giydiği o boktan tenekelere asla benzemiyordu. Öylesine sağlamdı ki, herhangi bir yerde ters bakmaya bile cesaret edemeyeceğim insanlara, en ağır küfürleri edebiliyordum.

Ancak ne zaman ki maç sona erip de stadyumu terk etmek için sıralara giriliyordu, biraz önce birlikte küfür ettiğim kişilerin de en az benim kadar zor durumda kaldıklarını görüyordum. Onlar da benim gibi, bir an önce otobüse, taksiye ya da arabalarına binip oradan uzaklaşmak için can atıyordu. Kimse yarım saat öncesine kadar hakaretler ettiği insanlarla, yalnızken karşılaşmak istemiyordu. Onun için maç çıkışlarında hayvan sürüleri gibi birbirimize yaslanarak ve birbirimizin ardına saklanarak yürüyorduk. Hiçbirimiz, kendimizi güvende hissedene kadar sürüden ayrılmak istemiyorduk. Her ne kadar aralarında, o meydandaki gerçek linç kalabalığına yakışacak kadar gözü dönmüş olanlar bulunsa da, çoğu beni andırıyordu. Ama ben, içinde, benden on bin tane olan bir kalabalık istemiyordum. Ben linç kalabalığı istiyordum. Linç kalabalığı taklidi yapan bir kalabalık değil!

Dolayısıyla yola çıkmadan önce, en azından ülkenin herhangi bir noktasında gerçekleşebilecek bir linçe denk düşme umuduyla, günde sadece dört saat uyuyarak, sürekli haberleri takip ettim. Ama ufukta pek bir şey görünmüyordu. Ben de, bunun üzerine, geçmişteki linçlerin görüntülerini izleyip hayaller kurdum. Çünkü bazıları olağanüstüydü. Özellikle de Sivas Katliamı! Ya da Rostock ayaklanması! Gerçek birer linç! Yakma, yıkma, ölümler, her şey! Ya da II. Dünya Savaşı biter bitmez, Fransa'da ortaya çıkan, toplumu *arıtma* hareketi! İşgal boyunca Almanlarla işbirliği yaptığına inanılan Fransız kadınların önce saçlarının kazındığı, sonra da bir paçavraya dönüşene kadar sokaklarda sürüklendiği, o siyah-beyaz görüntüler! Hepsi de muhteşemdi! Ama böyle olaylar da her gün yaşanmıyordu ki!

Yine de kör bir umutla, odamdan çıkıp havaalanına gittim ve bulduğum ilk uçağa bindim. 12 günde, yedi uçağa daha binip, ülke içinde dört bin kilometreden fazla yol yaptım. Rutubetten morarmış otel odalarında, omuzlarımın içine gömülmüş, nefretin doğmasını bekledim. Ama hiçbir şey

olmadı.

Sadece bir ara, tamamen bir tesadüf eseri, milletvekili olduklarını sonradan öğrendiğim iki kişiye, küçük bir kalabalığın arasına karışıp bağırdım ve küfrettim. Ama o da birkaç saniye sürdü, çünkü polis bir ahtapot gibi aniden çevremizi sardı ve sayıları üç katımızdı. Bunu anlamak için yere kapaklanmış herhangi birine bakmak yetiyordu. Kişi başına üç cop düşüyordu. Linç edecekken linç edilen olmuştum ve neredeyse tutuklanacaktım. Tabii o an benim tek düşündüğüm, polis olmam gerektiğiydi. Çünkü ben, hangi taraf daha kalabalıksa, orada olmalıydım! Asla zayıfın ya da az olanın yanında yer almayacaktım! Ben, bire karşı bin olmak istiyordum! Hatta on bin! Yüz bin! Bir milyon! Kalabalık istiyordum! Daha da kalabalık istiyordum! Ve de bağırmak: "Hangi dinde *deja vu* yok, ben ona inanacağım!"

Dönüşte, *Gemi*'ye girer girmez, resepsiyondaki adam elime bir zarf tutuşturup konuştu:

"Pasaportun geldi. Kargoya benim adımı vermişsin. Bir daha yapma!"

"Merak etme, bir daha olmaz!" diyecektim, ama ezberimdeki cümle başkaydı:

"Bana bir zarf geldi mi?"

Tabii ki bir yanıt beklemedim ve hâlâ suratıma bakan adamı orada bırakıp asansöre yürüdüm. Sonra da odama çıktım. Sonra da eşyalarımı topladım. Sonra da o *Gemi* denilen binayı terk ettim. Sonra da o *Gemi* denilen bina battı. Çünkü ben öyle istedim.

UNIONE

Rönesans resmindeki dört temel teknikten biridir. Sfumato’da olduğu gibi, renk ve tonlar, buharlaşarak birbirine karışır. Ancak, Sfumato’dan farklı olarak, kullanılan renk ve tonlar daima parlak ve canlıdır.

Boyu en az 1,80 m olan, sakallı ve orta yaşlardaki adamın üzerinde sadece, kasıklarını kapatan beyaz bir kumaş parçası vardı. Hava soğuktu ama o bunu umursamıyordu. Ayakları da gövdesi ve bacakları kadar çıplak, gözleriyse kapalıydı. Ellerini göğsünde birleştirmişti ve nabzını yavaşlatmak üzere nefesiyle oynuyordu. O an için, dünyanın ona sunduklarının arasında neye ihtiyacı varsa, zihnine sadece onları kabul ediyordu. Üşümeye ihtiyacı yoktu, dolayısıyla soğuğu hissetmiyordu. Hemen yanında, geniş bir masa vardı. Ve masanın üzerinde, kenarları en fazla 40 cm olan, camdan bir küp duruyordu. Yanlardaki yüzeylerinden biri takılıp çıkarılabiliyor, böylece küpün, kendisi kadar küçük bir kapısı oluyordu.

Bir sokaktaydık. Kalabalık bir sokakta. İnsanların, daha çok ve daha hızlı alışverişler adına birbirlerini çekiştirerek yürüttüğü bir semtteki yaya yolunda. Konuşuyorlardı. Kahkahalar atıyor ve pazarlık yapıyorlardı. Etraftaki caddelerden araba sesleri geliyordu. Bazıları yeni çalıştırılıyor, bazılarının frenlerine basılıyor, bazılarının da camları açılıyor ve içlerindeki müzik, dolu bir kül tablası gibi dışarı boşaltılıyordu. Bütün sesler birbirine karışıyor ve kulaklarımıza saplanmak için yarışıyordu. Hepimiz şehrin gürültüsü altında eziliyorduk. Ama o adam dimdik ayakta duruyor ve kalp atışlarından başka, tek bir ses duymuyordu. Bundan emindim çünkü yüzündeki o sağır ifadeyi, bir yerlerden tanıyordum. İnsan, ancak kalbiyle atmaya başlarsa, o çizgileri taşımaya başlardı yüzünde, biliyordum...

Gözlerini açtı ve hayata baktı. Daha doğrusu, gözlerinin kapılarını açtı ve biz onun hayatına baktık... Tek topuğunun üzerinde, yanındaki masaya doğru döndü. Sağ dizini yavaşça kaldırdı ve ayağını masaya bıraktı. Bacakları bir kurbağanınki gibi esnek ve uzundu. İki elinin parmak uçlarını masaya yasladı ve tek hamlede yükselip üstüne çıktı. Artık çok daha uzun görünüyordu. Yeniden nefesi üzerinde yoğunlaştı ve sağ ayağını küpün içine sokup, zeminine koydu. Eğildi ve sağ dizini, küpün uzak köşesine yasladı. Bu arada bir eliyle küpü tutuyor, diğeriyle de masaya tutunmuş, dengesini sağlıyordu. Birkaç saniye öylece durdu ve kalçasını küpün içine sokup zeminine yerleştirdi. O ana kadar küpü tuttuğu sağ elini tamamen havaya kaldırdı ve kendine doğru çekerken parmaklarıyla yüzüne dokundu. Küpe önce dirseğini sonra da sağ omzunu soktu. Ve durdu... Biz de durduk... Sonra yavaşça başını eğip küpün içine çekti. Sağ bacağını milim milim oynatarak kendine az da olsa bir yer açtı. Ve sağ elinin parmaklarıyla, sol ayağının ucunu tutup kendine doğru çekmeye başladı. Böylece sol ayağı, sağ kaval kemiğinin üzerinden geçti ve bacaklarının dizlerinden aşağısı, küpün cam yüzeyine yapışmış bir çarpıya dönüştü. Sağ elini küçük zeminine yaslayıp

kendini hafifçe kaldırdı ve çok az da olsa, kalçasını, küpün kapısından uzağa taşıdı. Artık, dışarıda, sadece sol koluyla sol dizi kalmıştı. Kolunu kaldırdı ve küpe önce dizini soktu. Sonra da yavaşça indirdi sol elini. Bütün bedeni küçücük bir küpte olan adamın sol eli, bir an için masada, gerçek değilmiş gibi, avucu açık bir şekilde durdu. Sonra da o el, bir kumaş gibi uçuşup sağ ayağının üzerine zarifçe örtüldü.

O ana kadar izleyicilerden biri olduğunu düşündüğüm, genç bir adam, derhal masaya yaklaşıp, küpün cam kapısını eline aldı ve durdu. Birkaç saniye boyunca bekledi sonra da elindeki cam yüzeyle, küpü kapattı. Artık tek gördüğümüz, çapraz olmuş iki bacak parçası ve aralarına, öne doğru eğilerek sıkışmış, saçsız bir baştı. İçine sığdığı küpün boyu, dizine geliyordu. Bir insanın yok olacak kadar sıkışabilmesini izliyorduk. Ya da var olacak kadar...

Ağlıyordum. Sadece, karşımdaki, kendi içine katlanmış olan adam, bana, cesetlerin altındaki halimi hatırlattığı için değil. Başka bir nedenim daha vardı: Üç ay önce içinde kaldığım bir sahne... Unutamıyordum. Çünkü her şeyi değiştirmişti. Ama her şeyi!

Linç turumun ikinci yılının sonuna yaklaşıyordum. İki yıldır, bir ülkeden diğerine savrulup duruyordum. Doğrusu, bu kadarını beklemiyordum. Tura başlamak üzere bindiğim o ilk uçakta, beni nelerin beklediğini hayal etmeye çalışırken, beklentilerim o kadar da yüksek değildi. Ancak dünya, üzerinde taşıdığı nefretin ne kadar yoğun olduğunu çok kısa bir sürede bana hatırlatmıştı. İki yılda, ulaşmayı asla tahmin edemeyeceğim sayıda linçe katılmıştım. Sanki bütün insanlar, birbirini yemeye başlamak için beni bekliyorlardı. Hayatları boyunca, onlarla birlikte sofraya oturmamı beklemişler ve ben de aralarına katılınca içlerinden birini parça parça çiğnemişlerdi. Ya da ben hayal görüyordum, çünkü dünya hep böyleydi. Benden önce de bir linç yuvasıydı, benden sonra da öyle olacaktı. Zemini, toprak değil öfkeydi. Ve ben sadece üzerinde yürümüştüm.

Ortadoğu, Kuzey Afrika, Balkanlar, Kıta Avrupası, İngiltere... Hepsinde de mutlaka bir linç vardı. Doğru zaman ve doğru yerde olmaya bile gerek yoktu. Çünkü linç her yerde ve her zamandı. Birkaç dilde birkaç gazete okuyup, biraz havayı koklamak yetiyordu. Çünkü insan denilen yaratık linçle yaşıyordu ve ben bunu gördüm...

Yüzlerce insanın, bir pirana sürüsü gibi, tek bir çocuğun başına üşüşüp etini lime lime ettiklerini de gördüm, bir kadının saçlarından sürükleyip saatlerce tecavüz ettiklerini de... Hepsini gördüm, çünkü oradaydım ve onlardan biriydim. Bir saniye içinde onlarca bedenin altında kalan insanları izledim. Hatta o et binasında bir duvar olarak yerimi aldım ve büyük bir

şiddetle başlarına yıkıldım. Altımızda ezilmiş olanlara baktıkça kendimi gördüm. Her defasında, bir ceset yığını gibi üzerlerinde duruyor ve sadece varlığımızla onları boğuyorduk. Gerçekten de değiştirebilmiştim tarafımı. Göçüğün altında hayatta kalan, ben değildim artık. Göçüğün kendisi olan cesetlerden biriydim.

Çocuklar gördüm... Okul önlerinde, birbirini linç eden çocuklar... Hatta bununla da yetinmeyip, telefonlarıyla her şeyi kaydeden ve linç edilenin hayat boyu utanç duyması için o görüntüleri internette broşür gibi dağıtan çocuklar gördüm. *Happy Slapping* çocuklarını da gördüm. Hiçbir şeyden haberi olmayan, sokaktaki herhangi birine, gizlice arkadan yaklaşıp vuran, sonra da kaçan çocukları. Ve yine bu anı gizlice kaydedip, görüntüyü internette yayınlayan arkadaşlarını... Ortadoğu'da canlı bombalar gördüm. Havaya uçan insanlar. Linçi tersine çevirenler! Kalabalık tarafından linç edilmeyen, kalabalığı linç eden o *yalnız bombaları* gördüm. Sonra da *Happy Slapping* peşinde koşan İngiliz bir çocuğun, ensesine tokat attığı anda patlayan bir canlı bombaya denk düşüp öldüğünü düşündüm ve güldüm. Bazı oyunların bazı ülkelerde asla oynanamayacağını gördüm.

Linç kalabalığının sürekli konuştuğuna tanıklık ettim. Sürekli bağırdığına ve naralar attığına... Birer kömürdü her kelimeleri. Yangını daha da büyütmek için. Dikkatimi dağıtıyorlardı. Ben de, hiçbirini duymamak için Nasenbluten dinledim. Kulaklıklarımı, kaldırdığım yakalarımın ardında gizleyip sadece o müziği duydum. İki yıl boyunca, gördüklerim ve duyduklarım bu kadardı.

Ve iyileşmeye çalıştım. İnsanları linç ede ede, onlarla barışmaya çalıştım. Linçin olmadığı nadir yerlerde, parayla linç yarattım. Sokaktan topladığım insanlarla, evsizlere saldırdım. Böylece, *karanlık odak* olmanın, sandığım kadar da zor olmadığını anlamış oldum. Sadece bir nakit meselesiydi, o kadar...

Ama bütün bunların sonucunda, bir gram bile iyileşemedim! *Gemi*'deki günlerimde ne kadar hastaysam, hâlâ o kadar kötüydüm. İnsanlarla, linç pazarlıkları ya da birliktelikleri haricinde asla iletişim kuramıyordum. Aramızdaki o duvar bir türlü kalkmıyordu. Çünkü artık hiçbir şey hissetmiyordum. Katıldığım linçlerin üzerimdeki etkisi gittikçe silikleşmiş ve yok olmuştu. Morfin sülfat gibi, linç de, vazgeçemediğim bir hayat yüküne dönüşmüştü. Bir zamanlar Emre'nin bana izlettiği o doğumlardan hiçbir farkı kalmamıştı. Nasıl o bebekler, dünyanın en sıradan eylemiymiş gibi doğuyorlarsa, başka insanlar da aynı doğallıkla, linç edilerek ölüyor ya da sakat kalıyordu.

Linç edenlerse, her yerde aynıydı. Çünkü *kalabalıklar dinamiği* diye bir

kavram gerçekten de vardı. Sürünün çobanı, sürünün kendisiydi. Her bireyin kaderi, içine düştüğü kalabalığın elindeydi. Linçi başlatan, ister bir kışkırtıcılar grubu olsun, isterse de kalabalıktaki her bireyin ayrı ayrı özgür iradeleri olsun, durum böyleydi. Hatta dünya üzerinde yanlış giden ne varsa, bu, milyarlarca insanın arasındaki sessiz bir anlaşmanın sonucuydu. Sokakta bir tecavüze tanıklık eden kişi, kurbana yardım edebilecekken etmemekten yargılanabilirdi. Ama aynı davranışı toplumlar gösterdiğinde, bunun hiçbir cezası yoktu, çünkü bir suç olduğu bile düşünülmüyordu. Sonuçta, linç kalabalıklarının nitelikleri dünyanın her yerinde aynıydı. Farklı diller konuşsalar da, farklı görünseler de aynı... O kalabalıkları oluşturan bireylerin hepsi, bir yandan kurbanın peşinde koşuyor, diğer yandan da birbirlerine bakıp aynı şeyi düşünüyordu:

"Ben, şu an bunu yapıyorum. Çünkü sen de yapıyorsun. Sen linç ettiğin için, ben de linç ediyorum!"

Ve hemen yanlarında, kendileriyle birlikte koşan, o hiç tanımadıkları insan da aynısını düşünüyordu:

"Ben buradayım, çünkü sen buradasın!"

Benim için hiçbir şey ifade etmiyorlardı. Ne o insanlar, ne doğumlar ne de ölümler. İki duvarı doğum, iki duvarı ölüm olan bir hapishaneye mahkûm olan insan! Ancak bir kez doğdu mu, hücresinin dört duvarı da ölüm oluyordu. Hatta bu yüzden, hayatın, yanında, bedavadan verilen tek anlamı, Harmin'in de dediği gibi, ölüm korkusuydu. Ve linç, bu korkunun bir taş kadar somutlaştığı anın adıydı.

"Belki de, bundan ötürü iyileşemiyorum" diyordum. Hayatımın tek anlamı, hâlâ ölüm korkusu olduğu için! Ve yine günlerimi, başkalarının ölüm korkuları arasında geçirdiğim için!

Sonra, bir gece, o oğlanı gördüm... Tek başına yürüyordu. 15-16 yaşlarında olmalıydı. Elleri ceplerindeydi. Başını önüne eğmiş, sadece bastığı kaldırıma bakıyordu. Bir Arap'tı...

Tek düşmanları Müslümanlar olan English Defence League taraftarlarının gittiği bir *pub*'dan, avuçlarına biraz para sıkıştırdığım, birkaç çocuk çıkarmıştım. Kim olduğumu sormuşlar, ben de, "Ne önemi var ki! Ben de en az sizin kadar nefret ediyorum!" demiştim. Kimden nefret ettiğimi sormaya bile gerek duymamış ve peşime takılmışlardı. Körkütük sarhoşlardı ama ben değildim. Yine de onlarla birlikte, bağıra çağıra yürüyor ve etrafıma bakıyordum. Kendimize bir Arap arıyorduk. Müslümana benzeyen herhangi biri. Gerçekten Müslüman olmasına bile gerek yoktu. Benzese, yeterdi. Ve karşımıza o çocuk çıkmıştı. Tek derdi daha fazla üşümemek olan ve başını omuzlarının arasına gömmüş, yürüyen o çocuk.

Yanımdakilerle, birbirimize bakmış ve “Tamam!” demiştik. “İşte bu!”

Sokak lambalarından yayılan ışığın birbirine yetişemediği ve aralarında karanlıkların kaldığı bir caddedeydik. Yolun iki yanındaki evlerin sahipleri çoktan uyumuş gibiydi. Uyumuyorlarsa da karanlıkta oturuyorlardı çünkü hiçbir pencereden ışık sızmıyordu. En önemlisi de, görünürde polis yoktu.

Biz, caddenin sol kaldırımındaydık. Bir an için seslerimizi duyup bize bakmış olan çocuksa yolun karşısındaydı. Etrafımdakileri özellikle konuşturuyordum. Çocuk şüphelenmesin, diye. Çünkü yıllar içinde edindiğim tecrübe doğrultusunda, böylesi avlarda, sessizlik, avın, daima hızlanıp kaçmasına neden oluyordu. Oysa bir sarhoşlar sürüsü olarak görünmek, her zaman için iyi bir kamuflajdı. Tabii bu defa, içinde olduğum sürü gerçekten de sarhoştu. Zaten bu yüzden de daha fazla dayanamadılar ve caddeyi geçip çocuğa doğru koşmaya başladılar. Tabii ki ben de koştum!

Gecenin sessizliği içinde yankılanan ayak seslerimiz, çocuğun kulaklarında bir alarm olup çaldı ve o da kaçmaya başladı. Bizler, gece hayvanları olarak, 9 kişiydik. Bir an için, o çocukların arasında, kendimi yeniden iyi hissetmiştim. Eski günlerdeki gibi! Belki de bu yüzden anlayamadım... Gözümü yeniden kan bürüdüğü için...

Cadde, bir sokak tarafından kesiliyor ve bizden kaçan çocuk, sahip olduğu bütün güçle koşarak o dar yola giriyordu. Farkında olmadan, sürünün önüne geçmiştim. Tek yaptığımız, koşmaktı. Linç kardeşlerim, hem küfredip hem koşacak kadar ayık değildi. Yine de hızlı gidiyorduk. Çocuğun peşinden, o dar sokağa biz de saptık. Yıllar boyunca aldığım onca morfin sülfata rağmen, kendimle gurur duyacağım kadar iyi koşuyordum. Birkaç yüz metre sonra, evler, duvarlara dönüştü ve sokak lambaları seyrekleşti. Karanlıkta bir görünüp bir yok olan çocuğun sırtına bakıp “Yanlış sokağa girdin!” diyordum, dudaklarımın arasından... Hırlaya hırlaya... “Kimsenin haberi olmayacak! Kimse çığlıklarını duyamayacak!”

Ve sonunda, tahmin ettiğim oldu. Sokak, çıkmaz çıktı! Yorulmuştum ama değmişti! Kaçacak bir yeri yoktu. Sokağın sonundaki yüksek duvarı görebiliyordum. Çocuğu da görebiliyordum. Sağındaki ve solundaki duvarlarda bir kapı arıyordu. Ya da içine girebileceği herhangi bir delik... Ama her yer duvardı! Aramızda otuz metreden fazla vardı ve küçük bir sincap gibi, bir sağa bir sola koşuşturmasını ve durup bana bakışını, o karanlığa rağmen seçebiliyordum. Elini attığı her yerin tuğla olduğunu anlayınca ben de artık koşmaya gerek kalmadığını düşündüm ve yavaşlayıp yürümeye başladım. Çocuk ağlıyordu. Ben gülüyordum. Kollarımı açtım ve kaçacak bir yeri olmadığını hatırlattım. Artık aramızda, en fazla on metre vardı. Başımı çevirip “Bitti bu iş!” dedim. Ama yanımda kimse yoktu!

Durdum ve arkama döndüm. Sokak bomboştu. Sürüm dağılmıştı, kim bilir neredeydi? Orospu çocukları, beni bırakıp gitmişlerdi! Ve gözümü kan bürüdüğü için farkına varamamıştım.

O daracık yolda, Arap çocukla, yapayalnız kalmıştım... Bağırıyordu. Ama ne dediğini anlamıyordum. Arapça konuşuyordu. Titriyor, geri geri gidip ardındaki duvara çarpıyor, sonra çarptığı için korkup bir adım öne çıkıyor ama bana da yaklaşamadığı için yine geri gidiyordu! Korkudan ölecek gibiydi ve sürekli konuşuyordu. Hem ağlıyor, hem de kendini tokatlar gibi gözyaşlarını silip, bağıra bağıra bir şeyler söylüyordu. Ellerini ceplerine sokup cepleriyle birlikte dışarı çıkarıyor ve içlerinin boş olduğunu görmemi istiyordu. Pantolonunun iki yanında, iki küçük, beyaz kumaş parçası sallanıyor ve çocuk ağlamaya devam ediyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Dönüp kaçmak istiyor ama yerimden kımıldayamıyordum. Bir insana karşı yapayalnız ne yapabilirdim ki? O sarhoşlar benim derimdi! Şimdiyse, derim yüzülmüş gibi hissediyordum! İki yıl boyunca, katıldığım onca linçte hiçbir kurbanla yalnız kalmamıştım! Bu yüzden de o durduğum yerde, donmuştum ve kendime hâkim olamayıp bağırdım. Aslında sadece sesli düşündüm. Çok yüksek sesli:

"Ben de korkuyorum! Anladın mı? Ben de korkuyorum!"

Ama çocuk bir şey anlamıyordu. Hatta bağırdığım için artık daha çok korkuyordu. O an bir şeyler söylemek için açtığım ağzımda bir ıslaklık hissettim. Ter değildi. Ağlıyordum. Artık ben de ağlıyordum. Ellerimi uzatıp çocuğa doğru yürümeye başladım. "Korkma!" diyordum. "Korkma!" Belki de çocuğa değil, kendime diyordum. Üzerine doğru geldiğimi görünce, çocuk geri gitmiş ve ayağı takılıp düşmüştü. Ancak derhal doğrulmuş olsa da, hâlâ dizlerinin üzerindeydi. Ellerini kaldırmış, başını sallıyor ve gözyaşları içinde konuşuyordu. Biliyorum, "Yaklaşma!" diyordu. "Bana yaklaşma!" Anlamıyordum ama tahmin edebiliyordum! Ama ben de, en az onun kadar ağlıyor ve artık o sokakta kimsenin korkmasını istemiyordum. Çocuğun, benden korunmak için kaldırdığı elini tutup dizlerimin üzerine çöktüm ve ona sarılmaya çalıştım. Bir yandan da sayıklıyordum.

"Korkma artık! Korkma! Ne olur, korkma! Yalvarırım, korkma!"

Çocuk beni kendinden uzaklaştırmaya çalışıyor ve iki eliyle itiyordu. Ama ben ona daha çok sarılmak, başını göğsüme yaslamak ve "Artık korkacak bir şey kalmadı!" demek istiyordum. Buna inanmasını istiyordum! Ben, yıllar sonra, ilk kez, bir insana, gerçekten dokunuyordum...

Sonra birden, beni itip kollarımın arasından çıktı ve doğrulup, canı pahasına koştu. Meydandaki o ilk linçte, yanımdan koşarak geçen adam gibi... Çocuk bir hayalet gibi yanımdan geçti ve ayak sesleri, bir rüya gibi yok

oldu. Bense dizlerimin üzerinde, çıkmaz sokağın sonundaki o duvara baka baka ağlıyordum... Felat için ağlıyordum... Cuma için... Bütün ölen o Afganlar için... Annem için... Dordor'la Harmin için... Kendim için... Hatta Ahad için bile ağlıyordum...

Ve şimdi o gürültülü sokakta durmuş, karşımdaki adamı izleyerek gözyaşı dökmeye devam ediyordum. Bir cam küpün içine sığmış, dakikalardır orada duruyordu. İnsanlar etrafını sarmış, alkışlıyor, bense, elime bir çekiç alıp parçalamak istiyordum... Küpü de, geçmişimi de... İkimizi de özgür bırakmak için. Adamı da, kendimi de...

Uçağımın kalkmasına üç saat vardı. Elimde aylar önce aldığım Rio de Janeiro biletiyle, havaalanının etrafında dolanıyordum. Bir zamanlar yaptığım planlara göre, *Dünya Linç Turu* Amerika denilen kıtada devam edecekti. Ama her nedense, binaya girmek istemiyordum. Onun yerine, bir taksiye binip, şoföre, "En yakın *pub*'a!" dedim. Nasıl olsa, zamanım vardı.

Görünüşleri ve yürüyüşleriyle, en az, yaslandıkları duvarlar kadar karanlık insanların yaşadığı bir semtte durduk ve arabadan indim. Tam bir adım atıp *pub*'ın kapısından girecektim ki yanıma o karanlık gölgelerden biri yaklaştı. Bir uzmandı. Tek bakışta, neye bağımlı olduğumu anlamıştı. *Pub*'a girmektense yakınlardaki bir çocuk parkına gitmiştik. Zulası oradaydı. Ama bir sorunu vardı: Sattığı her şeyin tadına baktığına emindim! Bana nereli olduğumu sormuştu.

"Türk'üm" dedim.

"Öyle desene kardeş!" dedi ve her şeye baştan başladık. "Ben de diyorum, bu adam *Albanian* mı? Rus mu? Adın ne senin?"

"Gazâ. Senin?"

"Edip... Ama buralarda, Oedipus, derler bana! Oedipus *The Motherfucker*! Anlıyorsun? Alırım yani, adamın anasını!"

"İyi de o kendi annesin..."

"*Wha?*"

"Boş ver! Kaç para şimdi bu?"

"Dur kardeş! Konuşalım biraz! Memleketten adam gelmiş... Bir şey sarayım mı?"

"İstemem! Subutex mi bu?"

"Yes! *Made in France! Hip shit!* Buprenex de var, o *british!* Oedipus *The Motherfucker!* Anlıyorsun? Alırım anayı! Kaç tane?"

"Kaç para olduğunu söylersen, ben de sana söyleyeceğim, kaç tane istediğimi!"

"*OK! Cool!* Kızma! Hangi takım?"

"Ne?"

"Futbol! Hangi takım?"

"Hepsi!"

"*Come on!* Alırım anayı! Olur mu öyle?"

"Olur! Hepsinin de maçlarına gittim! Kaç para Buprenex?"

"Oedipus *The Motherfucker!* Anlıyorsun?"

Hemen yanımızda çocuklar vardı... Kaydırakta, salıncakta, tahterevallide... Özellikle de kaydırakta...

"Ne?" dedim.

Oedipus hem konuşuyor hem de durduğu yerde sürekli sallanıyordu. Bu

arada da çocuklar, kaydıraktan birer ceset gibi kayıp düşüyorlardı.

"*The Motherfucker!* Anlıyorsun?"

"Anlamıyorum."

"*Wha?* Edip! Oedipus! Edip! Oedipus! Anlıyorsun?"

Çocuklar düşmeye devam ediyordu. Gülüyor, birbirlerine çarpıyor ve kayıyorlardı. Sonra içlerinden biri, kaydırak boşalır boşalmaz, iki yanına tutuna tutuna tırmanmaya başladı. Ama kaydırak öyle yüksekti ki sonuna kadar gidebileceğine emin değildim. O arada aklıma, Dordor'la Harmin'in, turist teknelerine el sallayarak oynadıkları o oyun geldi. Ve ben de bir oyun oynadım. Sahip olduğum her şeyi, çocuğun, kaydırağın sonuna kadar tırmanmasına yatırdım. Artık sadece onu izliyordum.

"Alıyor musun, almıyor musun?"

"Ne? Bir dakika!"

"Bir şey sarayım mı?"

Çocuk, ne kadar denerse denesin, ayakları kaydığı için, kaydırağın yarısından yukarısına çıkamıyordu.

"İstemem!"

"Alırım anayı! Anlıyorsun?"

Ve çocuk son kez düşüp vazgeçti. Sonra da diğerleri gibi merdivene doğru yürümeye başladı. Kaydırak boştu. Oedipus *The Motherfucker*'a baktım. Sonra da çantamı yere bırakıp koşmaya başladım. Çocuk yapamadıysa, ben yapabilirdim! Kaydırağı tırmanmak üzere attığım ilk adımda ayağım kaydı ve yere düştüm. Oedipus bağırıyordu:

"Ne yapıyorsun? *You fool!* Boş ver Buprenex'i, *no good for you!*"

Yattığım yerde gülüyordum... Tek yapabildiğim buydu: Gülmek. Ve iyi geliyordu... Ayağa kalkıp üstümü temizledim sonra da Oedipus'a bakıp, "Kalsın!" dedim.

"*Wha?* Alırım anayı!"

"Bıraktım!"

"Neyi?"

"Hepsini!"

Sonra da çantamı alıp koşmaya başladım. Oedipus arkamdan hâlâ bağırıyor ve eminim ki sallanıyordu!

Gördüğüm ilk taksiye binip "Heathrow Havaalanı!" dedim. Sonra da çocuk parkının her yerine çizilmiş o kurbağa resimlerini yeniden görebilmek için gözlerimi kapadım.

“Felat, bu sen olabilir misin?”

Elimdeki İngiliz gazetesine doğru fısıldıyordum. Eşcinsel bir Kürt’ün, ailesi tarafından İsveç’te öldürülmesiyle başlamış ve ortaya çıkan bir vasiyetnameyle birçok şeyi değiştirmiş olan olayla ilgili son gelişmeyi okuyordum. İşin içine karışmış şantaj ve tehditler yüzünden, ölü-diri evliliklerine ilişkin mahkeme kararının iptalinden bahsediliyordu. Haberin altında yine o fotoğraf vardı. Bir nikâh töreni fotoğrafı: Öldürülen o genç adamın küllerinin konulduğu vazo ve onu kollarının arasında taşıyan İsveçli sevgilisi, kendilerini alkışlayan bir kalabalığın önünde duruyorlardı. Sarışın ve gözlüklü adamın dudaklarında bir gülümseme, gözlerinde de yaşlar vardı. Bu evliliği yasal kılan karar artık geçersiz olsa da, kimse bu sahneyi unutamamıştı. Haberin başlığı buna kanıttı: *Yine de Çiçek Solmadı!* O vazoya bakıp yeniden sordum: “Felat, bu sen olabilir misin?” Ve fısıltım, kapattığım gazetenin sayfalarının arasında kaldı.

Ayağa kalktım. Bagaj dolabının kapağını açıp çantamı aldım. Dar koridorda birkaç adım atıp, uçağın kapısının açılmasını bekledim. Yol boyunca, alnımı yasladığım camdan, bir pamuk tarlası gibi görünen bulutları ve ışığıyla onları sulayan güneşi izlemiştim. Bir gün mutlaka paraşütle atlayıp bulutların içinden geçmeliyim, diye düşünmüştüm. Dünyaya bir yağmur damlası gibi düşmek için... Sonra da bir yağmur damlası gibi toprağa karışıp buharlaşmak ve yeniden yükselip o bulutlara karışmak için... Aslında zaten bir parçam o bulutlardaydı. Hatta o bulutlar, yeryüzünden geçmiş bütün insanlardan birer parça taşıyordu. Çünkü hepsi de ağlamıştı. En katısı bile, doğumunda gözyaşı dökmüştü. Ve atmosferin içinde dönüp duran suya onlar da dahildi: Dünyanın bütün gözyaşları... Kendi gözyaşımın içinden paraşütle atlayıp geçmeyi düşünmüştüm...

Uçağın kapısı açıldı ve küçük adımlarla ilerledim. Kapıdan çıkma sırası bana gelince, bir an için o eşikte durup sıcak havayı içime çektim. Belki Rio de Janeiro’da değildim ama birazdan, en az onun kadar sıcak bir toprağa ayak basacaktım.

Pakistan sınır polisi, Schengen ve ABD vizelerimi görünce, 32 dolar karşılığında pasaportuma bir mühür bastı. Vizesiz olarak kapısına dayandığım, Türkiye dostu Pakistan’a, ancak Avrupa ve ABD’nin kefaletiyle girebildim. Doğaldır, diye düşündüm... Doğaldır...

Havaalanı çıkışında, üzerime çullanan onlarca taksi şoföründen en sahtekârını seçmeye çalıştım. Aslında aradığım, yasadışı bakan bir çift gözdü. Kandalı’da geçirdiğim yıllar bana o gözleri tanımayı öğretmişti. Yasadışı bakışlar altında büyümüştüm. Ve işte, yine karşımda, onlardan biri duruyordu. Melek gibi bir yüzde, iki küçük şeytan bağdaş kurup oturmuş,

bana bakıyordu. Göz göze geldiğimiz anda bana doğru koştu ve çantamı elimden alırken İngilizce konuştu:

"İslamabad'a hoş geldin!"

"Adın ne?" diye sordum.

"Babar" dedi.

O kalabalığın içinde beni sahiplenmesine izin verdim. Böylece, tek kollu dilenciler, üç kollu yankesiciler ve dört dilli çığırtkanların arasından, Babar'ın açtığı yolda ilerleyip süzülebildik. 30 yıllık bir Mercedes'in önünde durana kadar yürüdük ve Babar, "İşte sarayım!" dedi. *"Mobilsaray!"*

Ancak sarayın kapılarından biri sıkışmıştı. Biz de diğerini denedik. Ve sonunda kendimi, arka koltukta, dikiz aynasına bakarak konuşan Babar'ı dinlerken buldum.

"Bir otel var" diyordu. "Çok iyi bir otel! Amcamın oteli. Tam bir saray!"

Babar, bir saray delisiydi.

"Tamam" dedim. "Gidelim."

Ön camı örümcek ağı gibi bir çatlakla kaplı olan araba çalıştı ve yola çıktık. Babar sürekli konuşuyor ve büyük ihtimalle bana neler satabileceğini düşünüyordu. Acaba kadın mı istiyordum? Yoksa bir oğlan mı? Ya da uyuşturucu mu? Yoksa antika bir halı mı? Babar'ı daha fazla yormak istemedim. Satın almak istediğim şey belliydi:

"Afganistan'a gitmek istiyorum."

Güldü ve konuştu:

"Yanlış durakta inmişsin o zaman!"

"Haklısın" dedim. "Bir yanlışlık oldu... Sen düzeltebilir misin?"

Hemen yanıt vermedi. Düşündü. İlk aklına geleni sordu:

"Asker misin?"

"Hayır" dedim. "Turistim."

Yine güldü.

"Eğer bir savaşçı değilsen, Afganistan'da çok sıkılırsın. Bütün gün savaş! Başka bir şey yok! Gazeteciler bile gitmiyor artık. Hepsi burada. İslamabad'da oturup Afganistan'daki savaşı yazıyorlar. Çünkü hep aynı!"

"Belki ben yapacak bir şey bulurum" dedim. "Ama önce sınırı geçmem lazım... Mümkünse, pasaport göstermeden..."

"Eroin istiyorsan, bulurum!" dedi.

Afganistan'ın o meşhur eroininden payıma düşeni almaya geldiğimi düşünmüştü. Bu defa ben güldüm.

"Yok, sağ ol... Yeni bıraktım!"

"O zaman vize al!" dedi. "Ben sana aldırırım... Hallederim!"

Sınırdan yasadışı geçişin kârı o kadar düşük olmalıydı ki, beni başka

alışverişlere yönlendirmeye çalışıyordu. Ama ben, ne istediğimi biliyordum. İki koltuğa birden tutunup kendimi öne doğru çektim ve Babar'ın sağ kulağına eğilip konuştum:

"Benim bir arkadaşım var. Bir Afgan... Bana bir kaçak olarak geldi. Ben de ona bir kaçak olarak gideceğim, anladın mı?"

Anlamamıştı ama önemli değildi. Çünkü gerçek bir tezgâhtardı ve bir şey satmadan beni bırakamazdı. Üstelik anlamış gibi baş sallamak, gayet kolaydı. Babar da hem başını sallıyor, hem konuşuyordu.

"Bir kamyon var! Amcamın kamyonu! Binersin, gidersin! Afganistan'a elma götürüyor. Seni de götürür. Ama biraz pahalı! Çünkü kamyon, saray gibi!"

"Anlaştık" dedim.

Son kez şansını denedi:

"Kadın ister misin?"

Yine güldüm...

"Ben şu andan itibaren bir elmayım, Babar. Ne yapabilirim ki bir kadınla?"

"Tamam işte!.. Sana bir kadın bulurum, o da ısırır seni!"

"Boş ver!" dedim. "Kimseyi cennetten kovdurmayalım şimdi!"

Yine anlamamıştı ama güldü. Tezgâhtarları bu yüzden seviyordum. Çünkü onlarla hayat her zaman kolaydı ve hiçbir şeyin bir anlamı olması gerekmiyordu. O an aklıma, hayatlarını bir kumar fişi gibi cennete yatıran insanlar geldi. Varsın hepsi zorlasın cennetin kapılarını, diye düşündüm. Ben kovulduğum yere dönmem. Asla! O kadar yüzsüz değildim. O kadar da değil! Artık değil...

Otelin önüne gelmiştik. Babar'ın sayısız sahte amcalarından birine ait olan otel o kadar kötü durumdaydı ki yıkılmamak için iki yanındaki binalara yaslanıyordu. Ama Babar başka bir şey görüyordu:

"Nasıl? Saray gibi, değil mi?"

Anlamış gibi yapma sırası bendeydi. En azından, o kadarını yapabilirdim. Ve Babar'la birlikte, orada olmayan sarayı ben de gördüm.

"Evet!" dedim. "Tam bir saray!"

Batı'ya gitmek için Kandalı'daki depodan geçmiş olan, bütün o insanlar nereden gelmişse, ben artık oradaydım: Doğu'da. Afganistan sınırındaki Peşaver bölgesinde Pakistan ordusu Taliban'la savaşıyor ve ölenlerin kanı Bara Nehri'ne dökülüyordu. Bara da Kâbil Nehri'ne dökülüyor, o da kuruya kuruya gidip başka nehirlere karışıyordu. Sonra da çölden geriye ne kalmışsa, Hint Okyanusu'na dökülüyordu. Dünyanın, nehir kenarlarına kurulmuş diğer bütün savaş cepheleri de düşünüldüğünde, okyanuslar insan kanıyla beslenen balıklarla doluydu. Ve ben de otelimin bahçesinde oturmuş, onlardan birini yiyordum.

Babar'ın ayarladığı kamyon, her an beni almaya gelebilirdi. Uzun bir yolculuk öncesinde karnımı doyurmaya çalışıyordum. Peşaver'de yükselen dumanlar yüzünden, göçmen kuşlar bile yollarını değiştirmişti. Dolayısıyla biz de sınırı daha güneyden geçecek ve Kandehar'a doğru gidecektik. Kamyonun kasasında elma olmayacaktı... Sadece ben ve biraz silah... Babar'ın anlattığına göre, birkaç kasa Kalaşnikov, Afganistan'daki sahiplerini bekliyordu. Sabırsızlanıyor olmalılardı. Kalaşnikovları ellerine alacakları ve hareket eden her şeye ateş edecekleri o anın gelmesini beklerken, çocuklar gibi heyecanlandıklarından emindim. Ne de olsa Kalaşnikov asla sadece Kalaşnikov değildi! Öncelikle, 1983'ten beri Mozambik bayrağının bir parçasıydı! Bir silah için, bir ülke bayrağında yer almak, hiç de fena bir mertebe değildi. Ama tabii şu da mümkündü: Yakın tarihte, Birleşik Krallık, ABD ve bir zamanların SSCB'sinin gizli servisleri tarafından, laboratuvar ortamında üretilmiş o kadar çok ülke vardı ki, her birine özgün birer bayrak bulmanın, başlı başına bir sorun olarak karşılarına çıkmış olduğunu tahmin edebiliyordum. Hatta bu üç *ülke fabrikasının,* söz konusu sorunla başa çıkmak için, *Tasarlanmış Ülkelere Bayrak Tasarlama Departmanları* kurup, içlerini grafikerlerle doldurduğundan da emindim. Çünkü haritada çizmekle ülke olmuyordu! Bir de oturup, ortak tarih, kültür gibi tutkallar üretmek gerekiyordu. Bunlardan yola çıkarak da bir bayrak tasarlamak! Bütün bunlar da bir mesaiydi. Ve sıra Mozambik'e geldiğinde, yoğun iş yükü nedeniyle, grafikerler bir yaratıcılık kısırlığı yaşamış ve akıllarına ilk gelen bayrağı çizip konuyu kapatmışlardı... Evet, bu da mümkündü! Acaba Pakistan'ın bayrağı da o departmanlardan birinden mi çıkmıştı? Ne de olsa, daha düne kadar, var olmayan bir ülkedeydim. Hindistan olarak bilinen bir toprakta... Aslında durum gayet basitti: Burası, insanların yumurtalar gibi alınıp birbirine tokuşturulduğu yerdi. *Dünya Yumurta Savaşları* buralarda yapılıyordu. Bu yüzden de her yer, leş gibi kokuyordu! Çünkü bozuk yumurta kan gibi kokuyordu. Ya da ben hayal kokluyordum...

Yarım saat sonra, otelin bahçesine bir katil girdi. Tabii ki adamı ilk kez görüyordum ama cinayetleri, yürüyüşünden bile belliydi. Yadigâr'a benziyordu. Göz göze geldik.

"Babar?" dedim.

"Babar!" dedi.

Otelden yanıma dört şişe su alıp katilin peşine düştüm. Beni Babar'ın "Saray gibi!" dediği kamyona götürdü. Bu defa sarayı gerçekten de gördüm. Kasasındaki, yağlıboyayla çizilmiş yüzlerce yazı ve resmin arasında bir saray da vardı. Bir saray resmi...

Ben kasaya girmeyi beklerken, katil yanına oturmamı işaret etti. Babar'a istediği paranın iki katını vermiştim. Belki de bu yüzden, 1. sınıfta yolculuk etme hakkı kazanmıştım! Markası Ahad'ınkiyle aynı ama modeli çok daha eski olan kamyonun kapısını açıp içine tırmandım. Çocukken, bizim kamyonun iki kapısını da açar ve karşısına geçip bakardım. Bir devin yüzüne benzerdi. İki kulağı iki kapı olan bir yüz... Şimdi de başka bir devin yüzünün içinde yerimi almış, ilerliyordum.

Yollar o kadar bozuktu ki, dört saatlik mesafeyi sekiz saatte gittik ve Multan adındaki şehre vardık. Bütün bu yol boyunca katille hiç konuşmadık. Gece girdiğimiz şehirde, bir benzin istasyonunda durduk. Aslında, istasyondan çok, her an kaçıp başka yerde kurulmaya hazırmış gibi duran bir gecekonduydu. Hemen önünde de bir benzin pompası duruyordu. Yol boyunca yanından geçtiğimiz ve benzinliği daha çok andıran yerlerde durmadığımıza göre, jeopolitik açıdan çok önemli bir yerde olmalıydık!

Katil, bana bakıp, başını hafifçe eğdi ve avucunu yanağına yasladı. "Burada uyuyacağız" demek istiyordu. Başımı salladım. Ancak, ben tam olarak nerede uyuyacağımızı çözmeye çalışırken, o çoktan kamyon kasasının kapağını indirmiş, beni çağırıyordu.

Böylece geceyi, bir kamyon kasasında, Kalaşnikov dolu ahşap sandıkların arasında, bir katille uyuyarak geçirdim. Önce uyuyamayacağımı düşünmüş, ama sonra bunu düşüne düşüne uyuyakalmıştım.

Rüyamda, bir deprem olduğunu ve yüzümde bir elin gezdiğini görüyordum. Küçük bir el...

Normalde böyle bir dokunuştan midemin bulanması gerekirdi ama hiçbir şey hissetmiyordum. Ne bedenimin ayrı ayrı noktalarında ağrı bombaları patlıyor ne de nabzım hızlanıyordu. "Ne yazık ki bir rüya" dedim ve gözlerimi açtım. Güldüm. Çünkü yüzümde gezen o elin sahibi hemen yanımda duruyor ve kocaman gözleriyle bana bakıyordu. Beş yaşlarında bir çocuktu. Saçları kazınmış bir oğlan... Bir eli alnımda, diğeri ağzındaydı. O an, rüyamdaki depremin nedenini de anlamış oldum. Hareket halindeydik.

Öylesine derin uyumuştum ki hiçbir şeyin farkına varmamıştım! Oysa etrafım insan doluydu ve yola çıkmıştık bile! Gerçekten de o derme çatma benzinlik bir duraktı demek ki! İnsan toplama durağı... Kalaşnikov sandıklarının üstüne oturmuş olan kadın ve erkekler, yolun bozukluğundan ötürü hem sarsılıyor hem de bana bakıyordu. Kim bilir ne kadar bir süredir izliyorlardı beni? Derhal doğrulup oturdum. Gülümsedim. Çok azı karşılık verdi. Peki, kimdi bu insanlar? Afganistan'a hep birlikte mi gidecektik? Öyle görünüyordu. Benim orada ne yapacağım belliydi ama bu insanlar nereye gidiyordu? O an, aklıma, Kandalı'daki mevsimlik işçiler geldi. Belki de çalışmaya gidiyorlardır, diye düşündüm. Sonuçta, bütün dünyanın her hasadını sabırsızlıkla beklediği o afyon tarlalarında birileri çalışıyor olmalıydı! Ve işte, bu insanlar da, büyük ihtimalle onlardı...

Kamyonun kasası, bizimkinden farklı olarak, açıktı. Yani üstü, iki yanına sabitlenmiş demirden taçlara geçirilmiş bir tenteyle kapatılmıştı. Kasanın kapağının üzerinden yolu görebiliyordum. Çünkü o bölümü kapatması gereken tente, şimdilik indirilmemişti. Demek ki, bulunduğumuz bölgede, hâlâ yasaldık. Saklanmamıza gerek yoktu.

Anayoldan ayrıldığımızı gördüm. Bir süre sonra da, yol bile sayılamayacak, bir çift lastik izinden ibaret bir düzlükte ilerlemeye başladık. Yaklaşık yarım saat geçti ve taşla topraktan yapılmış kulübeler gördüm. Bir köye girmiş olmalıydık. Nereden çıktıklarını göremediğim birkaç çocuk, arkamızdan koşmaya başladı. Kamyon yavaşladı ve çocuklardan en hızlı olanı kasa kapağından sarkan zincire tutunup kendini yukarı çekti. En fazla 10 yaşında olan bu oğlan, kamyonun dışında ayaklarını koyacak bir yer bulmuş, kollarını da kapağın üstünden geçirip kendini sabitlemişti. Ağır ağır olsa da ilerleyen kamyona vantuz gibi yapışmış, hem bize bakıp gülüyor, hem de ağzında sadece dört dişi olduğunu gösteriyordu. Galiba o çocuğa sadece ben güldüm. Diğerlerinin pek de umurunda değildi. Ve kamyon durdu.

Katilin, kapısını açıp kapadığını duydum. Sonra da gelip, hâlâ kapağa tutunmuş olan çocuğu kovdu. O da, bir an içinde kapağın ardında yok olup gitti. Kaçarken bile gülüyordu. Katil, iki yanındaki sürgüleri açıp kapağı indirdi ve göz göze geldik. Başıyla selam verdi, sonra da dönüp bağırdı. Durduğum yerden, kime bağırdığını göremiyordum. Ama birkaç dakika sonra, her şeyi gördüm ve her şeyi anladım...

Kamyona bir kadınla adam yaklaştı. İkisi de gençti. Sonra birden, etrafları onlarca insanla doldu. Belki de bütün köyle... Hepsiyle teker teker öpüşüp kucaklaştılar. Yaşlılar ağlıyor, çocuklar gülüp oynuyordu. Önce gördüklerime bir anlam veremedim ama sonra her şey bir yıldırım gibi

çarptı suratıma. Çünkü öyle bir vedalaşıyorlardı ki bir daha asla görüşemeyeceklerini anlamıştım. Etrafımdaki insanlar, Afganistan'a çalışmaya değil, çok daha uzaklara gidiyordu. Artık anlayabiliyordum! Ben, *yola çıkanların* arasında, *yola çıktıkları* yerdeydim. Ben, yolun başındaydım! Pakistan'dan başlayıp kim bilir Avrupa'nın neresinde son bulacak olan o büyük yolculuğun başlangıç anındaydım. İşte, her şey gözlerimin önünde gerçekleşiyordu. Derçisu'yun orada tırdan aldığımız, depoda beklettiğimiz ve teknelere devrettiğimiz insanların, daha iyi bir hayat için terk ettikleri yerdeydim. Ayağa kalktım ve genç kadının elini tutup kasaya çıkmasına yardım ettim. Sonra da adamın elini tutup kendime doğru çektim... İkisi de ağlıyordu. Çünkü onlar da biliyordu. Geleceklerine dair hiçbir şey bilmediklerinin, onlar da farkındaydı. Güneşin, ağzımızın içini bile aydınlatacak kadar parlak olduğu bir günde, onlar karanlığa doğru ilk adımlarını atıyordu. Sonra ellerine baktım. Ellerindeki o küçük çantalara. O ana kadar fark etmemiştim. Diğerlerinin de, hemen yanlarında duran, sağa sola yıkılmış küçük çantaları vardı. Orta yaşlarda, sakallı bir adamın elindeyse sadece bir torba... Bir torbayla çıkıyordu hayatının yolculuğuna... Bir torba eşya yetecekti, her şeye baştan başlamak için... Belki de içinde yiyecek vardı ve onlar da bitince geriye o torba da kalmayacaktı. Hiçbir şeyle gidecekti gideceği yere. Hiçbir şeyi olmadan. Sadece kendini götürecekti. Bir de aklında kalanları... Genç çifti uğurlayan erkekler sessizce izliyor, kadınlarsa, hep bir ağızdan, ağıta benzeyen bir şarkı söylüyordu. Ağıta benziyordu, çünkü söyleyen de, dinleyen de ağlıyordu. Hepsi de aynı aileden olmalıydı. Yüzleri neredeyse aynıydı. Özellikle de çocuklar. Hiçbirinin ağzında dört dişten fazla yoktu.

Kamyon, o veda anına edilen bir küfür gibi çalıştı. Ve yavaşça hareket etti. Yaşlılar bir iki adım atıp durdu, orta yaştakiler önce yürüyüp sonra biraz koştu, gençlerse, ellerini sallaya sallaya, yapabildikleri kadar bizi takip etti. Kamyonun peşini en son bırakanlar, yine çocuklar oldu... Genç çift kasanın kapağına tutunup ellerinden geldiğince el salladılar, sonra da bize dönüp oldukları yere çöktüler. Sırtlarını kapağa dayayıp dizlerini göğüslerine çektiler. Geriye, kamyonun küfürbaz motor sesi ve genç kadınla adamın iç çekmeleri kaldı...

O an, omzumda bir el hissettim. Başımı çevirdim ve beni uyandıran küçük çocuğu gördüm. İki kolunun altından tutup o küçük ayaklarını havalandırdım ve koydum kucağıma. Düşecekti yoksa... Sonra da konuştum:

"Özür dilerim..."

Başımı sağa ve sola çevirerek, teker teker insanların yüzlerine bakmaya çalıştım. Anlamadılar. Bir daha denedim.

"Beni affedin."

Sonra bir daha...

"O korkunç şeyleri yaptığım için beni affedin!"

Ve bir elma geldi gözümün önüne. Dönüp geldiği yere baktım. Elmayı tutana... Torbalı adamdı. Bir torbayla dünyanın öbür ucuna giden adam... Bir elma da diğer elinde vardı. Gülüyordu. Bana verebilecekleri yemekleri var mı diye sorduğumu düşünmüş olmalıydı. Elmayı aldım ve ısırdım. Sonra da kucağımdaki çocuğa verdim. O sırada, anladım ki katilin kamyonunda, Kalaşnikovların arasında gerçekten de bir kasa elma vardı. Ama taşımak için değil, kaçaklara kumanya olarak dağıtmak için... Benim de bir zamanlar hazırladığım o peynirli ve domatesli sandviçler gibi...

Bir çocuk ısırıyordu elmayı, bir ben... Sırayla yiyorduk. Kasanın ortasında oturuyordum. Etrafıma baktım. Herkesin elinde bir elma vardı. Ya ısırıyorlar ya da ısırdıklarını çiğniyorlardı. Biraz önce aramıza katılmış olan genç çift hariç... Onlar unutmaya alışmaya çalışıyordu. Terk ettikleri için yas tutuyorlardı...

Bana elmayı vermiş olan adama dönüp "Teşekkür ederim" dedim. "Beni affettiğiniz için teşekkür ederim."

Anlamadı ve güldü. Bir daha denedim.

"İyi ki beni tanımadınız!"

Sonra bir daha...

"İyi ki depoma ayak basmadınız!"

Ve yanağımda bir tokat patladı! Küçük bir elden çıkan, hızlı ve küçük bir tokat. Kucağımdaki çocuğa elimdeki elmayı vermeyi unutmuştum. Sıra ondaydı ve beklemeye dayanamamıştı! Gözlerimi açtırıp kaşlarımı kaldırtan o tokada herkes güldü. Hem de kahkahalarla! Ben de güldüm. Hatta karşımda oturan genç çift bile gülümsedi... Sadece çocuk gülmedi, çünkü ağzı elmayla doluydu. Cezamı vermişti. O tokadı, hayatını mahvettiğim bütün insanlar adına atmıştı ve konu kapanmıştı. Şimdi de aynı eli, kollarımdaki çürümüş damarların morlukları üzerinde geziyordu. Geçtiği yerleri iyileştiriyordu. Kucağımda bir çocuk şaman taşıyordum! İslamabad'dan Kâbil'e kadar bütün kaçakçıların ruhsal kılavuzu! Her şeyi bilen ve yapabilen bir çocuk! Maxime'i düşündüm. O Fransız gazeteciyi... Sonra da çocuğun elini öptüm. Bir küçük şamanla karşılaşıldığında mutlaka yapılması gerektiği gibi...

Geceyi mutlak bir boşluğun içinde geçirdik. Dört bir yanda, yıldızların yerlere kadar sarkıp ufku aydınlattığı bir arazide... Gündüzün sıcağıyla ütülenmiş gibi dümdüz, gecenin ayazıyla dondurulmuş gibi sessizdi.

Uyumaya çalıştık. Başaranlar oldu. Bazıları da, sabaha kadar, karanlığın içinde, çakmak çakmak göz kırptı. Ben de onlardan biriydim. Küçük çocuk, annesinin kucağına, bir köpek yavrusu gibi sığmış, kim bilir hangi rüyaları görüyordu...

Sabaha karşı, kamyondan inmiş ve yürümüştüm. Sonra da kendimi yere bırakıp güneşin doğuşunu ve yıldızların kayboluşunu izlemiştim. Öylesine büyük bir güneş doğmuştu ki, hayatım boyunca gördüklerimin hiçbirine benzemiyordu. Belki de dünyanın yakınlarından geçerken öylesine uğramış, serseri bir güneşti. Kimsenin daha önce görmediği, ressam bir güneş... O sabah sadece bizim için doğmuş ve gökyüzünü önce mora, sonra da kızıla boyamıştı. Ufuk çizgisinden kurtulup kendini tamamen gösterdiğindeyse, geriye, her yöne alabildiğine uzanan toprağın sarısıyla, gündüzün soluk mavisi kalmıştı. Cuma'yı düşünmüştüm... Bir de kendimi... Sonra da ayağa kalkıp, boşluğun ortasında duran kamyona dönmüştüm.

Kasaya girdiğimde, gece boyunca uyuyanlarla gözleri açık kalanların yer değiştirmiş olduğunu görmüştüm. Uyuma sırası başkalarına gelmişti. Diğerleri de esneyen gözkapaklarıyla etraflarına bakıyordu. Küçük çocuk da uyanmış, elinde tuttuğu bir bisküviyi kemiriyordu. Annesiyle göz göze geldik. Gülümsedim. O da mutlaka gülümsedi ama ben göremedim. Çünkü yüzü siyah bir peçeyle kaplıydı ve sadece gözleri açıktaydı. Çünkü masallarında *Açıl Susam, Açıl!* diyenler, gerçek hayatta *Kapan Kadın, Kapan!* demişti. Dünyanın öyle bir yerindeydik ki erkeklerin her biri kendini *Ali Baba* sanıyor, geriye kalan herkesin de *Kırk Haramiler* olduğuna inanıyordu. Anlatıla anlatıla, masal gerçek olmuştu.

Ne zaman uyuyup ne zaman uyandığını çözemediğim, ancak daima dinç görünen katil, yanımdakilere birkaç cümle söyleyip kasa kapağının üzerindeki tenteyi indirdi. Böylece güneşle aramıza bir perde girdi. Yine de o serseri güneş pes etmedi ve üzerimizde bir çadır gibi yükselen muşambanın yırtıklarından içeri girip gözlerimizi kamaştırmayı başardı.

Kamyon çalıştı ve hareket ettik. Önce ağır ağır ilerledik... Sonra da, ritmini bulmuş bir maratoncu gibi hızlandık. Öylesine sarsılıyorduk ki, var olmayan bir yolun üzerinde gittiğimizden emindim. Sınıra yaklaşıyor olmalıydık. Birazdan, Cuma'nın ülkesine girecektim... "Az kaldı" dedim. "Geliyorum!"

O anda bir silah sesi duyuldu. Sonra bir tane daha! Ve bir tane daha! Etrafımdaki insanlar bağırmaya başladı ve kamyon daha da hızlandı. O

silahların kimlerin elinde olduğunu bilmiyorduk, ancak görünen oydu ki hedeflerinde biz vardık. Ve sonunda bir kurşun, tenteyi delip geçti. Ancak, büyük bir şans eseri kimseye saplanmadı ve yine karşısına çıkan bir tenteyi delip, çıkıp gitti. Böylece kasaya iki ışık huzmesi daha girdi. Olduğum yerde hızla doğruldum ve yakalayabildiğim herkesi kasanın zeminine doğru çekmeye başladım. Bunun üzerine, bir an için donmuş olan diğerleri de kendilerine gelip eğilmeye ve uzanmaya başladılar. Çığlık atıp dua etmekten başka ne yapacağını bilemeyen iki kadın ve bir adamı da devirince, kasada oturan tek bir kişi bile kalmadı. Sonra da iki silah sandığının arasına kendimi atıp olabildiğince küçülmeye çalıştım. Artık üst üste yatıyor ve bir beşikteymiş gibi sallanıyorduk. Silah sesleri çoğalmıştı. Nereden ateş edildiğini çözemiyordum. Ya mermileri alana hâkim bir tepeden gönderiyorlardı; ya da, daha kötüsü, o gürültüde motor seslerini duyamadığımız birtakım araçlarla takip ediliyorduk. Yavaşladığımızı hissettim. Yoksa katili mi vurmuşlardı? Ancak öyle olsa, direksiyon boşta kalır ve o hızla mutlaka devrilir ya da takla atardık! Sonunda iyice yavaşlayıp durduk. Bunun üzerine silah sesleri de bir anda kesildi. Olduğum yerde sürünerek kasanın kapağına doğru yaklaştım ve tenteyi hafifçe aralayıp dışarı baktım. İki kamyonet gördüm. Kasalarında da silahlı adamlar...

Katilin, hızla açılıp kapanan kapısını duydum. Kamyondan inmiş olmalıydı. Gerçekten de birkaç saniye sonra görüş açıma girdi ve kaçıp ardında bırakamadığı adamlarla yüzleşmek zorunda kaldı. İçlerinden biri kamyonetten inip bağırdı ve katille konuşmaya başladı. Karşılıklı birkaç cümle söylendi ve katil bize doğru dönüp yürümeye başladı. Kasa kapağının, yakınımdaki sürgüsünü açarken göz göze geldik. Kamyonun durmasıyla birlikte sessizliğe bürünmüş olan, etrafımdaki insanlar, sürgülerin açıldığını duyunca yeniden bağırmaya başladı. Çünkü silahlı adamlarla karşılaşmak istemiyorlardı. Ancak çok geçti. Kasanın kapağı inmiş ve tente kaldırılmıştı. Artık herkes birbirini görebiliyordu. Katil, eliyle, dışarı çıkmamızı işaret etti. Kasadan ilk atlayan ben oldum. Sonra da diğerlerinin inmesine yardım ettim. Silahlı adamlar da kamyonetlerinden inmiş ve yan yana dizilmişlerdi. Dokuz kişilerdi. Yüzleri kapalıydı. Biz de karşılarında dizilmiş, duruyorduk. Annesinin kucağındaki küçük çocuk ağlıyordu. Kovalamaca boyunca korkudan ağzını açamamıştı, ancak artık istese de susamıyordu. Katille konuşan, silahlı adamların lideri olmalıydı. İçlerinde sadece onun yüzü açıktı. Ağlama nöbetine tutulmuş çocuğu gösterip bir şeyler söyledi. Bunun üzerine, yanlarında duran torbalı adamın yardımlarıyla, anne ve çocuk kasaya geri çıkarıldı. Demek ki hâlâ asgari merhamette buluşabiliyorduk.

Silahlı adamların lideri, bize bakıp kısa bir konuşma yaptı. Sözü biter bitmez de, insanlar oldukları yerde dönüp, kamyona doğru yürümeye başladı. Herkesten önce davranan torbalı adam, kasaya çıkıp Kalaşnikov sandıklarını sürüklemeye başladı. Silahlı iki adam, sandıkları teker teker alıp kamyonetlere yükledi. Son sandık da kasadan çıktı ve katil, kamyonun etrafında toplanmış olan insanlara bağırdı. Onlar da hızla kasaya girmeye başladı. Katil, soyulduğu için o kadar öfkeliydi ki, sürekli bağırıyordu. Özellikle de kasaya tırmanamayanlara! O an, içimden, tamam, dedim. Bu kadar... Bizimle bir dertleri yokmuş! Kalaşnikovları alıp gidecekler...

Geriye sadece, köyden aldığımız genç çift ve ben kalmıştık. Genç adam, karısının kasaya çıkmasına yardım etti. Tam kendisi de kadının peşinden tırmanacaktı ki silahlı adamların lideri konuştu. Bunun üzerine genç adam durdu ve dönüp adama baktı. Başını sallamaya başladı. Salladıkça da gözleri doldu. Kendisine söylenen her neyse, kabul etmek istemiyordu. Ancak silahlı adamlardan biri yanına gelip kolundan tuttu ve genç Pakistanlıyı sürüklemeye başladı. Karısı, korkusundan kamyondan inemiyor, ancak kocasının bırakılması için yalvarıyordu. Bağırıyor ve ağlıyordu. Katilse sadece izlemekle yetiniyordu. Demek ki soyguncularla arasındaki anlaşma buydu: Kalaşnikovlar ve bir adam karşılığında yola devam etmek...

O an aklıma Rastin geldi ve bir adım atıp bağırdım. Ne dediğimin hiçbir önemi yoktu, çünkü nasıl olsa anlamıyorlardı. Ancak hem bağırıp hem de avucumu göğsüme vurmaya başlayınca, onu bırakıp beni almalarını söylediğimi anlayabilmişlerdi. O an beni görmezden gelen, silahlı adamların lideri katile baktı. “Uygun mudur?” diye sorarmış gibi... Ne de olsa bir yabancıydım. İki gün sonra, tam da her şey unutulmuşken, üzerlerine uydular aracılığıyla fırlatılmış bir Amerikan füzesi düşmesini istemiyorlardı. Ama katil, “Uygundur” anlamında başını sallayınca bir sorun kalmadı. Böylece genç adamın yerine beni almayı kabul ettiler. Kollarından sıkıca kavranmış ve ağlamakta olan genç adam serbest bırakıldı. Hiç beklemediği bu fedakârlık karşısında ne yapacağını bilemediği için hiçbir şey yapamadı. Sadece başını eğdi ve yanımdan geçip gitti. Teşekkür bile edemedi. Tek yapabildiği, kasaya çıkınca, çantamı alıp bana uzatmak oldu. Ben de, 16 yıldır yanımda taşıdığım, kâğıttan kurbağayı cebimden çekip genç adama verdim. Önce avucundaki kurbağaya, sonra da yüzüme baktı. Kasanın diplerinde hâlâ gözyaşı döken çocuğu gösterdim. Ne demek istediğimi anladı. Cuma’nın kurbağası, elden ele geçip, küçük çocuğa teslim edildi. Son gördüğümde, çocuk hem iç çekiyor hem de elindeki kurbağaya bakıyordu.

Katil kasa kapağının üzerindeki tenteyi indirirken, silahlı adamların

lideri de koluma dokundu. Gidiyorduk... Olduğum yerde dönüp kamyonetlere doğru yürüdüm. Sırtımda gezen bakışların sıcaklığını hissedebiliyordum. Bir kamyon insan, aramıza inen perdeye rağmen bana bakıyordu... Hiçbiri beni unutmayacaktı. Ben de onları... “Gidin” dedim içimden. “Bir an önce gidin... Nereye gitmeyi hayal ediyorsanız, oraya...”

Bana ne olacağını ve nereye götürüleceğimi bilmiyordum. Ancak, ne yapmam gerekiyorsa onu yapmıştım. Gerisi beni ilgilendirmiyordu.

Yol boyunca, kimse benimle konuşmadı. Uçsuz bucaksız arazilerden geçip bir köye geldik. Üzerlerinden silindir gibi bir savaş geçmiş olan evlerle dolu bir köy... Kapısız kapıları ve camsız pencerelerinden esmer başlar sarkıyordu. Bizi görenler, o *mezar-evlerden* çıkıp naralar atıyordu. Çoğu kadındı. Etrafımı sarmış olanlar da ellerindeki Kalaşnikovları havaya kaldırıp naralara karşılık veriyordu. Yağmanın kutlaması yapılıyordu. Kamyonetler durdu ve kasalardan toprağa atladık. Yürümeye başladık.

Evlerin seyrekleşip köyün bittiği noktada, ellerinde küreklerle çalışan insanlar gördüm. Gönüllü bir tutsak olarak, kaçmayacağım ortadaydı. Dolayısıyla o ana kadar kimse bana vurmamış ya da kötü davranmamıştı. Hatta diğer silahlı adamlar farklı yönlere doğru köyün içinde dağılmış ve yanımda sadece bir kişi kalmıştı. Kürek ve kazmaların toprağa yavaşça inip kalktığı alana yaklaştığımızda, bir çukur kazıldığını gördüm. Çalışanların hepsi de yaşlıydı. Yüzlerine baktığımda, gözlerinin etrafındaki ıslaklığın gözyaşı mı yoksa ter mi olduğunu anlayamadım. Ya yorgunluktan ya da yaşlılıktan öleceklerdi. Ama o toprağı her ne için kazıyorlarsa, işlerinin bittiğini, bu gidişle göremeyeceklerdi.

Yanımdaki silahlıya dönüp baktım. O da boştaki elini yumruk yapıp, bir bardak gibi ağzına götürdü. Böylece, bir su kuyusu açmaya çalıştıklarını anlamış oldum. İşçiye ihtiyaçları vardı. Kendileri yağmaya çıktığında, birilerinin de köyde kalıp çalışması gerekiyordu. Ama o yaşlılar dışında çalışabilecek kimse yoktu. Çünkü gidebilecek olanların hepsi gitmişti. Gençler, orta yaştakiler ve geleceğe dair en küçük bir umudu olanlar... İnsanların, ilk fırsatta, arkalarına bakmadan terk ettikleri bir yerdeydik...

Bana bir kürek verildi, sonra da yaşlılar geri çekildi. Ben de derin bir nefes alıp verdim. Ve kazmaya başladım. Güneş, bin ağızlı bir canavar gibi sırtımı ve ensemi bütün dişleriyle ısırdı. Ama daima kabuk bağlayan bir yara olduğum için usanmadan çalıştım. Ne de olsa kazmakla aram iyiydi. Üstelik bu defa, kendimi insanlardan korumak için bir hendek açmıyordum. Hatta daha da önemlisi, kazdığım yerden annemin cesedinin çıkmayacağını biliyordum. Açtığım çukurdan ölüm çıkmayacaktı. Aksine, hayat çıkacaktı: Su... Sadece su için kazıyordum.

İki ay boyunca kazdım. Suyu ancak dördüncü kuyuda bulabildik. Ayrıca kuyuların duvarları için gereken taşı, üç kilometrelik bir mesafeden getirmemiz gerekiyordu. Ve sadece bir tane el arabamız vardı. Kamyonetler köye o kadar seyrek uğruyordu ki, taşları o el arabasıyla taşımaya mecburduk.

Geceleri yıldızların altında yattım. Ya da üzerlerinde... Sabahları güneşten önce uyanıp çalışmaya başladım. Bana yemek verdiler. Bazen et,

bazen de ekmek. Ama ikisi bir arada değil... Kendileri de çoğu zaman açtı. Birkaç hayvandan başka hiçbir şeyleri yoktu. Bir de bana sahiplerdi. O kadar...

Olabilecek en ilkel biçimde açtığımız kuyuların dördüncüsünde suyla karşılaştığımız o an, bütün kırışık yüzler güldü. Altı metre derinlikte incecik bir su yatağı bulmuştuk. Bütün gece başında bekledik. Ancak sabahında kuyunun sadece bir metresinin dolmuş olduğunu gördük. Yine de üzülmedik. Çünkü dibine baktığımızda yansımamızı görebildiğimiz bir kuyumuz vardı artık.

Bana gardiyanlık yapacak biri olmadığı için, bazen kadınlar bazen de çocuklar bekliyordu başımda. Ellerinde Kalaşnikovlarla... Ancak, ne denli çalışkan ve uysal bir köle olduğumu görünce, beni rahat bıraktılar. Neredeyse onlardan biri oldum... Hatta yağmacıların lideri olan adam, kuyudaki suyu görünce bana sarıldı ve istersem köyde kalabileceğimi anlatmaya çalıştı. Ama benim gitmem gereken bir yer vardı.

Bir kürek mahkûmu olarak geçirdiğim o iki ayın sonunda, herkesle vedalaşıp, kamyonetlerden birine bindim ve yoluma devam ettim. O köyden geriye, yanımda sadece iki şişe su kalmıştı. İki şişe kuyu suyu...

Kamyonet, Kandehar'ın girişinde durdu. Bana eşlik edenler, daha fazla gidemeyeceklerini anlatmaya çalıştılar. Şehre girmek istemiyorlardı. Anlayabiliyordum. Herkesin etrafında bir sınır vardı ve hayat hikâyeleri o sınırın içinde geçiyordu. Kamyonetten inip yürüdüm. Kendi hayat hikâyeme doğru...

Bir haftadır yoldaydım. Ya bir otobüste, ya bir kamyonet kasasında, ya da ayaklarımın üzerinde... Yürüyordum. Ancak, gideceğim yere az kalmıştı artık, biliyordum. Karşıma çıkan her insana "Bamiyan?" demiştim. Onlar da işaretparmaklarıyla ufukta bir noktayı göstermişti. Her defasında nokta daha da büyümüş ve yavaş yavaş da olsa bir vadinin başlangıcına dönüşmüştü. Birkaç adım daha atacak ve orada olacaktım...

Son bir yokuş çıktım. Patikanın bittiği yerde durup bir nefes aldım. Ama bırakamadım. Çünkü Bamiyan Vadisi'ni ilk kez gördüğüm o anın, içimdeki nefesle birlikte donmasını istedim. Gördüklerim karşısında yapabileceğim tek bir şey vardı: Durmak. Sadece durup bakmak. Çünkü aradığım yeri bulmuştum. Cuma'nın yaptığı o resim, gözlerimin önünde uzanıp gidiyordu.

İşte, karşımdaydı... Yüksek kayalıklarla çevrili ve ortasında ağaçların yükseldiği bir vadi. Oradaydılar! İki dev Buda heykelinin boş yuvalarını, durduğum yerden görebiliyordum. Aralarında birkaç yüz metre olmalıydı. Bir an için boyları bana aynı göründü. Ve yine boyları aynı olan, hayatımdaki diğer iki devi düşündüm: Dordor ve Harmin. Budalardan boşalmış yuvaların içinde ayakta durduklarını hayal ettim. Hatta seslerini bile duydum:

"Yolda seninle değildik ama, bak, buradayız. Seni bekliyorduk Gazâ, hoş geldin..."

Kaya duvarları, vadi boyunca çekilmiş, dalgalı bir perde gibiydi. Onlarca küçük mağara girişi görüyordum. O iki dev yuvanın yakınlarında onlarca küçük oyuk, üst üste ve yan yanaydı. Sarp kayalıklarda, birer göz gibi duruyorlardı. Ve eğer o mağaralar birer gözse, bir zamanlar Cuma gibi, içlerinde yaşayanlar da, o gözlerin simsiyah bebekleriydi...

Koşmaya başladım. Vadiye inen yamaçlardan birindeydim. Hiçbir şey düşünmeden koştum ve koştum! Kayaların arasından geçtim. Ağaçların arasından geçtim. Düştüm. Kalktım. Ve daha hızlı koştum. Her adımımda, neye bakıyorsam, hepsi daha da büyüdü. Kaya duvarlarının boyları yükseldi ve bir zamanlar içlerinde Budaların durduğu iki oyuk daha da devleşti.

Hangisine doğru gideceğimi bilemiyordum. Yolun beni hangisine götüreceğini tahmin edemiyordum. Sadece koşuyordum. Ve kendimi, büyük olan oyuğa yaklaşırken buldum. Aramızdaki mesafe belki bir kilometre, belki de daha fazlaydı. Baktığım hiçbir şeyden gözlerimi ayıramıyordum.

Ve en sonunda, önümde yükselen dev oyuğa birkaç yüz metre kala, nefes nefese durdum. Sonunda, diyordum içimden... Sonunda gelebildim... Bir an için gözlerimi kapatıp, 55 metre boyundaki o Buda heykelinin hâlâ orada durduğunu hayal ettim. Devasa oyuğun içinde... Cuma o heykelle büyümüştü. O heykele baka baka... Belki de karşımdaki oyuğa tırmanıp, Buda'nın ayaklarının arasından dünyayı izlemişti. Artık ben de görüyordum

o heykeli... Ve hemen yanımdan koşarak geçip giden, Cuma adında bir çocuğu...

Gözlerimi açtım ve heykel kayboldu. Geriye sadece boş yuvası kaldı. Ağır ağır yürümeye başladım. Sonra bir kadın çıktı karşıma. Yaşlı bir kadın... Nereye baktığımı görmüş olmalıydı ki, gideceğim yeri de anlamıştı. Ellerini ve başını salladı. “Dur!” demek istiyordu, “Gitme!” Ama ben sadece güldüm ve yürüdüm... Ancak yaşlı kadın vazgeçmedi. Arkamdan bağırdı. Galiba, kelimelerinden biri Taliban’dı. Bense gülmeye ve yürümeye devam ettim.

Görünürde başka kimse yoktu. Sadece uzaklardaki mağaralardan dumanlar yükseliyordu. Mağaraların içlerinde hayatlar yaşandığına kanıt olan dumanlar... Yürüdüm ve dev oyuğa iyice yaklaştım. Bundan sonrası, bir tırmanıştı. Kayalara tutuna tutuna tırmanacaktım. Ellerim ve ayaklarım, nereye yaslanacaklarını biliyordu. Sanki hayatım vadide, Cuma’yla birlikte o oyuğa tırmanarak geçmişti... Belki de öyleydi, çünkü ben ne istersem, o gerçekti.

Son bir adım attım ve artık oyuğun içindeydim. Başımı kaldırdım. Kendi etrafımda döndüm. Üzerimde bir kubbe gibi yükselen oyuğun tavanına baktım. Başım döndü. Durdum. Ufka baktım. Ufku dalgalandıran dağlar, tepeler ve alabildiğine uzanan boşluğa yaydım bakışlarımı. Sonra başımı eğdim. Parça parça olmuş kayaların üzerinde duruyordum. Belki de parçalanmış Buda’nın kalıntılarından kalanlardı...

Kendimi yere bıraktım. Oturdum. Güldüm. Sonra bir ses duydum. Tanıdık bir ses... Yıllardır duyamadığım bir ses... Sırf duymak için buralara kadar geldiğim bir ses...

İyi misin?

Evet.

Yoruldun mu?

Biraz.

Yıllardır yoldasın...

Evet...

Nasıl? Resimdekine benziyor mu?

Benziyor, Cuma... Gerçekten de benziyor.

Beni evime getirdiğin için teşekkür ederim.

Ben sana teşekkür ederim, Cuma. Beni evine çağırdığın için...

Şimdi ne yapacaksın?

Bilmem...

Peki... Ya sonra?

Belki de buradan gidenlerin yerine burada yaşarım...

Gazâ... Hazırlıklı ol, diye söylüyorum: Morfin sülfatı, bir süre,

rüyalarında görebilirsin. Ama sakın teslim olma... Lütfen.

Merak etme.

Yine anlatacak mısın geçmişini, kendine?

Hayır, hayır... Bu, son.

Her seferinde böyle diyorsun... Emin misin?

O zaman, şöyle söyleyeyim: Umarım, bir daha anlatmak zorunda kalmam!

Kalmayacaksın! Sana inanıyorum... Gazâ... Ben gidiyorum.

Biliyorum.

Vedalaşalım mı artık?

Hoşça kal Cuma.

Hoşça kal küçük çocuk... Hadi, bitir sen hikâyeni...

Bitti zaten.

Hayatını aldığım o günden beri içimde taşıdığım Cuma'yı evine teslim ettim. Yıllar sonra sesini ancak vedalaşmak için duyabildim. Afganistan'ın Hazaracat bölgesinde, Bamiyan Vadisi'ndeydim. Bir zamanlar içinde 53 metrelik bir Buda heykelinin durduğu dev oyukta... O heykel, 1.500 yıl boyunca, tam da oturduğum yerde ayakta durmuş, sonra da bir toz bulutu olmuştu... Bakışlarım eğildi ve bir çocuk gördüm. En fazla 15 yaşındaydı. Yakındaki ağaçların arasında durmuş, bana bakıyordu. Ellerinde bir Kalaşnikov tutuyordu. Gülümsedim. Çocuk, tüfeğin namlusunu üzerime doğrulttu... Ve ateş etti. Sol omzumda bir sıcaklık hissettim. Karşımda uzanan o mükemmel boşluğa baktım. Ayağa kalktım.

Siz bu cümleyi okurken, bir yerlerde insanlar, ülkelerindeki savaş, açlık ve yoksulluktan kaçmak için sonu zifiri bir yolculuğa çıkmaya hazırlanıyor. Ancak bu hikâye o kaçak göçmenlerle değil, onları kaçıranlardan biriyle ilgili. Adı Gazâ. Babası bir insan kaçakçısı, Gazâ da onun çırağı. Henüz 9 yaşında. Yani, hayata ve insana dair, öğrenmemesi gereken ne varsa, hepsini öğrenecek yaşta.

Fotoğraf: Selen Özer Günday

"Doğu ile Batı arasındaki fark, Türkiye'dir. Hangisinden hangisini çıkarınca geriye Türkiye kalır, bilmiyorum ama aralarındaki mesafe Türkiye kadar, ondan eminim. Ve biz orada yaşıyorduk. Her gün politikacıların televizyonlara çıkıp jeopolitik öneminden söz ettiği bir ülkede. Önceleri çözemezdim ne anlama geldiğini. Meğer jeopolitik önem, içi kapkaranlık ve farları fal taşı gibi otobüslerin, sırf yol üstünde diye, gecenin ortasında mola verdiği kırık dökük bir binanın ada ve parsel numaralarıyla yapılan çıkar hesapları demekmiş. 1.565 km uzunluğunda koca bir Boğaz Köprüsü anlamına geliyormuş. Ülkede yaşayanların boğazlarının içinden geçen dev bir köprü. Çıplak ayağı Doğu'da, ayakkabılı olanı Batı'da ve üzerinden yasadışı ne varsa geçip giden, yaşlı bir köprü. Kursağımızdan geçiyordu hepsi. Özellikle de, kaçak denilen insanlar... Elimizden geleni yapıyorduk... Boğazımıza takılmasınlar diye. Yutkunup gönderiyorduk hepsini. Nereye gideceklerse oraya... Sınırdan sınıra ticaret... Duvardan duvara..."

DK DOĞAN KİTAP